

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកស្កាននេះ
ត្រូវបានថតចេញពី ច្បាប់គម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកជប៉ុន ។

ឯកសារគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកនេះ ចាប់ពីភាគ៥១ ដល់ ភាគ១១០
ត្រូវបានរៀបចំធ្វើឡើងដោយ គេហទំព័រ៥០០០ឆ្នាំ ឬជា
ចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា សម្រាប់ជាធម្មទាន ។

ផ្តល់សេវាគម្ពីរព្រះទ័ត្របិដកសម្រាប់ការងារ
ដោយ ឧបាសិកា កាំង ហ៊ិចទ័ណ ។

គ្រប់គ្រងគម្រោង (ទូទៅ និងផ្នែកបច្ចេកទេស)
ដោយ ឧបាសក ស្រុង-ចាន់ណា ។

ត្រួតពិនិត្យឡើងវិញ
ដោយ ចន-ស្រីស្រស់ ។

ថតស្កានដោយ
ប៊ុនប្រុស ម៉ាន់ សាន់រ៉ត

ក្រោមការឧបត្ថម្ភយ៉ាងច្រើនលែងអំពី៖

- ឧបាសិកា កាំង ហ្គិចទ័ណ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ជុត លីស្រុង និង ឧបាសិកា លី សុខា ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក សរ ចន និង ឧបាសិកា អ៊ូច សារ៉េង ព្រមទាំងបុត្រ (បាត់ដំបង)
- ឧបាសក ជា ស៊ីវត្តានា និងឧបាសិកា យុន ស៊ីម៉ា ព្រមទាំងបុត្រី ជា សុមេធាធីតា (ស.វ.អ)
- លោក ជីម-ជា និងលោកស្រី រតន៍ ស្រីម៉ុំ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ទីផង យេឡីន (កូរ៉េ)
- លោក ស៊ុក ចាន់សេរី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា យ៉ា វ៉ានី (បន្ទាយមានជ័យ)
- ប្អូនស្រី យ៉ា សុភ័ក្ត្រ (បន្ទាយមានជ័យ)
- ឧបាសិកា កោ សេង (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ហ៊ាន សុគន្ធានីន និងស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- ឧបាសក ស្រុង ចាន់ណា និង ឧបាសិកា ចន ស្រីស្រស់ ព្រមទាំងបុត្រ ចាន់ណា សុធានីនាជ, ចាន់ណា សុធានីនាធរ (ភ្នំពេញ)
- លោកស្រី ស្រុង ចាន់រស្មី និង ស្វាមី ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- កញ្ញា ស្រុង ចាន់រតនា (ភ្នំពេញ)
- លោក ស្រុង យូហេង (ភ្នំពេញ)
- លោក នង សុផល (កូរ៉េ)
- ប្អូនស្រី សុខ អេង (កំពង់ចាម)
- កញ្ញា ចន កក្កដា (បាត់ដំបង)
- លោកស្រី ចន សត្យា និងលោក ទួត សេរីស័ក ព្រមទាំងបុត្រ (ភ្នំពេញ)
- លោក ចន រចនា (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា ទីស សុផានី (បាត់ដំបង)
- កញ្ញា យេឡីម សុផានី (បាត់ដំបង)
- លោក ម៉ៅ គន្ធា និងលោកស្រី ធៀង សេដ្ឋា (បាត់ដំបង)
- លោក សៅ សាន់ម (បាត់ដំបង)
- ព្រះតេជព្រះគុណ ជុំ សារៈ (ព្រះចៅអធិការវត្ត សម សាន្ត ខេត្តបាត់ដំបង)

ព្រះ

ស្រីគុណបិណ្ឌបាណី

និង

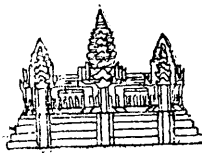
សេចក្តីស្រឡាត់ស្រាវ

សុត្តន្តបិណ្ឌ

ខុទ្ទកនិកាយ ជ័តក

និសមភាគ

៦១

ពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ ភ្នំពេញ

ព.ស. ២៥០៧

ឧទ្ទិសកថា

យើងខ្ញុំ សូមផ្តល់ស្មារតីសូត្រព្រះធម៌ឧទ្ទិសជូនជនជាតិខ្មែរ ។

ឥឡូវ យើងខ្ញុំអាចជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកនេះ ទៅអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិខ្មែរបានហើយ ។

ព្រះធម៌នៃព្រះពុទ្ធជាម្ចាស់នេះ ត្រូវបានសូត្រចេញពីជម្រៅដួងចិត្តនៃអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា
ជនជាតិជប៉ុន ។

このカンボジア版南伝大蔵経を
カンボジアの佛教徒へ
贈ることができることに感謝します。
これが日本の佛教徒の心です。

It is with a deep sense of gratitude that I present the translation of the complete TRIPITAKA to Cambodian Buddhists on behalf of the Japanese Buddhist community.

អារម្ភកថា

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរ ជាទីរាប់អាន !

ជូនចំពោះជនជាតិខ្មែរដែលកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា ជាទីគោរព !

គម្ពីរព្រះត្រៃបិដកខ្មែរនេះ ត្រូវបាន " ក្រុមជំនុំព្រះត្រៃបិដក " នៃពុទ្ធសាសនបណ្ឌិត្យ នៅភ្នំពេញ ចក្រប្រែកម្រិតភាសាបាលីមកជាភាសាខ្មែរ តាំងពីឆ្នាំ ១៩៣០ ទៅឆ្នាំ ១៩៦៨ គឺត្រូវចំណាយ ពេល ៣៩ ឆ្នាំ ទើបបានសម្រេចហើយសព្វគ្រប់ ។ នេះពិតជាកំណប់ព្រះធម៌របស់ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ហើយក៏ជាកំណប់របស់ប្បវេណីខាងផ្នែកបោះពុម្ពរបស់ជនជាតិខ្មែរផងដែរ ។ យើងខ្ញុំ ពុទ្ធសាសនិក ជាតិជប៉ុន មានសន្តានចិត្តរីករាយនឹងបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ ដោយសង្ឃឹមថា ព្រះពុទ្ធសាសនាខ្មែរ ក៏នឹងរុងរឿងឡើងវិញដែរ ។

នេះគឺជាអំណោយពីជម្រៅដួងចិត្ត ជូនទៅដល់ជនជាតិខ្មែរទាំងអស់ ព្រមទាំង មនុស្សជាតិទូទៅ នៅក្នុងពិភពលោកនេះ ដែលមានចិត្តស្រឡាញ់សន្តិភាព ។

ខ្មែរបានរងសោកនាដកម្មដែលមិនធ្លាប់មានពីមុនមក ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះពុទ្ធសាសនា ខ្មែរ ក៏ត្រូវអន្តរាយយ៉ាងខ្លាំង ក៏ប៉ុន្តែឥឡូវនេះ យើងទាំងអស់គ្នា បានឈានជើងកន្លងផុតពីសេចក្តី ទុក្ខសោកដ៏ធ្ងន់ធ្ងរនេះ ចាកផុតពីអំពើឃោរឃៅ បញ្ចប់គំនុក្រំគួន ដើរតាមពុទ្ធដីកាព្រះបរមគ្រូ មិត្តមំព្យាយាមធ្វើឱ្យមានសន្តិភាពក្នុងពិភពលោក ។

ការណ៍ដែលយើងខ្ញុំជូនគម្ពីរព្រះត្រៃបិដកពេលនេះ គឺជានិមិត្តរូបនៃការប្តេជ្ញាចិត្ត របស់អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនាជនជាតិជប៉ុនថា យើងខ្ញុំធ្វើសហប្រតិបត្តិការដើម្បីសន្តិភាព ក្នុងពិភពលោក ដើម្បីទុកជាកស្មុតាននៃចំណងមេត្រីភាព និងចិត្តភាពរវាងប្រជាជាតិជប៉ុន និង ប្រជាជាតិខ្មែរ ។

ថ្ងៃនក្ខត្តបុក្ស កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

អ្នកតំណាងចាត់ការ The Rev. Seikyo Muchaku

ប្រធានការិយាល័យ The Rev. Eiitsu Shinohara

អ្នកចាត់ការ

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito
The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta
The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

『トリピタカ』復刻進呈にあたって

親愛なるカンボジアの皆さん！
敬愛するカンボジアの仏教徒の皆さん！

カンボジア版『トリピタカ』は、プノンペンの仏教研究所が、仏教界の英知を集め、1930年から1968年まで、39年の歳月をかけて翻訳し、分類し、集大成して完成されました。まさにカンボジア仏教の法宝であると共に、カンボジア出版文化の至宝です。日本仏教徒の有志は、カンボジア仏教の復興再生を願いつつ、これを復刻刊行し、贈らせていただきます。

これはカンボジア仏教徒のみならず、カンボジア全人民、否、平和を愛する地球上のすべての人々への、心からの贈り物です。

カンボジアは、古今未曾有の悲劇を体験しました。カンボジア仏教もこの受難の時代に壊滅的な打撃を受けました。しかし、今はその悲しみを乗り越え、曠りを離れ、怨みを恕し、ブッダの教えに従い、世界平和の実現に努力するときです。

この本の贈呈は、日本の仏教徒も共々に、世界平和のために努力することを誓うしるしであり、相互の連帯と友情の証なのです。

合掌

1994年7月吉日

カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

世話人代表	無着 成恭	世話人	松永 然道	有馬 実成
事務局長	篠原 鋭一		伊藤 佳通	渡井 奎一
			杉谷 義純	茂田 真澄
			前田 利勝	中島 教之
			永 六輔	

Acknowledgment

Dear Cambodian friends and respected members of the Cambodian Buddhist community,

It is a matter of great joy that the translation into Cambodian of the Pali Tripitaka has been completed and published. The Tripitaka Commission of the Buddhist Institute, Phnom Penh, launched the translation project in 1930 and completed the translation, after 39 years of effort, in 1968.

The Cambodian translation of this great work will not only become a cherished treasure of the Cambodian Buddhist community but will also be an important milestone in the history of publication in Cambodia.

The revival and prosperity of Buddhism in Cambodia are the ardent wish of the Japanese Buddhist community, it is in this spirit that we have completed this important project and now present the entire work to the Cambodian Buddhist community, it is a gift not only to the Buddhist community in Cambodia but also to all Cambodian people and all peace-loving people in the world.

Cambodia experienced great tragedies in modern times, and the Cambodian Buddhist community also underwent severe trials and suffered crushing blows during this period. But now a time has come to surmount grief and anger, to forgive, and to start working again for world peace.

This great work is a symbol of the Japanese Buddhist community's resolve to work with our Cambodian brothers and sisters toward world peace and is a testimony to the friendship between our people.

With hands joined in reverence.
July 1994

TRIPITAKA PUBLISHING SUPPORT COMMITTEE

Project Manager: The Rev. Seikyo Muchaku

Secretary General: The Rev. Eiitsu Shinohara

Management Team:

The Rev. Zendo Matsunaga The Rev. Jitsujo Arima The Rev. Yoshimichi Ito

The Rev. Keiichi Watai The Rev. Gijun Sugitani The Rev. Shincho Shigeta

The Rev. Risho Maeda The Rev. Kyoshi Nakajima Mr. Rokusuke Ei

សុត្តន្តបិដក
១៩៩

ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក
១៤

ឧសមភាគ

៦០

ព. ស. ២.៥០៣

សុត្តនិបិដកេ

ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ទេសមោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភគវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

បញ្ញាសនិបាតជាតកំ

នឡិទិកាជាតកំ

[១] ខុទ្ទយ្ហតេ ជនបទោ រដ្ឋញាបំ វិនស្សតំ

ឯហំ នឡិទិកេ កច្ច តំ មេ ព្រាហ្មណាមាធយ ។

[២] ធាហំ ទុក្ខត្តមា រាជ ធាហំ អន្ធានកោវិនា

កងំ អហំ កមស្សមិ វនំ កុញ្ញរសេវិតំ ។

[៣] ដីតំ ជនបទំ កត្តា ហត្ថុហា ច រថេន ច

នារុសង្កាដយានេន ឯវំ កច្ច នឡិទិកេ ។

សុត្តនិបិដក

ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ទិសមភាគ

សូមនមស្ការព្រះមានព្រះភាគ អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះអង្គនោះ ។

បញ្ញាសនិបាតជាតក

នទ្ធិនិកាជាតក

- (១) (ព្រះបាទព្រហ្មទត្ត គ្រាស៊ីវ) ម្ចាស់នាងនទ្ធិនិកា ជន-
បទក្តៅស្អួត ទាំងដែនកិរិនាស ចូរនាងមក ចូរនាងទៅញ៉ាំង
ព្រាហ្មណ៍ (អ្នកធ្វើនូវសេចក្តីកិរិនាស) ដល់អញនោះ ឲ្យមកលុះ
អំណាចរបស់ខ្លួន ។
- (២) (នាងនទ្ធិនិកា ក្រាបទូលថា) បពិត្រព្រះរាជា ខ្ញុំម្ចាស់អត់
គ្រាំសេចក្តីលំបាកពុំបាន ខ្ញុំម្ចាស់មិនស្អាតផ្លូវឆ្ងាយ ខ្ញុំម្ចាស់នឹង
ទៅកាន់ព្រៃ ដែលមានដំរីនៅអាស្រ័យ ដូចម្តេចបាន ។
- (៣) (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់នាងនទ្ធិនិកា នាងចូរទៅកាន់
ជនបទដ៏ស្ងួតស្ងួត ហើយទៅដោយដំរីផង ដោយរថផង ដោយ
យាន (ទូក) ដែលគេតាមដោយឈើផង យ៉ាងនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ហត្ថិ អស្ស រថា បត្ថិ កត្តេវាទាយ ខត្ថិយេ

តវេវ វណ្ណារមេន វសំ តមា នយិស្សសិ ។

[៤] កុទលិទ្ធដបញ្ញាណោ អាភុជិបរិវារិតោ (១)

ឃសោ បទិស្សតិ រម្មោ ឥសិសិឆ្កិស្ស អស្សមោ ។

ឃសោ អត្តិស្ស សឆ្កិរោ ឃសោ ធូមោ បទិស្សតិ

មញ្ញោ នោ អត្តិ ហារបេតិ ឥសិសិឆ្កិ មហិទ្ធិកោ ។

[៥] តញ្ច ទិស្វាន អាយត្តិ អាមត្តមណិកុណ្ណានី

ឥសិសិឆ្កិ ចារិសិ ភិរោ អស្សមំ បណ្ណានានិ ។

អស្សមស្ស ច សា ទ្ធារេ តេណ្ណកេនស្ស កិឡិតិ

វិទិសយត្តិ អឆ្កិទិ កុយ្ហំ បកាសិតានិ ច ។

[៦] តញ្ច ទិស្វាន កិឡិទ្ធិ បណ្ណាសារាតតោ ជដិ

អស្សមា ជិត្តមិត្តាន ឥទំ វចនម្បតិ ។

១ ឧ. អាភុជិបរិវារណា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

ម្ចាស់ខត្តិយានី ចូរនាងយកដំរី សេះ រថ នឹងពលប្តើរជើង ទៅ
ចុះ ចូរនាងនាំព្រាហ្មណ៍ឥសិសិដ្ឋៈនោះមកកាន់អំណាច (ខ្លួន)
ដោយសម្បូរនឹងរូបតោមរបស់នាង ។

[៤] (ពួកព្រានព្រៃព្រមឡើង) នុ៎ះ ប្រាកដជាអាស្រមរបស់
តាបសឈ្មោះឥសិសិដ្ឋៈជាទីគួររីករាយ មានដើមចេកជាទង់ ជា
គ្រឿងសំគាល់ មានដើមស្នាច់ដុះព័ទ្ធជុំវិញ ។ នុ៎ះ ភ្លើងដែល
ឥសិសិដ្ឋៈនោះភាក់តែង (ដោយឈាន) នុ៎ះ ផ្សែងដែលឃើញ
ប្រាកដ ខ្ញុំសំគាល់ថា ឥសិសិដ្ឋៈ អ្នកមានប្តូរច្រើន មិនញ៉ាំង
ភ្លើងឲ្យសាបសូន្យទេ ។

[៥] (អភិសម្ពុទ្ធតាថា) ឥសិសិដ្ឋៈ បានឃើញនាងនឡិនិកានោះ
ពាក់កុណ្ណលកែវមណី កំពុងដើរមក ក៏ភិតភ័យ ចូលទៅកាន់
អាស្រមដែលប្រក់ដោយស្លឹក ។ ឯនាងនឡិនិកានោះ ក៏បង្ហាញ
នូវអវយវៈទាំងឡាយផង បញ្ចេញនូវក្តៅខ្មាសដ៏កំបាំងផង
ហើយលេងកូនយ៉ូក្សរទារអាស្រមនៃឥសិសិដ្ឋៈនោះ ។

[៦] អ្នកមានជជា (ឥសិសិដ្ឋៈ) នៅក្នុងបណ្ណសាលា ឃើញនាងនឡិ-
និកានោះ កំពុងលេង ចេញអំពីអាស្រមមកនិយាយពាក្យនេះថា

បញ្ចសនិបាតេ បឋមំ នឡិនិកាជាតកំ

អម្ពោ កោ ធាម សោ រុក្ខោ យស្ស តេវំ តតំ ដលំ
ទ្ធរេបំ ខិត្តំ បច្ឆេតំ . ន តំ ឌីហាយ កច្ឆតំ ។

[៧] អស្សមស្ស មមព្រហ្មេ យសម័យេ កន្ធមាទនេ
ពហារោ តាទិសា រុក្ខោ យស្ស តេវំ តតំ ដលំ
ទ្ធរេបំ ខិត្តំ បច្ឆេតំ . ន មំ ឌីហាយ កច្ឆតំ ។

[៨] ឃតុ កវំ អស្សមមំ អនេតុ
បដ្ឋញ្ច កក្ខញ្ច បដិច្ឆ ទម្មិ
នំទមាសនំ អត្រ កវំ និសំទតុ
នំតោ កវំ ម្មលដលានំ កញ្ចតុ ។

[៩] កន្តេ នំទំ ឡានមន្តរស្មី
សុប្បិច្ឆិតំ កណ្ហារប្បកាសតំ
អក្ខាហំ មេ ប្បិច្ឆតោ ឃតមត្តំ
កោសេ នុ តេ ឡត្តមន្តំ បរិដ្ឋំ ។

[១០] អហំ វនេ ម្មលដលេសនំ ចរំ
អសាទយំ អច្ឆំ សុយារូបំ
សោ មំ បតត្វា សហសជ្ឈិប្បត្តោ
បន្តជ្ឈំ មំ អត្ថហំ ឡត្តមន្តំ ។

បញ្ហាសនិធាត នឡឺនិកាជានក ទី ១

ម្ដាលអ្នកដំបំរើន ឈើរបស់អ្នកនោះឈ្មោះអ្វី ដែលមានផ្លែបែប
នេះ សូម្បីអ្នកបោះទៅក្នុងទីឆ្ងាយហើយ ក៏វិលត្រឡប់មកវិញ
មិនទៅចោលអ្នក ។

(៧) (នាងនឡឺនិកា...) បពិត្រតាបសដ៏ប្រសើរ ផ្លែបែបនេះនៃឈើ
ណា សូម្បីខ្ញុំបោះទៅក្នុងទីឆ្ងាយក៏ត្រឡប់មកវិញ មិនទៅចោល
ខ្ញុំទេ ឈើបែបនោះមានក្នុងទីជិតអាស្រមនៃខ្ញុំ នាភ្នំគន្ធមាទន៍ ។

(៨) (ឥសិសិន្តិៈ...) អ្នកដំបំរើន ចូរមកកាន់អាស្រមនេះចុះ ចូរ
បរិភោគអាហារចុះ ចូរទទួលថ្នាំសម្រាប់លាបជើងផង ភក្សា-
ហារផង ខ្ញុំជូន(ដល់អ្នក) នេះអាសនៈ អ្នកដំបំរើន ចូរអង្គុយលើ
អាសនៈនេះ អ្នកដំបំរើន ចូរពិសាមើមឈើនឹងផ្លែឈើក្នុងទីនេះចុះ។

(៩) (ឥសិសិន្តិៈសួរថា) អ្វីនេះកំពុងល្អ (ដូចមាត់ខ្យល់បៀ) នៅត្រង់
ចន្លោះភ្នំរបស់អ្នក ប្រាកដដូចជាវត្ថុមានពណ៌ខ្មៅ ។ ខ្ញុំសួរ
ហើយ អ្នកចូរប្រាប់សេចក្ដីនេះ អវយវៈដ៏ទុក្ខម(លិន្តិ)របស់អ្នកលិច
ចូលទៅក្នុងស្រោម (សររៈ) ឬ ។

(១០) (នាងនឡឺនិកា...) ខ្ញុំត្រាប់ទៅកាន់ទីស្នូលរកមើមឈើ ផ្លែឈើក្នុង
ព្រៃ បានចោលខ្សាប្បមានរូបដ៏សម្បើម ខ្សាប្បនោះស្ទុះមកសង្រួប
ខ្ញុំដោយរហ័ស ផ្ដល់ខ្ញុំហើយ ទាំងកយកអវយវៈដ៏ទុក្ខមទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ស្វាយំ វិណោ ខុទ្ទកំ កណ្ណាវាយតិ
សត្វញ្ច កាលំ ន លភាមិ សាតំ
បហោ កវំ កណ្ណាមិមំ វិនេតុំ
ក្សតំ កវំ យាចិតោ ព្រាហ្មណត្ថំ ។

[១១] កម្មវុទ្ធា តេ វិណោ សលោហិតោ
អប្បតិកោ បន្តុកន្ទោ^(១) មហា ច
ករោមិ តេ កិញ្ចំ កសាយយោតំ
យថា កវំ បរមសុខំ កវេយ្យំ ។

[១២] ន មន្តិយោតា ន កសាយយោតា
ន ឱសណា ព្រាហ្មណី កមន្តិ
យំ តេ មុទុ តេន អន្តេន វិនេហិ កណ្ណំ^(២)
យថា អហំ បរមសុខំ កវេយ្យំ ។

[១៣] វតោ នុ ភោតោ កតមេន អស្សវេមា
កច្ចំ កវំ អភិរមសិ អរោញ្ច
កច្ចំ នុ តេ មូលដលំ បហុតំ
កច្ចំ កវន្តំ ន វិហិសន្តំ វិន្យា ។

១ ម. វិណាគន្ទោ ។ បក្កតន្ទោតិ អន្តិកថា យំ ទិស្សតិ ។ ២ ម. យន្តេ មុទុកេន វិនេហិ កណ្ណំ ។ យន្តេ មុទុកេន អន្តេន វិនេហិ កណ្ណន្តិបិ យថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ដំបៅនោះឯង ឈឺពើតផង រមាស់ផង ខ្ញុំមិនបានសេចក្តីសុខ
សព្វៗ កាលទេ អ្នកដំបំរើនអាចនាំចេញនូវរោគរមាស់នេះចេញ
បាន អ្នកដំបំរើដែលខ្ញុំអង្វរហើយ សូមធ្វើនូវប្រយោជន៍ដល់
ព្រាហ្មណ៍ ។

[១១] (ឥសិសិទ្ឋិៈ...) ដំបៅរបស់អ្នកមានសភាពដ៏ជ្រៅ មានសម្បុរ
ក្រហម មិនស្អុយទេ គ្រាន់តែមានភ្លុនខ្លះ (បន្តិចៗ) ហើយ
ថែមទាំងធន់ផង ខ្ញុំនឹងប្រកបដោយថ្នាំដុស លាបឲ្យអ្នកបន្តិច
មើល ដើម្បីនឹងឲ្យអ្នកដំបំរើន បានសេចក្តីសុខស្រួល ។

[១២] (នាធិនឡិនិកា...) បពិត្រតាបសដ៏ប្រសើរ ការប្រកបដោយ
មន្តទាំងឡាយក៏មិនត្រូវ ការប្រកបដោយថ្នាំដុសទាំងឡាយក៏
មិនត្រូវ ទុសធាតុទាំងឡាយក៏មិនត្រូវ អវយវៈណារបស់លោក
ដ៏ទេនៗ ចូរលោកនាំចេញនូវរោគរមាស់ដោយអវយវៈនោះ ទើប
ខ្ញុំមានសេចក្តីសុខស្រួលតទៅ ។

[១៣] (ឥសិសិទ្ឋិៈ...) អាស្រមរបស់អ្នកដំបំរើននៅខាងណាអំពីទីនេះ
ម្ចាស់អ្នកដំបំរើន អ្នកអភិរម្យ ក្នុងព្រៃដែរឬ អ្នកមានមើមឈើ
ផ្លែឈើច្រើនដែរឬ សត្វសាហាវទាំងឡាយ មិនបៀតបៀនអ្នក
ដំបំរើនទេឬ ។

បញ្ញាសនិបាតេ បឋមំ នឡិនិកាជិតតំ

(១៤) ឥតោ ឧជំ ឧត្តរាយំ ទិសាយំ
 ខេមា នទិ ហិមវន្តា បកាតិ^(១)
 តស្សុ តិវេ អស្សមោ មយ្ហ រម្មោ
 អនោ ភំ អស្សមំ មយ្ហ បស្ស ។
 អម្ហា ច សាលា តិលកា^(២) ច ជម្ពុយោ
 ឧទ្ធាលកា ចា ដលយោ ច ដុល្លា
 សមន្តតោ កេហិសាភិកិក
 អហោ ភំ អស្សមំ មយ្ហ បស្ស ។
 តាលា ច ម្ភលា ច ដលា ច មេត្ត
 វិណ្ណិន តន្តិន ឧបេត្របំ
 តំ ភូមិកាតេហិ ឧបេត្របំ
 អហោ ភំ អស្សមំ មយ្ហ បស្ស ។
 ដលា ច ម្ភលា ច បហុតមេត្ត
 វិណ្ណិន តន្តិន រសេនុបេតា
 អាយនិ ច លុទ្ធកា តំ បទេសំ
 មា មេ តតោ ម្ភលដលំ អហាសំ ។

១ ម. ហិមវតា បកាវី ។ ២ តិល្ហកាតិ អន្តិកថាយំ ទិស្សតិ ។

បញ្ហាសនិយាត នឡំនិកាដាតក ទី ១

(១២) (នាងនឡំនិកា...) អាស្រមរបស់ខ្ញុំជាទីគួររីករាយ (នៅ) ក្បែរ
 ឆ្នេរនៃស្ទឹងឈ្មោះខេមា ដែលហូរទៅអំពីព្រៃហិមវន្ត នាទិស
 ខាងជើងគ្រងអំពីទីនេះ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ អ្នកដំបំរើន គប្បីឃើញ
 អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ។ (ទៀបអាស្រមរបស់ខ្ញុំ) មានដើមស្វាយ
 រាំងភ្នំ ទន្ទាប់ ព្រីង រាជព្រឹក្ស ច្រនៀង មានផ្ការីកស្កុះស្កាយ ធ្វើ
 ដូចម្តេចហ្ន៎ អ្នកដំបំរើន គប្បីឃើញអាស្រមរបស់ខ្ញុំ ដែលមាន
 កិន្តរ ច្រៀងពីរោះដោយជុំវិញ ។ ក្នុងទីជិតអាស្រមរបស់ខ្ញុំនេះ
 មានដើមភ្នោតទាំងឡាយផង មើមឈើទាំងឡាយផង ផ្លែឈើ
 ទាំងឡាយផង ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ ទើបអ្នកដំបំរើន គប្បីឃើញនូវ
 អាស្រមរបស់ខ្ញុំ ដែលប្រកបដោយពណ៌នឹងក្លិន ដែលប្រកប
 ដោយក្នុងភាគទាំងឡាយ (ដំរាបស្មើ) នោះ ។ ផ្លែឈើទាំង
 ឡាយផង មើមឈើទាំងឡាយផង មានគរគោកក្នុងអាស្រម
 នេះ ប្រកបដោយពណ៌ ក្លិន នឹងរស តែពួកព្រានព្រៃ តែងមក
 កាន់ប្រទេសនោះ កុំឲ្យពួកវាលួចមើមឈើនឹងផ្លែឈើរបស់ខ្ញុំអំពី
 អាស្រមនោះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[១៥] បិតា មម ម្យលដលសេនំ តតោ
 នំនាមំ អាតច្ឆតិ សាយកាលេ
 ឧភោវំ តត្តាមសេ អស្សមន្តំ
 យាវំ បិតា ម្យលដលតោ ឯតុ ។

[១៦] អញ្ញោ ពហុ នីសយោ សាធុរ្យោ
 រាជីសយោ អនុមត្តោ វសន្តិ
 តេយវំ បុត្រេសិ មមស្សមន្តំ
 តេ តំ នយស្សន្តំ មមំ សកាសេ ។

[១៧] ន តេ កក្កដានិ កិណ្ឌានិ ន តេ ឧទកកមាភតំ
 អត្តិបិតេ ន ហាសិតោ តត្តំ មន្តោវំ ឈាយសិ ។
 កិណ្ឌានិ កក្កដានិ ហតោ ច អត្តិ
 តបនិបិតេ សមិតា សព្វពហុនាវំ
 បីវញ្ចំ មយ្ហំ ឧទកកញ្ចំ ហោតិ
 រមសិ តុវំ ព្រហ្មក្ខតោ បុរតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

១៥) (ឥសិសិដ្ឋិ...) បិភារបស្មំខ្ញុំ ទៅកាន់ទីស្វែងរកមើមឈើ
 ផ្លែឈើនឹងមកក្នុងកាលល្ងាច ឥឡូវនេះចាំបិភា មកអំពីទីស្វែង
 រកមើមឈើនឹងផ្លែឈើសិន សឹមយើងទាំងពីរនាក់ ទៅកាន់
 អាស្រមនោះ ។

[១៦] (នាងនឡិនកា ...) មានពួកព្រាហ្មណ៍ជាឥសី នឹងពួកព្រះ
 រាជាជាឥសីដទៃទៀតជាច្រើន ដែលជាមនុស្សត្រឹមត្រូវនៅក្បែរ
 ផ្លូវជាលំដាប់ ចូរអ្នកសួររកអាស្រមខ្ញុំនឹងឥសីទាំងនោះចុះ ឥសី
 ទាំងនោះនឹងនាំអ្នកទៅឯសំណាក់ខ្ញុំ (មិនខាន) ។

[១៧] (ពោធិសត្វ ជាបិភាសួរថា) ទសក៏អ្នកមិនពុះ ទឹកក៏អ្នកមិនដង
 ទាំងភ្លើងក៏អ្នកមិនបង្កាត់ ហេតុអ្វីបានជាអ្នកជ្រប់ស្រពោន ។
 ម្នាលកូនសព្វហ្មឋារី ទសទាំងឡាយអ្នកធ្លាប់តែពុះ ភ្លើងអ្នកធ្លាប់
 តែបង្កាត់ ទាំងភ្លើងសម្រាប់អាំងក៏អ្នកធ្លាប់ចាត់ចែង កាំងក៏អ្នកធ្លាប់
 រៀបចំសម្រាប់អញ ទឹកក៏អ្នកធ្លាប់តែដកល់ទុកសម្រាប់អញ កាល
 ពីមុន អ្នកជាមនុស្សប្រសើរ តែឆ្លើវិករាយ (ក្នុងអាស្រមនេះ) ។

បញ្ញាសនិទានេ បឋមំ នឡំនិកោដិតកំ

អភិវឌ្ឍន៍ក្រដ្ឋាសិ អនាគតោនិកោ
អហាសិតត្ថសិ អសិទ្ធិកោដិទោ^(១)
ន មេ តុំ អានុបសិ មមជ្ជ
នជ្ជំ ធុ កិ ចេតសិកញ្ច ធុត្ថំ ។

(១៨) និទាននា ដិដិលោ ព្រហ្មញ្ញាវ

សុទិស្សនេយ្យោ សុតន្ទ វិនេតិ
នេវាតិទិយោ ន បនាតិរស្សោ
សុកិណ្ឌិកណ្ឌិកាច្ឆនេហិ កោតោ ។
អមស្សជាតោ អប្បវណាវណ្ណិ
អាណារុបញ្ច បនស្ស កណ្ឌោ
ទ្វេ យមា តណ្ហា ឡរេ សុជាតា
សុវណ្ណិតណ្ហាសង្កិកា បកស្សវា ។
មុខញ្ច តស្ស ភុសទិស្សនេយ្យំ
កណ្ឌោសុ លម្ពន្តិ ច កុញ្ញិតត្តា
តេ ជោតរេ ចរតោ មាណាវស្ស
សុតញ្ច យំ សំយមាទំ ជជាទំ ។

១ ខ. អហាបិតត្ថសិ អសិទ្ធិកោដិទោ ។ ម. អហាបិតត្ថបិ អសិទ្ធិកោដិទោ ។

បញ្ហាសនិទានត នឡំនិកាជាតក

(ឥឡូវនេះ) អ្នកមិនពុះទុស មិនជងទឹក មិនបង្កាត់ភ្លើង មិនស្មារ
វត្ថុសម្រាប់បរិភោគ នៃកូនរបស់អញ ថ្ងៃនេះអ្នកមិនហៅរកអញ
អ្នកបាត់របស់អ្នក ឬក៏អ្នកកើតទឹក ក្នុងចិត្តដូចម្តេច ។

[១៨] (ឥសិស័ន្តៈ...) ដដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរមកក្នុងទីនេះ ជា
មនុស្សគួរគុណយកន់ មានជងខ្លួនទ្រទ្រទ្រទ្រទ្រ មិនខ្ពស់ពេក មិន
ទាបពេក ញ៉ាំងអាស្រមបទឲ្យភ្លឺសាយពាសពេញ ដោយសក់
ទាំងឡាយដែលខ្លៅស្រលដូចជាពណ៌នៃស្លាបកន្ទី របស់ដដែល
ដ៏ចំរើន (នោះ) ។ (ដដែលនោះ) មិនទាន់ដុះពុកមាត់នៅ
ឡើយទេ ទើបនឹងបួសថ្មី។ មានទាំងរបស់មានសណ្ឋានដូចជើង
បាត្រ ពាក់ត្រង់ករបស់គាត់ មានពកពីរជាតូ ភ្ជាប់ត្រង់ ដូចជា
ផ្លែទន្ធរាប់មាស ដុះក្បាលត្រង់ទ្រង់ ។ មុខដដែលនោះ គួរគុណ
គន់ក្រៃពេក មានកំពូល នៃគ្រឿងប្រដាប់ត្រចៀកទាំងឡាយ
សំយុងចុះ ឮដ៏ត្រចៀកទាំងឡាយ កាលមាណា (នោះ)
ត្រាប់ទៅ គ្រឿងប្រដាប់ នៃត្រចៀកទាំងនោះ កំរុងរឿង
ផ្នែកៗ ផងមានទាំងខ្សែសយ រុំព័ទ្ធផងសក់ទាំងឡាយផង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

អញ្ញា ច ភស្មំ សំយមាទិ ចតស្សោ
នីលា បីតា លោហិតកា ច សេតា
តា សំសរេ ចរតោ មាលាវស្ស
តិវដិសង្ការិ វាវសម្មិ ។
ន មេខលំ មញ្ញមយំ ជារតិ
ន សន្តរេ លោ បន បព្វជស្ស
តា ជោតរេ ជង្គនន្តរេ វិលត្តា
សនេតា វិជ្ជិវន្តលំភោ ។
អខីលកានិ ច អវល្លាកានិ ។
ហេដ្ឋា នក្យា កដិសមោហិតានិ
អយដ្ឋិតា និច្ចក៏ដ្ឋំ ករោនិ
ហន្តាត កី ក្កុដលានិ តានិ ។
ជដា ច ភស្មំ កុសធស្សនេយ្យា
បរោសតំ វេល្លុតត្តា សុគន្ធា
ទ្រេដាសិរោ សាជិកត្តរោ
អហោ នុខោ មយ្ហ តថា ជដាស្ស ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

មាណពនោះ មានគ្រឿងប្រដាប់ដទៃទៀតមានពន្លឹក ៤ ពណ៌គឺ ពណ៌
 ខៀវលឿង ក្រហម ស កាលបើមាណព(នោះ) ដើរទៅគ្រឿង
 ប្រដាប់ទាំងនោះញឹក ៗ ដូចជាពួកនៃសត្វមេភ្លៀង ក្នុងពេលកំពុង
 ភ្លៀង ។ (មាណពនោះ) មិនពាក់សង្សារស្មៅយាបូងទេ មិនប្រើ
 ប្រាស់សំពត់សំបកឈើទេ មិនប្រើប្រាស់សំពត់ដែលត្បាញដោយ
 ស្មៅដំណេកទន្សាយទេ គ្រឿងប្រដាប់ទាំងនោះ ជាប់នៅត្រង់
 ចន្លោះនៃស្មួង ភ្នំដូចជាផ្នែកបន្ទោរ ដែលចាំងព្វដ៏អាកាស ។
 (មាណពនោះមានគ្រឿងប្រដាប់ដេរដោយសូត្រ) មិនមានស្នាម
 គ្រោតគ្រោតផង មិនមានទង (អាចម៍ជង្គវ) ផង ចងព័ទ្ធត្រង់ចង្កេះ
 ពីគ្រឹមផ្នែកចុះទៅខាងក្រោម គ្រឿងប្រដាប់ទាំងនោះ ទុកជាឥត
 មានអ្វីប៉ះពាល់សោះ ក៏ធ្វើនូវវិល្យងជានិច្ច គឺញឹកវិចជាប្រក្រតី
 បតិគ្របិភាដ៏ចំរើន គ្រឿងប្រដាប់ទាំងនោះឈ្មោះថាផ្ទៃឈើអ្វី ។
 ផ្ទាំងសក់របស់មាណពនោះ ក៏គួរឲ្យចង់មើលក្រៃពេក (បើមើល)
 ដាងមួយរយដង (ក៏មិនអស់ចិត្ត) មានចុងដ៏ខ្លី មានកូនក្រអូប
 (មាណពនោះ) មានសក់ក្បាលញែកដាច់ពីរ សិតញែកស្អាត
 បាត ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎⁺ នឹងបានឲ្យផ្ទាំងសក់របស់ខ្ញុំល្អដូច្នោះផង ។

បញ្ហាសនិបាតេ បឋមំ ធម្មិនិកាជាតកំ

យទា ច សោ ថត្តវតិ តា ជជាយោ
 វណ្ណោន គន្ធនេ ឧបេត្តុតា
 វិលុប្បលំ វត្តសមេវត្តវ
 តថេវ សំវាយតិ បនស្សមោ អយំ ។
 ថង្កោ ច តស្ស ភុសទស្សនេយ្យា
 វេតានិសោ យានិសោ មយ្ហ កាយោ
 សោ វាយតិ ឃរិតោ មាលុតនេ
 វំនំ យថា អត្តតម្កេ សុដ្ឋល្អំ ។
 វិហានិ សោ វុត្តាជលំ បឋព្យា
 សុចិត្តវបំ វុចិរំ ទស្សនេយ្យំ
 មិត្តពា តស្ស បុនរេតិ ហត្ថំ
 ហន្តាត កី វុត្តាជលំ ធុ ខោ តំ ។
 ទន្តា ច តស្ស ភុសទស្សនេយ្យា
 សុទ្ធា សមា សង្ការបបដា
 មនោ បសានេន្តិ វិវិយមាតា
 ន ហិ ធូន សោ សាតមទាទិ តេហិ ។

មាណពនោះវិសាយសក់ក្នុងកាលណា ផ្លូវសក់ទាំងឡាយនោះ ក៏
 ប្រកបដោយព័ណ៌ ដោយភ្លឺ ក្នុងកាលនោះ អាស្រមនេះក៏ផ្សព្វ
 ផ្សាយទៅ (ដោយភ្លឺ) ដូចជាផ្កាឧប្បលខៀវ ដែលខ្យល់បក់
 ត្រូវដូច្នោះ ។ សម្បុររបស់មាណពនោះ គួរឲ្យចង់មើលក្រៃពេក
 កាយរបស់មាណពនោះ មិនដូចជាកាយរបស់ខ្ញុំឡើយ កាយ
 របស់មាណពនោះ កាលបើត្រូវខ្យល់បក់មកផ្សព្វផ្សាយភ្លឺ ដូច
 ជាព្រៃឈើដែលមានផ្កាក្រូស្កាយ ក្នុងខាងចុងនៃគម្ពីរដូរ ។
 មាណពនោះ តែងទះនូវផ្ទៃឈើ មានសភាពដ៏រិចត្រាល្អរឿង
 គួរឲ្យចង់មើល បោះទៅលើផែនដី ផ្ទៃឈើនោះរមែងត្រឡប់មក
 រកដៃរបស់មាណពនោះវិញ បពិត្របិតាដ៏ចម្រើន នោះជាផ្ទៃឈើ
 អ្វី ។ ធ្មេញទាំងឡាយរបស់មាណពនោះ ក៏គួរឲ្យចង់មើល
 ក្រៃពេក ស្អាតស្អើដូចជាស្នំ ដែលគេខាត់យ៉ាងសំខាន់ កាល
 ដែលគាត់ហាមាត់ឡើង តែងញែកចិត្តឲ្យជ្រះថ្លា ដ្បិតមាណព
 នោះ មិនទំពាស្តី នូវបន្លែ ដោយធ្មេញទាំងឡាយនោះទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

អកកកសំ អកកក្ខិតំ មហំ មុនំ
 ឧជ្ជំ អនុទ្ធីតំ អចបលមស្ស ភាសិតំ
 រុនំ មនុញ្ញំ ករវិកស្សស្សំ
 ហនយន្តំ រញ្ជយនេវ មេ មនោ ។
 ពិទ្ធស្សរោ ពានិវិស្សធម៌ក្រោ
 ន ទ្ធីន សជ្ឈាយបតប្បយុត្តោ
 ឥន្ទ្រមិ ទោ តំ បុននេវ ទដ្ឋំ
 មិត្តញ្ញំ មេ មាលាវាហុ បុត្តា ។
 សុសន្តិ សព្វត វិមជ្ជិមំ វណំ
 បុត្តំ សុជាតំ ខរបត្តសន្តិកំ
 តេនេវ មំ ឧត្តរិយាន មាលាវា
 វិវិយ ឱវំ ជយនេន បិទ្សយំ ។
 តបន្តំ អាកន្តិ វិរោចរេ ច
 សតេវតា វិជ្ជិវិទ្ធីនវិក្ខេ
 ពាហា មុទ្ធ អញ្ជនលោមសនិសា
 វិច្ឆ្រវជ្ជន្តិវិកស្ស សោភរេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

សំដីរបស់មាណពនោះ និយាយឡើង មិនជាសំដីអាក្រក់ មិនភ្ញាក់
 ពីពោះស្រទន់ត្រង់ ។ មិនរាយមាយ មិនពួកកាកកាក ជាសំដី
 ញ៉ាំងចិត្តឲ្យរីករាយ គួរចាប់ចិត្តដូចជាសំឡេងនៃសត្វករិកយាស
 យំ ចិត្តរបស់ខ្ញុំត្រេកអរខ្លាំងណាស់ ។ (មាណពនោះ) មានសំ-
 ឡេងមូល មានពាក្យមិនសូវក្លោះក្លាយពេកទេ មិនមែនជាអ្នក
 ខ្វល់ខ្វាយក្នុងការស្វាគ្យាយ(មន្ត)ដោយពិត ខ្ញុំចង់ឃើញមាណព
 នោះម្តងទៀត ដ្បិតមាណព(នោះ)ជាមិត្តរបស់ខ្ញុំតាំងពីមុនដម្បង
 មក ។ ដំបៅ (ត្រង់ចន្លោះក្បាលរបស់មាណពនោះ) ជិតស្និទ្ធស្នាល
 រលីងស្អាតសព្វអន្លើ ក្រាស់ក្បាលដូចជាផ្កាយក្រពុំ មាណព
 (នោះ) គ្របសន្តិភ័យខ្ញុំដោយដំបៅនោះឯង សើយភ្លៅហើយគាប
 ខ្ញុំដោយស្ម័គ្រ ។ (រស្មីដូចមានវិសេសផ្សាយចេញអំពីសរីរៈកាយនៃ
 មាណពនោះ) ភ្នំត្រចះត្រចង់ ភ្នំស្វាង រុងរឿងភ្នំផ្នែក ។ ដូចជាផ្នែក
 បន្ទោរឆៀលគ្នាគលើអាកាស ដើមដំបាំងពីរទន់ភ្លន់មានរោមប្រ-
 ហែលកេសផ្កាអញ្ជូន មាណពនោះមានម្រាមដៃមូល ។ ដំរីចិត្រល្អ ។

បញ្ហាសន្តិភាព បឋម៍ នឡិទ្ធិកាដាតកំ

អកក្កស្រ្តោ ន ច ទីយលោមោ
 នឧស្ស ទីយា អបិ លោហិតត្តា
 មុទ្ធិហិ ពាហាហិ បលីស្សជន្លោ
 កល្យាណារុទោ រមយេ^(១) ឧបដ្ឋហិ ។
 ទុមស្ស តូល្យបនិកា បកស្សរា
 សុវណ្ណកម្មតលវដ្ឋសុច្ឆរី
 ហត្ថា មុទ្ធិ តេហិ មំ សំដុស្តិតា
 វតោ កតោ តេន មំ នហន្តិតាត ។
 ន ន្ទន សោ ខារិវិធំ អហាសិ
 ន ន្ទន សោ កដ្ឋានិ សយំ អកញ្ញំ
 ន ន្ទន សោ ហន្តិ ទិមេ កុមារិយា
 នបិស្ស ហត្ថសុ ខិលានិ អត្តំ ។
 អប្បោវ ខោ តស្ស វណំ អកាសិ
 សោ មំ ព្រាវី សុខិតំ មំ កកោហិ
 តាហំ ករិ តេន មមាបិ^(២) សោឡំ
 សោ ច ព្រាវី សុខិតោស្មិតំ ព្រាហ្ម ។

១ ម. មញ្ញំ ។ ២ ម. មហតិ ។

បញ្ហាសនិយាត នឡំនិកាជាតក ទី ១

ម្យ៉ាងទៀត (មាណពនោះ) មានអវយវៈតូចធំ មិនរងបរដុប
 (ដោយមុននឹងបូសជាដើម) ទេ មានរោមមិនវែងពេកទេ ឯក្រូចក
 របស់មាណពនោះវែង ។ មានប្តូងក្រហម ។ (មាណពនោះ) មាន
 រូបល្អ ឧបរឹត (ខ្ញុំ) ដោយដើមដៃទាំងពីរដទៃនៃល្ងន់ (ផ្កាបំផុន)
 (ខ្ញុំ) ឲ្យរីករាយ ។ ដៃទាំងពីរ របស់មាណពនោះ ដូចជាប៉ុយឈើ
 មានរស្មីផ្អែក ។ មានបុគ្គលដៃមូលនឹងឆវីណ្ណស្រស់បំព្រង ដូចផ្កា
 កញ្ចក់ជាវិការៈនៃមាស មាណពនោះពាល់ខ្ញុំ ដោយដៃទាំងពីរ
 នោះហើយ ទៅពីទីនេះទៅ បពិត្របិតា មាណពនោះដុតរោលខ្ញុំ
 (ឲ្យក្តៅក្រហាយ) ដោយសម្ផស្សនៃដៃនោះ ។ មាណពនោះ
 ប្រហែលជាមិនដែលនាំទៅនូវវត្ថុមានទម្ងន់មួយខាវ (មួយអំរែក)
 ទេ មាណពនោះ មិនដែលពុះទសទាំងឡាយខ្លួនឯងទេ មា-
 ណពនោះ មិនដែលកាប់ឈើទាំងឡាយ ដោយកាំបិតទេ
 បានជាដៃរបស់មាណពនោះមិនក្រិនសោះ ។ មានខ្លាឃ្មុំមួយធ្វើ
 មាណពនោះឲ្យមានជំបៅ គេបាននិយាយនឹងខ្ញុំថា សូមឲ្យអ្នក
 ធ្វើខ្ញុំឲ្យបានសេចក្តីសុខស្រួល ខ្ញុំក៏បានធ្វើគាត់ឲ្យបានសុខស្រួល
 ដោយអវយវៈដ៏ទុក្ខមនោះរបស់ខ្ញុំ បពិត្របិតាដ៏ប្រសើរ មាណព
 នោះបាននិយាយប្រាប់ខ្ញុំថា ខ្ញុំបានសេចក្តីសុខស្រួលហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ដាតកំ

អយេញ តេ មាលុវ្ភបណ្ណាសន្តតា
 វិក្កណ្ណារុទារ មយា ច តេន ច
 កំលន្តរុទា ឧទិកេ រមិត្តា
 បុនប្បុនំ បណ្ណកុដី វជាម ។
 ន មជ្ជ មន្តា បដិកន្តិ តាត
 ន អត្តហត្ថំ នបិ យញ្ញ តត្រ
 ន ចាបិ តេ មូលដលានិ កុញ្ញ
 យាវ ន បស្សម តំ ព្រហ្មចារី ។
 អន្តា បជាតាសំ តុវិបិ តាត
 យស្សំ និសាយំ វសតេ ព្រហ្មចារី
 តំ មំ ទិសំ ទាបយ តាត ទិប្បំ
 មា តេ អហំ អមរមស្សមម្ហិ
 វិចិត្រដុល្លញ្ញិ^(១) វនំ សុតំ មយា
 ទិជាកិយុដ្ឋំ ទិជសដ្ឋុសេវិតំ
 តំ មំ វនំ ទាបយ តាត ទិប្បំ
 បុរា តេ ទាលាំ វិជហាមិ អស្សមេ ។

១ ឧ. វិចិត្របុព្វំ ហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

នេះកម្រាលនៃស្វ័កលើទាល មានសភាពរត់រាយ ដែលខ្ញុំ
នឹងគេដេក ប្រកៀកប្រធុបលើគ្នា យើងទាំងពីរនាក់នោះអស់
កម្លាំងកំចុះឫតទឹក ហើយចូលទៅកាន់បណ្តកុដិរឿយ ។ ។
បពិត្របិតា ខ្ញុំមិនបានដួបនឹងព្រហ្មចារីនោះ ដរាបណា មន្តទាំង
ឡាយមិនដាក់ច្បាស់ដល់ខ្ញុំក្នុងថ្ងៃនេះផង ខ្ញុំមិនពេញចិត្តនឹងការ
បូជាភ្នំផង មិនពេញចិត្តនឹងការបូជាយ័ញ្ញផង ទាំងមិនបរិភោគ
មើមឈើនឹងផ្លែឈើរបស់លោកផង ដរាបនោះ ។ បពិត្របិតា
ចំណែកលោកជ្រាបច្បាស់ប្រាកដ ព្រហ្មចារី (នោះ) នៅក្នុងទិស
ណា បពិត្របិតា សូមលោកជូនខ្ញុំទៅឲ្យដល់ទិសនោះយ៉ាងឆាប់
កុំឲ្យខ្ញុំស្លាប់ក្នុងអាស្រមរបស់លោកឡើយ ដ្បិតខ្ញុំបានឮថា ព្រៃ
(ជាទីនៅនៃព្រហ្មចារីនោះ) មានផ្ការឹកស្កុះស្កាយដ៏វិចិត្រ ហើយ
ជាទីគឺកកដីដោយបក្សី ជាទីដែលពួកបក្សីនៅអាស្រ័យ (ជានិច្ច)
បពិត្របិតា សូមលោកជូនខ្ញុំទៅឲ្យដល់ព្រៃនោះឆាប់ ។ មុនខ្ញុំនឹង
លះដីរឹកក្នុងអាស្រមរបស់លោក ។

បញ្ញាសនិទានេ បឋមំ ឧប្បនិកាយិកា

[១៧] ឥមស្មា ហិ ជាតិវសេ វន្តម្ហិ
 គន្ធាន្តរេវច្ឆិរសន្និសេវិតេ
 ឥសីនមាវសេ សន្តន្តម្ហិ
 នេតាទិសំ អរតី ទាប្បណោម ។
 កវន្តិ មិត្តានិ អយោ ន ហោន្តិ
 ញាតិសុ មិត្តសុ ករោន្តិ បេមំ
 អយេញ ជម្មោ កិស្សុ ទិវា^(១) និវិដ្ឋោ
 យោ នេវ ជាទាតិ កុត្តោម្ហិ អាគតោ ។
 សំវាសេន ហិ មិត្តានិ សន្និយន្តិ បុនប្បនំ
 ស្វេវ មិត្តោ អសន្តន្តិ អសំវាសេន ជីវតិ ។
 សចេ តុវំ ទិក្ខុសិ ព្រហ្មញ្ញាវ
 សចេ តុវំ សន្ធិបេ សព្រហ្មញ្ញាវនា
 សម្បន្នសស្ស័វ មហោទកេន
 តនោតុណំ ខិប្បមិមំ បហស្សសិ ។

១ ឧ.ម. វា ។

បញ្ហាសនិបាត នឡិណិកជាតក ទី ១

[១៧] (ព្រះមហាសត្វ...) សេចក្តីពិតថា បុគ្គលមិនគួរដល់នូវ

សេចក្តីអផ្សុកបែបនេះ ក្នុងព្រៃដែលរុំរៀងដោយពន្លឺ ជាទីគឺកកង

ដោយពួកគន្លង នឹងស្រីទេពអប្សរ ជាទីនៅនៃឥសីទាំងឡាយ

ជាព្រៃមានតាំងពីយូរយារណាស់ហើយនេះឡើយ ។ មិត្ត

ទាំងឡាយ មានខ្លះ មិនមានខ្លះ ជនទាំងឡាយគួរធ្វើនូវសេចក្តី

ស្រឡាញ់ចំពោះញាតិនឹងមិត្ត មនុស្សណាមិនដឹងថា អាត្មា

អញកើតមកពីណា មនុស្សនេះគម្រក់ ត្រូវមាតុគ្រាមបង្កើតបាន

ទាំងថ្ងៃ ដោយហេតុអ្វី ។ ធម្មតាមិត្តទាំងឡាយ រមែងជាប់គ្នា

ដោយការនៅរួមរៀយ ។ មិត្តនោះឯង រមែងលាក់ចិត្តដោយ

ការមិនបាននៅរួមគ្នា របស់បុរសដែលមិនបានទៅមករកគ្នា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានិកំ

បុណ្ណិ ចេ ទត្តសិ ព្រហ្មចារី
 បុណ្ណិ ចេ សល្យេ ព្រហ្មចារីនា
 សម្មន្ទសស្សី មហោទតេន
 ខុស្តានតំ ខិប្បមិមំ បហស្សសិ ។
 ភូតានិ ហេតានិ ចរន្តិ តាន
 វិប្បវេន មនុស្សលោកេ
 ន តានិ សេវេន នរោ សបត្តោ
 អាសជ្ជនំ នស្សតិ ព្រហ្មចារីតិ ។

ឧទ្ទិសិកជានិកំ បឋមំ ។

ខុម្មាទុណ្ណិជានិកំ

[២០] និវេសនំ កស្ស នុទំ សុន្ទ
 ចាការេន បណ្ឌិមយេន កុត្ត
 កា ទិស្សតិ អត្តិសិខារំ ទូរេ
 វេណយេសំ បទ្ធកត្តេ អច្ឆិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

បើអ្នកឃើញនូវព្រហ្មចារី (នោះទៀត) បើអ្នកចរចាំ ជា
 មួយនឹងព្រហ្មចារី (នោះទៀត) អ្នកនឹងបំផ្លាញនូវតបោគុណ
 នេះយ៉ាងឆាប់មិនខាន ដូចជាស្នូនដ៏ល្អបរិបូណ៌ ដែលទឹកធំ
 បំផ្លាញដូច្នោះ ។ បើអ្នកនឹងឃើញនូវព្រហ្មចារី (នោះ) ទៀត
 បើអ្នកចរចាំជាមួយនឹងព្រហ្មចារី (នោះ) ទៀត អ្នកនឹងបំផ្លាញ
 នូវតែដះរបស់សមណៈនេះ យ៉ាងឆាប់មិនខាន ដូចជាស្នូនល្អ
 បរិបូណ៌ ដែលទឹកធំបំផ្លាញដូច្នោះ ។ នៃកូន កូតទាំងឡាយ
 នេះតែងត្រាប់ទៅក្នុងមនុស្សលោក ដោយបែបភាពនៃរូបផ្សេងៗ
 ដន់អ្នកមានប្រាជ្ញា មិនត្រូវគប់រកនឹងកូតទាំងឡាយនោះឡើយ
 បុគ្គលជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ តែងវិនាសទៅ (ព្រោះដល់)
 នូវការជាប់ចំពាក់ (នឹងកូតបែបនោះឯង) ។

ចប់ នឡំនិកាយជាតក ទី ១ ។

ឧម្មាទនីដ្ឋាតក

(២០) (ព្រះបាទសិវិ ត្រាស់សួរសារថីថា) ហៃសុខន្ទៈ នេះជាទី
 លំនៅរបស់នរណា ហ្ន៎ ដែលពន្លឺពន្លឺ ដោយកំពែង ធ្វើដោយ
 ឥដ្ឋព័ណ៌ក្រហម ស្រ្តីអ៊ីប្រាកដ ដូចអណ្តាតភ្លើង ក្នុង
 ទីឆ្ងាយ ឬដូចជាអណ្តាតភ្លើង ព្យង់អាតាសលើកំពូលភ្នំ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

ធីតា ឆ្ងាយំ កស្សំ សុនន្តំ ហោតិ

សុណំសា ឆ្ងាយំ កស្សំ អថោមិ ករិយា

អត្តាហិ មេ ខិប្បមិធរេ បុដ្ឋោ

អវាវតា យទិ វា អត្តំ កត្តា ។

(២០) អហំ ហិ ជាមាមិ ជនិទ្ធិ ឯតំ

មត្យា ច មេត្យា ច អថោមិ អស្សា

តវេវ សោ បុរិសោ ភូមិមាល

រត្តិទ្ធិំ អប្បមត្តោ តវត្ថេ ។

សន្នោ ច ជីតោ ច សុវត្ថិលោ ច

អមថោ ច តេ អញ្ញាតោ ជនិទ្ធិ

តស្សេវ សា ករិយា អភិហារកស្សំ

ខុម្មានន្តិភិ មាមធម្មេយ្យេន វជ ។

បញ្ចេសនិបាត នធិនិកាជាតក

ម្នាលសុទ្ធន្ទៈ ស្រីនេះជាជីតា របស់នរណាហ្ន៎ ស្រីនេះជាកូន
 ប្រសារ របស់នរណាហ្ន៎ ឬជាករិយារបស់នរណា ប្រសិនបើ
 (ស្រីនេះ) មិនទាន់មានគេហ្ន៎វៃហ្ន៎ក្តី មានភស្តុភារក្តី ខ្ញុំសូម
 ហើយ ចូរអ្នកប្រាប់យ៉ាងឆាប់ ក្នុងកាលឥឡូវនេះកុំខាន ។

[២១] (សារថ្មីក្រាបបង្គំទូលថា) បពិត្រព្រះជន្មន្ទៈ ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់
 ស្រីនេះជាកំលាក់ អំពីចំណែកខាងមាតាផង អំពីចំណែកខាង
 បិតាផង ទាំងស្វាមីរបស់ស្រីនោះក៏ខ្ញុំព្រះអង្គស្គាល់ បពិត្រព្រះ
 ភូមិបាល ស្វាមីនោះជាបុរសរបស់ព្រះអង្គហ្ន៎ឯង ជាអ្នកមិន
 ប្រហែសធ្វេសក្នុងប្រយោជន៍របស់ព្រះអង្គ ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។
 បពិត្រព្រះជន្មន្ទៈ ព្រះអង្គមានអាមាត្យម្នាក់ ជាអ្នកស្តុកស្តម
 មាំមួន ប៉ុប៉ើង បពិត្រព្រះរាជា ស្រីនោះឈ្មោះនាង ទុម្មាទន្ធី
 ជាប្រពន្ធរបស់អាមាត្យ ឈ្មោះអភិបារកៈនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[២២] អម្ពោ អម្ពោ ជាមមិទំ វេទិស្សា
 មត្យា ច បេត្យា ច កតំ សុសាធុ
 តថាហិ មយ្ហំ អវលោកយន្តំ
 ឧម្មត្តកំ ឧម្មានន្តំ អកាសិ ។

[២៣] យា បុណ្ណាមាសេ មិទមន្តលោចនា
 ឧទាវសី បុណ្ណាវកត្តចន្តំ
 ទ្វេ បុណ្ណាមាយោ តទហ្វ អមញ្ញ^(១)
 ទិស្វាន ទារវជរត្តវសិនំ ។
 អធិប្បមម្ពោហិ សុកេហិ វត្តកំ
 បលោកយន្តំ មិ យនា ឧទិក្ខតំ
 វិជម្ពមាណ ហារតេវ មេ មនោ
 ជាតា វនេ កិប្បវសីវេ បព្វតេ។
 តនា ហិ ព្រហ្មតី សាមា អាម្មត្តមណិក្ខណ្ណលា
 ឯកច្ឆវសនា ទារី មិទិ កត្តវិទិក្ខតំ ។
 កតាស្ស មិ តម្ពនទា សុលោមា
 ពាហា មន្ត ចន្តនសារលីត្តា

១ ឧ. អមញ្ញំ ។ ម. អមញ្ញហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

(២២) (ព្រះរាជា...) វ័យ វ័យ ឈ្មោះនេះដែលមាតាបិតាបានឲ្យ
ដល់នាងនេះ ត្រូវល្អណាស់ បានជាថាដូច្នោះ ព្រោះនាងឧម្មា-
ទន្ធី កាលក្រឡេកមើលអញ ធ្វើអញឲ្យភ្នែក ។

(២៣) ស្រ្តីណាមានភ្នែកស្រទន់ដូចភ្នែកម្រឹត មានសរីរៈសម្បុរដូចផ្កា
ឈូកក្រហម អង្គុយលើស (ក្បែរបង្អួច) ក្នុងរាត្រីដែលមានព្រះចន្ទ
ពេញវង់ អញបានឃើញស្រីនោះ ដែលមានសំលៀកបំពាក់
ក្រហមដូចជាដើងព្រាប ក៏ស្មានថាជាព្រះចន្ទពេញវង់ពីរ ។
(នាងឧម្មាទន្ធី) ប្រលោមអញដោយអាការ្យទ្រទេសទ្រទន់ល្អ
ស្រស់ វាប្រធាននៃការដំរីសេស ម៉ឺកម៉ក់ក្រឡេកមើលអញ
ចិត្តរបស់អញក៏រើរវាយ ដូចជាក្នុងកាលដែលកិន្ទរញ្ជីកើតក្នុងព្រៃ
ភ្នំ (ហិមពាន្តៈធ្វើកិន្ទរឈ្មោលឲ្យមានចិត្តរើរវាយដូច្នោះ) ។ ផ្សិត
ក្នុងកាលនោះ នាងនារីមានសម្បុរល្បឿន ពាក់កុណ្ណលកែវមណី
មានសំលៀកបំពាក់តែមួយ ក្រឡេកមើល (អញ) ដូចជាមេម្រឹត
ផ្អើល ។ កាលណាហ្ន៎ នឹងបាននារី មានក្រចកក្រហមទុំ
មានរោមល្អ មានដើមដៃទន់ភ្លន់ លាបស្រឡាចដោយខ្លឹមចន្ទន៍

បញ្ហាសន្តិភាព ទុក្ខិយំ ឧម្មាទន្តិដាតកំ

វដ្តន្តិលី សន្តតិដីកុត្តិយា
 ធាវី ឧបញ្ញាស្សតិ សីសតោ សុភា ។
 កណាស្ស មំ កាពាននជានុវច្ឆនា
 ជិតា តិវដិស្ស វីលាកមជ្ឈា
 មុទ្ធិហិ ពាហាហិ បនិស្សដិស្សតិ
 ព្រហ្មហារិនេ ជាតទុមវំ មាណុសំ ។
 កណាស្ស មំ លាខាវសវត្តសុច្ឆរិ
 វិទ្ធិត្តដិ បុណ្ណិកត្តចដិ
 មុខំ មុខេន ឧបនាមយិស្សតិ

សោណ្ណារំ សោណ្ណាស្ស សុរាយ ថានំ ។
 យនាទ្ធសំ តំ តដ្ឋន្តិ សព្វតត្តំ^(១) មនោរមំ
 តតោ សកស្ស ចិត្តស្ស ធាវីពោធាមំ កត្តំនំ ។
 ឧម្មាទន្តិ មយា ទិដ្ឋា អាមុត្តមណិក្កណ្ណលា^(២)
 ន សុប្បាមំ ទិវរត្តិ សហស្សវំ បរាជិតោ ។
 សក្កោ ចេមេវំ ទិដ្ឋា សោ ច នរត្តេម មេវំពេ
 ឯករត្តំ ទ្វិរត្តំ វា កវេយ្យ អភិបារកោ
 ឧម្មាទន្តិ រមិត្តាន សីវិវាជា តតោ សិយា ។

១ ម. សព្វកុំ ។ ២ ម. ឧម្មាទន្តិមហំ ទិដ្ឋា អាមុត្តមណិកុណ្ណលី ។

បញ្ហាសនិបាត ឧប្បទន្តិដាតា ទី ២

មានម្រាមវដ្តមូល ប្រសប់ខាងធ្វើម្នីកម្នីក លុផុតចុងសក់ មកទុប
អង្គលអញ ។ កាលណាហ្ន៎ អញនឹងបានធីតារបស់សេដ្ឋីឈ្មោះ
ភិរដ្ឋ ដែលមានគ្រឿងប្រដាប់ទ្រូងជាវិការៈនៃមាស មានដង
ខ្លួនរៀវ មកទុបរិតអញដោយដើមដៃទាំងពីរដ៏ទន់ភ្លន់ ដូចជា
ពួកជ្រៃដែលរូបរិតដើមឈើដុះក្នុងព្រៃធំ ។ កាលណាហ្ន៎ អញនឹង
បាន(នារី) ដែលមានសម្បុរល្អស្រស់ ដូចជាទឹកល្អក្រហម
មានដោះក្បូរដូចជាពពុះទឹក មានសររះសម្បុរដូចផ្កាឈូកក្រហម
បង្កាន់មុខមកប៉ះនឹងមុខ (អញ) ដូចជាអ្នកលេង (ដែលហុច) កែវ
សុរា ឲ្យដល់អ្នកលេងផងគ្នា ។ អញបានឃើញនារីនោះមានខ្លួន
សមរម្យសព្វអន្លី ជាគម្រោកនៃចិត្ត កំពុងឈរក្នុងកាលណា
អញមិនបានជាឥស្សរៈ (លើចិត្តរបស់ខ្លួន) មិនស្គាល់នារីនោះថា
ជាអ្វីឡើយ ក្នុងកាលនោះ ។ អញបានឃើញនាងឧប្បទន្តិ ដែល
ពាក់កុណ្ណាលជាវិការៈនៃកែវមណី ក៏ដេកមិនលក់ទាំងថ្ងៃទាំងយប់
ដូចជាគេផ្កាញ់អស់មួយពាន់ដង ។ បើសក្កទេវរាជប្រទានពរ
ដល់អញ សូមឲ្យអញបានពរនោះថាអភិបារកសេនាបតី សូម
ត្រេកត្រអាលជាមួយនឹងនាងឧប្បទន្តិ តែមួយយប់ពីរយប់ប៉ុណ្ណោះ
ចុះ គឺពិនោះទៅ សូមព្រះបាទសិរីរាជ (ត្រេកត្រអាលជាមួយ
នឹងនាងឧប្បទន្តិវិញ) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[២៤] ភូតានិ មេ ភូតបតី នមស្សតោ
 អាគម្ម យក្ខោ វេទមេតទទ្រព្រី
 រញ្ញោ មនោ ឧម្មាទន្ល្លា ជិវិដ្ឋា
 ទនាមិ តេ តំ បរិចារយស្ស ។

[២៥] បុញ្ញា ច ជិសេ អមរោ ន ចម្ព
 ជនោ ច មេ ទាបមិទត្តា ជញ្ញា
 ភុសោ ច ភ្យស្ស មនសោ វិយាតោ
 ទត្តា បិយំ ឧម្មាទន្ល្លី អទិដ្ឋា ។

[២៦] ជនិទ្ធិ ទាញ្ញត្រ តយា មយា វា
 សព្វាបិ កម្មស្ស កតស្ស ជញ្ញា
 យន្តេ មយា ឧម្មាទន្ល្លី បទិដ្ឋា
 ភុសេហិ វាជា វនិបំ សជាហិ ។

[២៧] យោ ទាបកំ កម្មករំ មនុស្សោ
 សោ មញ្ញតំ មាយំទំ មញ្ញសុ អញ្ញ
 បស្សន្តិ ភូតានិ កិរោនមេតំ
 យុត្តា ច យេ ហោនិ នវ បឋព្យា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធាតក

[២២] (អភិបារកសេនាបតី ..) បពិត្រព្រះអង្គជាម្ចាស់នៃជន កាល
ដែលទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំសំពះទេវតាទាំងឡាយ មានទេវតា (មួយ
អង្គ) មកពោលពាក្យដូច្នោះថា ព្រះទ័យរបស់ព្រះរាជាជាប់
ចំពាក់នឹងនាងឧម្មាទន្ធី ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ សូមថ្វាយព្រះអង្គ
សូមព្រះអង្គឲ្យនាងឧម្មាទន្ធីនោះបំរើចុះ ។

[២៣] (ព្រះរាជា. .) ខ្ញុំគប្បីឃ្លាតចាកបុណ្យផង ខ្ញុំមិនមែនជាមិន
ស្លាប់ផង អ្នកផងដឹងនូវអំពើអាក្រក់ របស់ខ្ញុំនេះផង សេចក្តី
ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត គប្បីមានដល់អ្នកយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះអ្នកឲ្យ
(នាងឧម្មាទន្ធី) ជាទីស្រឡាញ់ហើយមិនបានឃើញទៀតផង ។

[២៤] (អភិបារក ..) បពិត្រព្រះជនន្ទៈ លើកលែងតែព្រះអង្គនឹង
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំចេញ អ្នកទាំងពួងមិនគប្បីដឹងនូវអំពើដែលទូល
ព្រះបង្គំជាខ្ញុំថ្វាយនាងឧម្មាទន្ធី ដល់ព្រះអង្គទេ បពិត្រព្រះរាជា
សូមព្រះអង្គធ្វើនូវព្រៃ គឺតណ្ហា ឲ្យខ្លាំងក្លាចូរ (បើ) ព្រះអង្គ
(លែងសព្វព្រះរាជបូហទ័យហើយ សូមលះបង់ចុះ) ។

[២៥] (ព្រះរាជា...) មនុស្សណា ធ្វើអំពើអាក្រក់ មនុស្សនោះ
តែងសំគាល់ថា ជនទាំងឡាយដទៃ ពុំដឹងនូវអំពើអញនេះ
ឡើយ តែពួកកូតនឹងពួកនរជនដែលប្រកប (ដោយប្តេជ្ញ)
លើដែនដី រមែងឃើញបុគ្គល ដែលធ្វើបាបកម្មនុ៎ះ ។

បញ្ហាសនិទានេ ទុតិយំ ឧប្បាទន្តិជាអំ

អញ្ញោ នុ តេ កោចិ នរោ បឋត្យា
សន្នេយ្យ លោកស្មី ន មេ បិយោតិ
កុសោ ច ក្យស្ស មនសោ វិយាលោ
ទត្តា បិយំ ឧប្បាទន្តិ អទិដ្ឋា ។

[២៨] អន្ធា បិយា មយ្ហ ជនិទ្ធ ឯសា
ន សា មមិ អប្បិយា ក្រមិណា
តច្ឆេវ តំ ឧប្បាទន្តិ កទ្ធន្តេ
សីហោវ សេលស្ស កុហំ ឧបេតិ ។

[២៩] ន បិទ្បិតា អត្តទុក្ខេន ជំរា
សុខប្បវំ កេម្ម បរិច្ឆជន្តិ
សម្មោហិតា វាបិ សុខេន មត្តា
ន ទាបកម្មញ្ច សមាចរន្តិ ។

[៣០] កុវញ្ចំ មាតា ច បិតា ច មយ្ហំ
កត្តា បតិ ទោសកោ ទេវតា ច
ទាសោ អហំ កុយ្ហំ សប្បត្តទារោ
យជាសុខំ សិវិ^(១) ករោហិ កាមំ ។

១ ម. សមិ ។ ឧ. សិព្វ ។

បញ្ហាសង្ខារ ឧប្បាទន្តីជាតកទី ២

ជនដទៃណាហ្ន៎ លើផែនដីក្នុងលោក គប្បីជឿចិត្តអ្នកថា នាង
(ឧប្បាទន្តី) មិនជាទីស្រឡាញ់របស់អញ ដូច្នោះ ទាំងសេចក្តី
ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត គប្បីមានដល់អ្នកយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះអ្នកឲ្យនាង
ឧប្បាទន្តីជាទីស្រឡាញ់ហើយ មិនបានឃើញទៀត ។

[២៨] (អភិបារក...) បពិត្រព្រះជនន្ទៈ នាងឧប្បាទន្តីនេះ ជាទី
ស្រឡាញ់របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំដោយពិត បពិត្រព្រះភូមិបាល
នាងនោះ មិនមែនមិនជាទីស្រឡាញ់ របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទេ
សូមសេចក្តីបំរើនិច្ចរមានដល់ព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គយាងទៅកាន់
សំណាក់នាងឧប្បាទន្តីកុំខាន ដូចជាសីហៈវេណ្ណាលចូលទៅកាន់
គុហារកែវមណី (ជាលំនៅរបស់សីហៈញ៉ី) ដូច្នោះ ។

[២៩] (ព្រះរាជា...) អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ (បើទុកជា) ត្រូវសេចក្តី
ទុកក្នុងខ្លួនរបៀតរបៀនហើយ ក៏មិនលះបង្គំនូវអំពើដែលមានផល
ជាសុខឡើយ ឬទោះបី វង្វេងជ្រុលជ្របក្តី ស្រវឹងដោយសេចក្តី
សុខក្តី ក៏គង់មិនប្រព្រឹត្តធ្វើបាបកម្មទេ ។

[៣០] (អភិបារក...) ព្រះអង្គដូចជាមាតាបិតា ជាអ្នកចិញ្ចឹម ជាម្ចាស់
ជាអ្នកបំបាច់រក្សា ទាំងជាទេវតារបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ បពិត្រ
ព្រះបាទសិរី ខ្ញុំព្រះអង្គព្រមទាំងកូនប្រពន្ធជាទាសៈរបស់ព្រះអង្គ
សូមទ្រង់ធ្វើសេចក្តីប្រាថ្នាជាមសប្បាយចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ធាតកំ

[៣១) យោ វេស្សារោម្មិតំ កកោតិ ចាបំ
 កត្តា ច សោ នុត្តបតេ បរេសំ
 ន តេន សោ ជីវិតំ ទីយមាយុំ
 ទេវេបិ ចាបេន សមេត្តុវេ នំ ។

[៣២) អញ្ញាតកំ សាមិកេហិ បទិន្នំ
 ធម្មេ បីតា យេ បដិច្ចន្តំ ទានំ
 បដិច្ចកា ទាយកា ចាបំ តត្ថំ
 សុខប្បលញ្ញោវ កកោន្តំ កម្មំ ។

[៣៣) អញ្ញោ នុ តេ កោចិ នរោ បវេស្សា
 សទ្ធមយ្យ លោកស្មំ ន មេ បិយាតិ
 កុសោ ច ត្យស្ស មនសោ វិយាតោ
 ទត្តា បិយំ ខុម្មាទន្តំ អទិដ្ឋា ។

[៣៤) អដ្ឋា បិយា មយ្ហ ជនិទ្ធុ ឯសា
 ន សា មមំ អប្បិយា ភូមិទានា
 យន្តេ មយា ខុម្មាទន្តំ បទិដ្ឋា

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ពិភព

[៣១] (ព្រះរាជា...) បុគ្គលណា ភាន់ថា អាត្មាអញជាដុំដូច្នោះហើយ ធ្វើ
នូវអំពើអាក្រក់ បុគ្គលនោះលុះបានធ្វើរួចហើយក៏មិនវៃអង្វីនឹងពួក
ជនដទៃ ព្រោះអំពើនោះបុគ្គលនោះមិនរស់នៅអស់កាលជាអង្វីនឹង
ទាំងពួកទេវតាក៏តែងវៃពេលបុគ្គលនោះ ដោយអំពើអាក្រក់ ។

[៣២] (អភិបារក...) បុគ្គលទាំងឡាយណា តាំងនៅក្នុងធម៌ ទទួល
យកនូវទានដែលគេមិនស្គាល់ ដែលម្ចាស់ទាំងឡាយ ប្រគល់ឲ្យ
ហើយ បុគ្គលជាអ្នកទទួលទាំងឡាយ (នោះ) ផង អ្នកឲ្យទាំង
ឡាយផង ឈ្មោះថាធ្វើនូវអំពើមានផលជាសុខក្នុងហេតុនោះ ។

[៣៣] (ព្រះរាជា...) បុគ្គលដទៃណា លើផែនដីក្នុងលោក គប្បី
ជឿអ្នកថា (នាងឧម្មាទន្ធី) មិនមែនជាទីស្រឡាញ់របស់អញដូច្នោះ
ទាំងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តគប្បីមានដល់អ្នកយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះអ្នក
ឲ្យនាងឧម្មាទន្ធីជាទីស្រឡាញ់ ហើយមិនបានឃើញទៀតផង ។

[៣៤] (អភិបារក...) បពិត្រព្រះជនន្ទៈ នាងឧម្មាទន្ធីនេះជាទីស្រឡាញ់
របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំដោយពិត បពិត្រព្រះភូមិបាល នាងនោះ
មិនមែនមិនជាទីស្រឡាញ់របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទេ នាងឧម្មាទន្ធី
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានថ្វាយហើយ ចំពោះព្រះអង្គដោយហេតុណា

បញ្ញាសនិទានេ ទុតិយំ ឧប្បាទន្តីជាតកំ

កុសេហិ វាជានិ វននំ សដាហិ ។

[៣៥] យោ អត្តទុក្ខេន បរស្ស ទុក្ខំ
 សុខេន វា អត្តសុខំ ធម្មតិ
 យថេវិទំ មយ្ហ តថា បរេសំ
 យោ ឃំ បដាណតិ ស វេទិ ធម្មំ ។

[៣៦] អញ្ញោ នុ តេ កោចិ បរោ បឋព្យា
 សន្នេយ្យ លោកស្មិ ន មេ បិយាតិ
 កុសោ ច ត្យស្ស មនសោ វិយាតោ
 ទត្វា បិយំ ឧប្បាទន្តី អទិដ្ឋា ។

[៣៧] ជនិទ្ធុ ជាតាសិ បិយា មមេសា
 ន សា មមំ អប្បិយា ក្ខមំណាល
 បិយេន តេ ធម្មិ បិយំ ជនិទ្ធុ
 បិយនាយិណោ ទេវ បិយំ លក្ខន្តិ ។

បញ្ហាសនិបាត ឧម្មាទន្តីជានិកាយ ទី២

បពិត្រព្រះរាជា សូមព្រះអង្គធ្វើនូវព្រៃ គឺតណ្ហា ឲ្យខ្លាំងក្លាចុះ
(បើ) ព្រះអង្គ (លែងសព្វព្រះរាជបូហឺទ័យ)សូមលះបង់ចុះ ។

(៣៥) (ព្រះរាជា....) បុគ្គលណាឲ្យទុក្ខដល់ជនដទៃ ដោយ
ទុក្ខរបស់ខ្លួន ឬដណ្តើមសុខដើម្បីខ្លួន អំពីសុខ (របស់ជនដទៃ)
(បុគ្គលនោះឈ្មោះថាមិនស្គាល់ធម៌) លុះតែបុគ្គលដឹងច្បាស់
យ៉ាងនេះថា សុខទុក្ខរបស់អញនេះយ៉ាងណា សុខទុក្ខរបស់
ជនដទៃក៏យ៉ាងនោះដែរ បុគ្គលនោះទើបឈ្មោះថា អ្នកដឹងធម៌ ។

(៣៦) បុគ្គលដទៃណាហ្ន៎ លើផែនដីក្នុងលោក គប្បីជឿអ្នកថា
(នាងឧម្មាទន្តី) មិនមែនជាទីស្រឡាញ់របស់អញដូច្នោះ ទាំង
សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តគប្បីមានដល់អ្នកយ៉ាងខ្លាំង ព្រោះអ្នក
ឲ្យនាងឧម្មាទន្តីជាទីស្រឡាញ់ហើយ មិនបានឃើញទៀតផង ។

(៣៧) (អភិបារក...) បពិត្រព្រះជនន្ទៈ ព្រះអង្គគង់ជ្រាបថា នាង
ឧម្មាទន្តីនេះជាទីស្រឡាញ់របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ បពិត្រព្រះភូមិ
បាល នាងនោះមិនមែនមិនជាទីស្រឡាញ់របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទេ
បពិត្រព្រះជនន្ទៈ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ សូមថ្វាយនាងឧម្មាទន្តី
ជាទីស្រឡាញ់ចំពោះព្រះអង្គ ដោយចិត្តជាទីស្រឡាញ់ បពិត្រ
ព្រះសម្មតិទេព បុគ្គលអ្នកឲ្យនូវវត្ថុជាទីស្រឡាញ់ទាំងឡាយ
រមែងបាននូវវត្ថុជាទីស្រឡាញ់វិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

[៣៨] សោ នូណាហំ វជិស្សាមិ អត្តានំ កាមហេតុកំ
នហំ នម្មំ អនម្មន អហំ វជិតុម្ភស្សហេ។

[៣៩] សចេ តុំ មយ្ហ សតី ជនិទ្ធ
ន កាមយាសិ នវរិសេដ្ឋ
ចជាមិ នំ សត្វជនស្ស មជ្ឈេ
មយា បមត្តំ តតោ អហ្មយេសិនំ ។

[៤០] អទ្ធិសិយពោ អភិទារក តុំ
ចជាសិ កត្តោ អហិតាយ ត្យស្ស
មហា ច តេ ឧបវាទោបិ អស្ស
ន ចាបិ ត្យស្ស ននម្មំ បត្តោ ។

[៤១] អហំ សហស្សំ ឧបវាទមេតំ
និទ្ធ បសំសំ ករហព្វ សត្វំ
មមេតមាតច្ឆតុ ក្ខមិទានរ
យថាសុខំ សិវិ ករោហំ កាមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផារក

[៣៨] (ព្រះរាជា...) អញនោះមុខជានឹងសម្លាប់ខ្លួន ព្រោះមាន
កាមជាហេតុ ដោយពិត អញនឹងមិនអាចដើម្បីសម្លាប់នូវធម៌ដោយ
អធម៌ឡើយ ។

[៣៩] (អភិបារក...) បពិត្រព្រះជនិន្ទ្រៈ ទ្រង់មានព្យាយាមក្នុងពួក
ជនដ៏ប្រសើរ បើព្រះអង្គមិនសប់ព្រះរាជហ្មឺននឹងនាងឧម្មាទន្ធី
ដែលជាវរបស់ទួលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទេ ទួលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងលះបង់
នាងនាកណ្តាលជនទាំងពួង គឺព្រះនោះទៅ ព្រះអង្គគប្បីនាំយក
នាងឧម្មាទន្ធីនោះ ដែលទួលព្រះបង្គំជាខ្ញុំលះបង់ហើយ ។

[៤០] (ព្រះរាជា...) នៃអភិបារកៈ បើអ្នកលះបង់ (នាងឧម្មាទន្ធី) ដែល
មិនមានទោស នៃអ្នកធ្វើ(ប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ) ការលះបង់នោះគប្បី
មិនជាប្រយោជន៍ដល់អ្នកផង ពាក្យគំណះតំនៀល យ៉ាងច្រើន
គប្បីមានដល់អ្នកផង ប៉ុន្តែប្រសិនបើអ្នកក្នុងនគរ មិនគប្បីមានផង ។

[៤១] (អភិបារក...) បពិត្រព្រះភូមិបាល ទួលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងអត់ទ្រាំ
នូវពាក្យគំណះតំនៀលនុ៎ះផង នូវនិទ្ទាផង នូវសេចក្តីសរសើរផង
នឹងការពាលៈទោសគ្រប់យ៉ាងថា ហេតុទាំងនុ៎ះ ចូរមកដល់ទួល
ព្រះបង្គំជាខ្ញុំចុះ បពិត្រព្រះបាទសិរិ សូមទ្រង់ធ្វើនូវសេចក្តី
ប្រាថ្នាតាមសប្បាយចុះ ។

បញ្ញាសនិបាតេ ទុតិយំ ឧប្បាទន្តីជារាតំ

យោ នេវ និន្ទំ ន បុណ្ណសំសំ
 អាទិយតំ ភវហំ នោបិ បូជំ
 សិវំ ច លក្ខំ ច អបេតំ តម្ហា
 អាទោ សុវដ្ឋិវ យថា ជនរម្ហា ។
 យន្តិញ្ចំ ទុក្ខញ្ចំ សុខញ្ចំ ឯត្តោ
 ធម្មតិសារញ្ចំ មនោវិយាតំ
 ឧរសា អហំ បដិច្ចិស្សាមិ^(១) សត្វំ
 បឋវី យថា វាវរាជំ តសាជំ ។

[២២] ធម្មតិសារញ្ចំ មនោវិយាតំ
 ទុក្ខញ្ចំ និច្ឆាមិ អហំ បរេសំ
 ឯកោបិមំ តារយិស្សាមិ ភារំ
 ធម្មេ បិតោ កិញ្ចំ អហាមយន្តោ ។

[២៣] សត្វបតំ បុញ្ញកម្មំ និន្ទំ
 មា មេ តុវំ អន្តរាយំ អកាសិ
 ទទាមិ តេ ឧប្បាទន្តិ បសន្តោ
 រាជាវ យញ្ញោ ជនំ រុញ្ញាហ្មណាជំ ។

១ ឧ. បច្ចុបទិស្សាមិ ។ ម. បច្ចុត្តិស្សាមិ ។

បញ្ហាសន្និបាត ឧប្បាសន៍ដំបូង ទំ២

បុគ្គលណា មិនអើពើនឹងនិន្ទា មិនអើពើនឹងសេចក្តីសរសើរ មិន
អើពើនឹងពាក្យពោលពោល មិនអើពើនឹងការប្តេជ្ញា សរសើរ ក្តី
បញ្ញាក្តី រមែងទៅប្រាសចាកបុគ្គលនោះដូចជាទឹក គឺទឹកភ្លៀង
យ៉ាងស្រួល ដែលទៅប្រាសចាកទីទួលដូច្នោះ ។ ទូលព្រះបង្គំ
ជាខ្ញុំនឹងទទួលនូវសេចក្តីទុក្ខផង នូវសេចក្តីស្មោះផង នូវអំពើ
អាក្រក់ហួសផ្លូវធម៌ផង នូវសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត គ្រប់យ៉ាង
តាមវត្ថុយ៉ាងណាក៏ដោយ អំពីដំណើរនេះ ដោយផ្ទាល់ទ្រង់
ដូចជាផែនដី (ដែលទទួលនូវវត្ថុណាមួយ) របស់ពួកជនអ្នកមាំមួន
គឺព្រះអរហន្ត នឹងរបស់ពួកជនអ្នកភក់ស្ងួត គឺបុប្ផន ។

[២២] (ព្រះរាជា...) ខ្ញុំមិនប្រាថ្នាអំពើអាក្រក់ហួសផ្លូវធម៌ផង សេច-
ក្តីទុក្ខជាគ្រឿងចង្អៀតចង្អល់ចិត្តផង ដល់ជនទាំងឡាយដទៃទេ ខ្ញុំ
តែម្នាក់ឯង បិតនៅក្នុងធម៌ មិនញៀនប្រយោជន៍បន្តិចបន្តួចឲ្យ
សាបសូន្យទៅទេ ហើយនឹងត្រូវនូវការៈ គឺសេចក្តីទុក្ខនេះ ។

[២៣] (អភិបារកៈ...) បពិត្រព្រះជនន្ទៈ ព្រះអង្គកំរើនូវបញ្ហា-
កម្មជាគ្រឿងញ៉ាំងសត្វឲ្យកើតក្នុងឋានសួគ៌របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ
ឲ្យអន្តរាយឡើយ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំជ្រះថ្លា ថ្វាយនាងឧប្បាសន៍
ចំពោះព្រះអង្គ ដូចជាព្រះរាជា (ដែលទ្រង់ព្រះរាជទាន) នូវ
ទ្រព្យក្នុងការប្តេជ្ញា ដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ។

សុត្តនិបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានិក្ខេ

[៤៤] អន្ទា តុវំ កកត្តេ ហិរោសិ មយ្ហំ
 សទា មមំ ឧម្មាទន្តិ តុវំព្វា
 និទ្ទេយ្យំ ទេវា បិទារោ ច សត្វេ
 ទាបព្វា បស្សំ អភិសម្មរាយំ ។

[៤៥] នហេតំ ធម្មំ សីវិវាជ វដ្ឋិ
 សនេកមា ជានបដា ច សត្វេ
 យន្តេ មយា ឧម្មាទន្តិ បទិញ្ញា
 កុសេហិ វាជា វិនិច្ឆិ សជាហិ ។

[៤៦] អន្ទា តុវំ កកត្តេ ហិរោសិ មយ្ហំ
 សទា មមំ ឧម្មាទន្តិ តុវំព្វា
 សតព្វា ធម្មានិ សុកិត្តតានិ
 សមុទ្កវេលាវ ធុវច្ឆយានិ ។

[៤៧] អាហុនេយ្យោ មេសិ ហិតានុកម្មី
 ធាតា វិធាតា ចសិ កាមទាលោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

[៤៤] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់អ្នកធ្វើនូវប្រយោជន៍ អ្នកជាបុគ្គលមាន
ប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ដោយពិត នាងឧម្មាទន្ធី នឹងអ្នកជាសំឡាញ់
របស់ខ្ញុំ ពួកទេវតានឹងទេវតាជាបិតា នឹងអ្នក ទាំងអស់ មុខជានិរ្តា
ទាំងខ្ញុំក៏មុខជានឹងឃើញនូវបាបក្នុងអភិសម្បរាយភព ពុំខាន ។

[៤៥] (អភិបារកៈ...) បពិត្រព្រះបាទសិវី ពួកអ្នកនិគម នឹងពួក
អ្នកជនបទទាំងអស់គ្នា មិនគប្បីពោលនូវអំពើ ដែលទូលព្រះបង្គំ
ជាខ្ញុំ បានថ្វាយនាងឧម្មាទន្ធីចំពោះព្រះអង្គនេះថាជាធម៌ទេ បពិត្រ
ព្រះរាជា សូមព្រះអង្គធ្វើនូវព្រៃ (តណ្ហា) ឲ្យខ្លាំងក្លា (បើ)
ព្រះអង្គ (លែងសព្វព្រះរាជហឫទ័យហើយ) សូមលះបង់ចុះ ។

[៤៦] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់អ្នកធ្វើនូវប្រយោជន៍ អ្នកជាបុគ្គលមាន
ប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំ ដោយពិត នាងឧម្មាទន្ធី នឹងអ្នកជាសំ-
ឡាញ់របស់ខ្ញុំ ធម៌ទាំងឡាយ ដែលពួកសប្បុរស បានសំដែងល្អ
ហើយ ខ្ញុំប្រព្រឹត្តកន្លងបានដោយកម្រ ដូចជាសមុទ្រនឹងច្រាំង ។

[៤៧] (អភិបារកៈ...) ព្រះអង្គជាអាហុនេយ្យបុគ្គល ជាអ្នកអនុគ្រោះ
ដោយប្រយោជន៍ ជាអ្នកទ្រទ្រង់ ជាអ្នកចាត់ចែង (ឥស្សរិយ-
សុខ) នឹងជាអ្នករក្សានូវសេចក្តីប្រាថ្នា របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ

បញ្ហាសនិបាតេ ទុតិយំ ឧប្បទន្តិដាតកំ

តយំ ហុតា រាជ មហាប្បណ ហិ
កាមេន មេ ឧប្បាទន្តិ បដិច្ច ។

[៤៨] អន្ទា ហិ សត្វំ អភិចារក តុរំ
ធម្មំ អហារំ មម កត្តបត
អញ្ញោ នុ តេ កោ សេ សោត្តកត្តា
ទ្ធិបទោ នរោ អរុណោ ជីវលោកេ ។

[៤៩] តុ នុ សេដ្ឋោ តុមនុត្តរោសិ
តុ ធម្មតុ ធម្មវិទ្ធិ សុមេធា
សោ ធម្មតុត្តោ ចិរមេវ ជីវ
ធម្មញ្ញា មេ ទេសយ ធម្មចាល ។

[៥០] តទិដ្ឋុ អភិចារក សុណោហិ វចនំ មម
ធម្មន្តេ ទេសយស្សាមិ សតំ អាសេវិតំ អហំ ។
សាជុ ធម្មវចិ រាជំ សាជុ បញ្ញាលាវ នរោ
សាជុ មិត្តានមន្ត្រោ ចាបស្សា ករណំ សុខំ ។

បញ្ហាសនិយាត ឧប្បទន្តីនិយាត ទី ២

បពិត្រព្រះរាជា នាងឧប្បទន្តីដែលទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ បានថ្វាយ
ព្រះអង្គនឹងមានផលច្រើន សូមទ្រង់ទទួលយកនាងឧប្បទន្តីតាម
សេចក្តីប្រាថ្នារបស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ។

[៤៨] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់អភិបារកៈជាកូនរបស់សេនាបតី ជា
អ្នកធ្វើនូវប្រយោជន៍ អ្នកមិនមែនជាបុគ្គលប្រព្រឹត្តនូវធម៌ទាំងអស់
ដល់ខ្ញុំដោយពិត ជនមានជើងពីរដៃ តើរូបណាក្នុងជីវលោកនេះ
ជាអ្នកធ្វើនូវសួរស្តីដល់អ្នក ក្នុងពេលអរុណារះ ។

[៤៩] (អភិបារកៈ...) ព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរផុត ព្រះអង្គជា
បុគ្គលខ្ពង់ខ្ពស់ផុត ព្រះអង្គជាអ្នកដល់នូវធម៌ ជាបច្ច្រាសនូវធម៌
មានព្រះប្រាជ្ញាប្រពៃ ទ្រង់ជាអ្នកគ្រប់គ្រងនូវធម៌ សូមទ្រង់មាន
ព្រះជន្មយុស្សកាលដ៏អង្វែង បពិត្រព្រះធម្មបាល សូមទ្រង់
សំដែងធម៌ដល់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ។

[៥០] (ព្រះរាជា...) បើដូច្នោះ ម្ចាស់អភិបារកៈ អ្នកចូរស្តាប់ពាក្យខ្ញុំ
ខ្ញុំនឹងសំដែងធម៌ដែលពួកសប្បុរសធ្លាប់សេព ដល់អ្នក ។ ព្រះ
រាជា ជាអ្នកគាប់ចិត្តដោយធម៌ ទើបល្អ ជនមានប្រាជ្ញា ទើបល្អ
ការមិនប្រទូស្តមិត្ត ទើបល្អ កិរិយាមិនធ្វើបាប ទើបសុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

អក្កោជនស្ស វិជិតេ បិតតច្ចស្ស រាជិនោ
សុខំ មនុស្សា អាសេធិ សីតត្រាយាយ សង្ឃិវេ ។

ន ពាហមេតំ អភិរោចយាមិ

កម្មំ អសមេត្តកតំ អសាធិ

យេវាបិ ញត្វា ន សយំ ករោនិ

ឧបមា ឥមា មយ្ហ តុំ សុណោហិ ។

កវោញោ តរមាណំ ជិម្ពំ កច្ចតំ បុត្តំវោ

សញ្ញា តា ជិម្ពំ កច្ចនិ នេត្ត ជិម្ពំ កតេ សតិ ។

ឃវមេវ មនុស្សសុ យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ

សោ ចេ អធម្មំ ចរតិ បកេវ ឥតរា បជា

សត្វំ រដ្ឋំ ទុក្ខំ សេតិ រាជា ចេ ហោតិ អធម្មកោ ។

កវោញោ តរមាណំ ឧជំ កច្ចតំ បុត្តំវោ

សញ្ញា តា ឧជំ កច្ចនិ នេត្ត ឧជំ កតេ សតិ ។

ឃវមេវ មនុស្សសុ យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ

សោ ចេបិ ធម្មំ ចរតិ បកេវ ឥតរា បជា

សត្វំ រដ្ឋំ សុខំ សេតិ រាជា ចេ ហោតិ ធម្មកោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

មនុស្សទាំងឡាយ គប្បីទៅជាសុខក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន ក្នុងម្លប់ដ៏
ត្រជាក់ ក្នុងដែននៃស្តេចដែលមិនមានក្រោធ មានច្បាប់បិតថេរ ។
ខ្ញុំមិនគាប់ចិត្តនឹងអំពើដែលមិនពិចារណាហើយធ្វើ ដែលធ្វើមិន
ប្រពៃខ្លះទេ ម្យ៉ាងទៀត ជនទាំងឡាយណាដឹងថា (មិនប្រពៃ)
ហើយមិនធ្វើដោយខ្លួនឯង (អំពើរបស់ជនទាំងឡាយនោះ ទើប
ខ្ញុំពេញចិត្ត) អ្នកស្តាប់ពាក្យប្រៀបធៀបនេះរបស់ខ្ញុំចុះ ។ កាល
គោទាំងឡាយកំពុងឆ្ងល់ទៅ បើគោបាទៅវៀចផ្លូវ កាលបើគោ
អ្នកនាំផ្លូវទៅវៀចហើយ ពួកមេគោទាំងអស់នោះ ក៏ដើរវៀចដែរ។
បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ ក៏ដូច្នោះ ជនណាដែលអ្នកផងសន្មតថា
ប្រសើរផុត បើជននោះប្រព្រឹត្តនូវអធមិទៅហើយ នឹងចាំបាច់
និយាយទៅថ្វីដល់ប្រជាជនក្រៅនេះ បើព្រះរាជាមិនប្រកបដោយ
ធម៌ រាស្ត្រទាំងអស់ តែងដេកជាទឹក ។ កាលបើគោទាំងឡាយ
កំពុងឆ្ងល់ទៅ គោបាទៅត្រង់ កាលបើគោអ្នកនាំផ្លូវទៅត្រង់ហើយ
ពួកមេគោទាំងអស់នោះក៏ដើរទៅត្រង់ ។ បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ
ក៏ដូច្នោះ ជនណាដែលអ្នកផងសន្មតថាប្រសើរផុត បើជននោះ
ប្រព្រឹត្តធម៌ នឹងចាំបាច់ពោលទៅថ្វី ដល់ប្រជាជនក្រៅនេះ បើ
ព្រះរាជាទ្រង់ប្រកបដោយធម៌ រាស្ត្រទាំងអស់ រមែងដេកជាសុខ ។

បញ្ចសនិទានេ ទុតិយំ ឧដ្ឋានុវិញ្ញាណំ

ន ចានាហំ អនុម្ពន អមរត្តមភិបត្តយេ
 ឥមំ វា បឋវី សុត្តំ វិជេតុំ អភិបារតិ ។
 យញ្ញំ កិញ្ញំ មនុស្សសុ រតនំ នេ វិជ្ជត
 តារោ នាសោ ហិរញ្ញញ្ច វត្តយំ ហិរចន្តនំ ។

អស្សុត្តយោ រតនំ មណិកញ្ច
 យញ្ញាបិមេ ចន្តស្សិយោ អភិបាលយន្ត
 ន ភស្ស ហេតុ វិសមំ ចរយ្យ
 មជ្ឈេ សិវីនំ ឧសភោស្មិ ជាតោ ។
 នេតា ហិតា ឧត្តតោ រដ្ឋនាលោ
 ធម្មំ សិវីនំ អបចាយមាតោ
 សោ ធម្មមេវានុវិចិណ្ណយន្តោ
 ភស្មា សកេ ចិត្តវសេ ន វត្តោ ។

[៥០] អន្ទា តុវំ មហារាជ និច្ចំ អព្យសនំ សិវំ
 ករិស្សសិ ចិវំ រដ្ឋំ បញ្ញា ហិ តវ តានិសិ ។

បញ្ញាសនិបាត ឧប្បទន្តិណិកា ទី២

ម្ចាស់អភិបារកៈ ខ្ញុំមិនប្រាថ្នានូវភាពនៃខ្លួនជាទេវតា ដោយ
 អធមិទេ ម្យ៉ាងទៀត (ខ្ញុំមិនប្រាថ្នា) ដើម្បីឈ្នះនូវដែន
 ដីទាំងមូលនេះ (ដោយអធមិទេ) ។ ថ្វីបើក្នុងមនុស្សលោក
 នេះ មានរតនវត្ថុណាមួយ គឺគោតាំងឡាយ ខ្ញុំ ប្រាក់ សំពត់
 នឹងខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហមដោយពិតដូច្នោះ ។ ព្រះចន្ទន៍ព្រះអាទិត្យ
 ទាំងឡាយនេះ រក្សាទុកនូវរតនៈណាមួយ គឺសេះនឹងស្រ្តីទាំង
 ឡាយ កែវមណី បុគ្គលមិនគួរប្រព្រឹត្តនូវធម៌មិនស្មើ ព្រោះ
 ហេតុនៃរតនវត្ថុនោះ ។ ទេ យើងដូចជាគោសក កើតក្នុង
 ចំណោមនៃពួកជនអ្នកនៅក្នុងដែនសិរិ ។ ខ្ញុំនោះជាអ្នកដឹកនាំ
 ជាអ្នកស្វែងរកប្រយោជន៍ ល្បីល្បាញរក្សានូវដែន លំអុតលំទន
 ចំពោះប្រពៃណី (របស់ស្តេចជាន់មុន) នៃអ្នកសិរិវស្ត្រទាំង
 ឡាយ ជាអ្នកគ្រិះរិះតែធម៌ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំមិនលុះក្នុងអំណាច
 នៃចិត្តរបស់ខ្លួនទេ ។

[៥១] (អភិបារកៈ...) បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គនឹងសោយរាជ-
 សម្បត្តិ ទៀងទាត់ មិនវិនាស រក្សាមក្សាន្ត បានយូរយារ ដោយ
 ពិត ដ្បិតប្រាថ្នា របស់ព្រះអង្គប្រាកដដូច្នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ដាតកំ

ឧត្តរោ អនុមោទាម	យំ ធម្មំ នប្បមជ្ជសិ
ធម្មំ បមជ្ជ ខត្តិយោ	រដ្ឋា ចរិតំ វេស្សរោ ។
ធម្មញ្ញោ មហារាជ	មាតាបិតុស្ស ខត្តិយ
វេទ ធម្មំ ចរិត្យាន	រាជ សត្តំ កមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ញោ មហារាជ	បុត្រនារេស្ស ខត្តិយ
វេទ ធម្មំ ចរិត្យាន	រាជ សត្តំ កមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ញោ មហារាជ	មិត្តាមច្ឆេស្ស ខត្តិយ
វេទ ធម្មំ ចរិត្យាន	រាជ សត្តំ កមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ញោ មហារាជ	វាហនេស្ស ពាលេស្ស ច
វេទ ធម្មំ ចរិត្យាន	រាជ សត្តំ កមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ញោ មហារាជ	តាមេស្ស និគមេស្ស ច
វេទ ធម្មំ ចរិត្យាន	រាជ សត្តំ កមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ញោ មហារាជ	រដ្ឋេស្ស ជនបទេស្ស ច
វេទ ធម្មំ ចរិត្យាន	រាជ សត្តំ កមិស្សសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ព្រះអង្គមិនប្រមាទចំពោះធម៌ណា ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំសូមអនុមោ-
 ទនាចំពោះធម៌នេះរបស់ព្រះអង្គ ក្សត្រជាតិស្សវៈប្រមាទចំពោះធម៌
 ហើយ វែងយូរចាកផែន ។ បពិត្រខត្តិយមហារាជ សូមទ្រង់
 ប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងមាតាបិតាទាំងឡាយ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គប្រ-
 ព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយនឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រខត្តិយ-
 មហារាជ សូមទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងព្រះរាជបុត្រនឹងអគ្គមហេសី
 បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយនឹងទៅ
 កាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រខត្តិយមហារាជ សូមទ្រង់ប្រព្រឹត្ត
 ធម៌ក្នុងពួកមិត្រនឹងអាមាត្យ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌
 ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ
 សូមទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងពួកវាហនៈផង ក្នុងពួកពលផង បពិត្រ
 ព្រះរាជា ព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់
 ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ សូមទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងពួកអ្នក
 ស្រកផង ក្នុងពួកអ្នកនិគមផង បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គ
 ប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។

បញ្ញាសនិពន្ធ ទុតិយំ ឧប្បទន្តីជាតកំ

ធម្មញ្ញារ មហារាជ	សមណោ ព្រាហ្មណោសុ ច
វេទ ធម្មំ ចរិត្យាន	រាជ សត្តំ កមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ញារ មហារាជ	មិកបក្ខីសុ ខត្តិយេ
វេទ ធម្មំ ចរិត្យាន	រាជ សត្តំ កមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ញារ មហារាជ	ធម្មោ ចិណ្ណោ ^(១) សុខារហោ
វេទ ធម្មំ ចរិត្យាន	រាជ សត្តំ កមិស្សសិ ។
ធម្មញ្ញារ មហារាជ	វេទ្ធា ទេវា សព្វត្រាហ្មណា
សុចិណ្ណាន ទិវំ បត្តា	មា ធម្មំ រាជ បមាទោតិ ។

ឧប្បទន្តីជាតកំ ទុតិយំ ។

១ ម. សុចិណ្ណោ ។

បញ្ហាសនិហិត ឧប្បទន្តីជារាត ទី២

បពិត្រមហារាជ សូមទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុងពួកអ្នកដែលផង ក្នុង
 ពួកអ្នកជនបទផង បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ ក្នុង
 លោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ សូម
 ទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងសមណៈផង ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង បពិត្រ
 ព្រះរាជា ព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះហើយ នឹងទៅកាន់
 ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រខត្តិយមហារាជ សូមទ្រង់ប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុង
 ពួកម្រឹគនឹងបក្សី បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោក
 នេះហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ សូមទ្រង់
 ប្រព្រឹត្តធម៌ចុះ (ដ្បិត) ធម៌ដែលគេសន្សំហើយ តែងនាំមកនូវ
 សេចក្តីសុខ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុងលោកនេះ
 ហើយ នឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ។ បពិត្រមហារាជ សូមទ្រង់
 ប្រព្រឹត្តធម៌ចុះ (ដ្បិត) ព្រះឥន្ទ្រទាំងឡាយ ទេវតាទាំងឡាយ
 ព្រមទាំងព្រហ្ម បានដល់នូវអត្តភាព ជាទិព្វ ដោយសារធម៌
 ដែលគេបានសន្សំទុកល្អហើយ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គកុំប្រមាទ
 ចំពោះធម៌ឡើយ ។

មហាពោធិវិហារ

(៥២) ក៏ដូច ទណ្ឌ ក៏មានជំងឺ ក៏ ឆ្លង ក៏ ទុក្ខបារម្ភ
ក៏ អង្គុសញ្ច បតញ្ច សង្ឃដំណាច់ ព្រាហ្មណ
តរមានុរោ គណ្ណាសិ ក៏ដូច បតុយសេ ទិសំ ។

(៥៣) ឆ្ងាទសេតានិ វិស្សានិ វសិតានិ តវន្តិកេ
នាភិជាធាមិ សោណោន បិដ្ឋុលេនាភិក្ខុជិតំ ។
ស្វាយំ ធម្មោវ ននតិ សុក្កនាបំ វិទិសយំ
តវ សុត្តា សករិយស្ស វិទសទ្ធស្ស មំ បតិ ។

(៥៤) អហុ ឧស កតោ នោសោយ ថា កាសសំ ព្រាហ្មណ
ឧស កិយ្យោ បសិធាមិ វស ព្រាហ្មណ មា តមា ។

(៥៥) សព្វសេតោ បុរេ អាសិ តតោ បិ សតលោ អហុ
សព្វលោ បិ តតោ នានិ កាលោ បក្កមិត្តំ មម ។

មហាពោធិជាតក

[៥២] (ព្រះបាទព្រាហ្មទត្តត្រាស់សួរថា) បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ហេតុ
អ្វីក៏លោកប្រញាប់ប្រញាល់កាន់យកឈើច្រត់ផង ស្បែកខ្លាឃ្មុំ
ផង ធ្ម្ម្រផង ស្បែកជើងផង ទំពាក់ផង បាត្រផង សង្ស័យ
ផង លោកប្រាថ្នា (ដើម្បីទៅ) កាន់ទិសណាហ្ន៎ ។

[៥៣] (ព្រះមហាសត្តធ្វើយថា) អាត្មាកាតនៅក្នុងសំណាក់ព្រះអង្គ
អស់ ១២ ឆ្នាំនេះហើយ មិនដែលស្គាល់សំឡេងដែលត្រូវក្រហម
ព្រះម្តងឡើយ ។ តែនោះបញ្ចេញចង្អុលសស្ទាច ព្រះដូចជា
សាហាវព្រោះឮ (ព្រះបន្ទូល) របស់ព្រះអង្គព្រមទាំងអគ្គមហេសី
ដែលមានជំនឿទៅប្រាសហើយ ក្នុងរវាងអាត្មាកាត ។

[៥៤] (ព្រះរាជា...) បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ទោសនុះខ្ញុំបានធ្វើហើយ
ដូចជាលោកពោល ខ្ញុំនោះជ្រះថ្លាលើសដើម បពិត្រព្រាហ្មណ៍
សូមលោកគង់នៅ ចូរកុំទៅ ។

[៥៥] (ព្រះមហាសត្វ...) កាលពីដើម បាយសសុទ្ធ គឺនោះ
មក បាយពព្រះ ឥឡូវនេះ បាយក្រហមសុទ្ធ (កាលនេះ)
ជាកាលគួរ អាត្មាកាតចៀសចេញទៅហើយ ។

បញ្ចសិទ្ធិគេ គតិយំ មហាពោធិ៍ដាគតំ

អន្តរំ បុរេ វាសិ តតោ មជ្ឈេ តតោ ពហិ

បុរា និទ្ទមនា ហោតិ សយមេវ វជានហំ ។

វិតសន្នំ ន សេវេយ្យ ឧទនាវំ លោទកំ

សចេបិ នំ អនុខណោ វារិក្កន្តមកន្និកំ ។

បសន្នមេវ សេវេយ្យ អប្បសន្នំ វិវិជ្ជយេ

បសន្នំ បយុវនាសេយ្យ វហនំ វុទិកត្តិកោ ។

កដេ កដន្នំ បុរិសំ អកដន្នំ ន កដ្ឋយេ

អសប្បុរិសធម្មោ សោ យោ កដន្នំ ន កដ្ឋតិ ។

យោ កដន្នំ ន កដតិ សេវមាណំ ន សេវតិ

សវេ មនុស្សនាបិដ្ឋោ មិតោសាខស្សិតោយថា ។

អថាភិក្ខុណាសំសត្តា អស្សមោ សវណោន ច

ឯតេន មិត្តា ជីវន្នំ អកាលេ យាចនាយ ច ។

បញ្ហាសនិទាន មហាពោធិជាតក ទី៣

ពីដើមអាសនៈរបស់ (អាត្មាភាព) នៅខាងក្នុង (ប្រាសាទ) តមក
 នៅកណ្តាល (ក្បាលដំណើរ) គឺនៅមកទៀត នៅខាងក្រៅ
 អាត្មាភាពនឹងចេញទៅខ្លួនឯង មុនការបណ្តេញ ។ បុគ្គលមិន
 ត្រូវសេពគប់បុគ្គលប្រាសចាកសទ្ធា ដែលទុកដូចអណ្តូងមិន
 មានទឹក ប្រសិនបើ បុគ្គលកកាយអណ្តូងនោះ (ទឹកដែលចេញ
 អំពីអណ្តូងនោះ) មុខជាប្រកបដោយក្លិនកក់ពុំខាន ។ បុគ្គលត្រូវ
 សេពគប់ចំពោះតែជនដែលជ្រះថ្លា ត្រូវរៀនចាកជនដែលមិនជ្រះ
 ថ្លា ត្រូវចូលទៅអង្គុយជិតជនដែលជ្រះថ្លា ដូចជាបុគ្គលត្រូវការ
 ដោយទឹក(ចូលទៅរក) អន្លង់ទឹកដូច្នោះ ។ បុគ្គលគួរគប់រកបុរស
 ដែលគប់រក (ខ្លួន) មិនគួរគប់រកបុរសដែលមិនគប់រក (ខ្លួន) ទេ
 បុគ្គលណា មិនគប់រកបុគ្គល ដែលគប់រក (ខ្លួន) បុគ្គលនោះ
 ឈ្មោះថាកាន់ធម៌របស់អសប្បុរស ។ បុគ្គលណាមិនគប់រកបុគ្គល
 ដែលគប់រក (ខ្លួន) មិនសេពគប់ចំពោះបុគ្គល ដែលសេពគប់
 (នឹងខ្លួន) បុគ្គលនោះឯង ជាមនុស្សអាក្រក់ផុត ដូចជាម្រឹក
 ដែលអាស្រ័យនៅលើមែកឈើ (ស្លា) ។ មិត្តទាំងឡាយលាក់
 ចិត្តពិត្នាដោយហេតុនេះគឺ ដោយនៅប្រឡូកប្រឡើត្នាញឹកពេក ១
 ដោយការមិនដឹងគ្នាសោះ ១ ដោយការស្មមក្នុងកាលមិនគួរ ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ផាតកំ

តស្មា នាភិក្ខុណាំ គច្ឆេ ន ច គច្ឆេ ចិរាចិរំ

(១)

កាលេនន យាចំ យាចេយ្យ ឃំ មិត្តា នជីរេ ។

អតិចិរំ នវាសេន បិយោ ភវិតិ អប្បិយោ

អាមន្ត ទោតំ គប្បាម បុរាតេហោម អប្បិយា ។

[៥៦] ឃំ ចេ យាចមាណំ អញ្ញុនី នាវតុដ្ឋសិ

បរិចារិកានំ សត្តានំ វចនំ ន តតោសិ ឆោ

ឃំនំ អភិយាចាម បុន កតយិវាសិ បរិយាយំ ។

[៥៧] ឃំវត្សោ ឆោ វិហរតំ អន្តរាយោ ន ហោស្សតិ

តុយំ វាបិ មហារាជ មយ្ហំ វា រដ្ឋវឌ្ឍន

អប្បវំ នាម បស្សម អហោរត្តានមច្ចុយេ ។

[៥៨] ឧទិរណា ចេ សង្កត្យា ភាវាយមនុវត្តតិ

១ ម. ន ជិយរេ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជានិកាយ

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលមិនត្រូវទៅញឹក ៗ ផង មិនត្រូវទៅ
 (ឃ្នាតគ្នា) យូរពេកផង គប្បីសូមនូវរបស់ដែលគួរសូមតាមកាល
 ផង យ៉ាងនេះទើបមិត្រទាំងឡាយមិនលាក់ចិត្តពីគ្នា ។ បុគ្គល
 ធ្លាប់ជាទីស្រឡាញ់ ទៅជាមិនជាទីស្រឡាញ់វិញ ព្រោះនេវរម្មត្តា
 យូរពេក អាត្មាភាពសូមលាព្រះអង្គទៅមុន យើងទាំងឡាយ
 នោះ មិនជាទីស្រឡាញ់គ្នាទេ ។

[៤៦] (ព្រះរាជា...) បើលោកម្ចាស់ មិនទទួលដឹងនូវអញ្ញាលីរបស់
 យើងទាំងឡាយ ដែលអង្វរយ៉ាងនេះ មិនធ្វើតាមពាក្យយើង
 ដែលជាសត្វបំរើទេ យើងខ្ញុំសូមអង្វរលោកម្ចាស់យ៉ាងនេះ សូម
 លោកម្ចាស់ធ្វើនូវសេចក្តីប្រាថ្នា (ដើម្បីមកក្នុងទីនេះ) ម្តង ៗ ។

[៤៧] (ពោធិសត្ត...) បពិត្រមហារាជ ទ្រង់មានសេចក្តីចំរើនក្នុង
 ដែន កាលបើយើងទាំងឡាយនៅ (ផ្សេងគ្នា) យ៉ាងនេះ អន្ត-
 រាយនឹងមិនមានដល់ព្រះអង្គផង ដល់អាត្មាភាពផង សូមយើង
 ទាំងឡាយ ចូបគ្នាក្នុង កាលកន្លងទៅមួយថ្ងៃមួយយប់ ។

[៤៨] (ព្រះមហាសត្វទំលាយនូវវារ្យ របស់អាមាត្យជាអហេតុករវិញ)

បញ្ចសនិបាតេ គតិយំ មហាពោធិជានិកាយំ

អកាមា អករណីយំ វា ករណីយំ វាបិ ប្រកល្ហតិ

អកាមករណីយស្មី ក្រិដ ទាបន លម្បតិ ។

សោ ចេ អត្តោ ច ជម្មោ ច កល្យាណោ ន ច ទាបកោ

កោតោ ចេ វិចនំ សច្ចំ សុហតោ វានរោ មយា ។

អត្តោ ចេ ហិ វាទស្ស អបរាជំ វិជានិយ

ន មំ ត្វំ គរហេយ្យាសិ កោតោ វាទោ ហិ តានិសេវ ។

បញ្ហាសនិបាត មហាពោធិជានិកាយ ទី៣

បើពាក្យ (របស់អ្នកថា) សត្វប្រព្រឹត្តទៅតាមសង្គតិ^(១) (នៃ
អភិជាតិទាំង ៦) នឹងសភាវៈសត្វធ្វើនូវអំពើ ដែលមិនគួរធ្វើ
(បាប) ឬអំពើដែលគួរធ្វើ(បុណ្យ) តើនរណា ក្នុងលោក
នេះ ប្រឡាក់ដោយបាប ព្រោះអំពើដែលធ្វើដោយការមិនចង់ ។
បើ (សេចក្តីនៃភាសិតរបស់អ្នក គឺអះហេតុករវិទ) នោះ ជាអត្ថ
ផង ជាធម៌ផង ល្អ មិនអាគ្រក់ទេ បើពាក្យរបស់អ្នកដ៏បំរើន ជា
ពាក្យពិត ពានរកឈ្មោះថាអាត្មាសម្បប់ត្រូវហើយ ។ បើអ្នក
ដឹងនូវកំហុសនៃវិទៈរបស់ខ្លួន អ្នកមិនត្រូវតែរៀលអាត្មាទេ ជឿត
វិទៈរបស់អ្នកដ៏បំរើន បែបនោះ ។

១ នេះជាសេចក្តីយល់របស់ ជិនជាអហេតុករវិទី ។ ក្នុងអង្គិកថាសាមញ្ញនិលសូត្រ មានសេចក្តីពន្យល់ថា អភិជាតិទាំង ៦ នោះគឺ កល្យាណិជាតិ (ជាតិខ្មៅ)បានដល់ព្រានម្រឹត ព្រានបក្សី ជាដើម ១ នីលាភិជាតិ (ជាតិខ្មៅ) បានដល់ក្តុក្តងព្រះពុទ្ធសាសនា ១ លោហិកាភិជាតិ (ជាតិក្រហម)បានដល់ពួកនិគ្រន្ត ១ ហលិទ្ធាភិជាតិ(ជាតិលឿងនិចរមៀត) បានដល់ពួកអចេលកសាវ័ក ១ សុក្កាភិជាតិ(ជាតិស)បានដល់ពួកអនិវេក ១ បរមសុក្កាភិជាតិ(ជាតិសណាស់) បានដល់ពួកជិនជានន្តគោត្រនិងវិជ្ជគោត្រជាដើម ១ ។ ការប្រាប់ទៅក្នុងអភិជាតិទាំង៦ឈ្មោះថា សង្កតិ ។ ធម្មតាដែលកើតឡើងនិចរវិជ្ជា ឈ្មោះថាសភាវៈប្រៀបនិចបន្ទាដែលស្រួចឯង ផ្អែខ្វិតមានសណ្ឋានមូលដោយខ្លួនឯង សត្វម្រឹតបក្សីមានសណ្ឋានរូបរាងរិចិត្រផ្សេង ដោយធម្មតាឯងយ៉ាងណាមិញ លោកទាំងអស់មានសេចក្តីប្រែប្រួលទៅដោយឡែកឡែក មិនបាច់អាស្រ័យហេតុបច្ច័យឡើយ ប្រៀបនិចបន្ទាជាដើម យ៉ាងនោះឯង ឈ្មោះថា សភាវៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ផាតកំ

[៥៧] វេស្សារោ សព្វលោកស្ស សចេ កប្បតិ ជីវិតំ

វេទ្ធិ ឲ្យសនភាវត្តា កម្មំ កល្យាណនាបកំ

និទ្ទេសកាវី បុរិសោ វេស្សារោ តេន លិម្បតិ ។

សោចេ អត្តោ ច ធម្មោ ច កល្យាណោ ន ច នាបកោ

កោតោ ច វេទនំ សច្ចំ សុហិតោ កំនរោ មយា ។

អត្តនោ ច ហិ កំនស្ស អបរាធំ វិជានិយ

នមំត្ថំ តរហេយ្យាសិ កោតោ កំនោ ហិ តានិសោ ។

[៦០] សចេ បុព្វេកតហេតុ សុខទុក្ខំ និកច្ឆតិ

ចោរណកំ កតំ នាបំ តមេសោ មុញ្ញតេ វេណំ

ចោរណក វេណមោក្ខោ ក្រំ ច នាបេន លិម្បតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

[៥៧] (ព្រះមហាសត្តទិលាយនូវវេទៈរបស់អាមាត្យ ជាឥស្សរករណ-
 វទីថា) ប្រសិនបើព្រះឥស្សរ ចាត់ចែងជីវិតរបស់សត្វលោក
 ទាំងអស់ផង ចាត់ចែងនូវប្តូរ គឺឥស្សរិយយសផង នូវភាពនៃ
 សេចក្តីវិនាសផង នូវកម្មល្អនិងអាក្រក់ផង មានបុរស(ណាមួយ)
 ជាអ្នកធ្វើតាមបង្គាប់ (របស់ព្រះឥស្សរនោះ) ព្រះឥស្សរទេតី តែង
 ប្រឡាក់ដិតជាម ដោយអំពើអាក្រក់នោះ(ដោយខ្លួនឯង) ។
 បើ (សេចក្តីនៃកាសិតរបស់អ្នក) នោះ ជាអត្តផង ជាធម៌ផង
 ល្អ មិនអាក្រក់ទេ បើពាក្យរបស់អ្នកដ៏ចំរើន ជាពាក្យពិត ពានរ
 កំឈ្មោះថា អាត្មាសម្បូរបូត្រូវហើយ ។ បើអ្នកដឹងច្បាស់នូវកំហុស
 នៃវេទៈរបស់ខ្លួន អ្នកមិនត្រូវតិះដៀលអាត្មាទេ ជ្រិតវេទៈរបស់
 អ្នកដ៏ចំរើន បែបនោះ ។

[៦០] (ព្រះមហាសត្តទម្ងាយនូវវេទៈ នៃអាមាត្យដែលជាបុព្វេកត-
 ហេតុវទីថា) បើបុគ្គលដល់នូវសុខទុក្ខ ព្រោះហេតុនៃអំពើ
 ដែលខ្លួនធ្វើក្នុងកាលមុន បុគ្គលនោះឯង វែមនឹងរួចចាកបំណុល
 នោះ ដែលជាអំពើអាក្រក់ គឺខ្លួនធ្វើពីដើមមក (កាល
 បើយ៉ាងនេះ) អាត្មាកំឈ្មោះថា បានរួចចាកបំណុលចាស់
 តើនរណា ក្នុងលោកនេះប្រឡាក់ដោយបាប ។

បញ្ហាសន្តិភាព គតិយំ មហាពោធិវិហារំ

សោចេអត្តោចធម្មោច កល្យាណោនចទាបកោ

កោតោចវចនំសច្ចំ សុហតោវាណោមយា ។

អត្តនោចេហិវាណស្ស អបរាធំវិជានិយ

នមំត្ថំ គរហេយ្យាសិ កោតោវាណោហិតានិសោ។

(៦០) ចតុដ្ឋយេវុទានាយ រូបំសម្មោតំ ពាលិនំ

យតោចរូបំសម្មោតំ តត្ថវានុបត្ថតំ ។

និរេវេវិវតំ ជីវិតំ មេច្ច មេច្ច វិទស្សតំ

ឡត្តិជ្ជតំ អយំ លោកោ យេពាលាយេចបណ្ឌិតា

ឡត្តិជ្ជមានេ លោកស្មី ក្សិណ ទាមេន លិម្បតំ ។

សោចេអត្តោចធម្មោច កល្យាណោនចទាបកោ

កោតោចវចនំសច្ចំ សុហតោវាណោមយា ។

អត្តនោចេហិវាណស្ស អបរាធំ វិជានិយ

នមំត្ថំ គរហេយ្យាសិ កោតោវាណោហិតានិសោ។

បញ្ហាសនិយាត មហាពោធិសាតក ទី៣

បើ (សេចក្តីនៃភាសិតរបស់អ្នក) នោះជាអត្ថផង ជាធម៌ផង ល្អ មិនអាត្រក់ទេ បើពាក្យរបស់អ្នកដ៏ចំរើន ជាពាក្យពិត ពានរក្សាឈ្មោះថាអាត្មាសម្លាប់ត្រូវហើយ ។ បើអ្នកដឹងច្បាស់នូវកំហុសនៃវាទៈរបស់ខ្លួន អ្នកមិនត្រូវគំរះជៀលអាត្មាទេ ជ្ងិតវាទៈរបស់អ្នកដ៏ចំរើន បែបនោះ ។

[៦១] (ព្រះមហាសត្តទំលាយនូវវាទៈរបស់អាមាត្យជាឧប្បទេវទីថា) រូបក្ខន្ធរបស់សត្វទាំងឡាយ តែងកកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យនូវកូតរូបទាំង ៤ (មានដីជាដើម) ឯរូប (នោះ) កកើតឡើងអំពីកូតរូបណា(ដល់ពេលរលត់) ក៏ត្រឡប់ទៅក្នុងកូតរូបនោះវិញ ។ ដីរស់នៅក្នុងលោកនេះ លុះរំលាងខ្លួនទៅហើយនឹងសាបសូន្យក្នុងបរលោក លោកនេះដាច់សូន្យ ជនទាំងឡាយ ទាំងពាលទាំងបណ្ឌិត (រមែងសូន្យដូចគ្នា) កាលបើលោកនេះដាច់សូន្យហើយ តើនរណា ក្នុងលោកនេះ ប្រឡាក់ដោយបាប ។ បើ (សេចក្តីនៃភាសិតរបស់អ្នក) នោះ ជាអត្ថផង ជាធម៌ផង ល្អ មិនអាត្រក់ទេ បើពាក្យរបស់អ្នកដ៏ចំរើន ជាពាក្យពិត ពានរក្សាឈ្មោះថាអាត្មាសម្លាប់ត្រូវហើយ ។ បើអ្នកដឹងច្បាស់នូវកំហុសនៃវាទៈរបស់ខ្លួន អ្នកមិនត្រូវគំរះជៀលអាត្មាទេ ជ្ងិតវាទៈរបស់អ្នកដ៏ចំរើន បែបនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

(១)

[៦២] អាហុ ខត្តវិទា លោកេ ពាលា បណ្ឌិតមាណិទោ

មាតវំ បិតវំ បាញោ អថោ ជេដ្ឋំបិ ភាតវំ

បាទេយ្យបុត្តនារេ ច អត្តោ ច តានិសោ សិយា ។

[៦៣] យស្ស រុត្តស្ស នាយាយ និសីទេយ្យ សយេយ្យ វា

ន តស្ស សាខំ កញ្ចេយ្យ មិត្តទុញ្ញោ ហិ ចាបកោ ។

អថ អត្តោ សម្មុប្បន្នោ សម្មនមបិ អត្តមោ

អត្តោ មេ សម្មនេហេបិ សុហតោ វាទរោ មយា ។

សោ ច អត្តោ ច ធម្មោ ច កល្យាណោ ន ច ចាបកោ

កោតោ ច វិចនំ សច្ចំ សុហតោ វាទរោ មយា ។

អត្តនោ ច ហិ វាទស្ស អថ វាទំ វិជានិយ

ន មំ ត្ថំ គរហេយ្យាសិ កោតោ វាទោ ហិ តានិសោ ។

១ ម. អាហុ ខត្តវិទា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[៦២] (ព្រះមហាសត្តទំលាយនូវវារៈរបស់អាមាត្យជាខត្តវិជ្ជវិជ្ជា)
 ជនទាំងឡាយអ្នកមានខត្តវិជ្ជា (វិជ្ជាខាងការគាស់រំលើង) ក្នុង
 លោក ជាជនពាលសោះទេ តែមានមានជាជាបណ្ឌិត ពោលថា
 បុគ្គលសម្លាប់មាតាក៏បាន បិតាក៏បាន ពុំនោះសោតទេ សម្លាប់
 បងប្អូន ឬកូនប្រពន្ធក៏បាន ប្រសិនបើមានប្រយោជន៍បែបនោះ ។

[៦៣] (មហាសត្តប្រកាសនូវលទ្ធិរបស់ខ្លួនថា) បុគ្គលអង្គុយក្តី ដេក
 ក្តី ក្រោមម្លប់ឈើណា មិនត្រូវកាប់មែកឈើនោះទេ ដ្បិត
 បុគ្គលប្រទូស្តមិត្រ ជាមនុស្សអាក្រក់ៗ (ចំណែកខាងអ្នក ពោល
 ថា) កាលបើប្រយោជន៍កើតឡើង (ចំពោះខ្លួន) ហើយ បុគ្គល
 គប្បីគាស់រំលើង សូម្បីទាំងបូសក៏បាន (ដូច្នោះ) ពានរក៍ឈ្មោះ
 ថា អាត្មាសម្លាប់ត្រូវហើយ ព្រោះអាត្មាត្រូវការដោយស្បៀង ។
 បើសេចក្តីនៃភាសិតរបស់អ្នកនោះ ជាអត្តផង ជាធម៌ផង ល្អ
 មិនអាក្រក់ទេ បើពាក្យរបស់អ្នកដ៏ចំរើន ជាពាក្យពិត ពានរ
 ក៍ឈ្មោះថា អាត្មាសម្លាប់ត្រូវហើយ ។ បើអ្នកដឹងច្បាស់នូវកំហុស
 នៃវារៈរបស់ខ្លួន អ្នកមិនត្រូវតែដៀលអាត្មាទេ ដ្បិតវារៈរបស់
 អ្នកដ៏ចំរើន បែបនោះ ។

បញ្ហាសនិបាតេ ភតិយំ មហាពោធិនិគតំ

[២៤] អហេតុវិនោ បុរិសោ យោ ច វស្សុរកុត្តិកោ
 បុព្វេកតិ ច ឧច្ឆេទិ យោ ច ខត្តវិជោ នរោ ។
 ឯតេ អសប្បវិសា លោកេ ពាលា បណ្ឌិតមាណិជោ
 កេរយ្យ តាទិសោ ទាបំ អថោ អញ្ញាម្បិ ការយេ
 អសប្បវិសសំសត្តោ ទុក្ខញ្ញោ កដ្ឋក្សន្ធយោ ។

[២៥] ឧរត្តរមេន ពកាសុ បុព្វេ
 អសន្តិកោ អជយុជំ ឧបេតិ
 ហន្តា ឧរណី អជិយំ អជញ្ច
 ហន្តា^(១) សយិត្តា យេន កាមំ បលេតិ ។
 តថាវិជេកេ សមណ្ឌាញ្ចណ្ឌាសេ
 ធនំ កត្តា វញ្ចយន្តិ មនុស្ស
 អនាសកា វណិលសេយ្យកា ច
 រោជជល្លំ ឧក្កិដិកប្បដានំ
 បរិយាយកត្តញ្ច អនានកត្តា
 ទាទាថាវា អរហន្តោ វនានា ។

១ ឧ. ចិត្រា ។ ម. ឧត្រា ។

បញ្ហាសន្តិភាព មហាពោធិជាតក ទី៣

[៦៤] (ព្រះមហាសត្ត សំដែងធម៌ដល់ព្រះរាជាថា) (បុរសអ្នកលុះ
 ក្នុងអំណាចនៃទិដ្ឋិ ៥ នាក់គឺ) បុរសជាអះហារករទី ១ ជា ឥស្សរ-
 ករទី ១ ជា បុព្វករទី ១ ជា ឧប្បទេវទី ១ ជា ខត្តវដ្ឋវទី ១
 នេះជាអសប្បវសក្នុងលោក ជាមនុស្សពាល តែប្រកាន់ខ្លួនថា
 ជាបណ្ឌិត បុរសបែបនោះធ្វើបាប (ខ្លួនឯង) បែបទាំងញ៉ាំងអ្នក
 ដទៃធ្វើបាបទៀតផង ការនៅប្រឡូកប្រឡ័ងនឹងអសប្បវស មាន
 ទុក្ខជាទីបំផុត មានសេចក្តីក្តៅក្រហាយជាកម្រៃ ។

[៦៥] កាលពីដើម មានសត្វកុកមួយមានរូបដូចចៀម កាលបើឥតគេ
 សង្ស័យ ក៏ចូលទៅរកហ្នូងព័ពៃ សម្លាប់មេចៀមផង មេព័ពៃ
 ផង ព័ពៃឈ្មោលផង លុះសម្លាប់បានហើយ ក៏ហើរទៅតាម
 បំណងរបស់ខ្លួន ។ សមណក្រាហ្នូណ៍ពួកខ្លះ ក៏បែបនោះដែរ
 ធ្វើនូវគ្រឿងបំបែកបំបាក់ ហើយបញ្ជាតមនុស្សទាំងឡាយ (ពួកខ្លះ)
 ជាអ្នកមិនបរិភោគអាហារ (ពួកខ្លះ) ជាអ្នកដេកលើផែនដី (ពួក
 ខ្លះ) ទុកក្បែរ (ពួកខ្លះ) ព្យាយាមអង្គុយប្រហោង (ពួកខ្លះ)
 បរិភោគបាយ ដោយកំណត់ថ្លៃ (ពួកខ្លះ) មិនផឹកទឹក មាន
 មារយាទក្រក់ នាំគ្នាពាលថា ខ្លួនជាអះហារ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ឯតេ អសប្បវិសាលោកេ	ពាលា បណ្ឌិតមាណិណោ
ករេយ្យ តានិសោ ទាបំ	អថោ អញ្ញម្បី ការយេ
អសប្បវិសសំសត្តោ	ទុក្ខោន្តោ កដ្ឋក្សន្តោយោ ។
យមាហុ ធន្តំ វិរិយន្តំ	ហេតុញ្ច អបវន្តន្តំ យេ
បរការំ អត្តការញ្ច	យេ តុច្ឆំ សមវណ្ណយំ ។
ឯតេ អសប្បវិសាលោកេ	ពាលា បណ្ឌិតមាណិណោ
ករេយ្យ តានិសោ ទាបំ	អថោ អញ្ញម្បី ការយេ
អសប្បវិសសំសត្តោ	ទុក្ខោន្តោ កដ្ឋក្សន្តោយោ ។
សចេ ហិ វិរិយំ មាស្ស	កម្មំ កល្យាណាទាបកំ
ន ករេ វឌ្ឍកី រាជំ	នបំ យន្តានិ ការយេ ។
យស្មា ច វិរិយំ អត្តំ	កម្មំ កល្យាណាទាបកំ
តស្មា យន្តានិ ការេតិ	រាជំ ករតិ វឌ្ឍកី ។
យទិ វស្សសតំ ទេវោ	ន វស្សេ ន ហិមំ បតេ
ខុច្ឆិជ្ជេយ្យ អយំ លោកោ	វិនិស្សេយ្យ អយំ បដំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ជនទាំងនោះ ជាអសប្បវសក្កិក្កិលោក ជាមនុស្សពាល តែប្រកាន់
ខ្លួនថាជាបណ្ឌិត បុគ្គលបែបនោះធ្វើបាប (ខ្លួនឯង) ផង ថែម
ទាំងញ៉ាំងអ្នកដទៃធ្វើបាបទៀតផង ការនៅច្រឡំក្រឡំដោយ
អសប្បវសមានទុក្ខជាទីបំផុត មានសេចក្តីក្តៅក្រហាយជាកម្រៃ
ពួកជនណា ពោលថា ព្យាយាមឥតអំពើផង មិនពោលអាង
ហេតុផង ពណ៌នានូវអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ នឹងអំពើរបស់ខ្លួន
ថាជាអំពើសូន្យទេផង ។ ពួកជននេះជាអសប្បវស ក្កិលោក
ជាមនុស្សពាល តែប្រកាន់ខ្លួនថាជាបណ្ឌិត បុរសបែបនោះធ្វើ
បាប (ខ្លួនឯង) ផង ថែមទាំងញ៉ាំងអ្នកដទៃធ្វើបាបទៀត
ផង ការនៅច្រឡំក្រឡំដោយអសប្បវស មានទុក្ខជាទីបំផុត
មានសេចក្តីក្តៅក្រហាយជាកម្រៃ ប្រសិនបើការព្យាយាមឥត
អំពើ មិនមានអំពើល្អនឹងអាក្រក់ទេ ព្រះរាជាមិនគប្បីចិញ្ចឹមនូវ
ជាងឈើ ទាំងមិនគប្បីឲ្យគេធ្វើ នូវយន្តទាំងឡាយឡើយ ។
ព្រោះហេតុតែការព្យាយាមមានផង អំពើល្អនឹងអាក្រក់មានផង
បានជា ព្រះរាជាតែងចាត់ឲ្យធ្វើ នូវយន្តទាំងឡាយ តែង
ចិញ្ចឹមនូវជាងឈើ ។ ប្រសិនបើភ្នំនឹងខានបង្កើត រហូត
មួយរយឆ្នាំ ទាំងទឹកសន្សើម ក៏មិនធ្លាក់ចុះសោះ មុខជា
លោកនេះ នឹងសូន្យយើង ពពួកសត្វនេះ នឹងវិនាស ។

បញ្ចសន្តោក គតិយំ មហាពោធិជិតកំ

យស្មា ច វស្សតំ ទេវោ	ហិមញ្ញា ទុដ្ឋិសីយតំ
តស្មា សស្សនំ បច្ឆន្តំ	រដ្ឋញ្ច ចាលយតេ ចរំ ។
តវញ្ចេ តវមាណនំ	ជិម្ពំ កច្ឆតំ បុន្តរោ
សញ្ញា តា ជិម្ពំ កច្ឆន្តំ	នេត្ត ជិម្ពំ កតេ សតិ ។
ឯវមេវ មនុស្សស្ម	យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ
សោ ច អធម្មំ ចរតិ	បតេវ វេតព បជា
សត្វំ រដ្ឋំ ទុក្ខំ សេតិ	រាជា ចេ ហោតិ អធម្មកោ ។
តវញ្ចេ តវមាណនំ	ឡជំ កច្ឆតំ បុន្តរោ
សញ្ញា តា ឡជំ កច្ឆន្តំ	នេត្ត ឡជំ កតេ សតិ ។
ឯវមេវ មនុស្សស្ម	យោ ហោតិ សេដ្ឋសម្មតោ
សោ ចេ បិ ធម្មំ ចរតិ	បតេវ វេតព បជា
សត្វំ រដ្ឋំ សុខំ សេតិ	រាជា ចេ ហោតិ ធម្មកោ ។
មហារុក្ខស្ស ដលីនោ	អាមំ ធិន្តតំ យោ ដលី
រសញ្ញស្ស ន ជា ជាតិ	តិជក្សស្ស វិនស្សតិ ។

បញ្ចសនិបាត មហាពោធិជំពូក ទី ៣

ព្រោះហេតុតែភ្លៀង បង្ករចុះផង ទាំងទឹកសន្សើម ក៏ផ្សើម
 រឿយ ។ ផង បានជាសន្ធឹងទាំងឡាយ លូតលាស់ល្អ ទាំង
 អ្នកដែន ក៏ព្រះរាជាទ្រង់រក្សា អស់កាលជាអង្គរផង ។
 កាលពួកគោ កំពុងឆ្ងល់ទៅ (កាន់ទីណាមួយ) បើគោ
 បាទៅរៀប កាលបើគោបា នាំពួកគោទៅរៀប មេគោទាំង
 អស់នោះក៏ទៅរៀប ។ បណ្តាពួកមនុស្សក៏ដូច្នោះដែរ បុគ្គល
 ណាដែលអ្នកផងសន្មតថា ប្រសើរផុត បើបុគ្គលនោះប្រព្រឹត្ត
 ធម៌ហើយ នឹងចាំបាច់និយាយថ្វី ដល់ប្រជាជនក្រៅនេះ បើព្រះ
 រាជាមិនប្រកបដោយធម៌ អ្នកដែនទាំងអស់ក៏ដេកជាទុក្ខ ។ កាល
 ពួកគោ កំពុងឆ្ងល់ទៅ បើគោបាទៅត្រង់ កាលបើគោបានាំ
 គេទៅត្រង់ មេគោទាំងអស់នោះក៏ទៅត្រង់ ។ ពួកមនុស្សក៏
 ដូច្នោះដែរ បុគ្គលណាដែលអ្នកផងសន្មតថា ប្រសើរផុត ប្រ-
 សិនបើ បុគ្គលនោះប្រព្រឹត្តធម៌ នឹងចាំបាច់និយាយថ្វី ដល់
 ប្រជាជនក្រៅនេះ បើព្រះរាជាប្រកបដោយធម៌ អ្នកដែនទាំង
 អស់ក៏ដេកជាសុខ ។ បុគ្គលណា បេះផ្លែខ្លី នៃឈើធំ
 ដែលមានផ្លែ (បុគ្គលនោះ) រមែងមិនដឹងនូវស នៃផ្លែឈើ
 នោះផង ទាំងពូជ នៃផ្លែឈើនោះ ក៏វិនាសទៅផង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

មហារុក្ខិបមំ រដ្ឋំ អនម្មនយោ បសាសតិ

រសញ្ចស្ស ន ជាតាតិ រដ្ឋញ្ចស្ស វិនស្សតិ ។

មហារុក្ខិស្ស ដលំ បក្កំ ធិន្ទតិ យោ ដលំ

រសញ្ចស្ស វិជាតាតិ តិវញ្ចស្ស ន នស្សតិ ។

មហារុក្ខិបមំ រដ្ឋំ អនម្មន យោ បសាសតិ

រសញ្ចស្ស វិជាតាតិ រដ្ឋញ្ចស្ស ន នស្សតិ ។

យោ ប រាជា ជនបទំ អនម្មន បសាសតិ

សញ្ញាសធិកំ សោ រាជា វិរុទ្ធា ហោតិ ខត្តយោ ។

តថេវ នេតមេ ហីសំ យេ យុត្តា កិយវិក្កយេ

ឡិដនានលីការេ ស កោសេ ន វិរុជ្ឈតិ ។

បហារវេ ខេត្តញ្ច ភស្តុភារេ ភស្តុភារេ ភស្តុភារេ

ឧស្ស័តេ ហីសយំ រាជា ស លេនេ វិរុជ្ឈតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ព្រះរាជាណាគ្រប់គ្រងដែនដែលប្រៀបដូចដើមឈើធំ ដោយអធមិ
 (ព្រះរាជានោះ) ឈ្មោះថា មិនជ្រាបនូវវសរបស់ដែននោះផង
 ទាំងដែនរបស់ព្រះរាជានោះក៏នាសផង ។ បុគ្គលណាបេះផ្លូវឈើ
 ទុំនៃដើមឈើធំ ដែលមានផ្លែ បុគ្គលនោះរមែងដឹងនូវវសនៃផ្លែឈើ
 នោះផង ទាំងពូជរបស់ផ្លែឈើនោះក៏មិនវិនាសផង ។ ព្រះរាជា
 ណាគ្រប់គ្រងដែន ដែលប្រៀបដូចជាដើមឈើធំដោយអធមិ (ព្រះ
 រាជានោះ) ឈ្មោះថា បានជ្រាបនូវវសរបស់ដែននោះផង ទាំងដែន
 របស់ព្រះរាជានោះក៏មិនវិនាសផង ។ ព្រះរាជាណាមួយ គ្រប់គ្រង
 ជនបទដោយអធមិ (លុះអំណាចអគតិ) ព្រះរាជាជាខត្តិយៈ
 នោះ ឈ្មោះថា សាបសូន្យចាកដើមឈើ ដែលត្រូវជាឧសធិ
 ទាំងអស់ ។ មួយទៀត (ព្រះរាជាអង្គណា) បៀតបៀនពួក
 កុដ្ឋម្នាក់ ដែលនៅក្នុងនិគម (ផង) បៀតបៀនពួកពាណិជដែល
 ប្រកបក្នុងការលក់ចេញទិញចូល ជាអ្នកធ្វើនូវការថ្វាយពន្ធដារ
 នឹងពលករ (ផង) ព្រះរាជានោះ ឈ្មោះថា សាបសូន្យចាក
 យូរង ។ ព្រះរាជាណា បៀតបៀននូវខ្លួនធំ ដែលជាអ្នកដឹង
 នូវកន្លែងយ៉ាងតំណ ដែលគួរប្រហារ នឹងពួកទាហានធំ
 ដែលជាអ្នកពិចារណាធ្វើការក្នុងសង្គ្រាម នឹងមហាមាត្រដែល
 មានស្ម័គ្រធំ ។ ព្រះរាជានោះ ឈ្មោះថា សាបសូន្យចាកពល ។

បញ្ហាសនិបាតេ គតិយំ មហាពោធិជានិកាយំ

តថេវ សំសយោ ហិំសំ	សំយេមេ ព្រូហ្មហារិយេ
អធិដ្ឋហារិំ ខត្តិយោ	សោ សត្តនំ វិវុដ្ឋិតិំ ។
យោ ច វាជានិ អធិដ្ឋដ្ឋោ	ករិយេ ហន្តិំ អទ្ធិសកំ
នុំ បសវតេ ហិំនំ	បុត្តេហិំ ច វិវុដ្ឋិតិំ ។
ធិដ្ឋំ ចវេ ជានិបទេ	នេតមេសុំ ពលេសុំ ច
សំសយោ ច នហិំសេយ្យ	បុត្តទារេ សមញ្ញេ ។
ស តានិសោ ក្ខមិបតិំ	វដ្ឋហាលោ អកោជយោ
សាមន្តេ សម្មកម្មេវតិំ	នំប្តោវ អសុវាធិនោតិំ ។

មហាពោធិជានិកាយំ គតិយំ ។

តស្សុំព្រាជិំ

សនិទ្ធិជីកម្មវ័យនោ បឋមោ
 ទុតិយោ បន សុខុម្ពទន្តិវារោ
 តតិយោ បន ពោធិសិវ័យនោ
 កថិតា បន តិណិំ ជិនេន សុកា ។

បញ្ហាសនិបាតំ និទ្ធិតំ ។

បញ្ហាសនិបាត មហាពោធិជាតក ទី៣

ក្សត្រណាប្រព្រឹត្តនូវធម៌ បៀតបៀនពួកឥសីអ្នកសង្រួម ប្រព្រឹត្ត
 ធម៌ដ៏ប្រសើរ ដូចជាបៀតបៀននូវពួកអ្នកនិគមដូច្នោះ ក្សត្រនោះ
 ឈ្មោះថា សាបសូន្យចាកឋានសួគ៌ ។ ម្យ៉ាងទៀត ព្រះរាជា
 ណាមិនបិតនៅក្នុងធម៌ សម្លាប់អគ្គមហេសីដែល ជាអ្នកមិនប្រឡូស
 ព្រះរាជានោះឈ្មោះថា បានចូបប្រទះនូវឋានដ៏អាក្រក់ផង ឈ្មោះ
 ថា សាបសូន្យចាកកូនទាំងឡាយផង ។ ព្រះរាជាត្រូវតែប្រព្រឹត្តធម៌
 ផង មិនត្រូវបៀតបៀនអ្នកដទៃនឹងអ្នកនិគមផង ពួកពល
 ផង-ពួកឥសីផង គប្បីប្រព្រឹត្តស្មោះស្ម័គ្រចំពោះកូននឹងប្រពន្ធផង ។
 ព្រះរាជានោះ ទើបឈ្មោះថាជាម្ចាស់នៃផែនដី ឈ្មោះថា អ្នក
 គ្រប់គ្រងនូវផែន ឈ្មោះថាជាអ្នកមិនក្រោធ រមែងញ៉ាំងពួកអ្នក
 ផែនជិតខាងឲ្យរកើបញ្ឈប់ញ័រ ដូចព្រះឥន្ទជាធំជាងអសុរ ។

ចប់ មហាពោធិជាតក ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃបញ្ហាសនិបាតនោះ គឺ

- និទ្ទេសទី ១ ប្រកបដោយនាងរាជធីតាព្រះនាម នឡិនិកា ១
- និទ្ទេសទី ២ ប្រកបដោយសេដ្ឋីធីតាឈ្មោះទុម្ភូទន្តដ៏ប្រសើរ១
- និទ្ទេសទី ៣ ប្រកបដោយភាបសមានសិរឈ្មោះ ពោធិ ១
- និទ្ទេសទាំង៣ ដ៏ល្អ(នេះ) ព្រះជិនស្រីទ្រង់សំដែងទុកមកហើយ។

ចប់ បញ្ហាសនិបាត ។

សង្ឃិនិបាតេ បឋមំ សោណកដាតកំ

សង្ឃិនិបាតដាតកំ

សោណកដាតកំ

(១)

[៦៦] កស្សុ សុត្តា សតំ ទម្មំ សហស្សំ ទិដ្ឋំ សោណកំ
 កោ មេ សោណកមក្ខាតំ សហាយំ បំសុត្តិទ្បំ តំ ។
 អនំ ព្រាវី មាលាវកោ ទហោ បញ្ចុទ្បកោ
 មយ្ហំ សុត្តា សតំ ទេហំ សហស្សំ ទិដ្ឋំ សោណកំ
 អហំ តេ សោណកមក្ខិស្សំ សហាយំ បំសុត្តិទ្បំ តំ ។

[៦៧] កតវស្មី សោ ជនបទេ រដ្ឋេសុ និកមេសុ ច
 កត្តំ សោណកមក្ខិ^(២) តំ មេ អក្ខាហិ បុត្តតោ ។

[៦៨] តវេវ ទេវ វិជិតេ តវេវយ្យា នក្ខមិយា
 ឡុជ្ជិសា មហាសាលា ជីលោកាសា មនោរមា ។
 តិដ្ឋន្តិ មេយសមាទា រម្មា អញ្ញញ្ញនិស្សិតា

១ ម. គស្ស ។ ២ ឧ. កត្តតេ សោណកោ ទិដ្ឋោ ។

សង្ឃិនិបាត សោណកជាតក ទី ១

សង្ឃិនិបាតជាតក

សោណកជាតក

(៦៦) (ព្រះរាជាព្រះនាមអវិន្ទមៈ ទ្រង់ត្រាស់ថា) អ្នកណាបានឮ
អញ្ជើងឲ្យទ្រព្យមួយរយ អ្នកណាបានឃើញសោណកៈ អញ្ជើង
ឲ្យទ្រព្យមួយពាន់ អ្នកណានឹងប្រាប់អញនូវសោណកៈជាសំឡេញ
ដែលលេងដីជាមួយគ្នា ។

(អភិសម្ពុទ្ធតាថា) គ្រានោះ មាណពាក្យមានដុក ៥ បានក្រាប
បង្គំទូលថាទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានឮ សូមព្រះអង្គប្រទានទ្រព្យមួយ
រយ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានឃើញសោណកៈ សូមព្រះអង្គប្រទាន
ទ្រព្យមួយពាន់ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងក្រាបទូលដល់ព្រះអង្គ នូវ
សោណកៈជាសំឡេញ ដែលលេងដីជាមួយគ្នា ។

(៦៧) (ព្រះរាជា...) សោណកៈនោះ នៅក្នុងជនបទណា ក្នុងដែន
ណា ក្នុងនិគមណា ឯងបានឃើញសោណកៈ ក្នុងទីណា
អញសួរហើយ ឯងប្តូរប្រាប់ពីសោណកៈនោះ ។

(៦៨) (កុមារ...) បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធពោ ត្រង់ទីទ្រព្យរបស់ព្រះអង្គ
ក្នុងដែនរបស់ព្រះអង្គហ្នឹងឯង មានពួកឈើធំ មានដើមត្រង់
មានពន្លឺខៀវ ជាតម្រេកនៃចិត្ត ពួកឈើទាំងនោះ មាន
ពណ៌ដូចផ្កាមេឃ គួរឲ្យត្រេកអរ ដុះទាក់ទងគ្នាទៅវិញទៅមក

សង្ឃីនិយោគ បឋមំ សោណកាណិកំ

តេសំ មូលស្មំ សោណាកោ ឈាយតិ អនុនាទិយោ

ឧទានានេសុំ លោកេសុំ ឧយ្ហមាទេសុំ និព្វតោ ។

[៦៧]តតោ ច វជំ ទាយាសិ សេនាយ ចនុវត្តិយា

កាវចេត្វា សមំ មត្តំ អនមា យេន សោណាកោ ។

ឧយ្យានភូមិ តត្វាន វិចរន្តោ ព្រហ្មាវនេ

អាសីនំ សោណាកំ នត្តិ ឧយ្ហមាទេសុំ និព្វតំ ។

[៧០]កថលោក វតាយំ ភិក្ខុ មុណ្ណោ សង្ឃិយានុតោ

អមាតិកោ អបិតិកោ វុត្តមូលស្មំ ឈាយតិ ។

[៧១]សមំ វាក្យំ និសាមេត្វា សោណាកោ ឯតនព្រតិ

ន វជំ កថលោក ហោតិ ធម្មំ កាយេន ដស្សយំ ។

យោធិ ធម្មំ និវត្តិតា អធម្មំ អនុវត្តិតំ

ស វជំ កថលោក ហោតិ ទានោ ចាបបវាយនោ ។

សង្គមីយាត សោណាភិក្ខុ ទី ១

កាលពួកសត្វលោកមានគ្រឿងឆេះ កំពុងត្រូវភ្លើងឆេះ . សោណាកៈ
មិនមានគ្រឿងឆេះ ជាបុគ្គលរលត់ហើយ កំពុងបំរើនឈានជិត
គល់ឈើទាំងនោះ ។

[៦៧] (អភិសម្ពុទ្ធភាថា) លំដាប់នោះ ព្រះរាជាទ្រង់ប្រើបំរើឲ្យចាត់
ចែងធ្វើផ្លូវរាបស្មើ យាងចេញទៅដោយសេនាមានអង្គ៤ សំដៅ
ទៅត្រង់កន្លែងដែលព្រះបច្ចេកពុទ្ធព្រះនាមសោណាកៈគង់នៅ ។
លុះព្រះរាជាទ្រង់យាងទៅដល់ទីទ្យានហើយ ទ្រង់ត្រាច់ទៅក្នុង
ព្រៃធំ បានទតឃើញព្រះសោណាកបច្ចេកពុទ្ធ កាលដែលពួក
សត្វលោកកំពុងត្រូវភ្លើងឆេះ លោកជាបុគ្គលរលត់គង់នៅហើយ។

[៧០] (ព្រះរាជា...) ក៏ក្រតោលដណ្តប់សង្ស័យ មិនមានមាតា
នេះ កំព្រាណាស់ភី ស្មុតស្មប់ជិតគល់ឈើ ។

[៧១] (អភិសម្ពុទ្ធភាថា) ព្រះសោណាកបច្ចេកពុទ្ធ ស្តាប់ព្រះបន្ទូល
នេះហើយ បានថ្វាយព្រះពរយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះរាជា បុគ្គល
ដែលពាល់ត្រូវនូវធម៌ដោយកាយ មិនមែនឈ្មោះថា កំព្រាទេ ។
បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ លះធម៌ចោលហើយ ប្រព្រឹត្តតម
អធម៌វិញ បពិត្រព្រះរាជា បុគ្គលនោះ ទើបឈ្មោះថា កំព្រា
ជាបុគ្គលអាក្រក់ ជាទីសង្ឃឹមរបស់បុគ្គលអាក្រក់ ។

[៧២] អរិទ្ធិមោតិ មេ ធាមំ កាសិរាជានិ មំ វិទូ

កថ្វិ កោតោ សុខសេយ្យា នេ ធម្មត្ថស្ស ភោណាក ។

[៧៣] សនាថិ ក្រទ្រមជនស្ស អនាតារស្ស ភិក្ខុនោ

ន តេសំ កោដ្ឋេ ឌីបេន្តិ ន កុម្មេ ន កន្សោបិយា

បរិនិដ្ឋិតមេសានោ តេន យាបេន្តិ សុត្វតា ។

ទុតិយម្បិ ក្រទ្រមជនស្ស អនាតារស្ស ភិក្ខុនោ

អនវដ្ឋបិណ្ណោ ភោតព្វោ ន ច កោច្ចបរោជនិ ។

តតិយម្បិ ក្រទ្រមជនស្ស អនាតារស្ស ភិក្ខុនោ

និព្វតោ បិណ្ណោ ភោតព្វោ ន ច កោច្ចបរោជនិ ។

ចតុត្ថម្បិ ក្រទ្រមជនស្ស អនាតារស្ស ភិក្ខុនោ

មុត្តស្ស រដ្ឋេ ចរតោ សង្កោ យស្ស ន វិជ្ជតិ ។

បញ្ចមម្បិ ក្រទ្រមជនស្ស អនាតារស្ស ភិក្ខុនោ

នតរមិ ឌុយមាណមិ ធាស្ស កិញ្ចំ អឌុយេ ថ^(១) ។

១ ម. អឌុយេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[៧២] (ព្រះរាជា...) ខ្ញុំឈ្មោះអរិយមៈ អ្នកផងស្គាល់ខ្ញុំថា កាសិរាជ
បពិត្រព្រះសោណកៈ លោកដំបំរើនមកដល់ក្នុងទីនេះសិនទៅ
ជាសុខទេឬ ។

[៧៣] (ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ...) សេចក្តីចំរើន(តែងមាន) ដល់ភិក្ខុមិនមាន
ទ្រព្យ មិនមានផ្ទះ សព្វកាល គឺ(ទ្រព្យនឹងធាតុជាតិទាំងឡាយ)
របស់ភិក្ខុទាំងនោះលែងចូលទៅក្នុងជម្រក លែងចូលទៅក្នុងផ្ទាំង
លែងចូលទៅក្នុងក្រឡាប័ទៀតហើយ លោកមានវត្តល្អមានការ
ស្វែងរកសម្រេចហើយ រមែងញ៉ាំងអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយ
បំណុបាតនោះ ។ សេចក្តីចំរើនទីពីរ(តែងមាន) ដល់ភិក្ខុមិនមាន
ទ្រព្យ មិនមានផ្ទះ គឺបរិភោគដុំបាយ ដែលមិនមានទោស
កិលេសណាមួយបៀតបៀនមិនបានទេ ។ សេចក្តីចំរើនទីបី(តែង
មាន) ដល់ភិក្ខុ មិនមានទ្រព្យ មិនមានផ្ទះ គឺឆាន់ដុំបាយដ៏ត្រជាក់
(មិនជាថេយ្យបរិភោគជាដើម) កិលេសណាមួយបៀតបៀន
មិនបានទេ ។ សេចក្តីចំរើនទីបួន(តែងមាន) ដល់ភិក្ខុ មិនមាន
ទ្រព្យ មិនមានផ្ទះ គឺសេចក្តីជាប់ចំពាក់ មិនមានដល់ភិក្ខុដែល
ផុតស្រឡះ(ចាកត្រកូល) ត្រាច់ទៅក្នុងដែន ។ សេចក្តីចំរើនទីប្រាំ
(តែងមាន) ដល់ភិក្ខុ មិនមានទ្រព្យ មិនមានផ្ទះ គឺកាលបើនគរកំ
ពុងត្រូវវិវត្តន៍នេះ វត្តបន្តិចបន្តួចរបស់ភិក្ខុនោះវិវត្តន៍មិនឆេះទេ ។

សង្ឃិនិបាតេ បឋមំ សោណាភគិណំ

អដ្ឋម្បំ ក្រទ្រមធនស្ស អនាតារស្ស ភិក្ខុនោ
រដ្ឋ វិលុម្បមានម្ហំ ធាស្ស កិញ្ចំ អហារេ^(១) ។

សត្តម្បំ ក្រទ្រមធនស្ស អនាតារស្ស ភិក្ខុនោ
ចោរេហិ រក្ខតំ មត្តំ យេ ចញ្ញេ បឋមន្តិកា

បត្តបិរមនាយ សោត្តំ ឧប្បតិសុត្តោ ។

អដ្ឋម្បំ ក្រទ្រមធនស្ស អនាតារស្ស ភិក្ខុនោ
យំ យំ ទិសំ បក្កមតិ អនបេក្ខាវ ឧប្បតិ ។

[៧៤] ពហ្មបិ ក្រទ្រា ឯតេសំ យោ ភំ ភិក្ខុ បសំសសិ

អហញ្ចតិទ្ធោ កាមេសុ កមំ កាហាមិ សោណាក ។

បិយា មេ មាទុសា កាមា អថោ ទិព្យា បិ មេ បិយា

អថ កេន ទុវណ្ណោន ទុកោ លោកេ លភាមសេ ។

[៧៥] កាមេ កិញ្ចា កាមរតា កាមេសុ អធិម្បតិ តា

នវា ទាទានិ កត្វាន ទុបបដ្ឋន្តិ ទុក្ខតិ ។

១ ឧ. អហារិ ។ ម. អហារិ ។

សន្និសីទ សោណកជាតក ទី១

សេចក្តីចំរើនទីប្រាំមួយ (តែងមាន) ដល់ភិក្ខុ មិនមានទ្រព្យ
 មិនមានផ្ទះ កាលបើដៃនកំពុងត្រូវចោរឬន វត្ថុបន្តិចបន្តួចរបស់
 ភិក្ខុនោះ ចោរមិនលួចទេ ។ សេចក្តីចំរើនទីប្រាំពីរ (តែងមាន) ដល់
 ភិក្ខុ មិនមានទ្រព្យមិនមានផ្ទះ គឺភិក្ខុមានវត្ថុល្អ នាំយកបាត្រនឹងចំរើ
 ដើរទៅកាន់ផ្លូវដែលពួកចោរនឹងពួកគយដទៃក្សរដោយស្រួល ។
 សេចក្តីចំរើនទីប្រាំបី (តែងមាន) ដល់ភិក្ខុ មិនមានទ្រព្យ មិនមានផ្ទះ
 គឺភិក្ខុនោះដើរទៅកាន់ទិសណា ។ ទៅបានដោយមិនមាននឹកនា ។

[៧៤] (ព្រះរាជា...) បពិត្រភិក្ខុ លោកសរសើរនូវសេចក្តីចំរើន
 របស់ភិក្ខុទាំងនោះច្រើនមែន បពិត្រព្រះសោណកៈ តែខ្ញុំដក
 ចិត្តកង់កាមទាំងឡាយ តើនឹងធ្វើយ៉ាងណា ។ កាមទាំងឡាយ
 ជារបស់មនុស្ស ជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំ មួយទៀត កាមជាទិព្វ
 ក៏ជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំ បើដូច្នោះ តើយើងនឹងបាននូវកាម
 ទាំងពីរក្នុងលោក ដោយហេតុដូចម្តេច ។

[៧៥] (ព្រះបច្ចេកពុទ្ធ...) ពួកជនអ្នកដកចិត្តកង់កាម ត្រេកអរក្នុងកាម
 ដកចិត្តកង់កាម រមែងធ្វើបាបទាំងឡាយ ហើយទៅកាន់ទុគ្គតិ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

យេ ច កាមេ បហាត្តាន	និក្ខានា អនុតោ ភយា
ឯកោទិភាវនិកតតា	ន តេ កច្ឆន្តំ ទុក្ខតំ ។
ឧបមន្តេ ករិស្សមិ	តំ សុណោហិ អរិយម
ឧបមាយេ មិធកេច្ច	អត្តំ ជានន្តិ បណ្ឌិតា ។
កង្កាយ កុណាបំ ទិស្វា	វុយ្យមាណំ មហាណ្ណវេ
វាយសោ សមចិន្តេសិ	អប្បបញ្ញោ អចេតសោ។
យានញ្ច វតិទំ លទ្ធិ	កក្ខោ ហាយំ អនប្បកោ
តត្ថ រត្ថំ តត្ថ ទិវា	តត្ថវេ ទិវតោ មដោ ។
ទានំ នាកស្ស មំសានិ	បិវំ ភាគីរសោទកំ
សម្បស្សំ វិនចេត្យានិ	ន បលេត្តវិហង្គមោ ។
តញ្ច ឌុំនរណី កង្កា	បមត្តំ កុណាបេ រតំ
សម្បទំ អជ្ឈតាហាសិ	អតតិ យត្ថ បក្ខំនំ ។
សោ ច កក្ខបរិក្ខណោ	ឧទបត្តា ^(១) វិហង្គមោ
ន បច្ចតោ ន បុរតោ	ទុក្ខំ ដោបំ ទិក្ខុណំ ។
ទីបំ សោ នជ្ឈតាកញ្ចំ	អតតិ យត្ថ បក្ខំនំ
សោ ច តត្ថវេ ទាបត្ថ	យេ ថា ទុក្ខលកោ តថា។

១ ឧប្បតិក្ខតិ អដ្ឋិកហាយំ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

ចំណែកពួកជនណា លះបង់កាម ហើយចេញទៅ មិន
មានភ័យអំពីកលេសណាមួយ បាននូវភាពជាបុគ្គលឯក ពួក
ជននោះ មិនទៅកាន់ទុគ្គតិ ។ បពិត្រព្រះអរិយៈ អាត្មាភាព
នឹងធ្វើសេចក្តីទុបមា ថ្វាយព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់
សេចក្តីទុបមានោះ ព្រោះពួកបណ្ឌិតខ្លះក្នុងលោកនេះ តែងយល់
សេចក្តីដោយសារទុបមា ។ កែកឥតប្រាជ្ញាផ្សាផ្សាសេចក្តីគេរក្សាន់
ឃើញសាកសព(ដំរី)កំពុងអណ្តែតតាមទន្លេគង្គាទៅក្នុងសមុទ្រ
ហើយគិតថា អែយ! អញបានយាននេះហើយផង ដំរីនេះនឹង
បានជាចំណីអញយ៉ាងច្រើនផង ចិត្តរបស់កែកនោះ ក៏ត្រេកអរក្នុង
ដំរីនោះទាំងថ្ងៃទាំងយប់ ។ កែកចឹកស៊ីសាច់ដំរី ផឹកទឹក
ទន្លេគង្គា ឃើញព្រៃដែលគេសន្មតថា ចេតិយ ក៏មិនហើរទៅ ។
ទន្លេគង្គាហូរទៅបាននាំកែកនោះ ដែលប្រហែសធ្វើសត្រេកអរ
ក្នុងសាកសព ទៅកាន់សមុទ្រដែលមិនមែនជាទីទៅនៃបក្សី ។
សត្វហើរនោះអស់ចំណីរលីងហើយ ក៏ហើរឡើងទៅទិសខាង
លិចមិនរួច ទៅទិសខាងកើតមិនរួច ទៅទិសខាងជើងមិនរួច
ទៅទិសខាងត្បូងមិនរួច ។ កែកនោះទៅកាន់សមុទ្រ ដែល
មិនមែនជាទីទៅនៃពួកបក្សី ក៏មិនបាននូវទីពឹង ធ្លាក់ទៅ
ក្នុងសមុទ្រ នោះឯង ដូចជាបុគ្គល មានកំឡាំងថយ ។

សង្ឃិណ្ឌិតេ បឋមំ សោណាភជានំ

តញ្ច សាមុទ្ឋិកា មជ្ជា ក្ក័ម្ភីលា មករា សុស្ស

បសយ្ហកាវា ទាទីសុ ដន្ទមាណំ វិបក្ខិតំ ។

ឃវមេវ តវំ រាជ យេ ច ពោ កាមកោតិ នោ

តិទ្ធា ចេ ន វមិស្សន្តិ កាកបញ្ញាយ តេ វិទ្ធី ។

ឃសា តេ ឧបមា រាជ អត្តសន្ទស្សន្តិ កតា

ត្រញ្ច បញ្ញាយសេ តេន យទិ កាហសិ វា ន វា ។

[៧៦] ឃកវាចំបិ ទ្ឋិវាចំ កណោយ្យ អនុកម្មកោ

តតុត្ថំ ន កាសេយ្យ ទាសោវយ្យស្ស សន្តិកេ ។

[៧៧] តទំ វត្ថាន បក្កាមិ សោណាកោ អមិតតុទ្ឋិមា

វេហាសេ អន្តលក្ខស្មី អនុសាសិត្ថាន ខត្តយំ ។

[៧៨] កោ ទុមេ រាជកត្តារោ សុតា វេយ្យត្តិមាតតា

រទ្ឋំ និយ្យានយស្សាមិ ហាហំ រាជ្ជេន មត្តកោ ។

ពួកគ្រី គ្រពើ មករ ឆ្ងាម ដែលតែតក្នុងសមុទ្រ ក៏ហែងទៅ
 ក្អែកនោះ ដែលមានស្វាបរហោចហើយ ក៏ពុទ្ធបម្រះ (យ៉ាងណា
 មិញ) ។ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គនឹងពួកជនដទៃអ្នកបរិភោគតាម
 ក៏យ៉ាងនោះដែរ បើពួកជនដែលដក់ចិត្តហើយមិនខ្លាត់ (តាម)
 ចោលចេញទេ បណ្ឌិតទាំងឡាយ (ស្គាល់) ពួកជននោះ(ថា
 មានប្រាជ្ញាស្មើ) ដោយប្រាជ្ញារបស់វត្តក ។ បពិត្រព្រះរាជា ឧបមា
 ជាគ្រឿងបំភ្លឺនូវសេចក្តីនេះ អាត្មាភាពបានធ្វើថ្វាយព្រះអង្គហើយ
 បើព្រះអង្គធ្វើបូមិនធ្វើ ព្រះអង្គនឹងប្រាកដតាមហេតុនោះ ។

[៧៦] បុគ្គលអ្នកឈឺធ្លាល គប្បនិយាយត្រឹមតែមួយម៉ាត់ ឬពីរម៉ាត់
 មិនគប្បនិយាយ ឲ្យលើសហួសពីនោះទេ ដូចទាសៈនិយាយ
 ក្នុងសំណាក់នៃម្ចាស់ ។

[៧៧] (អភិសមុទ្ធគាថា) លុះព្រះសោណកបច្ចេកពុទ្ធ មានប្រាជ្ញា
 រាប់មិនបាន ពោលពាក្យនេះប្រៀនប្រដៅក្សត្រិយ៍ហើយ ទើប
 ចៀសចេញទៅឆ្លងអាកាសវេហាស ។

[៧៨] (ព្រះរាជា...) ពួកជនអ្នករៀបចំអភិសេកបុគ្គល ដែលគួរ
 ដល់រាជ្យ ជាអ្នកបង្កក់ប្រសិទ្ធនេះ ចាំស្នាត់ នៅក្នុងទីណា
 អញ្ញនឹងប្រគល់រាជ្យឲ្យ អញ្ញមិនត្រូវការដោយរាជ្យទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

អដ្ឋេវ បព្វជិស្សាមិ កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ

មាហំ កាកោវ ឧម្មោ កាមាណំ វសមន្ទតា ។

[៧៧] អត្ថំ តេ ទហពេ បុត្តោ ទីយារុំ វជ្ជវឌ្ឍនោ

តំ វជ្ជេ អភិសញ្ញាស្ស សោ លោ វជានំ ភវិស្សតិ ។

[៧៨] ខិប្បំ កុមារំ អាទេម ទីយារុំ វជ្ជវឌ្ឍនំ

តំ វជ្ជេ អភិសញ្ញាស្សំ សោ ពេ វជានំ ភវិស្សតិ ។

[៧៩] តតោ កុមារមាទេសុំ ទីយារុំ វជ្ជវឌ្ឍនំ

តំ ទិស្វា អាទេម វជានំ ឯកបុត្តំ មណោមំ ។

សង្ខំ តាមសហស្សានិ បរិបុណ្ណានិ សត្វសោ

តេ បុត្ត បដិបជ្ឈស្សុ វជ្ជំ និយ្យាទយាមិ តេ ។

អដ្ឋេវ បព្វជិស្សាមិ កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ

មាហំ កាកោវ ឧម្មោ កាមាណំ វសមន្ទតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

អញ្ជើងបួសក្នុងថ្ងៃនេះឯង អ្នកណាគប្បីដឹងថា សេចក្តីស្ងាបនឹង
មានក្នុងថ្ងៃស្អែក អញ្ជើងលុះ ក្នុងអំណាចនៃកាមទាំងឡាយ
ដូចជាក្អែកឆោតហើយ ។

[៧៩] (ពួកអាមាត្យ...) ព្រះរាជបុត្ររបស់ព្រះអង្គព្រះនាមទីយាវុ
នៅក្នុង ជាអ្នកញ៉ាំងដែនឲ្យចំរើន សូមព្រះអង្គអភិសេក
ព្រះរាជបុត្រនោះក្នុងរាជ្យចុះ ព្រះរាជបុត្រនោះនឹងបានជាព្រះរាជា
របស់យើងខ្ញុំ ។

[៨០] (ព្រះរាជា...) អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំយកកុមារឈ្មោះទីយាវុ
អ្នកញ៉ាំងដែនឲ្យចំរើនមកឲ្យឆាប់ អញ្ជើងអភិសេកកុមារនោះក្នុង
រាជ្យ កុមារនោះនឹងជាព្រះរាជារបស់អ្នកទាំងឡាយ ។

[៨១] (អភិសម្ពុទ្ធតាថា) លំដាប់នោះ ពួកអាមាត្យក៏បាននាំកុមារ
ឈ្មោះទីយាវុ អ្នកញ៉ាំងដែនឲ្យចំរើនមកថ្វាយ ព្រះរាជាទត
ឃើញទីយាវុកុមារនោះ ជាបុត្រតែមួយ ជាទីត្រេកអរពេញព្រះ
ទ័យហើយទ្រង់ត្រាស់ថា នៃបុត្រ ស្រុកទាំង ៦០.០០០ បរិបូណ
ដោយវត្ថុទាំងពួង ចូរចាត់ទាំងស្រុកទាំងនោះចុះ អញ្ជើងប្រគល់
រាជ្យដល់បា ។ អញ្ជើងបួសក្នុងថ្ងៃនេះឯង អ្នកណាគប្បីដឹង
ថា សេចក្តីស្ងាបនឹងមានក្នុងថ្ងៃស្អែក កុំឲ្យអញ្ជើងលុះក្នុងអំណាចនៃ
កាមទាំងឡាយ ដូចជាក្អែកឆោតឡើយ ។

សន្តិសីទាគេ បឋមំ សោណកដាតកំ

សង្ខំ ឆាតសហស្សានិ	សព្វាលង្ការក្ខសិតា
សុវណ្ណកថា មាតង្គា	ហេមគេប្បនវាសសា ។
អារុទ្ធិ តាមណីយេភិ	តោមរុទ្ធិសទាណិភិ
តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្ស	រជ្ជំ និយ្យានយាមិ តេ ។
អរដ្ឋេ បព្វជិស្សមិ	កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ
មាហំ កាកោវ ធុម្មោដោ	កាមាណំ វសមន្តកំ ។
សង្ខំ អស្សសហស្សានិ	សព្វាលង្ការក្ខសិតា
អាជានីយា ច ជានិយា	សន្តវា សីយវាហនា
អារុទ្ធិ តាមណីយេភិ	នំនិយាចាបជានិភិ
តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្ស	រជ្ជំ និយ្យានយាមិ តេ ។
អរដ្ឋេ បព្វជិស្សមិ	កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ
មាហំ កាកោវ ធុម្មោដោ	កាមាណំ វសមន្តកំ ។
សង្ខំ រថសហស្សានិ	សន្តទ្វា ឧស្សុតទ្ធជា
ទីតា អដោបិ វេយ្យត្ស	សព្វាលង្ការក្ខសិតា ។
អារុទ្ធិ តាមណីយេភិ	ចាបហត្ថេហិ ចម្ពកំ ^(១)
តេ បុត្ត បដិបជ្ជស្ស	រជ្ជំ និយ្យានយាមិ តេ ។

១ ខ. ថ្ងៃហំ ។ ម. ថ្ងៃកំ ។

សន្និសីទ គោណករណី ទី១

ដំរី ៦០.០០០ ស្ថិតស្ថានដោយគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់យ៉ាង មានខ្សែ
 ជង្គន់ធ្វើអំពីមាស បិទបាំងដោយកម្រាលដែលធ្វើអំពីមាស ជាដំរី
 កើតក្នុងព្រៃមាត់ភ្នំ ៗ ដំរីណាដែលពួកហ្ន៎ដំរីមានដៃកាន់អាវុធនឹង
 កង្វែរឡើងជិះ នៃបុត្រ អ្នកចូរថែទាំពួកដំរីទាំងនោះចុះ អញប្រគល់
 រាជ្យដល់អ្នក ។ អញនឹងប្តូរសក្កន់ថ្ងៃនេះឯង អ្នកណាគប្បីដឹងថា
 សេចក្តីស្ងប់នឹងមានក្នុងថ្ងៃស្អែក កុំឲ្យអញលុះក្នុងអំណាចនៃកាម
 ទាំងឡាយដូចជាភ្នែកឆោតឡើយ ។ សេះ ៦០.០០០ ស្ថិតស្ថាន
 ដោយគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់យ៉ាង ជាសេះអាជានិយដោយកំណើតជា
 សេះសិរីរិះជាពាហនៈយ៉ាងលឿន ដែលពួកសារថីកាន់ស៊ីនឹងធ្លុះ
 ជិះ នៃបុត្រ បាចូរថែទាំសេះទាំងនោះចុះ អញប្រគល់រាជ្យដល់បា ។
 អញនឹងប្តូរសក្កន់ថ្ងៃនេះឯង អ្នកណាគប្បីដឹងថាសេចក្តីស្ងប់នឹង
 មានក្នុងថ្ងៃស្អែក កុំឲ្យអញលុះក្នុងអំណាចនៃកាមទាំងឡាយ ដូច
 ជាភ្នែកឆោតឡើយ ។ រថ ៦០.០០០ ដែលគេទើមហើយ ដោតទង់
 ជ័យ ស្រោបដោយស្បែកខ្លាដំបង ស្រោបដោយស្បែកខ្លាធំ
 ស្ថិតស្ថានដោយគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់យ៉ាង ។ អ្នកបររថ មានដៃ
 កាន់ធ្នូ សៀតខែលហើយឡើងជិះ នៃបុត្រ បាចូរថែទាំរថទាំង
 នោះចុះ អញប្រគល់រាជ្យដល់បា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានតំ

អដ្ឋេវ បព្វជិស្សាមិ
មាហំ កាកោវ ទុម្មោនោ
សដ្ឋី ធម្មសហស្សានិ
តា បុត្ត បដិបជ្ឈស្ស

កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ
កាមាណំ វសមន្ទតំ ។
ពោហញ្ញា បុត្តវសកា
វជ្ជិ និយ្យា ទយាមិ តេ ។

អដ្ឋេវ បព្វជិស្សាមិ
មាហំ កាកោវ ទុម្មោនោ
សោឡសិវត្តិសហស្សានិ
វិច្ឆិតវត្តា ករណា

កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ
កាមាណំ វសមន្ទតំ ។
សញ្ញាល ម្ពារក្ខតិ តា
អាមុត្តម ណិក្ខណ្ឌលា

តា បុត្ត បដិបជ្ឈស្ស
អដ្ឋេវ បព្វជិស្សាមិ
មាហំ កាកោវ ទុម្មោនោ

វជ្ជិ និយ្យា ទយាមិ តេ ។
កោ ជញ្ញា មរណំ សុវេ
កាមាណំ វសមន្ទតំ ។

(៨២) ទហរស្សេវ មេ តាត
តយា វិណា អហំ តាត
យថា អារញ្ញកំ ណតំ
ជេស្សន្តិ^(១) តិវទុក្ខេសុ

មាតា មតាតិ មេ សុតំ
ជីវិតុមិ ន ទុស្សហោ ។
ចោតោ អន្ទេតិ បច្ឆតោ
សមេសុ វិសមេសុ ច ។

១ ម. ទេស្សន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

អញ្ជើងបួសក្នុងថ្ងៃនេះឯង អ្នកណាគប្បីដឹងថា សេចក្តីស្ងប់នឹង
មានក្នុងថ្ងៃស្អែក កុំឲ្យអញលុះក្នុងអំណាចនៃកាមទាំងឡាយ ដូច
ជាក្អែកឆោតឡើយ ។ មេតោ ៦០ ០០០ ជាមេតាក្រហមប្រកប
ដោយគោរពខ្លាំង (គោបា) នៃបុត្រ បាចូរថែទាំមេតាទាំងនោះ
ចុះ អញប្រគល់រាជ្យដល់បា ។ អញ្ជើងបួសក្នុងថ្ងៃនេះឯង អ្នក
ណាគប្បីដឹងថាសេចក្តីស្ងប់នឹងមានក្នុងថ្ងៃស្អែក កុំឲ្យអញលុះក្នុង
អំណាចនៃកាមទាំងឡាយដូចជាក្អែកឆោតឡើយ។ ស្រី ១៦.០០០
ស្ត្រីស្អាតដោយគ្រឿងប្រដាប់គ្រប់យ៉ាងមានសំពត់នឹង អាភរណៈ
ដំរីចិត្រ ពាក់កុណ្ណលក្ខណ៍ នៃបុត្រ បាចូរថែទាំស្រីទាំង
នោះចុះ អញប្រគល់រាជ្យដល់បា ។ អញ្ជើងបួសក្នុងថ្ងៃនេះឯង
អ្នកណា គប្បីដឹងថា សេចក្តីស្ងប់នឹងមានក្នុងថ្ងៃស្អែក កុំឲ្យ
អញលុះក្នុងអំណាចនៃកាមទាំងឡាយ ដូចជាក្អែកឆោតឡើយ ។

(៨២) (ព្រះរាជកុមារ...) បពិត្រព្រះវរបិតា កាលដែលទូលព្រះ
បង្គំជាខ្ញុំនៅក្មេងនៅឡើយ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានឮថាព្រះវរបិតា
ទ្រង់សោយវិលាល័យទៅហើយ បពិត្រព្រះវរបិតាទូលព្រះបង្គំ
ជាខ្ញុំប្រាត់ប្រាសចាកព្រះអង្គហើយ មិនអាចនឹងរស់នៅបានទេ
កូនដំរីមែនទៅតាមក្រោយដំរីដែលនៅក្នុងព្រៃ ដើរទៅក្នុងជួនក
នៃភ្នំទាំងឡាយដែលរាបស្មើ នឹងមិនរាបស្មើ យ៉ាងណាមិញ ។

សង្កឹមិយតេ បឋមំ សោណាណាតកំ

ឃុំ អនុគត្តាមិ ឫត្តមាទាយ បច្ឆិតោ

សុភរោ តេ ករិស្សាមិ នតេហោស្សាមិ ទុព្ភរោ ។

[៨៣] យថា សាមុទ្ធិកំ ធារំ វាលិដានំ ធនេសិនំ

វេហារោ តត្ថ តន្តោយ្យ វាលិដា ឲ្យសនី សិយា

ឃុំ ថេវាយំ ឫត្តកេ អន្តរាយ ករោ មម ។

[៨៤] នមំ កុមារំ ធាបេថ ចាសានំ វតិវឌ្ឍនំ

តត្ថ កម្មសហត្តាយោ យថា សក្កិវំ អច្ឆរា

តា នំ តត្ថ វមិស្សន្តិ តាហិ ចេសោ វមិស្សតិ ។

[៨៥] តតោ កុមារំ ធាបេសុំ ចាសានំ វតិវឌ្ឍនំ

តំ ទិស្វា អវចំ កក្ខា ទីយារំ វច្ឆវឌ្ឍនំ ។

ទេវតា នុសិ តន្តពោ អាទិ សក្កោ បុរិន្ទោ

កោ វំ ត្ថ កស្ស វំ បុត្តោ កថំ ជាទេមុ តំ មយំ ។

សន្តិវិធាន សោណាណិកា ទី១

ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ នាំយកកូនទៅតាមព្រះអង្គ ក៏យ៉ាងនោះដែរ
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ជាបុគ្គលព្រះអង្គចិញ្ចឹមផ្ទាល់ ពុំមែនព្រះអង្គ
ពិបាកចិញ្ចឹមឡើយ ។

(៨៣) (ព្រះរាជា...) សត្រូវជាអ្នកបំផ្លាញ គប្បីចាប់សំពៅដែល
ដើរក្នុងសមុទ្រ របស់ពួកពាណិជដែលស្វែងរកទ្រព្យក្នុងសមុទ្រ
នោះ ពួកពាណិជស្រូវវិនាស យ៉ាងណាមិញ នៃកូនលាមក
ឯងនេះ ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយ ដល់អញ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

(៨៤) អ្នកទាំងឡាយ ចូរញ៉ាំងកុមារនេះឲ្យដល់ប្រាសាទ ដែលញ៉ាំង
តម្រេកឲ្យចំរើន ក្នុងប្រាសាទនោះមានពួកស្រីមានដៃស្អិតស្អាង
ដោយគ្រឿងអាករណៈ ធ្វើអំពីមាស ស្រ្តីទាំងនោះនឹងត្រេកអរ
ចំពោះកុមារនោះ ក្នុងប្រាសាទនោះ ដូចជាពួកស្រីអប្សរត្រេក
អរនឹងសក្កទេវរាជ កុមារនេះនឹងត្រេកអរដោយស្រ្តីទាំងនោះ ។

(៨៥) (អភិសម្ពុតតាថា) លំដាប់អំពីនោះមក ពួកអាមាត្យបាន
ញ៉ាំងកុមារឲ្យដល់ប្រាសាទ ដែលញ៉ាំងតម្រេកឲ្យចំរើន ឯពួក
នាងកញ្ញា ឃើញទីយារកុមារនោះ ជាអ្នកញ៉ាំងដៃឲ្យចំរើន
ហើយ ក៏បានពោលថា លោកជាទៅតាមដាក់ន្ទូញ ឬក៏ជា
ព្រះឥន្ទ្រឈ្មោះបុរិស្ថទៈ លោកជាអ្វី ជាបុត្រនៃអ្នកណា ធ្វើដូច
ម្តេច យើងនឹងអាចស្គាល់លោកបាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានិកំ

[៨៦] នម្មំ ទេវេ ន គន្ធាតោ នបិ សក្កោ បុរិទ្ធានោ

កាសិរោណា អហំ បុត្តោ ទីយារុំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ

បមំ ភវេ ភន្តំ វេ^(១) អហំ ភត្តា ភវាមិ វេ ។

[៨៧] តំ តត្ថ អវចំ កណា ទីយារុំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ

កុហំ វជា អនុប្បត្តោ វតោ វជា កុហំ តតោ ។

[៨៨] បដ្ឋំ វជា អតិក្កន្តោ បលេ វជា បតិដ្ឋិតោ

អកណ្ណកំ អតហនំ បដិបន្នោ មហាបដំ ។

អហព្វា បដិបន្នាស្មិ មត្តំ ទុក្ខតិកាមិនំ

សកណ្ណកំ សតហនំ យេន គន្ធាន្តំ ទុក្ខតិ ។

[៨៩] តស្សតេ ស្វាគតំ វជ សីហស្សេវ តវព្វជំ

អនុសាស មហាវជ តុ នោ សព្វាសមិស្សវោតិ ។

សោណកជានិកំ បរមំ ។

១ ម. ភវុន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

(៨៦) (ព្រះរាជកុមារ...) យើងមិនមែនជាទេវតា មិនមែនជាគន្ធាតុ
ទាំងមិនមែន ជាព្រះឥន្ទ្រឈ្មោះបុរុន្ទទៈទេ យើងជាកូននៃព្រះ
រាជាក្នុងដែនកាសី ឈ្មោះទីយាវ ជាអ្នកញ៉ាំងដែន ឲ្យចំរើន
នាងទាំងឡាយ បូរព្រាថ្នាំយើងចុះ សេចក្តីចំរើននឹងមានដល់
ពួកនាងទាំងឡាយ យើងជាកស្តររបស់ពួកនាង ។

(៨៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកនាងកញ្ញា បានទូលស្តរទីយាវកុមារ
នោះដែលញ៉ាំងដែនឲ្យចំរើន ក្នុងព្រាសាទនោះថា ព្រះរាជាស្តេច
យាងទៅក្នុងទីណា ព្រះរាជាស្តេចចេញអំពីទីនេះទៅក្នុងទីណា ។

(៨៨) (ព្រះរាជកុមារ...) ព្រះរាជាទ្រង់បានឈានកន្លងភក់ (រាតា-
ទិក្ខុលេស) ព្រះរាជាទ្រង់បានបិតនៅសិបលើគោក (ផ្នួស)
ទ្រង់យាងទៅកាន់ផ្លូវធំ (ជាទីទៅកាន់ស្នួតនឹងព្រះនិព្វាន) ដែល
មិនមានបន្ទា មិនមានព្រៃញាតស្សាត (រាតៈ) ។ ចំណែកយើង
ជាអ្នកដើរទៅកាន់ផ្លូវជាទីទៅកាន់ទុគ្គតិ ប្រកបដោយបន្ទា ប្រកប
ដោយព្រៃញាតស្សាត សម្រាប់ទៅកាន់ទុគ្គតិ របស់ពួកសត្វ ។

(៨៩) (ពួកនាងកញ្ញា...) បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គនោះយាងមក
ល្អហើយ ហាក់ដូចជាសីហៈដែលមកកាន់គិរិពូជៈ (គុហាមាស)
បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គគ្រប់គ្រងចុះ ព្រះអង្គជាម្ចាស់របស់
ពួកខ្ញុំម្ចាស់ទាំងអស់គ្នា ។

សំបុត្រព័ត៌មាន

[៧០] ទិស្វា និស័ន្ទំ រាជានំ ព្រហ្មនុត្តំ រាជេសកំ
អថស្ស បដិវេទេសិ យស្សាសិ អនុកម្មកោ ។
សង្កេតាយំ អនុប្បត្តោ វេសិនំ សាធិសម្មតោ
តរមាណុរោ និយ្យាហិ ខិប្បំ បស្ស មហេសិនំ ។
តតោ ច រាជានុមាណោ យុត្តមារុយ្ហ សន្ទនំ
មិត្តាមច្ចបរិស្សន្តោ អត្តមាសិ រាជេសកោ ។
និក្ខិប្បបញ្ចកកុជានិ កាសិនំ រដ្ឋវឌ្ឍនោ
វាធិវ័ជនិម្មត្តិសំ ខត្តំ ធនត្តញ្ញាហានំ ។
ឡិយ្ហ រាជានុមាណោ វេបយិត្តា បដិច្ឆនំ
អាសិនំ នាយបស្សស្មី សង្កេតម្មបសង្កេតិ ។
ឧបសង្កេតិត្តាសោ រាជានុមាណោ សម្មោទិ វេសិនោ សហ
តំ កកុដំ វិតិសារេត្តា ឯកមន្តំ ឧទារិសិ ។
ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោវ អថ កាលំ អមញ្ញាម
តតោ បាហានិ កម្មានិ បច្ចិត្តំ បដិបដ្ឋនំ ។

សង្ខេបជាតក

[៧០] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) (ឧបទានបាលនោះ) ឃើញព្រះរាជាទ្រង់
ព្រះនាមព្រហ្មទិក្ខុ ប្រសើរក្នុងរថ ហើយក្រាបទូលព្រះរាជានោះ
ក្នុងគ្រានោះថា ព្រះអង្គជាបុគ្គលឈឺឆ្កាល ដល់ឥសណា ។
ឥសឈ្នោះសន្តិច្ចៈនេះដែលគេសន្មតថាជាសប្បុរសរបស់ពួកឥស
មកដល់ហើយ សូមព្រះអង្គប្រញាប់ប្រញាល យាងចេញទៅ
ជួបនឹងមហាឥសឲ្យឆាប់ ។ លំដាប់នោះ ព្រះរាជាប្រសើរក្នុង
រថ មានមិត្តនឹងអាមាត្យហែហម ទ្រង់ប្រញាប់ឡើងកាន់រថ
ដែលគេទើមហើយ ទ្រង់យាងទៅ ។ ព្រះរាជាញ៉ាំងដែននៃពួក
កាសឲ្យចំរើន ទ្រង់ដាក់គ្រឿងកកុធិៈ ៥ យ៉ាង គឺ ផ្លុតរោម
សត្វ ១ មកុដ ១ ព្រះខាន់ ១ ឆ័ត្រ ១ សុពណ៍បាទុកា ១ ។
លុះព្រះរាជាទ្រង់យាងចុះអំពីយាន ទុកគ្រឿងកកុធិៈ ហើយ
ទើបយាងចូលទៅកសន្តិច្ចឥស ដែលអង្គុយក្នុងឧទ្យានឈ្នោះ
ទាយបស្សៈ ។ ព្រះរាជានោះចូលទៅសំណេះសំណាលជាមួយនឹង
ឥស លុះបញ្ចប់ពាក្យនោះហើយ ក៏គង់ក្នុងទីដ៏សមគួរ ។ ព្រះរាជា
គង់ស៊ប់ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបទ្រង់ជ្រាបនូវកាលគួរប្រតិបត្តិ
ដើម្បីស្នូរនូវបាបកម្មទាំងឡាយ ក្នុងពេលនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

វេសី បុត្រាម សង្កិច្ចំ វេសីនំ សាធិសម្មតំ

អាសីនំ នាយបស្សស្មី វេសីសង្ខប្បកុតំ ។

កំ ភត្តិ បេច្ច ភត្តិណំ នរា ធម្មាភិចារិណោ

អតិចិណ្ណោ មយា ធម្មោ តំ មេ អក្ខាហិ បុច្ឆិតោ ។

[៧០] វេសី អវច សង្កិច្ចោ កាសីនំ រដ្ឋវឌ្ឍនំ

អាសីនំ នាយបស្សស្មី មហារាជ សុណោហិ មេ ។

ឧប្បវេន វជន្តស្ស យោ មត្តមនុសាសតិ

តស្ស ចេវចនំ កយំរា នាស្ស មត្តេយ្យ កណ្ណាកោ ។

អធម្មំ បដិបទ្ធស្ស យោ ធម្មមនុសាសតិ

តស្ស ចេវចនំ កយំរា ន សោ កត្តេយ្យ ទុក្ខតិ ។

[៧២] ធម្មោ បថោ មហារាជ អធម្មោ បន ឧប្បវោ

អធម្មោ និរយំ នេតិ ធម្មោ នាបេតិ សុក្ខតិ ។

អធម្មចារិណោ រាជ នរា វិសមជីវិណោ

យំ ភត្តិ បេច្ច ភត្តិណំ និរយេ តេ សុណោហិ មេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

យេន្ទ្រសូមសួរសន្តិច្ចតសី ដែលគេសន្មតថាជាសប្បុរសរបស់ពួក
ឥសី ដែលពួកឥសីចោមរោមហើយ គង់ក្នុងទាយបស្សៈទ្យាន ។
ពួកជនអ្នកប្រព្រឹត្តរំលងធម៌ លុះស្លាប់ទៅវិញ ទៅកាន់គតិណា
ធម៌ គឺបិគ្គយាភកម្ម ខ្ញុំបានប្រព្រឹត្តកន្លងហើយ ខ្ញុំសួរហើយ
សូមលោកប្រាប់សេចក្តីនោះដល់ខ្ញុំ ។

[៧១] សន្តិច្ចតសី បានពោលនឹងព្រះរាជាអ្នកញ៉ាំងដែនកាសិទ្យចំរើន
គង់ក្នុងទាយបស្សៈទ្យានថា បពិត្រមហារាជ សូមព្រះអង្គទ្រង់
ព្រះសណ្តាប់ពាក្យរបស់អាត្មាភាព ។ អ្នកណាប្រាប់ផ្លូវដល់បុគ្គល
អ្នកដើរផ្លូវខុស បើបុគ្គលនោះ ធ្វើតាមពាក្យរបស់អ្នកប្រាប់នោះ
បន្ទា(ចោរ) មិនគប្បីប្របនឹងបុគ្គលអ្នកធ្វើតាមនោះទេ ។ អ្នកណា
ប្រៀនប្រដៅធម៌ដល់បុគ្គលប្រតិបត្តិធម៌ បើបុគ្គលនោះធ្វើតាម
ពាក្យរបស់អ្នកប្រដៅនោះ បុគ្គលនោះមិនគប្បីទៅកាន់ទុគ្គតិទេ ។

[៧២] បពិត្រមហារាជ ធម៌ជាផ្លូវត្រូវ ឯអធម៌ជាផ្លូវខុស អធម៌នាំសត្វ
ទៅកាន់នរក ធម៌ញ៉ាំងសត្វឱ្យដល់សុគតិ ។ បពិត្រព្រះរាជា
ពួកជនអ្នកមិនប្រព្រឹត្តធម៌ ចិញ្ចឹមជីវិតខុសគន្លងធម៌ លុះស្លាប់ទៅ
វិញហើយ រមែងទៅកាន់គតិ (នរក)ណា សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះ
សណ្តាប់ពាក្យអាត្មាភាព (ដែល សំដែងអំពីនរក) ទាំងនោះ ។

សង្កឹមបាតេ ទុតិយំ សង្កិច្ចវិភាគំ

សញ្ជីវេ កាឡស្មីត្ថោ ច	សង្ឃិដោ ទ្វេ ច រេវុវា
អថាបរោ មហារីចិ	តាបនោ ច បតាបនោ ។
វេច្ឆេតេ អដ្ឋ និរយា	អក្ខតា ទ្វេតិក្កមា
អាតិណ្ណា នុទ្ធកម្មេហិ	បច្ឆេកាសោឡស្មីស្សនា ។

(១)

កេនិយា តាបនា យោវា	អច្ឆិមន្តោ មហាត្ថយោ
លោមហំសន្យនា ច	កេស្មិ បដិកយា ទុទា ។
ចតុក្កណ្ណា ចតុទ្ធាវា	វិកត្តា ភាគសោ មិតា
អយោនាការបរិយន្តា	អយសា បដិក្កដ្ឋិតា ។
តេសំ អយោមយា ក្ខមិ	ជលិតា តេជសា យុតា
សមត្តា យោជនសតំ	ដុជា តិច្ឆន្តិ សព្វនា ។
ឯតេ បតន្តិ និរយេ	ទុទ្ធិនាទា អវិសិវា
វេសីនំ អតិវត្តារោ	សញ្ញតានំ តបស្សីនំ ។
តេ ក្ខនហ្មនោ បច្ឆន្តិ	មច្ឆា ពីនវតតា យថា
សំវច្ឆរេ អសឡ្ហេយ្យេ	នវា តិវ្វិសការិដោ ។

១ ពទរិយពាបនាតិ អង្គកថាយំ ។

សន្តិវិហារ សន្តិវិហារ ទី ២

សញ្ញាវនរក ១ កាឡសុភ័: ១ សង្ឃាជ: ១ រោហៈ ២ នរកដទៃទៀត
 គឺបហារវិច ១ តាបន: ១ បតាបន: ១ ។ នរកទាំង ៨⁺ នេះដែលអ្នក
 ប្រាជ្ញទាំងឡាយបានសំដែងហើយដោយប្រការដូច្នោះ កម្រមាន
 បុគ្គលណាកន្លងរំលងបាន តាន់តាប់ដោយពួកសត្វដែលមានកម្ម
 អាក្រក់ចំពោះមហានរកមួយៗ មានទស្សនរក ១៦ ។ (នរកទាំង
 នោះ) ជាទីកំដៅអ្នកកំណាញ់ស្ងួតស្ងួញ ជានរកដ៏ពន្លឺក មាន
 អណ្តាតភ្លើង មានភ័យធំ មានសភាពជាទីព្រឺរោម គួរឲ្យស្បើម
 បណ្តាលឲ្យខូចខាត ជាទុក្ខ ។ (នរកទាំងនោះ) មានមុំ ៤ មាន
 ទ្វារ ៤ ដែលបាបកម្មចែកវាស់ដោយចំណែក មានកំពែងដែកព័ទ្ធ
 ជុំវិញ ប្រក់ដោយក្បឿងដែក ។ ភូមិរបស់នរកទាំងនោះជាវិការ:
 នៃដែកឆេះឡើង ប្រកបដោយកំដៅ (នរកទាំងអស់នោះ) ផ្សាយ
 ទៅអស់ទី ១០០ យោជន៍ជុំវិញ បិតនៅសព្វ ។ កាល ។ ពួកជន
 អ្នកគំរះជៀលពួកឥសី ជាអ្នកសង្រួមមានតប: នេះរមែងធ្លាក់ទៅក្នុង
 នរកមានជើងឡើងលើ មានក្បាលចុះក្រោម ។ ពួកជនអ្នកធ្វើអំ-
 ពើអាក្រក់ ជាអ្នកបំផ្លិចបំផ្លាញសេចក្តីចំរើននោះត្រូវពួកនិរយបាល
 ដុត ដូចជាពួកត្រីដែលគេធ្វើឲ្យជាចំណែក (ជាតិទាំង) អស់ឆ្នាំ
 រាប់មិនអស់ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយ.ប្ប ជាតកំ

ឡុយ្ហាទេនេ តតេនេ	និច្ចំ សន្តរតាហារំ
វេរយា ជាតិកុច្ឆន្តិ	ឡារំនិក្ខមនេសិទោ ។
បុត្តមេនេ ជានិច្ចំ	តតោ ជានិច្ចំ បច្ឆតោ
ឡុត្តរេនេបិ ជានិច្ចំ	តតោ ជានិច្ចំ ធិក្ខិណំ
យំ យត្តា ឡារំ កុច្ឆន្តិ	តន្តិទេវេ បិថិយ្យរេ ។
ពហុនិ សតសហស្សានិ	ជនា វេរយតាមិទោ
តាហា បក្កយ្ហ កុច្ឆន្តិ	បត្តា ឡុក្ខំ អនប្បតំ ។
អាសីវិសំវេ កុប្បតំ	តេជសី ឡុតតិក្កមំ
នេ សាធិរុចេ អាសីវេ	សញ្ញតានំ តបស្សនំ ។
អតតាកាយោ មហិស្សានុសោ	អដ្ឋិទោ តេតតាកាជិទោ
សហស្សតាហុ ឡុច្ឆិទ្ធា ^(១)	តសិមាសដ្ឋិ តោតមំ ។
អរជំ រជសា វច្ឆំ	តិសំ អវ្រតិយ ទិណ្ណតិ
តាលោវេ ម្ភលតោ ជិទ្ធា	ស វាជា វិកវន្តិតោ ។

១ ម. អច្ឆិទ្ធា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ពួកសត្វនរកមានខ្លួនត្រូវកើតឆេះហើយ ទាំងខាងក្នុងខាងក្រៅជានិច្ច
 ស្វែងរកនូវទីចេញអំពីនរកតែមិនបាននូវទារ ។ ពួកសត្វនរកនោះស្ទុះ
 ទៅទិសខាងកើត ស្ទុះអំពីទិសខាងកើតនោះ ទៅទិសខាងលិច ស្ទុះ
 ទៅទិសខាងជើង ស្ទុះអំពីទិសខាងជើង ទៅទិសខាងត្បូង សត្វ
 នរកទាំងនោះទៅដល់ទារណា ។ ទារនោះ ។ ឯង ក៏បិទជិត ។ ពួក
 ជនដែលទៅកាន់នរក រងទុក្ខច្រើន ផងដើមដៃកន្ទក់កន្ទេញ អស់
 សែននៃឆ្នាំជាច្រើន ។ បុគ្គលមិនគប្បីចូលទៅបៀតបៀន នូវពួក
 ឥសី ដែលមានសភាពជាសប្បុរស ដូចជាបុគ្គលមិនគួរចូលទៅជិត
 អាសវរិសី ដែលខឹងមានគេដោះ គេកន្ទង់រំលងបានដោយក្រិ (ជន
 ទាំងនោះ រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ព្រោះតែបៀតបៀន) នូវពួកឥសី
 អ្នកសង្រួមមានគបៈ ។ ព្រះរាជាព្រះនាមអជ្ជនៈមានខ្លួនធំប្រសើរ
 មានពួកពាលដ៏ច្រើន ជាអធិបតីក្នុងដៃនឿយ្យះកេតកៈ អាចលើកធុ
 ដែលពួកខ្លួនធំ ៥០០ លើកឡើងបានដោយដើមដៃ ១.០០០ បៀត
 បៀនឥសីឈ្មោះគោតមៈ ហើយវិនាស ។ ព្រះរាជាទណ្ឌក៏
 បានបាចរោយធូលី (ស្មោះ) លើតាបស ឈ្មោះ ក៏សវច្ឆៈ
 មិនមានធូលី (កិលេស) ព្រះរាជានោះ ក៏ដល់នូវសេចក្តី
 វិនាស ដូចជាដើមត្នោត ដែលគេកាត់ត្រង់គល់ ។

លង្ហិនិបាតេ ទុតិយំ សង្កិច្ចជានិកំ

ឧបហត្ថ មនំ មេដ្ឋោ មាតង្គស្មី យសស្សនៃ
 សទារិសដ្ឋោ ឧត្តិដ្ឋោ មេដ្ឋោ រញ្ចំ តនា អហ្ម ។
 កណ្ហាដីនាយនាសដ្ឋ ឥសី អន្ធកវេនយោ
 អញ្ញមញ្ញំ មសលេ ហត្ថំ សម្បត្តា យមសាធនំ ។
 អថាយំ ឥសិនា សត្តោ អន្ធលក្ខត្តេ បុរេ
 មាវេក្ខំ បឋវំ ចេច្ឆោ ហីនត្តោ កាលបរិយាយំ ។
 តស្មា ហិ ធម្មតមនំ ធម្មសំសង្កំ បណ្ឌិតា
 អនុដ្ឋចិត្តោ កាសេយ្យ តំ សច្ចបសញ្ញិតំ ។
 មនសា ច បទុដ្ឋន យោ នរោ បេក្ខតេ មុនី
 វិជ្ជាបរណាសម្បដ្ឋំ តត្ថា សោ ធិរយំ អនោ ។
 យេ វុឡោ បរិភាសង្កំ ដុស្សបក្កមា ជនា
 អនបច្ឆា អនាយានា តាលវត្ថុ កវន្តំ តេ ។
 យោ ច បព្វជិតំ ហន្តំ កតកិច្ចំ មហេសិនំ
 ស កាឡស្មត្តោ ធិរយេ ចិរំ រត្តាយ បច្ចតិ ។

សន្តិវិហារ សន្តិពុទ្ធិវិហារ ទី២

ព្រះរាជាព្រះនាម មេដ្ឋៈ ព្រមទាំងបរិស័ទ ញ៉ាំងចិត្តឲ្យប្រទូស្ត
 ក្នុងភាសសឈ្មោះមាគង្គបណ្ឌិត មានយស ហើយក៏ដល់នូវសេច
 ក្តីវិនាស ក្នុងកាលនោះដែរឈ្មោះមេដ្ឋៈក៏ទៅជាព្រៃ ។ ពួកព្រះ
 រាជា ជាដៅពន្យុអន្ទគវេន្ត បៀតបៀននូវសីលឈ្មោះកណ្តាទីបា-
 យនៈកានយកអង្រែសំឡាប់គ្នានឹងគ្នា ហើយក៏ធ្លាក់ទៅក្នុងនរក ។
 ព្រះរាជាព្រះនាមចេតិយៈនេះ កាលពីដើមហោះលើអាសាសបុរ
 ដល់មកខាងក្រោយ ត្រូវកបិលឥសីផ្កាសាហើយ មានអគ្គភាព
 សាបសូន្យបូលទៅកាន់ផែនដី ដល់នូវសេចក្តីស្លាប់ ព្រោះហេតុ
 នោះ បានជាពួកបណ្ឌិតមិនសរសើរអគតិ ៤ មានឆន្ទាគតិជាដើម
 ឡើយ បុគ្គលមានចិត្តមិនប្រទូស្ត គប្បីពោលពាក្យប្រកបដោយ
 សច្ចៈ បើនរណាមានចិត្តប្រទូស្តហើយ សំឡក់ទៅរកអ្នកប្រាជ្ញ
 ដែលបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានឹងចរណៈ នរនោះនឹងធ្លាក់ទៅក្នុងនរក
 ខាងក្រោម ។ ពួកជនណាមានសេចក្តីព្យាយាមអាក្រក់ ដេរប្រ-
 ទេចពួកចាស់ព្រឹទ្ធាចារ្យ ពួកជននោះ (លុះទៅកើតក្នុងភពខាង
 មុខ) រកកូនគ្មាន រកញាតិគ្មានដូចគ្នាគកំបុតគល់ ។ ជនណា
 សម្លាប់បព្វជិតដែលមានកិច្ចធ្វើហើយ អ្នកស្វែងរក នូវគុណដ៏ធំ
 ជននោះមែនឆេះនៅក្នុងកាឡសុគ្គនរកអស់កាលយូរអង្វែង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

យោ ច វាជា អនម្មដ្ឋោ រជ្ជវិទ្ធិសុខោ មតោ
 តាបយំត្ថា ជនបទំ តាបនេ បេច្ចុ បច្ចុតិ ។
 សោ ច វស្សសហស្សានំ សតំ ទិព្យានិ បច្ចុតិ
 អច្ចុសធឿបរេតោ សោ ទុក្ខំ វេទេតិ វេទនំ ។
 តស្ស អត្តសិទា កាយា និច្ឆរន្តិ បកស្សា
 តេជោភក្ខុស្ស តត្ថានិ លោមត្តេហំនទេហិ ច ។
 ឡិយ្ហមនេន តត្តេន និច្ចំ សន្តរពាហិរំ
 ទុក្ខាភិវុដ្ឋោ នទេតិ ហោតោតុណ្ណាដ្ឋិតោ យថា^(១) ។
 យោ លោកា បិទំ ហន្តិ នោសា វា បុរិសាធមោ
 ស កាឡុសុត្តេ និរយេ ចិរំ រត្តាយ បច្ចុតិ ។
 ស តានិសោ បច្ចុតិ លោហក្កម្មិយំ
 បក្កពា សត្តិហិ ហនន្តិ និត្តចំ
 អន្តំ ករិត្ថា មត្តករិសភក្កំ
 ទារេ និម្ពដ្ឋន្តិ តថាវិជំ នរំ ។
 តត្តំ បក្កដ្ឋិតមយោតុឡុពា
 ជិយេ ច ជាលេ ចិរត្តតាបិទេ

១ ឧ. កុត្តទិ ពោ យថា ។ ម. កុត្តន្តិពោយថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ព្រះរាជាណា មិនតាំងនៅក្នុងធម៌ កំចាត់កំចាយអ្នកវែង ដុតកំ-
 ដៅអ្នកជនបទ ព្រះរាជានោះលុះទ្រង់ទិវង្គតទៅ រវែងឆេះនៅក្នុង
 តាបននរក ។ ព្រះរាជានោះក៏ឆេះអស់សែននៃឆ្នាំទិព្វ ព្រះរាជា
 នោះត្រូវគំនរអណ្តាតភ្លើងហ្មឺងវិញហើយ ក៏រងទុក្ខវេទនាខ្លាំង ។
 អណ្តាតភ្លើងទាំងឡាយដ៏រន្ទាលប្រាលឆ្កៅ ផ្សាយចេញអំពីកាយ
 របស់សត្វនរកនោះ ខ្លួនរបស់សត្វនរកដែលមានភ្លើងជាអាហារ
 (មានអណ្តាតភ្លើងតែមួយជាមួយគ្នា) នឹងប្តងរោមទាំងឡាយផង
 នឹងក្របកទាំងឡាយផង ។ សត្វនរកមានខ្លួនត្រូវភ្លើងឆេះហើយ
 ទាំងខាងក្នុង ខាងក្រៅជានិច្ច ត្រូវសេចក្តីទុក្ខចាក់ដោតហើយ
 កំពេទ្ធជ្នងដំរី ដែលគេចាក់ដោយភ្លើងកន្ត្រៃ ។ បុរសលាមក
 ណា សម្លាប់បិតា ព្រោះវតលោភៈឬព្រោះទោសៈ បុរសលាមក
 នោះ រវែងឆេះនៅក្នុងកាឡសុត្តនរក អស់កាលយូរអង្វែង ។
 បុរសបែបនោះ រវែងឆេះនៅក្នុងលោហកុម្មិនរក ពួកនិរយបាល
 (នាំចេញ) នូវសាច់ដ៏ឆ្អិន ធ្វើមិនឲ្យមានស្បែក ហើយចាក់
 ដោយលំពែងទាំងឡាយ ធ្វើឲ្យខ្វាក់ ឲ្យស្មើនូវម្រូតនឹងលាមក
 ហើយជ្រមុជជនបែបនោះទៅ ក្នុងទឹកខារ (ទឹកទង់ដែង) ។
 ពួកនិរយបាល (ញ៉ាំងសត្វនរកឲ្យស្មើនូវលាមក) កំពុងពុះ នឹង
 ដំដែកដ៏ក្តៅ ហើយយកបណ្តាញដំដែក ដែលកំដៅអស់កាលយូរ

សង្ឃិយោគេ ទុតិយំ សង្កត្តជាតកំ

វិក្ខម្ភាណាយ វិក្ខជ្ជ^(១) រដ្ឋិកិ
 វិវិដេ មុខេ សំសវយន្តិ រត្តសា ។
 សាមា ច សោណា សតលា ច ក្សិណ្ណ
 កាណោលសង្ឃ ច ទិដា អយោមុខា
 សង្កម្ភ ខាទន្តិ វិដន្តមាទំ
 ជ្ជិវំ វិក្ខជ្ជ វិយាសំ សលោហិតំ ។
 តំ ទឡតាលំ បរិក្ខន្តតត្តំ
 និប្បាថយន្តា អនុវិចរន្តិ រត្តសា
 រតំ ហិ តេសំ ទុខិនោ បនិករេ
 ឯតាទិសស្មី និរយេ វសន្តិ

យេ កេចិ លោកេ វេជ បេត្តិយាតិនោ ។

បុត្តោ ច មាតវំ ហន្តិ វេតោ កន្តិ យមក្ខយំ
 កុសមាបជ្ជិតេ ទុក្ខំ អត្តកម្មជន្យបតោ ។
 អមនុស្សំ អតិពាលា ហន្តិវំ ជនយន្តិយា
 អយោមយេហិ វាលេហិ បិទ្បយន្តិ បុនប្បវំ ។
 តំ បស្សវំ សកា កត្តា វិជិវំ អត្តសម្មវំ
 តម្កលោហវិលំនំ តត្តំ វាយេន្តិ មត្តិយំ ។

១ ម. វិពន្ធ ។

សន្តិវិហារ សង្គ្រហ្មត ទី២

មកបើកមាត់ (ហើយបោះសន្ទូចដែក) ដែលចង់ ដោយខ្សែ
 (ទាញអណ្តាតចេញហើយបោះដុំដែក) ទៅក្នុងមាត់ ដែល
 ច្រហានោះ ។ ពួកវែត្តក្រហម វែត្តពពាល ពួកភ្នាត ពួកកែកនឹងពួក
 សត្វស្លាប (ឯទៀតច្រើនពួក) មានចំពុះដែក នាំគ្នាមកចោម
 រោមចឹកជញ្ជីនស៊ីន្ទូអណ្តាត (នៃពួកសត្វនរក) ដែលញាប់ញ័រ
 (ដូចជាស៊ី) នូវវិញ្ញាណទាំងឈាម មានឈាមកំពុងហូរចេញ ។
 ពួកនិរយបាលវាយសំពន់សត្វនរកនោះ ដែលភ្លើងកំពុងឆេះ មាន
 ខ្លួនរយរយាយ ដោយតម្រេករបស់ពួកនិរយបាលនោះ ចំណែក
 ខាងសត្វនរកទាំងឡាយក្រៅនេះ ក៏ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខវេទនា ពួក
 ជនណានីមួយ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់មាតា ពួកជននោះ
 តែងទៅនៅក្នុងនរកបឋន្តិ ។ កូនសម្លាប់មាតា លុះទៅអំពី
 លោកនេះ ទៅកាន់លំនៅរបស់យមរាជ កាន់យកនូវផលនៃកម្ម
 របស់ខ្លួន ក៏ដល់នូវសេចក្តីទុក្ខយ៉ាងខ្លាំង ។ ពួកអមនុស្ស (និរយ-
 បាល) ព្រហ្មើនក្រៃលែង យកសរសៃដែក (មករុំ) នូវបុគ្គល
 អ្នកសម្លាប់មាតា ហើយតាប (ដោយឃ្នាបដែក) រឿយ ។ ។
 ពួកនិរយបាល ញ៉ាំងបុគ្គលអ្នកសម្លាប់មាតានោះ ឲ្យផឹកនូវឈាម
 ដ៏ក្តៅ ដែលហូរចេញអំពីកាយរបស់ខ្លួន ដូចជាទឹកទន្លេដែកវាលាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ជិត្តន្តំ កុណបំ បូតំ	ទុក្ខន្តំ គូថកក្កដំ
បុព្វលោហិតសង្កាសំ	រហនោក្កយ្ហំ ^(១) តិដ្ឋតំ ។
តមេនំ កមិយោ តត្ថំ	អតកាយា អយោមុខា
ធរំ កេតានំ ខានន្តំ	បតិញ្ញា មំសលោហិតេ ។
សោ ច តំ និរយំ បត្តោ	និម្មត្តោ សតោរាសំ
បូតិកំ កុណបំ វាតំ	សមញ្ញា សតយោជនំ ។
ចក្កមាបិ ហិ ចក្កនិ	តេន គន្លេន ជិយ្យតិ
ឯតានិសំ ព្រហ្មនត្ថំ	មាតុយោ លកតេ ទុំ ។
ខុរោរាមនុក្កម	តិក្ខំ ទ្ធុរិសម្បំ
បតនំ គត្តមាតិយោ	ទុក្ខំ វេត្តរណី នទី ។
អយោមយា សម្ពលិយោ	សោឡិសង្ករិកក្លាតា
ទុកតោ អភិលម្ពនំ	ទុក្ខំ វេត្តរណី នទី ។
តេ អប្បមន្តោ តិដ្ឋនិ	អតិក្ខញ្ញាវ អារកា
អាទិត្តា ជាតវេនេន	ទុំ យោជនមុត្តតា ។
ឯតេ បដ្ឋនំ និរយេ	តត្ថំ តិទិណកក្លាតេ
ហិរិយោ ច អតិចារិយោ	នរា ច បរទារកុ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

បុគ្គលអ្នកសម្លាប់មាតានោះ ចុះទៅបិតានៅ ក្នុងរណេវគ្រវខ្មែម
 ដូចជាអសុភមានក្លិនស្អុយ មានលាមក ជាកក់ មានក្លិនអាក្រក់
 ប្រហែលគ្នា ដោយខ្លះនឹងឈាម ។ ក្នុងនរកនោះមានពួក
 ដង្កូវ មានខ្លួនធំ មានមាត់ដូចមូលដែក រុក្ខត្បាល ចូលទៅក្នុង
 សាច់នឹងឈាមទំលាយស្បែកសម្បុរវែថ្ម ហើយស៊ីសត្វនរកនោះ
 (ទាំងខ្លួនក្នុងផ្ទៃ) ។ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់មាតានោះ ធ្លាក់ទៅក្នុង
 នរកនោះជ្រមុជ(ក្បាល)ចុះទៅ ចំនួនមួយរយដប់បួន សាកសព
 ដ៏ស្អុយ ក៏ផ្សាយទៅកាន់ទីចម្ងាយមួយរយយោជន៍ដុំវិញ ។ ព្រោះថា
 សូម្បីជនមានចក្ខុ ធុញ្ញត្រាន់ដោយក្លិននោះ ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុ
 បត់ត្រព្រះបាទព្រហ្មទេត្ត បុគ្គលអ្នកសម្លាប់មាតា តែងបាន
 សេចក្តីទុក្ខបែបនេះ ។ ពួកស្រ្តីរលូតភកិ កន្លងនូវខ្មែរធារនរកដ៏មុត
 ដែលគេគ្របសង្កត់បានដោយក្រ ធ្លាក់ទៅក្នុងស្ទឹងឈ្មោះវេត្តរណី
 ដែលមិនរាបស្មើ ។ ដើមរកាទាំងឡាយជាវិការៈនៃដែក មានបន្ទា
 ប្រវែង១៦ ធ្លាប់សំយុងចុះមកត្រង់ត្រើយទាំងពីរខាងនៃស្ទឹងឈ្មោះ
 វេត្តរណី ដែលមិនរាបស្មើ ។ ដើមរកាទាំងនោះ ត្រូវក្លិនឆេះមាន
 អណ្តាតខ្ពស់ឡើងទៅលើ ១ យោជន៍ដូចជាគំនរភ្លើង អំពីឆ្ងាយ ។
 ពួកស្រ្តីប្រព្រឹត្តក្បត់ចិត្តបី នឹងពួកប្រុសដែលគប់រកប្រពន្ធគេ ជន
 ទាំងនេះ រមែងធ្លាក់ទៅក្នុងសិម្ពលីនរក ដែលក្តៅ មានបន្ទាស្រួច។

សន្តិភិណ្ឌោ ទុតិយំ សន្តិច្ចដាតកំ

តេ បតន្តិ អណោឡន្តា

វិវត្តា វិហតា បុត្ត

សយន្តិ វិវិវត្តន្តា

និយំ ជត្តន្តិ សព្វនា^(១) ។

តតោ រក្សា វិវសនេ

មហតិ បព្វត្តបមំ

លោហកុម្មិ បវជ្ជន្តិ

តតំ អត្តសម្មនកំ ។

ឃី ទិវា ច រត្តោ ច

ទុស្សីលា មោហចារុតា

អនុកោន្តិ សកំ កកម្មំ

បុព្វេ ទុក្កជមត្តនោ ។

យោ ច ករយោ ធនក្កតា

សាមិកំ អតិមញ្ញតិ

សស្សី វា សស្សី វា បិ

វេជ្ជំ វា បិ ននន្តនំ

តស្សី វិទ្រីន ជីវតំ

និព្វហន្តិ សព្វនំ ។

ស ព្យាមមត្តំ កិមីនំ

ជីវំ បស្សតិ អត្តនោ^(២)

វិញ្ញាបេតុំ ន សក្កោតិ

តាបនេ បេច្ចុ បេច្ចតិ ។

ឱវត្តិកា សុករិកា

មច្ចិកា មតតន្តកា

ចោវា តោ យាតកា លុទ្ធា

អវិល្លា វិល្លា កាវកា ។

សត្តិហិ លោហក្កដេហិ

នេត្តិសេហិ ទុស្សហិ ច

១ ឧ សិវី ។ ២ ឧ.វ. អត្តនំ ។

សន្និសីទសង្គម ១២

ពួកសត្វនរកទាំងនោះ មានក្បាលចុះក្រោម ត្រូវពួកនិរយបុរាណ
 ចាក់ (ដោយអាវុធ) ច្រើនជង ក៏វិលធ្លាក់មកវិញ មានខ្លួន
 ធ្លុះធ្លាយ រមែងដេក រមែងភ្ញាក់ អស់កាលដាយុរអវ័ន្តសព្វៗ
 កាល ។ (ពួកសត្វនរក ត្រូវពួកនិរយបុរាណចាប់បោះទៅ) ក្នុង
 នរកឈ្មោះលោហកុម្ភី មានទប់មាដោយភ្នំដ៏ធំ មានទឹកស្ទើរនឹង
 ភ្លើងដ៏ក្តៅ រមែងឆេះអស់កាលកន្លងទៅនៃរាត្រីដាយុរអវ័ន្ត ។
 ពួកមនុស្សទ្រុស្តសីល (គប់រកប្រពន្ធរក) ដែលមោហៈគ្រប
 សង្កត់ហើយ រមែងរើកម្មរបស់ខ្លួន ដែលខ្លួនធ្វើអាក្រក់ក្នុងកាល
 មុន ទាំងថ្ងៃទាំងយប់យ៉ាងនេះ ។ ប្រពន្ធឈាដែលគេទិញមកដោយ
 ទ្រព្យ មើលឆាយប្តី ម្តាយក្មេក ឪពុកក្មេក បងថ្លៃប្រុស បងថ្លៃស្រី
 ពួកនិរយបុរាណ តែងទាញដកអណ្តាតព្រមទាំងគល់ របស់នាង
 នោះព្រមទាំងចំណងដោយសន្ទូចៗ សត្វនរកនោះ ឃើញអណ្តាត
 របស់ខ្លួនប្រមាណមួយព្យាមពេញដោយដង្កូវមិនអាចអង្វរ (ពួកនិរ-
 បុរាណ) បាន លុះស្តាប់ទៅរមែងឆេះនៅក្នុងភាបនរកទៀត ។ ពួក
 អ្នកសម្លាប់ចៀម សម្លាប់ជ្រូក សម្លាប់ត្រី ទាក់ម្រឹគ ពួកចោរ ពួក
 អ្នកសម្លាប់គោ ពួកព្រាន ពួកអ្នកធ្វើគុណក្នុងទោស (អ្នកញុះញង់) ។
 ពួកសត្វនរកនោះ ត្រូវពួកនិរយបុរាណបៀតបៀន ដោយលំពែង
 ដោយញញួរលោហៈ ដោយសំសៃ ដោយព្រួញទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ហត្ថមោដា ខារនទិ បបតន្តិ អវិសិក ។

សាយំ ចានោ ក្កជការី អយោក្កដេហិ ហត្ថានិ

តតោ វន្តំ ធុរត្តានំ បរេសំ កុញ្ញតេ សទា ។

ធម្មំ^(១) កេរណ្ណកា តិជ្ជិកា កាលោលា ច អយោមុខា

វិប្បន្នមាធំ ខានន្តិ ឈំ តិក្ខុសការកំ ។

យេ មិគេន មិកំ ហន្តិ បក្ខី វា បន បក្ខិណា

អសន្តោ រជសា ធម្មា តញ្ញ តេ ធិរយុស្សនំ ។

[៧៣] សន្តោវ ខុទ្ធិ តច្ឆន្តិ សុចិណ្ណានិច កម្មនា

សុចិណ្ណាស្ស ដលំ បស្ស សិទ្ធា ទេវា សព្វេហ្មកា

តន្តំ ព្រាមិ មហារាជ ធម្មំ រដ្ឋបតី ចរ

តថា តថា រាជ ចរហិ ធម្មំ

យថា តំ សុចិណ្ណំ ពានុតប្បយ្យ បច្ឆានិ ។

សង្កេតជាតកំ ទុតិយំ ។

១ ម. វិភា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

មានក្បាលស៊ីយ៍ដំបូរ ធ្លាក់ទៅក្នុងស្ទឹងខាង ។ អ្នកធ្វើអំពើវៀច ត្រូវ
 ពួកនិរយបាល ដំដោយញញើតដកទាំងឡាយទាំងល្ងាចទាំងព្រឹក
 ហើយ ស្ទើរនូវកំអុតរបស់ពួកសត្វនរកដទៃ ដែលមានអត្តភាព
 អាក្រក់នោះសព្វកាល ។ ពួកភ្នែក ចចក ភ្នាត ភ្នែកព្រៃ មាន
 ចំពុះដៃដក នាំគ្នាចឹកប្រដែង នូវជនអ្នកធ្វើអំពើអាក្រក់កំពុងញាប់
 ញាវ ។ ពួកជនណាសម្លាប់ម្រឹក^(១) ដោយម្រឹក សម្លាប់បក្សី^(២)
 ដោយបក្សី ពួកជននោះជាអសប្បវស បិទបាំងដោយផ្ទុល គឺ
 រាគាទិក្ខុលេស រមែងទៅកាន់ទស្សនរក ។

[៧៣] ពួកសប្បវសក្នុងលោកនេះ មានកម្មសន្សំល្អហើយ តែងទៅ
 កាន់លោកខាងលើ សូមព្រះអង្គទេតមើលផលនៃអំពើដែលគេបាន
 សន្សំល្អ ដូចពួកទេវតាព្រមទាំងព្រះឥន្ទ្រ ព្រមទាំងព្រះព្រហ្ម
 បពិត្រមហារាជ អាត្មាភាពពោលហេតុនោះនឹងព្រះអង្គ បពិត្រព្រះ
 អង្គជាម្ចាស់នៃដែន សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌ បពិត្រព្រះរាជា អំពើ
 ដែលព្រះអង្គប្រព្រឹត្តល្អនោះ មិនគប្បីដកកំដៅរឿយ ។ ក្នុងកាល
 ជាខាងក្រោយយ៉ាងណា ។ សូមព្រះអង្គប្រព្រឹត្តធម៌យ៉ាងនោះចុះ ។

ចប់ សុត្តន្តបិដក ទី ២ ។

១-២- យកម្រឹក ឬ បក្សីផងធ្លាធ្វើធ្លាក់ ។

សង្ឃិនិយោគ ទុតិយំ សង្ឃិច្ចាតកំ

តស្ស្សទានំ

មជ សង្ឃិច្ចាតកំ សុណោ ម ម កាសិវតំ

ជាតកស្ស្សយោ បវរោ

សោណកក្កន្តមស្ស្សយោ

តថាវត្ថុនេសកសង្ឃិច្ចាតកំ ។

សង្ឃិនិយោគំ និម្មិតំ ។

សន្តិវិបាក សង្កេតជានិច្ច ១២

ឧត្តរាសន៍សង្កេតជានិច្ច

អ្នកទាំងឡាយ ប្តូរស្តាប់ភាសិតរបស់ខ្ញុំ ក្នុងសង្កេតជានិច្ច បន្ទាប់

អំពីបញ្ហាសង្កេតជានិច្ចនោះគឺ

និយាយអំពីឈ្មោះជាតិកង្កែបប្រសើរ ដែលហៅថាសោណកតាបស

និងព្រះរាជាទ្រង់ព្រះនាមអរិយៈ ១ ព្រះរាជាង្កែបប្រសើរ ក្នុងរថ

ដែលយើងពាលហើយដូច្នោះ នឹងសង្កេតជានិច្ច ១ ។

ចប់ សន្តិវិបាក ។

សត្តិវិបាកដាតកំ

កុសដាតកំ

(៧៤) ឥន្ទ្រេ រដ្ឋំ សធនំ សយោក្កំ
សកាយុរំ សព្វកាម្មបបដ្ឋំ
ឥន្ទ្រេ រដ្ឋំ អនុសាស អម្ព
គច្ឆាមហំ យត្ថ បិយា បការវតី ។

(៧៥) អនុជីក្ខតេន ហរំ មហន្តំ
ទិវំ ច រត្តោ ច និសីទិកាលេ
បដិគច្ឆ ត្វំ ខិប្បំ កុសារវតី
និច្ឆាមិ ទុព្វណ្ណាមហំ វសន្តំ ។

(៧៦) ធាហំ គមិស្សាមិ ឥតោ កុសារវតី
បការវតី វណ្ណាបលោកិតោ តវ
រមាមិ មទ្ធស្ស ជិតេតរម្ម
ហិត្វាន រដ្ឋំ តវ ទិស្សនេ រតោ ។
បការវតី វណ្ណាបលោកិតោ តវ
សម្មទ្បរោ វិចរមិ មេទនី
ទិសំ ន ជាធាមិ កុតោម្មិ អាតតោ
តយម្មិ មតោ មិគមន្តលោចនេ

សត្តិវិនិច្ឆ័យវិញ្ញាណវិញ្ញាណ

កុសលវិញ្ញាណ

[៧៤] (ព្រះបាទកុសលរាជពោធិសត្វ ត្រាស់ថា) បពិត្រព្រះមាតា
 ដែនរបស់ព្រះមាតានេះ ប្រកបដោយទ្រព្យ ប្រកបដោយយាន
 ប្រកបដោយគ្រឿងសំរាប់រាជ្យ បរិបូណ៌ដោយកាម គ្រប់យ៉ាង
 សូមព្រះមាតាត្រួតត្រាដែន របស់ព្រះមាតានេះចុះ ខ្ញុំនឹងទៅ
 កាន់នគរ ជាទីនៅរបស់នាងបកាវតី ជាទីស្រឡាញ់ ។

[៧៥] (នាងបកាវតី ពោលថា) ព្រះអង្គមានព្រះទ័យមិនត្រង់ នាំ
 យកអម្រែកធំ (រងទុក្ខ) ទាំងថ្ងៃទាំងយប់ទាំងពេលអប្រាត្រ សូម
 ព្រះអង្គត្រឡប់ទៅក្រុងកុសាវតីវិញឲ្យឆាប់ ខ្ញុំម្ចាស់មិនចង់បាន
 ព្រះអង្គ ដែលមានរាងវៅអាក្រក់ មកនៅ (ក្នុងទីនេះ) ទេ ។

[៧៦] (ព្រះពោធិសត្វ...) ហៃនាងបកាវតី អញនឹងមិនទៅអំពីទី
 នេះ កាន់ក្រុងកុសាវតីទេ ព្រោះអញជាប់ចិត្តនឹងវណ្ណៈរបស់នាង
 ទើបត្រេកអរក្នុងដំណាក់ជាទីត្រេកអររបស់ព្រះបាទមទ្ទៈស្វិល្លៈបង
 ដែន មកត្រេកអរ ក្នុងការឃើញនាង ។ ហៃនាងបកាវតី
 អញជាប់ចិត្តនឹងវណ្ណៈរបស់នាង មានសភាពវង្ស ត្រាប់រន្ធត់
 ទៅកាន់ដែនដី មិនស្គាល់ទិសថា អញមកអំពីទីណា ហៃនាង
 មានភ្នែកថ្លា ដូចភ្នែកម្រឹត អញជាមនុស្សរៀកចិត្តក្នុងនាង ។

សត្តនិទានគេ បឋមំ កុសជាតកំ

សោវណ្ណំ បីវសេ ដាច្ចុប្បស្សមេ ខលេ

សុស្ស្ហណំ តវកាមាហំ ទាហំ រដ្ឋេន មត្តិកោ ។

[៧៧] អក្ខតំ តស្ស កោ ហោតិ យោ អនិច្ឆន្តមិច្ឆតំ

អកាមំ រាជ កាមេហំ អគរោ តេន្តមិច្ឆសិ^(១) ។

[៧៨] អកាមំ វា បកាមំ វា យោ នរោ នរកតេ បិយំ

លាភមេត្ត បសំសាម អលាកោ តត្ថ ទាបកោ ។

[៧៩] បាសាណាសារំ ខណសិ តតណិកាវស្ស ទារុណ

វាតំ ជាលេន ពានេសិ យោ អនិច្ឆន្តមិច្ឆសិ ។

[១០០] បាសាលោន្តនតេ ហនយេ ឡំហិ តោមុទ្ធិបេត្តុណោ

យោ តេ សាតំ នវិហមិ តិរោជនបទាគតោ ។

១ ម. អក្ខតំ កុសិច្ឆសិ ។

សត្តនិទានត កុសជាតក ទី ១

ហៃនាងមានគ្រឿងសម្បុករំលេចដោយមាស មានខ្សែក្រវ៉ាត់ល្អ
ជាវិការៈនៃមាស មានចង្កើនល្អ អញមិនត្រូវការដោយរាជសម្បត្តិ
ព្រោះតែសេចក្តីប្រាថ្នាចំពោះនូវនាង ។

[៧៧] (នាងបកាវតី...) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេចក្តីមិនចម្រើន
តែងមានដល់បុគ្គលដែលប្រាថ្នា បុគ្គលកាលមិនប្រាថ្នា (ខ្លួន)
បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គមិនជាទីស្រឡាញ់ ចង់បានស្ត្រីជាទី
ស្រឡាញ់ ដែលមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ដោយកាមទាំងឡាយ ។

[៧៨] (ព្រះពោធិសត្វ...) ជនណាបាននាងជាទីស្រឡាញ់ ទោះ
មិនមានសេចក្តីប្រាថ្នាក្តី មានសេចក្តីប្រាថ្នាក្តី យើងសរសើរ
នូវការបានរបស់ជននេះ បណ្តាការបាននឹងមិនបាននោះ ឯការ
មិនបាន ចាត់ថាជារបស់លាមក ។

[៧៩] (នាងបកាវតី...) ព្រះអង្គចង់បានស្ត្រីដែលគេមិនចង់បាន
ព្រះអង្គ ដូចជាគេដឹកខ្លឹមថ្មដោយដើមកណ៌ការ ឬដូចជាគេទាក់
ខ្យល់ដោយសំណាញ់ ។

[១០០] (ព្រះពោធិសត្វ...) ហៃនាងមានលក្ខណៈទន់ភ្លន់ អញមក
អំពីជនបទខាងក្រៅ មិនបានសេចក្តីស្រឡាញ់ (ក្នុងសំណាក់) របស់
នាង ឈ្មោះថានាងយកថ្មស្អាតលើហ្វូឡៃយ (នៃអញ) ដោយពិត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានិកំ

យនា មំ ភក្កុជី កត្តា	វជបុត្តំ ឧទិក្ខតំ
អាឡារិកោ តនា ហោមិ	អញ្ញោ មទ្ធស្សន្តេ បុរេ ។
យនា ឧម្មយមាណា មំ	វជបុត្តំ ឧទិក្ខតំ
នាឡារិកោ តនា ហោមិ	វជហោមិ តនា កុសោ ។
(១០១) សចេ ហិ វចនំ សច្ចំ	នេមិត្តានំ ភវិស្សតំ
នេវ មេត្តំ បតី អស្សុ	កាមំ ធិន្ទនំ សត្តនា ។
(១០២) សចេ ហិ វចនំ សច្ចំ	អញ្ញោ សំ យនិ វា មមំ
នេវ ត្រយំ បតី អត្តំ	អញ្ញោ សីហាស្សុវា កុសោ ។
(១០៣) នេត្តំ ភវិ តេ កាវេស្សំ	បត្តា ឧដ្ឋេ កុសាវតំ
សចេ មំ នាគនាស្សុ	ឌីលោកេយ្យបកាវតំ ។
នេត្តំ ភវិ តេ កាវេស្សំ	បត្តា ឧដ្ឋេ កុសាវតំ
សចេ មំ នាគនាស្សុ	អានវេយ្យ បកាវតំ ។
នេត្តំ ភវិ តេ កាវេស្សំ	បត្តា ឧដ្ឋេ កុសាវតំ
សចេ មំ នាគនាស្សុ	ឧម្មាយេយ្យ បកាវតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ព្រះរាជបុត្រីធ្វើមុខក្រញូរ ហើយសំឡឹងមើលមកអញ ក្នុងវេលា
ណា អញក៏នៅជានាយពិសេសក្នុងវាំង របស់ព្រះបាទមន្ទៈក្នុង
វេលានោះ ។ ព្រះរាជបុត្រី ញញឹមញញែម ក្រឡេកមើលអញ
ក្នុងវេលាណា អញមិននៅជានាយពិសេស ក្នុងវេលានោះទេ
អញនឹងជាព្រះបាទកុសៈក្នុងវេលានោះវិញ ។

[១០១] (នាងបកាវតី...) ប្រសិនបើពាក្យរបស់ហោរពិតមែន ព្រះ
អង្គមិនត្រូវបានដាក់ស្ការរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ទេ សិរីលាភក្រុង (ខ្ញុំម្ចាស់)
ជាប្រាំពីរកំណត់ប៉ុះ ។

[១០២] (ព្រះពោធិសត្វ...) ប្រសិនបើពាក្យ របស់ហោរាដទៃ ឬ
របស់អញពិតមែន កស្ការរបស់នាងក្រៅអំពីព្រះបាទកុសៈ ដែល
មានព្រះសូរស័ព្ទស្មើនឹងសំឡេងសីហៈ ក៏មិនមានទេ ។

[១០៣] នៃនាងគម បើនាងបកាវតីមានភ្លៅដូចជាប្រមោយដំរី គប្បី
ក្រឡេកមើលអញ លុះអញទៅដល់ក្រុងកុសាវតី នឹងឲ្យគេធ្វើ
គ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់ពាក់ក ជាវិការៈនៃមាសឆ្ការដល់នាង ។
នៃនាងគម បើនាងបកាវតីមានភ្លៅដូចជាប្រមោយដំរី គប្បីហៅ
រកអញ លុះអញទៅដល់ក្រុងកុសាវតី នឹងឲ្យគេធ្វើគ្រឿងប្រដាប់
សម្រាប់ពាក់ក ជាវិការៈនៃមាសឆ្ការដល់នាង ។

សត្តតំនិយោគេ បឋមំ កុសជាតំ

នេក្ខំ ភីរំតេ កាវេស្សំ បត្តា ខុដ្ឋេ កុសារតំ

សវេ មំ ទាតយាស្សុ បម្ហាយេយ្យ បកាវតំ ។

នេក្ខំ ភីរំតេ កាវេស្សំ បត្តា ខុដ្ឋេ កុសារតំ

សវេ មំ ទាតយាស្សុ ទាលីភិ ខុបសំដុសេ ។

[១០៤] នហំ នូនាយំ វាជេប្តតំ កុសេ សាតបំ វិជ្ជតំ

អាឡិវតេ ភតេ ចោសេ វេត្តនេន អនត្ថតេ ។

[១០៥] នហំ នូន អយំ ខុដ្ឋា លភតំ ជិវ្ហាយ វេទនំ

សុនិសិតេន សត្តេន ឃំ ឧត្តាសិតំ ភលំ ។

[១០៦] មា នំ រូបេន ទាមេសំ អាហោហេន បកាវតំ

មហាយសោតំ កត្តាន កាវស្សំ រុចិវេ បិយំ ។

សត្តនិទាន កុសលាទ ទី ១

នៃនាងគម បើនាងបកាវតីមានភ្លៅដូចជាប្រមោយដំរី គប្បីញញឹមញញែមរកអញ លុះអញទៅដល់ក្រុងកុសាវតី នឹងឲ្យគេធ្វើគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់ពាក់ក ជាវិការៈនៃមាសឆ្កែរដល់នាង ។

នៃនាងគម បើនាងបកាវតីមានភ្លៅដូចជាប្រមោយដំរី គប្បីសើចក្អកក្អាយរកអញលុះអញទៅដល់ក្រុងកុសាវតីនឹងឲ្យគេធ្វើគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់ពាក់ក ជាវិការៈនៃមាសឆ្កែរដល់នាង ។ នៃនាងគម បើនាងបកាវតីមានភ្លៅដូចជាប្រមោយដំរី គប្បីមកប៉ះពាល់អញដោយដៃទាំងឡាយ លុះអញទៅដល់ក្រុងកុសាវតីនឹងឲ្យគេធ្វើគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់ពាក់ក ជាវិការៈនៃមាសឆ្កែរដល់នាង ។

[១០៤] (ស្រ្តីគម...) ព្រះរាជបុត្រនេះ មិនបាននូវសេចក្តីស្រួលចិត្តទៅរកព្រះបាទកុសៈ ជាបុរសនាយពិសេសអ្នកសុំឈ្នួល មិនត្រូវការដោយថ្លៃឈ្នួលទេ ។

[១០៥] (នាងបកាវតី...) ស្រ្តីគមនេះមិនហ៊ានកាត់អណ្តាតដោយកាំបិតដ៏មុតដោយពិត តែហ៊ាននិយាយពាក្យជាទុំព្រាសិតយ៉ាងនេះ ។

[១០៦] (ស្រ្តីគម...) បពិត្រព្រះនាងបកាវតី ព្រះនាងកុំប្រៀបធៀបនូវព្រះបាទកុសៈនោះ ដោយរូប ដោយកំពស់ (នឹងទំហំរបស់ខ្លួននាង)ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់បំប្រែ ព្រះនាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឫទ័យថា ព្រះបាទកុសៈនោះ) មានយសធំហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ (ចំពោះព្រះបាទកុសៈនោះ) ចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ផាតកំ

មា នំ រូបេន ទាមេសំ អាវោហោន បកាវតំ

មហាទ្ធលោតិ កត្តាន ករស្សុ រុចិរេ បិយំ ។

មា នំ រូបេន ទាមេសំ អាវោហោន បកាវតំ

មហាទ្ធលោតិ កត្តាន ករស្សុ រុចិរេ បិយំ ។

មា នំ រូបេន ទាមេសំ អាវោហោន បកាវតំ

មហារដ្ឋោតិ កត្តាន ករស្សុ រុចិរេ បិយំ ។

មា នំ រូបេន ទាមេសំ អាវោហោន បកាវតំ

មហារាជោតិ កត្តាន ករស្សុ រុចិរេ បិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

បពិត្រព្រះនាងបការីតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈ
នោះ ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់ប័-
ប្រៃ ព្រះនាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឡើយថា ព្រះបាទកុសៈនោះ)
មានទ្រព្យច្រើន ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។

បពិត្រព្រះនាងបការីតី ព្រះនាង កុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈ
នោះ ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់
ប័ប្រៃ ព្រះនាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឡើយថាព្រះបាទកុសៈនោះ)
មានកម្លាំងច្រើន ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។

បពិត្រព្រះនាងបការីតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈនោះ
ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់ប័ប្រៃ ព្រះ
នាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឡើយថាព្រះបាទកុសៈនោះ) មានផែនដំ
ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។

បពិត្រព្រះនាងបការីតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈនោះ
ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់ប័ប្រៃ ព្រះ
នាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឡើយថាព្រះបាទកុសៈនោះ) ជាព្រះរាជា
ធំ ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។

សត្តនិទិយតេ បឋមំ កុសលាភំ

មា នំ រូបេន នាមេសំ អាវោហោន បកាវតំ

សីហស្សរោតិ កត្តាន កកស្ស រុចិរេ បិយំ ។

មា នំ រូបេន នាមេសំ អាវោហោន បកាវតំ

វត្តស្សរោតិ កត្តាន កកស្ស រុចិរេ បិយំ ។

មា នំ រូបេន នាមេសំ អាវោហោន បកាវតំ

តិណ្ណស្សរោតិ កត្តាន កកស្ស រុចិរេ បិយំ ។

មា នំ រូបេន នាមេសំ អាវោហោន បកាវតំ

មញ្ញស្សរោតិ កត្តាន កកស្ស រុចិរេ បិយំ ។

សត្វតំណាង កុសលាភ ទី ១

បពិត្រព្រះនាងបកាវតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈនោះ
 ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់បំប្រែ ព្រះ
 នាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឺទ័យថាព្រះបាទកុសៈនោះ) មានសំឡេង
 ស្មើនឹងសំឡេងនៃសីហៈ ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។

បពិត្រព្រះនាងបកាវតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈនោះ
 ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់បំប្រែ ព្រះ
 នាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឺទ័យថាព្រះបាទកុសៈនោះ) មានសំឡេង
 ដ៏ពិរោះ ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។ បពិត្រព្រះនាង
 បកាវតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈនោះ ដោយរូប
 ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់បំប្រែ ព្រះនាងសូម
 ធ្វើទុក (ក្នុងហឺទ័យថាព្រះបាទកុសៈនោះ) មានសំឡេងមូល
 ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។

បពិត្រព្រះនាងបកាវតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈនោះ
 ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់បំប្រែ ព្រះ
 នាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឺទ័យថា ព្រះបាទកុសៈនោះ) មាន
 សំឡេងល្អ ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជិតិ

មា នំ រូបេន ទាមេសិ អាវោហោន បភាវតិ

មជ្ជរស្ស្ហោតិ កត្វាន ករស្ស្ហ រុចិរេ បិយំ ។

មា នំ រូបេន ទាមេសិ អាវោហោន បភាវតិ

សតសិប្បោតិ កត្វាន ករស្ស្ហ រុចិរេ បិយំ ។

មា នំ រូបេន ទាមេសិ អាវោហោន បភាវតិ

ខតិយោតិបិ កត្វាន ករស្ស្ហ រុចិរេ បិយំ ។

មា នំ រូបេន ទាមេសិ អាវោហោន បភាវតិ

កុសរាជិតិ កត្វាន ករស្ស្ហ រុចិរេ បិយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

បពិត្រព្រះនាងបកាវតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈនោះ
 ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់បំប្រែ ព្រះ
 នាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឫទ័យថាព្រះបាទកុសៈនោះ) មានសំឡេង
 ដ៏ផ្អែមល្វែម ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។ បពិត្រព្រះនាង
 បកាវតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈនោះដោយរូប ដោយ
 កំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់បំប្រែ ព្រះនាងសូមធ្វើទុក
 (ក្នុងហឫទ័យថា ព្រះបាទកុសៈនោះ) មានសិល្បៈច្រើនហើយ
 ធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។ បពិត្រព្រះនាងបកាវតី ព្រះនាង
 កុំប្រៀបផ្ទឹមនូវព្រះបាទកុសៈនោះ ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ
 បពិត្រព្រះនាងស្រស់បំប្រែ ព្រះនាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឫទ័យថា
 ព្រះបាទកុសៈនោះ) ជាក្សត្រិយ៍ (សុទ្ធ) ហើយធ្វើនូវសេចក្តី
 ស្រឡាញ់ចុះ ។

បពិត្រព្រះនាងបកាវតី ព្រះនាងកុំប្រៀបផ្ទឹម នូវព្រះបាទកុសៈ
 នោះ ដោយរូប ដោយកំពស់ឡើយ បពិត្រព្រះនាងស្រស់
 បំប្រែ ព្រះនាងសូមធ្វើទុក (ក្នុងហឫទ័យថាព្រះបាទកុសៈនោះ)
 ជាព្រះរាជាមាននាមស្ម័គ្រស្បូវភ្នំ (ដែលព្រះឥន្ទ្រប្រទាន)
 ហើយធ្វើនូវសេចក្តីស្រឡាញ់ចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[១០៧] ឃតេ នាតា ឧបត្ថម្ភា សម្ងេ តជ្ឈនំ វម្មីកា
បុរា មទ្គន្តំ មាគារំ អាណេយេតំ បកាវតំ ។

(១)
[១០៨] សត្តនិលេ កក្កតានំ អហមេតំ បកាវតំ
ខត្តយោនំ បទស្សាមំ យេ មំ ហន្តំ វេជានតា ។

[១០៩] អវុជ្ជហំ រាជបុត្តំ សាមា កោសេយ្យវា សិដិ
អស្សបុណ្ណោហំ នេត្តេហិ នា សិគណាបុរត្តតា ។

[១១០] តំ ជូន កក្កបនិសេវិតំ មុំ
អាណាសទន្តា បុប្ផេត្តិតំ
សុកំ សុនេត្តំ វិរជំ អនត្តណំ
ធុទ្ធិ វនេ បស្សតំ ខត្តយេហិ ។
តេ ជូន មេ អសិទេ វេល្លិតតេ
កេសេ មុទ្ធិ ចន្ទនសារវត្តេ
សមាគុលេ សិវិដិកាយ មជ្ឈេ
នាទេហិ តិជ្ឈា បរិកត្ត្យយន្តំ ។

១ សត្ត ខណ្ឌតិ អន្តិកាយ ទិស្សតិ ។

សត្តតិវិចារ កុសដាតក ទី ១

[១០៧] (អាមាត្យទាំងឡាយ ...) ព្រះរាជាដ៏ប្រសើរ ទាំងអស់⁺៖
 ជាព្រះរាជា គឃ្លើនមកហើយ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងក្រោះ (សូម
 ព្រះអង្គផ្ញើព្រះរាជសារទៅថា) អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំព្រះនាង
 បកាវតី⁺នុះមក (បញ្ជូនទៅថ្វាយព្រះរាជាទាំងនោះ) កុំឲ្យទំលាយ
 កំពែងមុនបាន ។

[១០៨] (ព្រះរាជា...) អញនឹងធ្វើនាងបកាវតី⁺នុះ ឲ្យជា ៧ កំណាត់
 ហើយឲ្យដល់ពួកក្សត្រិយ៍ដែលមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីសម្លាប់អញ ។

[១០៩] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះរាជបុត្រីមានសម្បុរល្បឿន ទ្រង់ព្រះពស្រ្ត
 ជាវិការៈនៃសូត្រ(រលេចដោយមាស) ដែលពួកទាសីហែហាមមាន
 នេត្រាដ៏ពេញដោយព្រះអស្សុជ្ឈល បានក្រោក(ចាកអាសនៈ) ។

[១១០] (នាងបកាវតី ...) បពិត្រព្រះមាតា មុខ (របស់ខ្ញុំ) នោះ
 ធ្លាប់លាបស្រឡាបគ្រឿងលំអិត ឆ្លុះកញ្ចក់មានក្រប ជាវិការៈ
 នៃភូក ជាមុខល្អ មានវត្ថុកល្អ រលីងរាបធើង ត្រូវពួកក្សត្រិយ៍
 លះចោលហើយ នឹងតាំងនៅក្នុងព្រៃ ។ ពួកគ្នាគន្លឹងលើកជើងទាំង
 ឡាយកកាយនូវសក់ទាំងនោះ របស់ខ្ញុំ ជាសក់ខ្មៅមានចុងឆ្នី ទន់
 លាបដោយខ្លឹមច្នួនន៍ ឲ្យច្របូកច្របល់ ក្នុងកណ្តាលព្រៃសួសាន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានិកំ

តា ទ្ធាន មេ តម្កនទា សុលោមា
 ពាហា មុទ្ធ ចន្ទនសារលីតា
 ជិន្នា វិនេ ឧត្តិសា ខត្តិយេហិ
 កយ្ហ ធម្មោ ^(១) កុត្តិក យេន កាមំ ។
 តេ ទ្ធាន តានុបដិកេ អលម្មេ
 វិសេវិតេ កាសិកចទ្ធានេន
 ជនេសុ មេ លម្ពិស្សតិ សិកាលោ
 មាត្រ វ បុត្តោ តុរណោ តនុដោ ។
 តំ ទ្ធាន សោណី បុត្តលំ សុកោដ្ឋិតំ
 វិសេវិតំ កក្កានមេខលាហិ
 ជិន្នំ វិនេ ខត្តិយេហិ អវត្តំ
 សិកាលសង្ឃា បរិកុឡិយន្តិ ។

សោណា ធម្មា សិកាលា ច យេ ចព្រោ សន្តំ ទាបិដោ
 អជីវា ទ្ធាន ហោស្សន្តិ កក្កយិត្វា បកាវតី ។
 សចេ មសាដិ ហវិសុ ខត្តិយា ទ្ធវតាមិដោ
 អជ្ជនំ អម្ព យាចិត្វា អនុបន្តេ ទិហានំ នំ ។
 ខេត្តានំ អម្ព កាវេត្វា កិណិកាវេត្ត ពេបយេ

១ ខ. វិញ ។

សត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

កែកបំភកែ របស់ខ្ញុំនោះ ដែលមានក្រិចកក្រិហម មានរោម
 ល្អ ទន់ លាបដោយខ្លឹមចន្ទន៍ ដាច់ខ្ចាត់ខ្ចាយ ដែលពួកក្សត្រិយ៍
 ចោលក្នុងព្រៃ ហើយហើរទៅតាមប្រាថ្នា ។ ចចក(ឃើញស្តួន
 របស់ខ្ញុំ)នោះ ស្រដៀងគ្នានឹងផ្ទៃភ្នែក មិនយារ លាបដោយ
 ខ្លឹមចន្ទន៍ ដ៏ល្អិត ហើយបៀម ម្លូវស្តួន របស់ខ្ញុំនោះ
 ដូចជាកូនខ្លឹមភ្នែក ដែលបៀមម្លូវស្តួន របស់មាតា ។
 ហ្នូចចក ដ៏ញែងត្រតាក (របស់ខ្ញុំ) នោះ ជាអវិយវៈទូលាយ
 ដែលគេដ៏ល្អហើយ ពាក់ដោយ ខ្សែក្រវ៉ាត់មាសទាំងឡាយ
 ដាច់ខ្ចាត់ខ្ចាយ ដែលពួកក្សត្រិយ៍ចោលក្នុងព្រៃ ។ ពួកត្រៃ កែក
 ចចកនឹងសត្វឯទៀត ដែលមានចង្អុម ស៊ីនាងបកាវតី មុខជា
 នឹងមិនចាស់គ្រាំគ្រាដោយពិត ។ ប្រសិនបើពួកក្សត្រិយ៍ដែលទៅ
 ឆ្ងាយ នាំយកសាច់ទាំងឡាយ (របស់ខ្ញុំ)ទៅ បពិត្រព្រះមាតាចូរ
 ព្រះអង្គសូមយកផ្កីនទាំងឡាយ ហើយដុតផ្កីននោះ ក្នុងទីបន្ទាប់ផ្លូវ
 (ក្នុងចន្លោះវិនផ្លូវដើរនឹងផ្លូវធំ) ។ បពិត្រព្រះមាតា សូមព្រះ-
 មាតាប្រើគេធ្វើស្នូនច្បារ ហើយដាំដើមកណិការក្នុងស្នូនច្បារនេះ

សត្តនិទានេ បឋមំ កុសជាតកំ

យទា តេ បុប្ផតា អស្សុ ហោមន្តានំ ហិមច្ចយេ
សរេយ្យា ធម៌ មមំ អម្ម ឃីវរណ្ណា បកាវតី ។

[១០១] តស្សា មាតា ឧទដ្ឋាសិ ខត្តយា ទេវវណ្ណិដំ

ទិស្វា អសិញ្ច សុនញ្ច រត្រោ មទ្ធស្សនេ បុរេ ។

[១០២] ភិមិហា ទ្ធន អសិទា សុសញ្ញំ តន្តមជ្ឈិមំ

ធីតវំ មទ្ធិ ហិទ្ធិន ខត្តយានំ បទស្សសិ^(១)

[១០៣] ន មេ អកាសិ វិចមំ អត្តកាមាយ បុត្តតេ

ស្វាជ្ជ លោហិតសញ្ញា តច្ឆសិ យមសាធនំ ។

ឃីវរាចជ្ជតិ ទោសោ ទាបិយញ្ច និកច្ឆតិ

យោ ចេ ហិតានំ វិចមំ ន តករោតិ អត្តទស្សនំ

សចេវ អជ្ជ ជាវេសិ កុមារំ ចារុទស្សនំ

កុសេន ជានំ ខត្តយំ សុវណ្ណាមណិមេខលំ ។

ប្បដិតំ ញាតិសង្ឃហិ ន តច្ឆសិ យមក្ខយំ

១១.ម. បទស្សតិ ។

សព្ទតិវិហារ ពុស្សដាតក ទី១

ក្នុងវេលាណាដែលដើមកណ៍ការទាំងនោះមានផ្កា ក្នុងអំណើទៅ
នៃកាលជាទីពាក់នៃទឹកសន្សើមក្នុងហោមន្តរដូវ បពិត្រព្រះមាតា
សូមព្រះមាតា រព្យក្នុងថា នាងបកាវតី មានណ្តាវៈ យ៉ាងនេះ ។

(១១១) (អភិសម្ពុទ្ធតាថា) ក្សត្រិយ៍មានវណ្ណៈដូចវណ្ណៈទៅតាជា មាតា
របស់នាងបកាវតីនោះ ក្រោកចាកអាសនៈទៅកាន់សំណាក់ព្រះ
រាជាហើយ បានឃើញជានឹងជ្រញ ក្នុងព្រះរាជវាំងព្រះបាទមទ្ទៈ ។

(១១២) (ព្រះមាតា...) បពិត្រព្រះបាទមទ្ទៈ ព្រះអង្គនឹងសម្លាប់
ធីតាដែលគេចំណាំបានដោយឆ្ងាយ មានចង្កេះរៀវ ដោយប្តីរៀវ
នេះ ហើយប្រទាន ដល់ពួកក្សត្រិយ៍ដោយពិត ។

(១១៣) ហែបុត្រី នាងមិនបានធ្វើតាមពាក្យរបស់អញដែលប្រាថ្នាប្រ-
យោជន៍ នាងមុខជានឹងពេញពាសដោយឈាម ហើយទៅកាន់
ភិពារបស់មច្ចុរាជ ក្នុងថ្ងៃនេះ ។ បើសត្វដែលមិនធ្វើតាមពាក្យរបស់
ពួកជនដែលបង្ហាញសេចក្តីចំរើន បង្ហាញប្រយោជន៍ហើយ តែងប៉ះ
ទង្គិចយ៉ាងនេះផង តែងចូរប្រទះនូវសេចក្តីអាក្រក់ជាង(នេះ)ផង ។
បើក្នុងថ្ងៃនេះនាងនឹងបានទ្រទ្រង់កុមារស្រស់បីប្រៃ ជាក្សត្រិយ៍ដែល
កើតព្រះព្រះបាទកុសៈមានខ្សែក្រវាត់ជាវិការៈនៃមាសនឹងកែវប-
ណីដែលពួកញាតិបូជាហើយ នាងនឹងមិនទៅកាន់លំនៅយមរាជទេ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

យត្ថស្ស កេរំ ននិតំ កុញ្ញោ ច ជិត្តជិតំ
 ខត្តិយានំ កុលេ ភន្តេ ភី ទុ សុខតំ តតោ ។
 អស្សោ ហសីយតិ^(១) ន្ទារេ កុមារោ ទុបរោនិតំ
 ខត្តិយានំ កុលេ ភន្តេ ភី ទុ សុខតំ តតោ ។
 មយ្ហរកោញ្ញាភិរុទេ កោកិលាភិនិត្តជិតេ
 ខត្តិយានំ កុលេ ភន្តេ ភី ទុ សុខតំ តតោ ។

[១១៤] កហំ ទុសោ សត្តមទូដោ បរដ្ឋប្បមទូដោ

កុសោសោ ទ្បារបញ្ញាលោ យោដោ ទុក្ខា បមោជយេ ។

[១១៥] កេយវសោ សត្តមទូដោ បរដ្ឋប្បមទូដោ

កុសោសោ ទ្បារបញ្ញាលោ យោ នេ សត្តេវជិស្សតិ ។

[១១៦] ទុម្ពត្តិកា ទុ កលាសិ អន្តពាលា បកាសសិ

កុសោ ច អាតតោ អស្ស ភី ទុ ជាទេម្ព តំ មយំ ។

១ ខ. អស្សោ ច សីសតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

នៃនាងដំបំរើន សុវណ៌ទ័ព្វកី ដំរីស្រែកក្ដី ក្នុងខត្តិយត្រកូល
 ណា (នាងឃើញ) អ្វីដែលជាសុខក្រែលែងជាងខត្តិយត្រកូល
 នោះ (បានជានាងមកក្នុងទីនេះ) ។ សេនក្យាប្រជីប្របទ្វារ
 កុមារអ្នកប្រគំ ក្នុងខត្តិយត្រកូលណា នៃនាងដំបំរើន (នាង
 ឃើញ) អ្វី ដែលជាសុខក្រែលែងជាងខត្តិយត្រកូលនោះ ។
 កាលបើក្មេកនឹងក្រៀមយំនឹងតារើយំព្រហ្មធិនីអ៊ីនក្នុងខត្តិយ
 ត្រកូលណា នៃនាងដំបំរើន (នាងឃើញ) អ្វី ដែលជាសុខ
 ក្រែលែងជាងខត្តិយត្រកូលនោះ ។

[១១៤] ព្រះបាទកុសៈជាអ្នកញាំញីខ្នាំងសត្រូវ ញាំញីដែនរបស់ព្រះ
 រាជាដទៃមានប្រាជ្ញាឆ្លើត គប្បីដោះយើងឲ្យរួចចាកទុក្ខបាន តើ
 នៅក្នុងទីណា ។

[១១៥] (នាងបកាវតី...) ព្រះបាទកុសៈជាអ្នកញាំញីខ្នាំងសត្រូវ
 ញាំញីដែនរបស់ព្រះរាជាដទៃ មានប្រាជ្ញាឆ្លើត សម្រាប់ក្សត្រិយ៍
 ទាំងអស់នោះ នៅក្នុងទីនេះឯង ។

[១១៦] (ព្រះមាតា...) នាងជាស្រីឆ្លុត ជាស្រីអន្តពាល ចេះតែ
 និយាយ (ឲ្យរួចតែពីមាត់) បើព្រះបាទកុសៈគប្បីមក ពួក
 យើងធ្វើដូចម្ដេចនឹងស្គាល់ព្រះបាទកុសៈនោះបាន ។

សព្វគុណិយោ បឋមំ ពុសដាតំ

(១១៧) ឃសោ អាឡារិកោ ទោសោ កុមារីបុរមន្តរេ

ទន្ធិ កត្តាន សំវេលំ កុម្មី ជានិវតិ ឌីនតោ ។

(១១៨) វេលី ត្រមសិ ចណ្ណាលី អាទ្ទសិ កុលតន្តិដិ

កនំ មទ្ធកុលេ ជាតា ទាសំ កយិពសិ កាមុកំ ។

(១១៩) នម្មិ វេលី ន ចណ្ណាលី ន ចម្មិ កុលតន្តិដិ

ឌីក្កាកបុត្តោ ភទ្ធតេ តំ ទុ ទោសោតិ មញ្ញសិ ។

(១២០) យោត្រា ហ្មណស ហស្សានិ សទា កោដេតិ វីសតិ

ឌីក្កាកបុត្តោ ភទ្ធតេ តំ ទុ ទោសោតិ មញ្ញសិ ។

យស្សនាតសហស្សានិ សទា យោដេតិ វីសតិ

ឌីក្កាកបុត្តោ ភទ្ធតេ តំ ទុ ទោសោតិ មញ្ញសិ ។

សត្តនិបាត កុសជាតក ទី១

- [១១៧] (នាងបកាវតី...) (ព្រះបាទកុសៈ) គឺបុរសនាយពិសេស
 ៖ ចងក្បងយ៉ាងមាំ ធុនលាងឆ្នាំង (សូមព្រះមាតាទេត)
 ត្រង់ចន្លោះដំណាក់កុមារី ។
- [១១៨] (ព្រះមាតា...) នាងជាស្រីនៃត្រកូលជាន់ចាំង ជាស្រី
 ចណ្ឌាល ឬជាស្រីទ្រុស្តត្រកូលទេឬ នាងកើតក្នុងត្រកូលព្រះ
 បាទមន្ទៈ គួរឆ្លើស្ងាមី (របស់ខ្លួន) ឲ្យជាទាសៈ ដូចម្តេចកើត ។
- [១១៩] (នាងបកាវតី...) ខ្ញុំមិនមែនជាស្រីត្រកូលជាន់ចាំង មិន
 មែនស្រីចណ្ឌាល មិនមែនជាស្រីទ្រុស្តត្រកូលទេ បពិត្រព្រះមាតា
 (ព្រះបាទកុសៈនោះ) ជាបុត្ររបស់ព្រះបាទធីតាក្កៈ (ចំណែក
 ខាង) ព្រះមាតាទេតី សំគាល់ថាជាទាសៈទៅវិញ ។
- [១២០] ព្រះបាទកុសៈណា ញ៉ាំងពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងម្ភៃពាន់ ឲ្យបរិ-
 ភោគសព្វកាល បពិត្រព្រះមាតា ព្រះបាទកុសៈនោះជា
 បុត្ររបស់ព្រះបាទធីតាក្កៈ (ចំណែកខាង) ព្រះមាតាទេតី
 សំគាល់ថាជាទាសៈទៅវិញ ។ ពួកជនតែងទើបដំទាំងម្ភៃពាន់
 របស់ព្រះបាទកុសៈណាសព្វកាល បពិត្រព្រះមាតា ព្រះបាទ
 កុសៈនោះ ជាបុត្ររបស់ព្រះបាទធីតាក្កៈ (ចំណែកខាង)
 ព្រះមាតាទេតី សំគាល់ថាជាទាសៈទៅវិញ ។ ពួកជន តែង
 ទើមសេះ ទាំងម្ភៃពាន់ របស់ព្រះបាទកុសៈណា សព្វកាល

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បិភកំ

យស្សអស្សសហស្សានំ សទា យោជេន្តំ វីសតិ

ឡិក្កាកប្បតោ ភទ្ទនេ តំនំ នាសោតិ មញ្ញាសិ ។

យស្ស រថសហស្សានំ សទា យោជេន្តំ វីសតិ

ឡិក្កាកប្បតោ ភទ្ទនេ តំនំ នាសោតិ មញ្ញាសិ ។

យស្ស ធជន្ទសហស្សានំ សទា ទ្ធិហន្តំ វីសតិ

ឡិក្កាកប្បតោ ភទ្ទនេ តំនំ នាសោតិ មញ្ញាសិ ។

[១២០] តត្បតេ ទុក្កដំណាលេ យំ ខត្តយំ មហាទ្វលំ

នាតំ មណ្ឌានុវល្លានេ នំ អត្តាសិ មាតតំ ។

[១២២] អបរាជំ មហារាជេ ត្វំ នោ ខម រថេសក

យំ ត្វំ អញ្ញាតវេសេនេ នញ្ញាសិម្ហា ឥណាតតំ ។

[១១៣] មាទិសស្ស នតំ ធជន្ទំ យោហំ អាឡិវកោ ភវេ

ត្វញ្ញោ មេ បសំ ទស្ស នត្តំ តេ ទេវេ ទុក្កដំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

បពិត្រព្រះមាតា ព្រះបាទកុស្តុសៈនោះ ជាបុត្ររបស់ព្រះបាទ
ឧក្កាភៈ (ចំណែកខាង) ព្រះមាតាទេតី សំគាល់ថាជា
ទាសៈទៅវិញ ។ ពួកជន តែងទើបចាំនឹងម្តាយនោះ របស់ព្រះ
បាទកុស្តុសៈណា សព្វកាល បពិត្រព្រះមាតា ព្រះបាទកុស្តុសៈ
នោះជាបុត្ររបស់ព្រះបាទឧក្កាភៈ (ចំណែកខាង) ព្រះមាតាទេ
តីសំគាល់ថាជាទាសៈទៅវិញ ។ ពួកជនតែងរឹតតែដោះមេតា
ទាំងម្តាយនោះ របស់ព្រះបាទកុស្តុសៈណា សព្វកាល បពិត្រព្រះមាតា
ព្រះបាទកុស្តុសៈនោះជាបុត្ររបស់ព្រះបាទឧក្កាភៈ (ចំណែកខាង)
ព្រះមាតាទេតី សំគាល់ថាជាទាសៈទៅវិញ ។

[១២១] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់ស្រីពាល ហង់ឯងធ្វើខ្លួនខ្លាស់ក្រត្រិយ៍
ដែលមានកម្លាំងច្រើន ដូចជាដំរី ដោយភេទនៃកង្កែប នាងមិន
បានប្រាប់ក្រត្រិយ៍នោះដែលយាងមកហើយ ។

[១២២] បពិត្រមហារាជ ជាបុគ្គលប្រសើរលើរថ សូមព្រះអង្គទ្រង់
អត់កំហុសដល់យើង ព្រោះយើងមិនបានដឹងថា ទ្រង់យាងមក
ដ្ឋាននេះ ដោយភ្នែងភេទសោះ ។

[១២៣] (ព្រះមហាសត្ត...) បពិត្រព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធភិទេព ដំណើរដែល
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំធ្វើជានាយពិសេសនោះ មិនកំបាំងដល់ជនដូច
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទេ សូមព្រះអង្គជ្រះថ្លានឹងទូលបង្គំជាខ្ញុំចុះ អំពី
ខ្លួនខ្លា របស់ព្រះអង្គមិនមានទេ ។

សត្តតិរិយកេ បឋមំ កុសជាតកំ

[១២៤] ភក្ខុ ពាលេ ខមា មេហិ កុសរាជំ មហាខ្នុរំ

ខមាបិតោ កុសរាជា សោ តេ ទស្សតិ ដីវិតំ ។

[១២៥] បិតុស្សរាជំ សុត្វា ទេវវណ្ណិ បភាវិតំ

សិរសា អត្ថហិ ចានេ កុសរាជំ មហាខ្នុរំ ។

(១)

[១២៦] យោវ រក្សោ អតិក្កត្តា តា មា ទេវ តយា វិណ

វន្តេ តេ សិរសា ចានេ មា មេ កុដ្ឋ្យ រថេសក ។

សត្តន្តេ^(២) បដិជាតាមិ មហារាជំ សុណោហិ មេ

ន ចាបិ អប្បយំ តុយំ ករយ្យាមិ អហំ ចុ ន ។

ឯវត្តោ យាចមាតាយ វចនំ មេ ន កហសិ

នីតានិ មំ តាតោ ហត្ថា ខត្តយានំ បទស្សតិ ។

១ ម. យោម ។ ២ ម. សត្តន្តេ ។

លក្ខតិណិយត ពុស្សជាតក ១១

(១២៤) (ព្រះរាជ...) ម្ចាស់ស្រីពាល នាងឯង ចូរទៅសូមខមា-
ពោសនឹងព្រះបាទកុសៈ ដែលមានកម្លាំងច្រើន ព្រះបាទកុសៈ
នោះ កាលបើនាងសូមខមាពោសហើយនឹងប្រទានដីវិគល់នាង។

(១២៥) (អភិសម្ពុតាថា) នាងបកាវតី មានវណ្ណៈដូចជាវណ្ណៈនៃ
ទេវតា ឮព្រះឱង្ការ របស់ព្រះបិតា (ក៏ក្រាប) ដោយសីសៈ
អាចចាប់ព្រះបាទកុសៈដ៏មានកម្លាំងច្រើន គ្រងព្រះបាទាប្រាន ។

(១២៦) (នាងបកាវតី...) បពិត្រព្រះសម្មតិទេព រាត្រីទាំងនោះ
វៀរចាកព្រះអង្គកន្លងទៅ បពិត្រព្រះអង្គជាបុគ្គលប្រសើរលើរថ
ខ្ញុំម្ចាស់សូម (ក្រាប) ដោយក្បាល ថ្វាយបង្គំព្រះបាទទាំងគូ
របស់ព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គកុំខ្វល់នឹងខ្ញុំម្ចាស់ ។ បពិត្រមហា-
រាជ ខ្ញុំម្ចាស់សូមប្តេជ្ញាពាក្យពិតប៉ះពោះព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គទ្រង់
ព្រះសណ្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំម្ចាស់ ។ លែងធ្វើនូវការមិនស្រឡាញ់
ព្រះអង្គទៀតហើយ ។ កាលបើខ្ញុំម្ចាស់អង្វរករយ៉ាងនេះហើយ
បើព្រះអង្គនឹងមិនធ្វើតាមពាក្យខ្ញុំម្ចាស់ទេ ព្រះរាជបិតាមុខជានឹង
សម្លាប់ខ្ញុំម្ចាស់ឥឡូវនេះ ហើយប្រទានដល់ពួកក្សត្រិយ៍មិនខាន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[១២៧] ឃុំឆ្នេរ យា បមា ហោ យ កំ ន កា ហា មិ តេ វ ហោ

វិ កុ ឆ្នោ ឆ្យ ឆ្នំ ក ឈ្យា ណំ មា ត្ថំ ភា យិ ប ភាវ តី ។

ស ច្ចុ ឆ្នេ ប ដិ ជា ហោ មិ រា ជ បុ ត្តំ សុ ឈោ ហិ មេ

ន ចា បិ អ ប្ប យំ តុ យំ ក រ យ្យា មិ អ ហំ បុ ន ។

តេ កា មា ហិ សុ ស្សោ ណំ ព ហុ ទុ ត្ថំ តិ តិ ត្ថំ សំ

ព ហុ ម ទុ កុ ណំ ហ ត្ថំ ន យំ តុំ តំ ប ភាវ តី ។

[១២៨] យោ ជ យ ន្ត រា ថេ អ ស្ស ជា ជា បិ ត្តេ ស មា ហិ តេ

អ ថេ ន ក្ខ ថេ មេ វេ តំ វិ ធម ឆ្នេ ឆ្យ សុ ត្ត វោ ។

ត ញុ ត តុ ឧ ធម ត្ថំ សុ រ ញោ ម ទុ ស្ស នេ បុ វេ

វិ ជ ម្ហ មា ន សំ ហំ វេ ចោ វេ ឆ្នំ ទី កុ ណំ កុ ជំ ។

[១២៩] ហ ត្ថ ត្ថ ទុ ញុ អារុ យ អារោ បេ ត្វា ប ភាវ តី

ស ម្ហ មំ ឌី តវ ត្វា ន សំ ហ នា ទំ ន ទី កុ សោ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[១២៧] (ព្រះមហាសត្ត...) កាលបើនាងអង្វរករយ៉ាងនេះហើយ
 យើងនឹងមិនធ្វើតាមពាក្យរបស់នាងឯណា បាន នៃនាងបកាវតី ស្រី
 កល្យាណី បងលែងទឹងនឹងនាងហើយ នាងកុំភ័យឡើយ ។
 នៃរាជបុត្រី យើងសូមបង្ហាញពាក្យពិតចំពោះនាង ។ ចូរស្តាប់
 ពាក្យរបស់យើង ។ លែងធ្វើនូវសេចក្តីមិនដាច់ស្រឡាញ់នាង
 ទៀត ។ នៃនាងបកាវតី ជាស្រីមានចង្អុលរៀន យើងអត់ព្រម
 សេចក្តីទុក្ខ ច្រើនដង ព្រោះតែចង់បាននាង យើងហ៊ានសម្លាប់
 ត្រកូលរបស់ព្រះបាទមទ្ទៈជាច្រើន ហើយនាំយកនាងទៅបាន ។

[១២៨] ពួកជនទាំងឡាយ ចូរទើមសេះដំរីលេច ដោយគ្រឿងប្រដាប់
 ផ្សេងៗ ជាសត្វរៀបរយក្នុងថេ កាលបើទើមហើយ អ្នកទាំងឡាយ
 មុខជានឹងឃើញកម្លាំង របស់ខ្ញុំដែលកំចាត់ពួកខ្មាំងបាន ។

(អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកស្រីក្នុងព្រះរាជវាំង របស់ព្រះបាទមទ្ទៈ
 (នាំគ្នាបើកបង្អួច) អើតមើលព្រះបាទកុសៈនោះដែលកំពុងមត
 ពាក់កំពុងទង្គិចដើមដៃទាំងពីរខាង ដូចជាសីហៈក្នុងទីនោះ ។

[១២៩] ព្រះបាទកុសៈ លើកព្រះនាងបកាវតី ឡើងកាន់កងដំរី
 លុកលុយចូល ទៅក្នុងសង្រ្គាម ហើយក៏បន្តិចនូវសីហនាទ ។

លត្តតិសិទ្ធិគេ បឋមំ ពុស្សបាតកំ

តស្ស្គំ តំ ធម្មតោ សុត្តា	សីហាស្ស្គំវិភវេ មិតា
ខត្តិយោ វិបលាយសុ	កុសសទ្ធកយដ្ឋិតា ។
ហត្ថារោហា អនិកដ្ឋា	វមិតា បត្តិការកា
អញ្ញមញ្ញស្ស្គំ ធិន្ទនិ	កុសសទ្ធកយដ្ឋិតា ។
តស្មី សង្កាមសីសស្មី	បស្ស្គិតា ហដ្ឋមាធសោ
កុសស្ស្គំ រញ្ញោ មេវិញ្ញោ	អនា វេរោចនំ មណី ។
សោ តំ វិជិតា សង្កាមំ	នទ្ធា វេរោចនំ មណី
ហត្ថត្តន្តគតោ វាជា	ហវេត្តិ នតរំ បរំ ។
ដីវិត្តាហំ គហេត្វាន	ពន្ធិតា សត្ត ខត្តិយេ
សស្ស្គំស្ស្គំបណមេសិ	វមេ តេ ទេវ សត្តរោ ។
សត្រូវ តេ វសំ គតា	អមិតា វិហិតា តរំ
កាមំ ករោហិ តេ តយា	មញ្ញា វា តេ ហនស្ស្គំ វា ។

ពួកក្សត្រិយ៍ព្រះបាទកុសៈនោះបង្ខំសំហាននោះ ត្រូវភ័យអំពី
 សំឡេងគម្រាម នៃព្រះបាទកុសៈបៀតបៀនហើយ ក៏នាំគ្នា
 រត់បែកខ្វែកដូចជាពួកម្រឹគដទៃ(ដែលភ័យខ្លាចសំប្រែក)នៃសំហោះ។
 ពួកទាហានដំរី ទាហានសេះ ទាហានរថ ទាហានថ្មីរដ្ឋ ត្រូវ
 ភ័យអំពីសំឡេងនៃព្រះបាទកុសៈបៀតបៀនហើយ ក៏រត់ជាន់គ្នា
 ទៅវិញទៅមក ។ ទៅរាជជាតិជាតិទៅគាបានយំញ្ញហើយក៏មាន
 ព្រះហឫទ័យរីករាយ បានប្រទានកែវមណៈឈ្មោះវិរោចនៈ ដល់ព្រះ
 បាទកុសៈក្នុងប្រទាននៃសង្គ្រាមនោះ ។ ព្រះរាជានោះលុះឈ្នះ
 សង្គ្រាមនោះ បានកែវមណៈឈ្មោះវិរោចនៈ ហើយគន្លឹលើ
 កង្កែបយានចូលទៅកាន់បុរី ។ ព្រះបាទកុសៈ បានចាប់យក
 ក្សត្រិយ៍ទាំង ៧ អង្គទាំងរស់ ចងនាំមកថ្វាយ ដល់ព្រះបិតា
 ក្មេកថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ក្សត្រិយ៍ទាំង ៧ នេះហើយជា
 សត្រូវរបស់ព្រះអង្គ ។ ពួកក្សត្រិយ៍ជាសត្រូវទាំងអស់ ជាអ្នក
 បៀតបៀនព្រះអង្គ លុះក្នុងអំណាច របស់ព្រះអង្គហើយ សូម
 ព្រះអង្គធ្វើតាមបំណង របស់ព្រះអង្គចុះ ទោះព្រះអង្គលែង
 ក្សត្រិយ៍ទាំងនោះ ឬសម្លាប់នូវក្សត្រិយ៍ទាំងនោះចុះ ។

ပုဂ္ဂိုလ်တို့၏ နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

[၈၀] နေ့ရက်တို့၏ နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

[၈၁] နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

[၈၂] နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

[၈၃] နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး နိဗ္ဗာန်ရောက်ရှိရေး

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[១៣០] (ព្រះរាជា...) បពិត្រមហារាជ ព្រះរាជាទាំងនុ៎ះ ជាសត្រូវ
របស់ព្រះអង្គ ព្រះរាជាទាំងនោះ មិនមែនជាសត្រូវ របស់
ខ្ញុំទេ ព្រះអង្គ(ជាឥស្សរៈ) របស់ពួកយើងស្រាប់ហើយ ពោះ
លែងក្សត្រិយ៍ទាំងនោះ ឬសម្លាប់នូវក្សត្រិយ៍ទាំងនោះចុះ ។

[១៣១] (ព្រះមហាសត្ត...) ធីតាទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គទាំង ៧ នេះ
ល្អមានទុបមាដោយទេវកញ្ញា សូមព្រះអង្គប្រទានធីតាមួយអង្គ ។
ដល់ព្រះរាជាទាំងនោះ ។ ចូរជាកូនប្រសា របស់ព្រះអង្គចុះ ។

[១៣២] (ព្រះបាទមទ្ទុះ...) បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គជាឥស្សរៈ
របស់ពួកយើងទាំងអស់គ្នា គឺ (ព្រះរាជាទាំង ៧ នេះផង) ខ្ញុំផង
ធីតាទាំងនោះផង ព្រះអង្គប្រាថ្នាខ្លាំង (ប្រទាន) ធីតាណា (ដល់
ព្រះរាជាណា) សូមប្រទាន (ធីតានោះ) ដល់ព្រះរាជានោះចុះ ។

[១៣៣] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះបាទកុសៈមានព្រះវរបិតាស្ម័ន្តិយ៍
សំឡេងសីហៈ បានប្រទានពួកធីតារបស់ព្រះបាទមទ្ទុះមួយអង្គ ។
ដល់ក្សត្រិយ៍ទាំងនោះមួយអង្គ ។ ។ ពួកក្សត្រិយ៍ទាំង ៧ អង្គ
មានព្រះហឫទ័យស្តប់ស្តល់ ដោយលាភនោះហើយ ក៏ត្រេកអរ
ចំពោះព្រះបាទកុសៈ ដែលមានព្រះសូរវរបិតាស្ម័ន្តិយ៍សំឡេង
សីហៈ បានទៅកាន់ដែនទាំងឡាយរៀងខ្លួនក៏លំដាប់នោះឯង ។

សត្តតិណិយោ ទុតិយំ សោណនន្ទជាតកំ

បកាវតីតា អាទាយ មណី វេរោចនំ សុកំ
 កុសារវតី កុសោ រាជា អនមាសិ មហាតូលោ ។
 ឡស្ស ឯករាថេ យន្តា បរិសន្តា កុសារវតី
 សមាទា វណ្ណារុបេន ជាតា មណាតិ រោចិត្តំ ។
 មាតា បុត្រន មន្តំ ឡកយោ ច ជយម្បតិ
 សមត្តា តេ តទា អាសិ ដីតំ ធរណីមារស្តំ ។

កុសជាតកំ បឋមំ ។

សោណនន្ទជាតកំ

(១១៤) ទេវតា នុសិ តន្ត្រោ អាទិ សក្កោ បរិនុទោ
 មនុស្សកុតោ វន្តិមា កេតំ ជាទេម តំ មយំ ។
 (១១៥) មម្ហិ ទេវោ ន តន្ត្រោ មម្ហិ សក្កោ បរិនុទោ
 មនុស្សកុតោ វន្តិមា ឃរំ ជាទាហិ ការថ ។

សត្តតិនិយាម កុសធាតុ ទី ១

ចំណែកឯព្រះបាទកុសៈមានកម្លាំងច្រើន បាននាំយកនាវបកាវតី
 នឹងកែវមណី ឈ្មោះវេរោចនៈដ៏ល្អ ហើយទ្រង់ស្តេចវិលត្រឡប់
 ទៅកាន់ក្រុងកុសាវតីវិញ ។ ក្សត្រិយ៍ទាំងនោះគង់លើរថជាមួយ
 គ្នា បរសំដៅចូលទៅកាន់ក្រុងកុសាវតី ស្មើគ្នាដោយវណ្ណៈនឹង
 រូប មិនរុនរៀនជាងគ្នាប៉ុន្មានទេ ។ ព្រះមាតាបានច្នៃបង្កដោយ
 បុត្រ ចំណែកអគ្គមហេសីនឹងព្រះរាជស្វាមីទាំងពីរព្រះអង្គនោះ
 បានព្រមព្រៀងគ្នា នៅគ្រប់គ្រងរាជធរណីដ៏សម្បូណ៌សប្បាយ
 ក្នុងកាលនោះ ។

ចប់ កុសធាតុ ទី ១ ។

សោណនន្ទុណ្ឌិតក

[១៣៤] (ព្រះរាជាព្រះនាម មនោដៈ ត្រាស់សួរថា) លោកជា
 ទេវតាឬជាគន្ធា ជាសក្កបរិនិទៈ ឬជាមនុស្សមានឫទ្ធិ ធ្វើ
 ដូចម្តេច យើងនឹងស្គាល់លោកបាន ។

[១៣៥] (តាបសឈ្មោះនន្ទបណ្ឌិតពោលថា) អាត្មាកាពមិនមែនជា
 ទេវតា មិនមែនជាគន្ធា មិនមែនជាសក្កបរិនិទៈទេ អាត្មាកាពជា
 មនុស្សមានឫទ្ធិ បពិត្រព្រះរាជាទ្រទ្រង់នូវការៈ(ដែន) សូមព្រះ
 អង្គជ្រាបយ៉ាងនេះចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជិតកំ

[១៣៦] កត្រុបមិទំ កោតោ វេយ្យាវច្ចំ អនប្បកំ
 ទេវម្មំ វស្សមាទម្មំ អនោវស្សំ ភវំ អកា ។
 កតោ វតា កថេ យោវេ សីតញ្ញាយំ ភវំ អកា
 កតោ អមិត្តមជ្ឈេសុ សុវតាលំ ភវំ អកា ។
 កតោ ដីតានិ វជ្ជានិ វសិលោ តេ ភវំ អកា
 កតោ ឯកសតំ ខត្យេ អនុយន្តេ ភវំ អកា ។
 បតតាស្ស មយំ កោតោ វតំ កុញ្ញមិច្ឆសិ
 ហត្ថយានំ អស្សវមិ ធារិយោ ច អលង្កតា
 និវេសនានិ វម្មានិ មយំ កោតោ ទទាមសេ ។
 អដវន្តំ វា មគធេ មយំ កោតោ ទទាមសេ
 អដវា អស្សកាវន្តំ សុមនា ទម្ម តេ មយំ ។
 ខុបខ្យំ វាបិ វជ្ជេស្ស មយំ កោតោ ទទាមសេ
 សចេ តេ អត្តោ វជ្ជេន អនុសាស យទិច្ឆសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

[១៣៦] (ព្រះបាទមនោវ័រ្ម័នៈ...) ការខ្វល់ខ្វាយបំរើ មានភាពដែល
លោកដ៏ចំរើនធ្វើហើយ នេះជាការមិនមែនតិច កាលដែល
ភ្ញៀវកំពុងធ្លាក់ចុះ លោកដ៏ចំរើនអាចធ្វើមិនឲ្យមានភ្ញៀវបាន ។
គតីនោះមក លោកដ៏ចំរើនអាចធ្វើឲ្យម្យ៉ាងគ្រប់ដំបូង ក្នុងទីមាន
ខ្វល់នឹងកំដៅថ្ងៃដ៏ខ្លាំង គតីនោះមក លោកដ៏ចំរើន អាចធ្វើ
គ្រឿងការពារព្រួញ ក្នុងកណ្តាលនៃសត្រូវទាំងឡាយបាន ។
គតីនោះមក លោកដ៏ចំរើនអាចធ្វើដែនទាំងឡាយដ៏សម្បូណ៍(នឹង)
អ្នកដែនទាំងនោះឲ្យលុះក្នុងអំណាច (របស់យើងខ្ញុំ) គតីនោះមក
លោកដ៏ចំរើនអាចធ្វើក្សត្រិយ៍ ១០១ ឲ្យជាចំណុះ(នៃយើងខ្ញុំបាន) ។
យើងខ្ញុំត្រេកអរនឹងលោកដ៏ចំរើន លោកចង់បានរតនៈ (ណា)
ប្តូរទទួលយករតនៈនោះចុះ យើងខ្ញុំប្រគេនយានដំរី រថសៈ ពួក
នាងនារីដែលប្រដាប់ស្រេច ទាំងលំនៅគួរឲ្យត្រេកអរទាំងឡាយ
ដល់លោកដ៏ចំរើន ។ មួយទៀត យើងខ្ញុំប្រគេនដែនអង្កៈ ឬ
មគធៈ ដល់លោកដ៏ចំរើន មួយទៀត យើងខ្ញុំសប្បាយចិត្ត
ប្រគេនដែនអស្សុកៈ ឬដែនអវន្តដល់លោក ។ យើងខ្ញុំប្រគេន
រាជ្យពាក់កណ្តាល ដល់លោកដ៏ចំរើន បើលោកត្រូវការដោយ
រាជ្យ លោកចង់បានរបស់ណា សូមត្រួតត្រារបស់នោះចុះ ។

សត្តតំនិបាតេ ទុតិយំ សោណទុដ្ឋដាគកំ

[១៣៧] នមេ អត្តោបិ រដ្ឋេន នគរេន ចនេន វា

អដាបិ ជនបទេន អត្តោ មយ្ហំ ន វិជ្ជិតំ ។

[១៣៨] គោតោវ រដ្ឋេ វិជិតេ អរោញ្ច អត្តំ អស្សុមោ

បិតា មយ្ហំ ជនេត្តិ ច ឧកោ សម្មន្តំ អស្សុមេ ។

តេសាហំ បុត្រាចរិយេស្ម បុត្រា ន លភាមិ កាតវេ

កវន្តំ អជ្ឈាវំ កត្វា សោណំ យោចម្ម សំវំ ។

[១៣៩] កកោមិ តេ តំ វចនំ យំ មំ កណាសិ ព្រាហ្មណ

ឯតញ្ច ខោនោ អក្ខាហិ កវន្តោ យោន្តិ យាចកា ។

[១៤០] បរោសតំ ជានបទា មហាសាលា ច ព្រាហ្មណ

នមេ ច ខត្តយា សត្វេ អភិជាតា យសស្សុមោ

កវញ្ច វាជា មនោជា អនំ ហេស្សុន្តិ យាចកា ។

[១៤១] ហត្ថំ អស្សុច យោជេន្តិ វនិ សន្នយ្ហ សារនិ

[១៣៧] (នន្ទបណ្ឌិតតាបស...) អាត្មាកាត មិនត្រូវការដោយរាជ្យ
ដោយនគរ ឬដោយទ្រព្យ ទាំងមិនត្រូវការដោយជនបទទេ ។

[១៣៨] ក្នុងព្រឹត្តិកថាដែលជាអាណាខ្មែរត្រូវសម្រេចព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាន
អាស្រមមួយ បិតាមាតារបស់អាត្មាកាតទាំងពីរនាក់ នៅក្នុង
អាស្រមនោះ ។ អាត្មាកាតមិនបានធ្វើបុណ្យចំពោះបុព្វបុរស
ទាំងនោះ យើងធ្វើព្រះអង្គដ៏ចម្រើនឲ្យប្រសើរលើសលុប ឲ្យសូម
នូវការរួមជាមួយនឹងសោណបណ្ឌិតតាបស ។

[១៣៩] (ព្រះរាជា...) បពិត្រព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំធ្វើតាមពាក្យរបស់លោក
ដែលលោកពោលនឹងខ្ញុំ សូមលោកប្រាប់ហេតុនោះ ដល់យើង
ខ្ញុំ តើឲ្យពួកជនប៉ុន្មាននាក់ ជាអ្នកជួយអង្វរករ ។

[១៤០] (នន្ទបណ្ឌិតតាបស...) ពួកគហបតីមហាសាលជាន់មួយ
រយ ពួកព្រាហ្មណ៍មហាសាលជាន់មួយរយ នឹងពួកក្សត្រិយ៍ទាំង
អស់ ដែលមានជាតិដ៏ខ្ពស់ មានយសនេះ ទាំងព្រះបាទមនោរមៈ
ដ៏ចម្រើន ទើបល្មមជាអ្នកជួយអង្វរករ ។

[១៤១] (ព្រះរាជា...) ពួកអ្នករក្សាដំរី ពួកអ្នករក្សាសេះ ចូរនាំ
គ្នា ចាត់ចែងនូវពួកដំរីពួកសេះ ម្នាលសារថី អ្នកចូរជ្រាមរថ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

អាពុទ្ធជានិ កស្ម័រា ថ នា នាសុស្ស្រាយទ្ធិដេ

អស្សមន្តំ កមិស្សមិ យត្ថសម្មតិកោសិយោ ។

[១៤២] តតោ ច វជ្ជា ចាយាសិ សេនាយ ចត្តុវន្តិដិ

អកមាសិ អស្សមំ វន្តំ យត្ថសម្មតិកោសិយោ ។

[១៤៣] កស្ស កាធិម្ហយោ កាដោ វេហាសំ ចត្តុវន្តិលំ

អំសំ អសំដ្ឋិសំ ឯតិ ខុទ្ទហារស្ស កច្ឆតោ ។

[១៤៤] អហំ សោណោមហារាជ តាថសោសហិតត្វតោ

ករាមិ មាតាបិតារា វត្តិវន្តិវមត្តិតោ ។

វន្តិដលញ្ច ម្ងលញ្ច អាហារិត្វា ទិសម្បតិ

ទោសេមិ មាតាបិតារា បុព្វេកតមនុស្សំ ។

[១៤៥] វន្តិម អស្សមំ កន្តំ យត្ថសម្មតិកោសិយោ

មត្តិលោសោណា អក្កាហិ យេន កច្ឆេម្យ អស្សមំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

អ្នកទាំងឡាយ ចូរយកគ្រឿងប្រដាប់សម្រាប់បង (ឯដំរីសេះរថ)
ជនទាំងឡាយ ចូរលើកទង់ជ័យ ត្រង់ជើងទង់ជ័យដែលដកល់
លើរថ អញ្ជើងទៅកាន់អាស្រមជាទីនៅនៃកោសិយគោត្ត ។

[១៤២] (អភិសមូទតាថា) លំដាប់ពីនោះមក ព្រះរាជាបានយាង
ទៅដោយសេនាប្រកបដោយអង្គ ៤ ទ្រង់ស្ដេចទៅកាន់អាស្រម
ជាទីរករាយ ជាទីនៅនៃកោសិយគោត្ត ។

[១៤៣] (ព្រះបាទមនោវៈ...) ជនវែក ជាវិការៈនៃឈើក្នុងម្ភរាស
អ្នកណា ដែលទៅជន់ទឹក ហើយមិនប៉ះពាល់ស្នា ទៅលើ
អាគាសចំនួន ៤ ប្រាប់ ។

[១៤៤] (ព្រះមហាសត្ត...) បពិត្រមហារាជ អាត្មាភាពជាតាបស
ឈ្មោះសោណៈ ប្រកបដោយវត្ថុ មិនខ្ជិលច្រអូស ចិត្តិមមាតា
បិតា ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាម្ចាស់នៃទិស អាត្មា
ភាព លើកឃើញរូបការៈដែលមាតាបិតាធ្វើក្នុងកាលមុន ហើយ
ក៏យកផ្លូវឈើនឹងមើមឈើក្នុងព្រៃ មកចិត្តិមមាតាបិតា ។

[១៤៥] (ព្រះរាជា...) យើងខ្ញុំចង់ទៅកាន់អាស្រម ជាទីនៅរបស់
កោសិយគោត្ត បពិត្រព្រះសោណៈ សូមលោកម្ចាស់ប្រាប់
ផ្លូវដែលយើង យើងនឹងទៅកាន់អាស្រម ។

សត្តនិទានោ ទុតិយំ សោណានុបាតកំ

[១២៦] អយំ ឯកបទី រាជ យេនេតំ មេយសង្កកំ
 កោសិលាវេហិ សញ្ញន្តំ ឯត្ថសម្មតិ កោសិយោ ។

[១២៧] ភនំ វត្ថាន បក្កាមិ តរមាណោ មហាភសិ
 វេហាសេ អន្តរក្ខត្តិ អនុសាសេត្ថាន ខត្តយេ ។
 អស្សមំ បរិបដ្ឋិតា បញ្ញាបេត្ថាន អាសនំ
 បណ្ណាសាលំ បរិសិតា បិទំ បដិពោធិយិ ។
 ភមេ អាយន្តំ រាជានោ អភិជិតា យសស្សំវោ
 អស្សមា និក្ខមិត្ថាន និសីទំ ត្ថ មហាភសេ ។
 តស្ស តំ វបនំ សុត្ថា តរមាណោ មហាភសិ
 អស្សមា និក្ខមិត្ថាន សុទ្ធារម្ហំ^(១) ឧបាសិ ។

[១២៨] តត្ថា ទិស្វាន អាយន្តំ ជលន្តិវិ តេជសា
 ខត្តសង្ឃបរិព្យុទ្ធិ កោសិយោ ឯតទ្រព្វិ ។
 កស្ស កេរី មុទិដ្ឋា ច សង្ខា បណាវទិដ្ឋិមា
 បុរតោ បដិបណ្ណានិ ហាសយន្តា រដេសកំ ។

១ ឧ. បន្ទាម្ហំ ។

សត្វតិរិច្ឆិត សោណនន្តរិក្ខត ទី ២

[១៤៦] (ព្រះមហាសត្វ...) បពិត្រព្រះរាជា ផ្លូវដើរចុះតែដើង ១
នេះ មានព្រៃមានព័ណ៌ដូចជាផ្លែមេឃ ដីដើរតាសដោយដើម
រលួសផ្កីន្ត្រៈ⁺ ជាទីនៅរបស់កោសិយគោត្ត ។

[១៤៧] (អភិសម្ពុត្តតាថា) លុះមហាឥសីពោលពាក្យនេះទូលប្រាប់
ពួកក្សត្រិយ៍ហើយ ប្រញាប់ប្រញាល់ចៀសចេញទៅ(កាន់ស្រះ
អនោតត្ត) តាមអាគាសវេហាស៍ មហាឥសី កំបោសសំអាត
អាស្រម រៀបចំអាសនៈ ចូលទៅកាន់បណ្ណសាលាហើយជំរុប
បិតាឱ្យជ្រាបថា បពិត្រមហាឥសី ព្រះរាជាទាំងនេះ មាន
ជាតិខ្ពស់ មានយស យាងមក សូមព្រះបិតាចេញអំពីអាស្រម
មកគង់ចាំទទួល ។ មហាឥសីពួកពាក្យនោះរបស់កូននោះហើយ
ក៏ប្រញាប់ប្រញាល់ ចេញអំពីអាស្រម មកអង្គុយជិតទ្វារ ។

[១៤៨] កោសិយគោត្តតាបស បានឃើញស្តេចនោះ ដូចជារុន្សីង
ដោយគេដុះ មានពួកក្សត្រិយ៍ហែហាម កំពុង យាងមក ហើយបាន
ពោលពាក្យនេះថា ស្ករ សម្ពោរ ស័ន្ទិ ស្ករតូចនឹងមហារធីករបស់
អ្នកណា ញ៉ាំងស្តេចជាបុគ្គលប្រសើរលើរថ ឱ្យរីករាយទៅខាងមុខ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

កកស្ស កក្កានបដ្ឋេន	បុប្ផនា វិជ្ជវណ្ណិនា
យុវា កកលាបសដ្ឋន្នោ	កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ ។
ឧក្កាមុខបហដ្ឋំវ	ខទិវត្តិវសដ្ឋិកំ
មុខញ រុចិវកាតិ	កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ ។
កកស្ស បត្តហិតំ ធន្តំ	សសលាកំ មនោរមំ
អាទិច្ឆិសាវរណំ	កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ ។
កកស្ស អន្តំ បរិគ្គយ	វាលវិជិម្ពត្តមំ
ចរន្តំ វរបញស្ស	ហត្ថិត្តន្នេន អាយតោ ។
កកស្ស សេតានិ ធន្តានិ	អាជានីយា ច វិម្ពកា
សមន្តា បរិករន្តំ	កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ ។
កកស្ស ឯកសតិ ខត្យា	អនុយន្តា យសស្សនោ
សមន្តា អនុបរិយន្តំ	កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ ។
ហត្ថិកស្សានបតិ	សេនា ច ចត្យន្តិដំ
សមន្តា អនុបរិយន្តំ	កោ ឯតិ សិរិយា ជលំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

(ទីបំផុតថ្វាស) នៃអ្នកណា (បិទបាំង) ដោយដំបូរមាសដ៏ធំ
មានព័ណ៌ដូចជាផ្លែក្របខ្មោច ប្រុសកំឡោះណា សៀតបំពង់
ព្រួញ រុនរឿងដោយសិរី ហើយដើរមក ។ អ្នកណាមានមុខ
រុនរឿងភ្នំចាំង ដូចជាមាសភ្នំចំពួកចត្រង់មាត់បារី ស្រដៀងនឹង
រងើកភ្នំនៃទសគគីរ រុនរឿងដោយសិរី ហើយដើរមក ។
អ្នកណា បាំងត្រព្រមទាំងផ្លែផ្កា ជាទឹករាយនៃចិត្ត ការពាររស្មី
ព្រះអាទិត្យ អ្នកណារុនរឿងដោយសិរី ហើយដើរមក ។ ពួក
ជនបិទបាំងជុំវិញខ្លួន នៃអ្នកណា ដែលមានបុណ្យដ៏ប្រសើរ
កំពុងជិះលើកនៃដំរី ដោយផ្ចិតរោមសត្វដ៏ទុក្ខម ហើយដើរទៅ ។
ពួកត្រសនឹងពួកអាជានេយ្យប្រដាប់ដោយគ្រោះខ្លាខ្លាបំផុត
នៃអ្នកណា អ្នកណារុនរឿងដោយសិរីហើយដើរមក។ ពួកក្សត្រិយ៍
មួយរយមួយ សុទ្ធតែមានយសជាស្តេចបំណុះ ដើរហែហមជុំវិញ
នៃអ្នកណា អ្នកណារុនរឿងដោយសិរី ដើរមក ។ ពួកសេនា
ប្រកបដោយអង្គ ៤ គឺដំរី ១ សេះ ១ រថ ១ ពលថ្មីរដើង ១ ដើរ
ហែហមជុំវិញ (នៃអ្នកណា) អ្នកណារុនរឿងដោយសិរី ដើរមក ។

សត្តកំណិតេ ទុតិយំ សោណនន្តជាតកំ

កកស្មេស្មា មហតិ សេនា បិដ្ឋិតោ អនុវត្តតិ

អក្កោភិដិ អបរិយន្តា សាគរស្មេស្មា ធិមិយោ ។

[១៤៧] រាជាកិរាជា មហោរោ វេញោ ជយតិ មតិ

នន្តស្មេស្មា ឃតិ អស្មេស្មំ ព្រហ្មចារិដិ ។

កកស្មេស្មា មហតិ សេនា បិដ្ឋិតោ អនុវត្តតិ

អក្កោភិដិ អបរិយន្តា សាគរស្មេស្មា ធិមិយោ ។

[១៤៨] អនុវត្តតា ចន្ទនេន កាសិកុត្តមទារិយោ

សព្វេ មញ្ជានិកា ហត្ថា វសិដិ អដ្ឋនាគម្មំ ។

[១៤៩] កត្តិ ធុកោតោ កុសលំ កត្តិ កោតោ អនាមយំ

កត្តិ ធុញ្ញន យាបេម កត្តិ ម្ពុនជលា ពហុ ។

កត្តិ ធុសា មកសា ច អប្បមេវ សិវសនា

លត្តតិណិបាត សោណានន្តជាតក ទី ២

សេនាជីវនេះ មិនមានអ្នកណាមួយឲ្យរំភើបបាន មិនមានទីបំផុត
ដូចជាវលកនៃសាគរ ប្រព្រឹត្តទៅតាមខាងក្រោយនៃអ្នកណា ។

[១២៩] (ព្រះមហាសត្ត...) ព្រះបាទមនោវៈ ជាព្រះរាជាប្រសើរ
ជាងពួកព្រះរាជា ដូចជាព្រះឥន្ទ្រជាធំជាងពួកទេវតា ក្នុងឋាន
ក្រៃត្រីវិញ ដែលមានជ័យជំនះ បានដល់នូវភាពជាបរិស័ទនៃនន្ទិ-
តាបស មកកាន់អាស្រមនៃពួកព្រហ្មចារីបុគ្គល(ដើម្បីឲ្យមានទោស
នឹងយើង) ។ សេនាជីវនេះ មិនមានអ្នកណាមួយ ឲ្យរំភើប
បាន មិនមានទីបំផុតដូចជាវលកនៃសាគរ ប្រព្រឹត្តទៅតាមខាង
ក្រោយនៃព្រះបាទមនោវៈនោះ ។

[១៣០] (អភិសម្ពុទ្ធតាថា) ពួកព្រះរាជាទាំងអស់ លាបស្រឡាប
ដោយខ្លឹមច្នៃន័ ទ្រង់កាសិកព័ស្ត្រដ៏ឧត្តម បានផ្តល់អញ្ញាណចូល
ទៅរកពួកឥសី ។

[១៣១] (ព្រះបាទមនោវៈ...) លោកជីវិវេន មានសេចក្តីសុខ
ស្រួលទេហ្ម លោកជីវិវេន មានអនាម័យទេហ្ម លោកទាំងឡាយ
ចិញ្ចឹមជីវិត ដោយការស្វែងរកឬ មើមឈើនឹងផ្លែឈើ
មានច្រើនដែរឬ ។ ពួករបោម មូស ពស់ មានតិចតួចដែរឬ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

វេនេ ពាឡម័តាកិណ្ណោ កត្តិ ហិសា នេ វិជ្ជិតំ ។

[១៥២] ភុសលត្បោវេនោ រាជេ អថោ រាជេ អនាមយំ

អថោ ឡោណ យាបេម អថោ ម្ភុនដលា ពហូ ។

អថោ ឡុសា មកកសា ច អប្បមេវ សិរីសុតា

វេនេ ពាឡម័តាកិណ្ណោ ហិសា មយ្ហំ នេ វិជ្ជិតំ ។

ពហូនិ វស្សប្បតានិ អស្សមេ សម្មតំ នេ

នាភិជាតាមិ ឡប្បជំ អាពាធំ អមលោវមំ ។

ស្វាគតន្តោ មហារាជេ អថោ តេ អនុរាគតំ

វស្សរោសិ អនុប្បត្តោ យំ នេត្តិ បវេនយ ។

តិណ្ណាកានិ បិយាលានិ មតុកេ កាសមារិយា

ដលានិ ខុទ្ទកប្បានិ ភុញ្ញ រាជេ វិរំ វិរំ ។

វេនិបំ ណនិយំ សីតំ អាកតំ តិរត្តរា

តតោ បិវំ មហារាជេ សេច ភ្នំ អភិកម្ពុសិ ។

លុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ក្នុងព្រៃដំដែរដាសដោយម្រឹគសាហាវ មិនបៀតបៀនទេ ។

[១៥២] (កោសិយគោត្ត...) បពិត្រព្រះរាជា អាត្មាភាព មានសេច-

ក្តីស្រួលទេ បពិត្រព្រះរាជា មួយទៀត អាត្មាភាព មិនមាន
សេចក្តីឈឺចាប់ទេ អាត្មាភាព ចិញ្ចឹមជីវិតដោយការស្វែងរក
(ផលាផល) ស្រួលទេ ទាំងម៉ែមាយនឹងផ្ទៃឈើក៏មានច្រើន ។

មួយទៀត ពួករក្សាម មូស ពស់ ក៏មានតិចតួចទេ ក្នុងព្រៃដំ
ដែរដាសដោយម្រឹគសាហាវ ក៏មិនបៀតបៀនអាត្មាភាពទេ ។
អាត្មាភាព មកនៅក្នុងអាស្រមនេះ អស់ប្រជុំនៃឆ្នាំជាច្រើន មិន
ដែលស្គាល់អាពាធ មិនជាទីត្រេកអរនៃចិត្ត កើតឡើងទេ ។

បពិត្រមហារាជ ព្រះអង្គយាងមកល្អហើយ មួយទៀត ព្រះអង្គ
មិនមែនយាងមកក្រក់ទេ ព្រះអង្គជាវស្សៈ យាងមកដល់
ហើយវត្តណាមានក្នុងទីនេះ សូមព្រះអង្គមានព្រះបន្ទូល ។ បពិត្រ
ព្រះរាជា សូមព្រះអង្គសោយផ្លែទន្ធាប់ ផ្លែទ្រយ័ន ផ្លែស្រក៍
ផ្លែមាក់ដោក មានវស្សាញពិសា ដូចជាទឹកឃ្មុំ ។ ទឹកត្រជាក់
នេះ អាត្មាភាព បានដឹងមក អំពីជ្រោះភ្នំ បពិត្រមហារាជ
សូមព្រះអង្គសោយទឹកនោះចុះ ប្រសិនបើទ្រង់ត្រូវការ ។

សុត្តនិបាតេ ទុតិយំ សោណនន្តបិដកំ

[១៥៣] បដិក្កហំតំ យំ ទិដ្ឋំ សុត្តស្ស អន្ស័យំ កាតំ

នន្តស្ស បិ ទិសាមេដ វចនំ សោ បវត្តតំ ។

អដ្ឋាវម្ហា នន្តស្ស កោតោ សន្តិកមាគតា

សុណានុ មេ ភវំ វចនំ នន្តស្ស បរិសាយ ច ។

[១៥៤] បរោសតំ ជា នបបា មហាសា ហ ច ព្រាហ្មណា

វមេ ច ខត្តិយា សត្វេ អភិជានា យសស្ស័យោ

ភវញ្ច រាជំ មណោជោ អនុមញ្ញានុ មេ វចោ ។

យេ ច សន្តិសមិតារោ យក្ខានិ វេទមស្សមេ

អរោញ្ញ ក្ខតកញ្ចានិ សុណានុ វចនំ មម ។

នមោ កត្តានុ កត្តានំ វសី វក្ខាមិ សុត្តតំ

សោត្យា ហំ ន ក្ខណាពា ហុ តវកោសិយ សម្មតោ ។

សត្តនិទ្ទេស សោណនន្ទជាតក ទី ២

[១៥៣] (ព្រះរាជា...) របស់ណាដែលលោកឲ្យហើយ (របស់
 នោះ) ឈ្មោះថា យើងខ្ញុំទទួលហើយ ទាំងបានធ្វើឲ្យជាដំនូនដល់
 ជនទាំងពួង លោកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ពាក្យនន្ទបណ្ឌិតភាបស
 លោកនឹងនិយាយឥឡូវនេះ ពួកយើងជាបរិស័ទនៃនន្ទបណ្ឌិត-
 ភាបស បានមកកាន់សំណាក់នៃលោកដ៏ចំរើន សោណបណ្ឌិតដ៏
 ចំរើន ចូរស្តាប់ពាក្យ នៃខ្ញុំផង នៃបរិស័ទរបស់នន្ទបណ្ឌិត-
 ភាបសផង ។

[១៥៤] (នន្ទបណ្ឌិតភាបស...) ពួកគហបតិមហាសាលជាន់មួយ
 រយ ពួកព្រាហ្មណមហាសាលជាន់មួយរយ នឹងពួកក្សត្រិយ៍
 ទាំងអស់ ដែលមានជាតិខ្ពស់ មានយសនេះ ទាំងព្រះបាទ
 មនោជៈដ៏ចំរើន សូមជ្រាបតាមសំដីរបស់អាត្មាកាពចុះ ។ ពួក
 ជនដែលមកដួបដួតា ពួកយក្ស ពួកកូតនឹងទៅតា ក្មេងមានក្នុង
 អាស្រមក្នុងព្រៃនេះ ចូរស្តាប់នូវពាក្យរបស់អាត្មា ។ អាត្មាធ្វើ
 នមស្ការដល់ពួកគហហើយ នឹងនិយាយចំពោះឥសី (ឈ្មោះ
 សោណបណ្ឌិត) ដែលមានវត្តល្អថា ខ្ញុំនោះហើយដែលកោ-
 សិយគោត្តសន្ទតថាជាដើមដៃស្តាំ របស់លោក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

បតិ មេ ជនេត្តិ ច កត្តកោមស្ស មេ សតោ

រិរ បុណ្ណមិទំ ហំនំ មា មំ កោសិយ វារយ ។

សត្តិហេតុំ ឧបណាតំ មមេតំ ឧបនិស្សជ

ឧដ្ឋានទារិយាយ ទិយរត្តំ តយា កតំ

មាតាបិតុស្ស បុណ្ណនិ មម លោកេននោ ភវ ។

តថេវ សន្តិ មនុជា ធម្ម ធម្មបទំ វិទុ

មត្តោសត្តស្ស លោកស្ស យថា ជាតាសិ ត្ថំ វសេ ។

ឧដ្ឋានទារិយាយ មាតាបិតុស្ស ទាវហំ

តំ មំ បុណ្ណ និវរេតិ អរិយមត្តាវរោ នរោ ។

(១៥៥)សុណាន្តិ កោន្តោវចនំ ភាគុរជ្ឈាវរោ មម

ក្សេតិសំ មហារាជ ទោរណំ បរិហារយំ ។

អធម្មទារិ ជេដ្ឋេស្ស ទិរយំ សោ ឧបបជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

បពិត្រអ្នកមានព្យាយាម ការទំនុកបំរុងមាតាបិតានេះ ជាបុណ្យ
 របស់ខ្ញុំដែលជាអ្នកប្រាថ្នាចិត្តិមបិតានឹងមាតារបស់ខ្ញុំ បពិត្រព្រះ
 កោសិយៈ សូមលោកកុំឃាត់ខ្ញុំឡើយ ។ ការទំនុកបំរុងមាតាបិតា
 +
 នុះ ពួកសប្បុរសបានដឹងហើយ សូមលោកលះនូវការទំនុកបំរុង
 មាតាបិតានេះឲ្យដល់ខ្ញុំ លោកបានធ្វើ (កុសល) ដោយការខ្លះ
 ខ្លាំងនឹងការបម្រើយូរយារណាស់មកហើយ (ឥឡូវនេះ ខ្ញុំចង់ធ្វើ)
 បុណ្យទាំងឡាយដល់មាតានឹងបិតា សូមលោកប្រគល់ស្នូតទៅ
 លោកដល់ខ្ញុំ ។ បពិត្រឥសី លោកដឹងផ្លូវទៅកាន់ស្នូតទៅលោក
 យ៉ាងណា ពួកមនុស្សក៏ដឹងចំណែកធម៌ ក្នុងធម៌ក៏យ៉ាងនោះដែរ។
 កិរិយានាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់មាតាបិតា ដោយការខ្លះខ្លាំងនឹង
 ការបំរើ ឥឡូវនេះ ជន (សោណបណ្ឌិត) ហាមឃាត់ខ្ញុំនោះ
 ចាកបុណ្យ ឈ្មោះថាជាអ្នករារាំងផ្លូវដ៏ប្រសើរ (ឋានសួគ៌) ។
 (១៥៥) (ព្រះមហាសត្ត...) លោកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ដែលជា
 បរិស័ទនៃប្អូនរបស់ខ្ញុំ សូមស្តាប់ពាក្យរបស់ខ្ញុំ បពិត្រមហារាជ
 អ្នកណា មិនប្រព្រឹត្តធម៌ ចំពោះបុគ្គលជាច្បងទាំងឡាយ ញ៉ាំង
 ប្រវេណីពីបុរាណឲ្យសាបសូន្យអ្នកនោះវេរមែនទៅកើតក្នុងនរក ។

សុត្តនិកាយេ ទុតិយំ សោណនន្ទបិដកំ

យេ ច ធម្មស្ស កុសលា ខោរណស្ស មិសំ បតិ
 ហារិត្តេន ច សម្មជ្ជា ន តេ កច្ឆន្តិ ទុក្ខតិ ។
 មាតា បិតា ច ភាតា ច ភតិដី ញាតិពន្ធកា
 សព្វេ ជេដ្ឋស្ស តេ ភារា ឃី ជា ធាហិ ការថ ។
 អាទិយិត្តា កុំ ការំ ធារិកោ វិយ ទុស្ស ហេ
 ធម្មត្ថា ន ប្បមជ្ជាមិ ជេដ្ឋា ច ស្មិ រថេសក ។

[១៥៦] អធិកម្មា^(១) តមេ ញាណំ ជានំ ជាតវេន តោ
 ឃី មេវ ធា កំ ធម្មំ កោសិយោ បរិទិសយំ ។
 យថា ទុទយមាទិច្ឆោ វាសុទេវោ ច កត្តំ ពោ
 ណាណំ ច បរិទិសេតិ រូបំ កល្យាណា ច បកំ
 ឃី មេវ ធា កំ ធម្មំ កោសិយោ បរិទិសយំ ។

[១៥៧] ឃី មេ យា ច មា ន ស្ស អញ្ញានី ធាវ ឡុដ្ឋិថ
 តវ ច ជ្ជ ច ពោ ហេស្សំ វុដ្ឋិតោ បរិចារកោ ។

១ ឧ អធិកម្មា ។ ប. អធិកមា ។

សត្តនិទានិក សោណនន្ទជាតក ទី ២

បពិត្រព្រះអង្គ ជាម្ចាស់នៃទិស ពួកជនណាយាសវៃក្នុងធម៌(ដេដ្ឋា-
 បចាយនធម៌) ជាប្រវេណីអំពីបុរាណ ព្រមទាំងបរិបូណ៌ដោយ
 សណ្តាប់ធ្នាប់ ពួកជននោះវែមន៍មិនទៅកាន់ទុក្ខតិទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គ ជាអ្នកទ្រទ្រង់នូវបន្ទុក (ដែន) សូមព្រះអង្គជ្រាបយ៉ាងនេះ
 ថា មាតាបិតា បងប្អូនប្រុសស្រី ញាតិទីនឹងដៅពន្យំទាំងអស់
 នោះជាការរបស់កូនច្បង ។ បពិត្រព្រះអង្គ ជាបុគ្គលប្រសើរលើ
 រថ អាត្មាភាពដូចជានាយសំពៅអាចនាំយកនូវការដ៏ធ្ងន់ អាត្មា
 ភាពពុំប្រមាទនូវដេដ្ឋាបចាយនធម៌ទេ ព្រោះអាត្មាភាពជាច្បង ។

[១៥៦] (ព្រះរាជានាំឡាយ...) ពួកយើងបានញ្ញាណដូចបុគ្គល
 បានអណ្តាតភ្លើងអំពីភ្លើង ក្នុងទីនឹងត កោសិយភាបសដ៏ចំរើន
 បានឆ្លុះបញ្ចាំងធម៌ដល់ពួកយើង យ៉ាងនេះឯង ។ ព្រះអាទិត្យ
 ដែលបំភ្លឺនូវទ្រព្យ ធ្វើពន្លឺកាលរះឡើង តែងឆ្លុះបញ្ចាំងនូវរូបល្អ
 អាក្រក់ ដល់សត្វទាំងឡាយយ៉ាងណា កោសិយដ៏ចំរើន បាន
 ឆ្លុះបញ្ចាំងនូវធម៌ដល់ពួកយើង ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[១៥៧] (នន្ទបណ្ឌិតតាមស...) កាលបើខ្ញុំអង្វរយ៉ាងនេះហើយ លោក
 នៅតែមិនទទួលអញ្ជើញ ខ្ញុំនឹងជាអ្នកប្រព្រឹត្តតាមពាក្យ ជាអ្នក
 ប្រឹងបំរើលោក ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[១៥៨] អន្ធា នន្ទំ វិជានាសិ
 អរិយោ អរិយសមាចារោ
 កវន្តំ វនាមិ កោតិញ្ច
 នាយំ កាពោ ការមត្តោ
 តំ មំ ឧបជ្ជិតំ សន្តំ
 នន្ទោ អន្ល្ហាវំ កត្តា
 យោ ចេ ឥច្ឆិតំ កាមេន
 នន្ទំ វោ វិវេ ឯកោ

សន្តម្មំ សត្តិទេសិតំ
 ពាន្តិ ត្ថំ មម វុច្ឆសិ ។
 សុណាម វិចេនំ មម
 អហុ មយ្ហំ កុណាចេនំ ។
 មាតាបិតុសុទ្ធាវហំ
 ឧបជ្ជាណយ យាចតិ ។
 សន្តានំ ព្រហ្មហារិនំ
 កំ នន្ទោ ឧបតិដ្ឋតុ ។

[១៥៩] តយា តាត អនុញ្ញាតា
 ឧបយាតុំ សកេ នន្ទំ

សោណា តំ និស្សិតា មយំ
 មន្តំ ព្រហ្មហារិនំ ។

[១៦០] អស្សត្ថស្សវំ តុណំ
 ចិរស្សំ នន្ទំ ទិស្វាន
 យនា សុត្តាបិ សុប្បនេ
 ឧទត្តា សុមនា ហោមិ

ចវាលំ មាណុសេតិ
 ហនយំ មេ បវេជតិ ។
 នន្ទំ បស្សាមិ អាតតំ
 នន្ទោ នោ អាតតោ អយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[១៥៨] (ព្រះមហាសត្ត...) ម្ចាស់នន្ទ អ្នកស្គាល់ច្បាស់នូវព្រះ
 សទ្ធម្មដែលពួកសប្បុរស សំដែងហើយមែន អ្នកជាមនុស្សល្អ
 មានបូកពាល ត្រូវចិត្តយើងហើយ ។ ខ្ញុំសូមនិយាយនឹងបិតាដ៏
 ចំរើន នឹងមាតាដ៏ចំរើន សូមលោកទាំងឡាយស្តាប់ពាក្យរបស់
 ខ្ញុំ ការនេះមិនមែនគ្រាន់តែជាការរបស់ខ្ញុំក្នុងកាលម្តង ។ ទេ ។
 នន្ទៈធ្វើនូវខ្ញុំដែលជាអ្នកបំរើ នាំមកនូវសេចក្តីសុខដល់មាតានឹង
 បិតានោះ ឲ្យជាធំ ហើយសូមដើម្បីការបំរើដែរ ។ បណ្តា (មាតា
 នឹងបិតា) ជាព្រហ្មចារី បើលោកណាម្នាក់ចង់បាន សូមលោក
 ទទួលយកនន្ទៈ តាមប្រាថ្នាចុះ តើឲ្យនន្ទៈបំរើលោកណា ។

[១៥៩](មាតា...)នៃសោណៈកូន យើងអាស្រ័យនឹងអ្នក អ្នកអនុញ្ញាត
 ហើយ គួរបានដើម្បីចូលទៅថែបក្បាលនន្ទៈ ជាព្រហ្មចារី ។

[១៦០] ដួងហឫទ័យរបស់ម្តាយរំដួល ព្រោះខានឃើញនន្ទៈអស់កាលយូរ
 ហើយ ដូចជាស្លឹកខ្ចីរបស់អស្សត្តព្រឹក្ស ដែលត្រូវខ្យល់បក់ ។ វេលា
 ណា ម្តាយដេកលក់ យល់សប្តឃើញនន្ទៈមក ក៏មានចិត្តត្រេកអរ
 មានចិត្តរីករាយ (ដោយគិតថា) នន្ទៈរបស់យើងនេះមកហើយ ។

សន្តតិសិបកោ ទុក្ខិយំ លោណានុដាតំ

យនា ច បដិពុជ្ជិតា	នន្ទំ បស្សមី នាគតំ
ភិយ្យា អាវិសតិ សោកោ	នោមនស្សញ្ចនប្បកំ ។
សាហំ អជ្ជំ ចិរស្សំប	នន្ទំ បស្សមី អាគតំ
កត្តំ ច មយញ្ច បិយោ	នន្ទោ នោ ចារិសី យរំ ។
បិតុំ ច នន្ទោ សុប្បិយោ	យំ នន្ទោ នប្បវសេ យរំ
លកតុំ តាត នន្ទោ តំ	មំ នន្ទោ ឧបតិដ្ឋតុំ ។

[១៦១] អនុកម្មកា បតិដ្ឋា ច បុត្រោ រសនិទី ច នោ
 មត្តោ សត្តស្ស លោកស្ស មាតា តំ វរតេ វសេ ។
 បុត្រោ រសនិទី តោត្តំ មាតា បញ្ចបសញ្ចិតា
 មត្តោ សត្តស្ស លោកស្ស មាតា តំ វរតេ វសេ ។

[១៦២] អាភត្ថំ មាណ បុត្តដលំ នេវតាយ នមស្សតិ
 នក្ខតានិ ច បុត្តតិ ឧតុសំវច្ឆរានិ ច ។
 តស្ស ឧតុសំ ញតាយ ហោតិ កុត្តស្សវត្តមោ
 តេន នោបាឡិដំ ហោតិ សុហនា តេន វុត្តតិ ។
 សំវច្ឆរំ វា ឧនំ វា បរិហារិត្តា វិជាយតិ

សត្តនិបាត សោណនន្ទជាតក ទី ២

វេលាណាមួយភ្នាក់ឡើង មិនឃើញនន្ទៈមកទេ សេចក្តីសោក
នឹងទោមនស្សជាច្រើន រឹងរឹតតែបណ្តាលឡើង ។ យូរណាស់
ហើយ ស្រាប់តែក្នុងថ្ងៃនេះ ម្តាយនោះឃើញនន្ទៈមកដល់ នន្ទៈ
ជាទីស្រឡាញ់នៃស្វាមីរបស់ម្តាយផង នៃម្តាយផង បានចូល
មកកាន់ផ្ទះរបស់ពួកយើង ។ នន្ទៈជាទីស្រឡាញ់ក្រែកលែងរបស់
បិតា កុំឲ្យនន្ទៈទៅប្រាសចេញអំពីផ្ទះ នៃកូន ឯនន្ទៈ (ចង់បាន
អ្នកណា) ចូរបានអ្នកនោះចុះ នន្ទៈចូរបំរើនូវអញចុះ ។

[១៦១] (ព្រះមហាសត្ត...) ម្ចាស់ឥសី មាតាជាអ្នកឈឺឆ្កាល ជា
ទីពឹង ជាអ្នកឲ្យរស (ទឹកក្ស័រ) ដល់ពួកយើងជាមុន ជាផ្លូវនៃស្និទ្ធ
ទៅលោក ចង់បានអ្នក ។ មាតាជាអ្នកឲ្យរសជាមុន ជាអ្នក
គ្រប់គ្រង ដែលយើងចូលទៅអាស្រ័យបុណ្យ ជាផ្លូវនៃស្និទ្ធក៏ទៅ
លោក ម្ចាស់ឥសី មាតាចង់បានអ្នក ។

[១៦២] មាតាកាលប្រាថ្នាចង់បានផ្ទៃគីកូន រមែងនមស្តារទៅតាស្តរ
នក្ខត្តបូក្សទាំងឡាយផង ស្តររដូវនឹងឆ្នាំទាំងឡាយផង ។ កាល
មាតានោះ មានរដូវលាងស្អាតហើយ សត្វក៏ចុះមកកាន់គិកិសិប
មាតាជាស្រ្តីមានសេចក្តីចាញ់ផ្ទៃដោយហេតុនេះ ព្រោះហេតុនោះ
បានជាបណ្ឌិតហៅថា សុហតា(មានផ្ទៃហ៊ុយល្អ) ។ មាតា
រក្សា(ផ្ទៃ)អស់មួយឆ្នាំ ឬថយពីមួយឆ្នាំ ហើយប្រសូតបុត្រមក

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ដាតកំ

តេន សា ជនយេន្តិត្តិ ជនេត្តិ តេន វុច្ចិតិ ។

មនក្ខុវេន កិភេន អន្តិចារវុវណោន ច

រោទិ្តន្តំ បុត្តំ តោសេតិ តោសេន្តិ តេន វុច្ចិតិ ។

តតោ វាតានបេ យោវេ មម្ពំ កត្តា ឧទិក្ខតិ

នារកំ នប្បជានន្តិ តោសេន្តិ តេន វុច្ចិតិ ។

យញ្ច មាតុ ននំ ហោតិ យញ្ច ហោតិ បិតុទ្ធនំ

ឧភយមេវុតស្សតោបេតិ អបិ បុត្តស្ស ដោ សិយា ។

ឃំ បុត្ត អនុំ បុត្ត ឥតិ មាតា វិហាញិតិ

បមត្តំ បរទារេសុ និស្សំវេ បត្តយោពូនេ

សាយំ បុត្ត អនាយន្តិ ឥតិ មាតា វិហាញិតិ ។

ឃំ កិញ្ញាកតោ តោសោ មាតុ អបរចារតោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ដាឡក

ព្រោះហេតុនោះ បានជាបណ្ឌិតហៅមាតានោះថា ជនយន្តីផង
 ជនេត្តីផង(អ្នកបង្កើតកូន) ។ មាតាញាងកូន ដែលកំពុងយំឲ្យ
 ត្រេកអរ ដោយទឹកភ្នែរផង ដោយការបំពេញផង ដោយការទុប
 ក្រសោបផង ព្រោះហេតុនោះ បានជាបណ្ឌិតហៅថា តោសេន្តី
 (អ្នកញាងកូនឲ្យត្រេកអរ) ។ តពីនោះមក មាតាធ្វើដូរសេចក្តី
 ស្រឡាញ់រាប់អាន ហើយក្រឡេកមើលទារក ដែលនៅពុំទាន់
 ដឹងក្តី ក្នុងទីមានខ្យល់នឹងកំដៅថ្ងៃដ៏ពន្លឺក ព្រោះហេតុនោះ
 បានជាបណ្ឌិតហៅថា បោសេន្តី (អ្នកបិញ្ចឹមកូន) ។ ទ្រព្យ
 ណាខាងមាតាផង ទ្រព្យណាខាងបិតាផង មាតាក៏គ្រប់គ្រង
 ទ្រព្យទាំងពីរចំណែកដើម្បីកូននោះ (ដោយបំណងថា ទ្រព្យ
 នេះ) ត្រូវមានដល់កូនរបស់យើង ។ មាតារមែងលំបាកដោយ
 ការបង្ហាត់បង្រៀនកូនដូច្នោះថា ម្ចាស់កូន (ឯងចូរកុំប្រមាថក្នុង
 រាជត្រកូលជាដើម) យ៉ាងនេះ ម្ចាស់កូន (ឯងចូរធ្វើការ)
 ឯណោះ។ កាលបើកូនមានវ័យចំរើនឡើងហើយ មាតា(បានដឹង)
 កូននោះប្រមាថក្នុងប្រពន្ធរបស់អ្នកដទៃក្នុងពេលអត្រាត្រ ហើយ
 មិនមកក្នុងវេលាល្ងាច ក៏រមែងលំបាកចិត្តដូច្នោះ ។ សត្វដែល
 មាតាបិញ្ចឹមដោយត្រង់ប្រុងស្រយាងនេះ ហើយមិនបំរើមាតា

សត្តតិទិពាគេ ទុតិយំ សោណនន្ទដោតតំ

មាតវំ មិច្ឆាចរិត្តាន ជិវយំ សោ ឧបបជ្ជតិ ។

ឃុំកិច្ចាកតោ ទោសោ បិតុ អបរិចារកោ

បិតវំ មិច្ឆាចរិត្តាន ជិវយំ សោ ឧបបជ្ជតិ ។

ធនម្បិ ធនកាមាជំ ទស្សតិ ឥតិ មេ សុតំ

មាតវំ អបរិចរិត្តាន កិច្ចំ វា សោ ទិគច្ចតិ ។

ធនម្បិ ធនកាមាជំ ទស្សតិ ឥតិ មេ សុតំ

បិតវំ អបរិចរិត្តាន កិច្ចំ វា សោ ទិគច្ចតិ ។

អាណន្តោ ច បមោទោ ច សទា ហសិតកិឡិតំ

មាតវំ បរិចរិត្តាន លត្តមេតំ វិជានតោ ។

អាណន្តោ ច បមោទោ ច សទា ហសិតកិឡិតំ

បិតវំ បរិចរិត្តាន លត្តមេតំ វិជានតោ ។

នានញ្ច បិយវាចញ្ច អត្តចរិយា ច យា ឥធម

សមាទត្តតា ច ធម្មសុ តត្ត តត្ត យោវហំ ។

ឃតេ ទោ សន្តិហា លោកេ រដស្សា ណីយាវ យតោ

ឃតេ ច សន្តិហា ទាស្សុ ទ មាតា បុត្តការណា

លកេ ថ មាជំ បូជំ វា បិតា វា បុត្តការណា ។

សត្តតិទិពាត សោណនន្ទជាតក ទី ២

ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងមាតា នោះតែងទៅកើតក្នុងនរក ។ សត្វដែលបិតា
 ចិញ្ចឹមដោយគ្រឿងប្រដូសយ៉ាងនេះ ហើយមិនបំរើបិតាប្រព្រឹត្ត
 ខុសក្នុងបិតានោះ តែងទៅកើតក្នុងនរក ។ យើងបានឮមកថា
 សូម្បីតែទ្រព្យរបស់កូនអ្នកចង់បានទ្រព្យ តែងវិនាសទៅវិញ ឬកូន
 នោះរមែងត្រីក្រលំបាកព្រោះមិនបំរើមាតា ។ យើងបានឮមកថា
 សូម្បីតែទ្រព្យរបស់កូនអ្នកចង់បានទ្រព្យតែងវិនាសទៅវិញ ឬកូន
 នោះ រមែងត្រីក្រលំបាកព្រោះមិនបំរើបិតា។ បណ្ឌិតបំរើមាតា គប្បី
 បាននូវសុខនុ៎ះ គឺសេចក្តីត្រេកអររីករាយ ការសេចលេងសព្វៗ
 កាល។ បណ្ឌិតបំរើបិតា គប្បីបាននូវសុខនុ៎ះ គឺសេចក្តីត្រេកអរ
 រីករាយ ការសេចលេងសព្វៗ កាល ។ ពាន ១ វេបាជានីស្រឡាញ់១
 ការប្រព្រឹត្តិជាប្រយោជន៍ក្នុងលោកនេះ១ ភាពនៃបុគ្គលមានខ្លួន
 ប្រព្រឹត្តិស្មើ ក្នុងជេដ្ឋាបាយនធម៌នោះៗ តាមសមគួរ១ ។ សង្គហ-
 ធម៌ទាំង ៖ នុ៎ះឯង រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងលោក ដូចជាក្មេងកង្កែប
 របស់ដែលវិលទៅ បើសង្គហធម៌ទាំងនុ៎ះមិនមានទេ មាតាមិនត្រូវបាន
 នូវសេចក្តីរាប់អាននឹងការបូជា ព្រោះហេតុនៃកូន ទាំងបិតា ក៏មិន
 ត្រូវបាននូវសេចក្តីរាប់អាននឹងការបូជា ព្រោះហេតុនៃកូន ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

យស្មា ច សុត្តិហា វិទេ សមវេត្តន្តិ បណ្ឌិតា
 តស្មា មហត្តំ បប្បន្តិ ទាសំសា ច ភវន្តិ វេត ។
 ព្រហ្មាតំ មាតាបិតវេ បុត្រាចរិយាតំ វុច្ឆវេ
 អាហុនេយ្យា ច បុត្តានំ បជាយ អនុកម្មកា ។
 តស្មា ហិ វេ នមស្សេយ្យ សក្កវេយ្យ ច បណ្ឌិតោ
 អន្នេន អថោ ទានេន វិត្តេន សយនេន ច
 ឧប្បាទនេន ញ្ញានេន ទានានំ គោវនេន ច ។
 តាយ នំ ទាវចរិយាយ មាតាបិតុស្ស បណ្ឌិតា
 វេនេវ នំ បសំសន្តិ បេច្ច សក្កេ បមោទតីតំ ។

សោណនន្តបិដកំ ទុតិយំ ។

តិស្សទ្វិនិ

អថ សុត្តតមម្ហំ និទាតវេ
 ស ភាវន្តកុសាវតវាជវេ
 អថ សោណសុន្ទវេ ច បុន
 អភិវាសិតសុត្តតមម្ហំ សុតេ ។

សុត្តនិបាតំ ទីផ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

ពួកបណ្ឌិត រមែងឃើញដោយល្អនូវសង្គហធម៌ទាំងនេះ ព្រោះ
 ហេតុនោះ បណ្ឌិតទាំងនោះ រមែងដល់នូវភាពជាធំ ទាំងជាអ្នកគួរ
 សរសើរ ។ មាតាបិតាជាអ្នកអនុគ្រោះដល់ពួកសត្វគឺ បុត្រ បណ្ឌិត
 ហៅថា ព្រហ្មផង បុព្វាព្រាហ្មផង អាហ្មនេយ្យៈផង របស់កូនទាំង
 ឡាយ ។ ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិតគប្បីនមស្ការ ធ្វើសក្ការៈ
 ចំពោះមាតាបិតានោះ ដោយបាយ ទឹក សំពត់ ទីដេក គ្រឿង
 អប់ ដោយការផ្គត់ផ្គង់ការលាងជើង ។ បណ្ឌិតទាំងឡាយ រមែង
 សរសើរនូវបុគ្គលនោះ ព្រោះតែការបំរើ ចំពោះមាតាបិតានោះ
 លុះបុគ្គលនោះ លះលោកនេះទៅ រមែងរីករាយក្នុងឋានសួគ៌ ។

ចប់ សោណនន្តផាតក ទី ២ ។

ខុទ្ទកនិកាយ សុត្តន្តបិដក ផាតក ទី ៥

រឿងព្រះរាជាប្រសើរក្នុងក្រុងកុសាវតី ក្នុងនិបាតដ៏ប្រសើរគឺ គរុបិដក-
 សិប និងរឿងសោណតាបសនិងនន្តតាបសដ៏ប្រសើរក្នុងសូត្រ
 គរុបិដកសិប ។

ចប់ សុត្តនិបាត ។

អស់តិណិបាតដាតកំ

បុល្លហំសដាតកំ

[១៦៣] សុទ្ធា អនុបចនន្តា បក្កមន្ត វិហន្តំ មា

គច្ឆ តុវិប មា កត្តិ មន្ត ពន្លេ សមាយតា ។

[១៦៤] គច្ឆ វហំ មន គច្ឆ ម តេន អមរោ សិយំ

សុខិត្តំ ឧទាសិត្តា មុត្តិត្តំ កមិ ជេហា ។

មរណំ វ តយា សម្ពិ ជីវិតំ វ តយា វិហា

តនេវ មរណំ សេយ្យា យព្វោ ជីវិតយា វិហា ។

នេស ជេហា មហាវជ យន្តំ ឃិ តតំ ជេហា

យោ តតំ តុយំ សា មយំ រុច្ឆតេ វិហាកាជិប ។

អស់តិណិបាតជាតក

បុណ្យហំសជាតក

[១៦៣] (រាជហង្សឈ្មោះធុតរដ្ឋៈពោលថា) ម្ចាស់ហង្សឈ្មោះសុមុខៈ

ពួកបក្សីកាលមិនគយគន់មើល ហើរចេញទៅ អ្នកចូរទៅប៉ុះ កុំ
ប្រាថ្នា (នៅក្នុងទីនេះឡើយ ព្រោះថា) ភាពនៃអ្នកជាសំឡាញ់
នឹងយើងដែលជាប់ចំណង មិនមានទេ ។

[១៦៤] (ហង្សសោយភ័យឈ្មោះសុមុខៈ ក្រាបបង្គំទូលថា) ទូលព្រះ

បង្គំជាខ្ញុំ ទៅក្តី មិនទៅក្តី ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំមិនមែនមិនស្លាប់
ដោយការទៅ ឬការមិនទៅនោះទេ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំចូលទៅរក
ព្រះអង្គដែលដល់នូវសេចក្តីសុខហើយ នឹងលះព្រះអង្គដែលដល់
នូវសេចក្តីទុក្ខដូចម្តេចកើត ។ សេចក្តីស្លាប់ជាមួយនឹងព្រះអង្គ
ក្តី ការរស់នៅវៀរចាកព្រះអង្គក្តី សេចក្តីស្លាប់នោះប្រសើរជាង
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ តែវៀរចាកព្រះអង្គហើយ រស់នៅមិនប្រសើរ
សោះឡើយ ។ បពិត្រមហារាជ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំលះចោល
ព្រះអង្គដែលដល់ (នូវសេចក្តីទុក្ខ) យ៉ាងនេះ ដោយសភាវៈ
ណា សភាវៈនោះមិនមែនជាធម៌ទេ បពិត្រព្រះអង្គជាធំលើ
បក្សី ដំណើរណា របស់ព្រះអង្គ ដំណើរនោះទូលព្រះបង្គំ
ជាខ្ញុំ ក៏គាប់ចិត្តដែរ ។

(១៦៥) កាណិយោសេនេនធម្មស្ស ភតំ អញ្ញា មហានសា

សា កតំ ចេតយានស្ស មត្តស្ស នវំ រុច្ឆតំ ។

កំ វា តំ បស្សសេ អត្តំ មម តុយ្យញ្ច បក្ខម

ញាតិណំ ភវតិ ដ្ឋានំ ឧភិវុទ្ធំ ជីវិតក្កាយេ ។

យន្ត កញ្ចនេន្ទបិច្ឆ អន្ទេន តមសា កតំ

តានិសេ ភវញ្ចំ ចានាំ កតិមត្តមភិជានយេ ។

(១៦៦) កតំ នុ បតតំ សេដ្ឋ ធម្មេ អត្តំ ន តុជ្ឈសិ

ធម្មោ អបចិនេតា សន្តោ អត្តំ និស្ស័តិ ចានាំ ន ។

សោហំ ធម្មំ អបេក្កាណោ ធម្មា បត្តំ សម្មដ្ឋិតំ

ភតញ្ច តយ សម្មស្សំ នាវកម្មាមិ ជីវិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[១៦៥] (រាជហង្ស...) ដំណើរដូចម្តេចរបស់ខ្ញុំ ដែលជាប់អន្តរក្នុង
 ហើយ ដទៃអំពីរោងគ្រួ ដំណើរនោះ ទៅជាពេញចិត្តដល់អ្នក
 ដែលមានប្រាជ្ញា ជាអ្នកផុតអំពីអន្តរក្នុងដូចម្តេច ។ ម្ចាស់អ្នកជា
 បក្សី កាលបើយើងទាំងពីរនាក់អស់ជីវិតហើយ អ្នកឃើញនូវ
 ប្រយោជន៍ដូចម្តេច របស់ខ្ញុំផង របស់អ្នកផង របស់ពួកញាតិ
 ដ៏សេសផង ។ ម្ចាស់អ្នកមានស្លាបទាំងពីរដូចជាមាស ការលះ
 បង់នូវជីវិតរបស់អ្នកណា ការលះបង់នូវជីវិតរបស់អ្នកនោះហាក់
 ដូចជាធ្វើកងទ័ពដ៏តោយសេចក្តីល្ងីល្ងង់ អ្នកកាលលះបង់នូវ
 ជីវិត ព្រោះគុណដែលមិនដាក់ច្បាស់ដូច្នោះ តើព្រោះច្នៃឃើញ
 នូវប្រយោជន៍អ្វី ។

[១៦៦] (ហង្សសេនាបតី...) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរផុត ព្រះអង្គ
 មិនជ្រាបនូវប្រយោជន៍ដែលធ្លាក់ចុះ ក្នុងធម៌ដូចម្តេច ជ្រួតធម៌
 ដែលពួកសត្វគោរពហើយ រមែងបង្ហាញនូវសេចក្តីចំរើន ដល់
 សត្វទាំងឡាយ ។ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនោះ កាលឃើញនូវធម៌
 ផង នូវប្រយោជន៍ដែលកើតអំពីធម៌ផង ពិចារណាឃើញនូវ
 សេចក្តីស្រឡាញ់ចំពោះព្រះអង្គផង បានជាមិនប្រាថ្នាជីវិតទេ ។

អសីតិនិយោគ បឋមំ បុណ្ណហំសង្ការំ

អន្ធា ឃ្លេសោ សតំ ធម្មោ យោ មិត្តោ មិត្តមា បទេ

ន ចរេជេ ជីវិតស្ស បិ ហេតុ ធម្មមនុស្សំ ។

(១៦៧)ស្វាយំ ធម្មោ ច តេ ចិល្លោ ភត្តិ ច វិទិតា មយំ

កាមំ ករស្សំ មយ្យេតំ តច្ឆេវា នុមតោ មយា ។

អបិ ត្រូវំ តតេ កាលេ យំ ខណ្ឌំ ញាតិមំ មយា

តយា តំ តុទ្ធិសម្បទំ អស្សំ បាមសំវតំ ។

(១៦៨)តច្ឆេវំ មន្តយន្តានំ អរិយានំ អរិយវត្ថុនំ

ចច្ចុទិស្សេ ទេសានោ អាតុវានមិវន្តកោ ។

តេ សត្តមភិសញ្ញាតុ ទិយវត្តំ ហិតា ទិដា

តុណ្ណំ មាសិត្ត ឡកយោ ន សញ្ញាលេសុមាសនា ។

អសីតិនិយម ពុល្លហំសធាតព ទី ១

មត្តណា កាលវត្សកយើញ្ញនូវធម៌ ហើយមិនលះបង់មិត្រក្នុងកាល
ដែលមានសេចក្តីអន្តរាយ ព្រោះហេតុនៃជីវិត ធម៌របស់មិត្រ
នោះ ឈ្មោះថាជាធម៌របស់សប្បុរសទាំងឡាយដោយពិត ។

[១៦៧] (រាជហង្ស...) ធម៌នោះអ្នកបានសន្សំហើយ ទាំងសេចក្តី
ស្រឡាញ់ចំពោះយើង ។ ក៏បានដឹងច្បាស់ហើយ អ្នកចូរធ្វើតាម
សេចក្តីប្រាថ្នារបស់យើងនេះ អ្នកគឺយើងបានអនុញ្ញាតហើយ ចូរ
ទៅចុះ ។ ម្ចាស់អ្នកបរិច្ចាណិដោយប្រាជ្ញា មួយទៀត ការបែក
បាក់នៃពួកញាតិណា ដែលយើងបានបិទបាំងហើយ ក្នុងកាល
ដែលប្រព្រឹត្តទៅយ៉ាងនេះ ការបែកបាក់នៃពួកញាតិនោះ អ្នក
គួរបិទបាំងទុកឱ្យល្អចុះ ។

[១៦៨] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) កាលដែលអរិយហង្សទាំងឡាយ ជាសត្វ
មានការប្រព្រឹត្តិដ៏ប្រសើរ កំពុងតែប្រឹក្សាគ្នាយ៉ាងនេះ ស្រាប់
តែនាយនេសាទ មកប្រាកដដូចជាសេចក្តីស្ងប់ ដែលប្រាកដ
ដល់បុគ្គលយី ។ ហង្សទាំងពីរនោះ មានប្រយោជន៍ (ដល់គ្នា
នឹងគ្នា) យូរអង្វែងហើយ បានឃើញច្បាស់នូវសត្រូវ
ក៏ទំនោរស្ងៀមទាំងពីរនាក់ មិនកក្រើក ចាកទ្រនំឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បិដកំ

ធនរដ្ឋេ ច ទិស្វាន	សម្មុទ្ធខន្តេ តតោ តតោ
អភិក្កម្មេ វេតេន	ទិជសត្តំ ទិជាធិបេ ។
សោ ច វេតេនភិក្កម្ម	អាសដ្ឋិ បរមេ ទិជេ
បច្ចកម្មវត្ថុ នេសានោ	ពន្លា ឥតិ វិច្ឆិទ្ធិយេ ។
ឯកញ្ច ពន្ធមាសីនំ	អពន្ធិញ្ច បុណ្ណបរំ
អាសដ្ឋិ ពន្ធមាសីនំ	បេក្ខមាណមទីនរំ ។
តតោ សោ វិមតោយេវ	បណ្ណេវ អដ្ឋកាសេថ
បរិខ្លុកាយេ អាសីនេ	ទិជសដ្ឋិកណាធិបេ
យដ្ឋិ ពាសេន មហតា	ពន្លា ន កិរុតេ ទិសំ
អថ កស្មា អពន្លា ត្ថំ	ពលី បក្ខំ ន កច្ឆិសិ ។
កិណ្ណុ ច្បាយំ ទិជោ ហោត	មុត្តោ ពន្ធិ ឧបាសសិ
ឌីហាយ សក្កណាយន្តិ	កី ឯកោ អវហីយសិ ។

(១៦៧) រាជាមេសោ ទិជាមិត្តំ សទា ពាណសមោ ច មេ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ព្រានព្រៃជាសត្រូវនៃសត្វស្វាប បានឃើញហង្សឈ្នះសុមុខៈ
 នឹងរាជហង្សឈ្នះធុតរដ្ឋៈជាស្តេចនៃបក្សីកាល ខិតចូលមករកគ្នា
 អំពីទីនោះ ។ ក៏ស្ទុះទៅដោយប្រញាប់ ។ លុះនាយនេសាទនោះ
 ស្ទុះដោយប្រញាប់ទៅជិតពួកបក្សីប្រសើរហើយ ក៏គិតថា សត្វ
 ហង្សទាំងពីរនេះជាប់ហើយញាប់ញ័រ ។ ក៏នាយនេសាទបានឃើញ
 សត្វហង្សមួយ ជាប់អន្ទាក់ហើយទំនៅ នឹងសត្វហង្សមួយទៀត
 ដែលមិនជាប់អន្ទាក់ ចូលមករកសត្វហង្សដែលជាប់អន្ទាក់ហើយ
 ទំនៅ សំឡឹងមើលនូវហង្សដែលមានទោស ។ លំដាប់អំពី
 នោះទៅ នាយនេសាទនោះមានសេចក្តីសង្ស័យ ក៏បានសួរនូវ
 សត្វហង្សមានពណ៌ស មានកាយដ៏ធំ ជាអធិបតីលើហ្វូងនៃបក្សី
 ថា សត្វហង្សដែលជាប់អន្ទាក់ដ៏ធំដល់ម៉្លោះ មិនធ្វើនូវទិស (ដើម្បី
 ហើរទៅ) ដោយហេតុណា (ហេតុនោះគួរហើយ) ម្ចាស់
 សត្វស្វាប ចុះអ្នកមិនជាប់អន្ទាក់ទេ ជាសត្វមានកំឡាំង ហេតុ
 អ្វីក៏មិនហើរទៅ ។ សត្វបក្សីនេះត្រូវជាអ្វីនឹងអ្នក អ្នករួច (អំពី
 អន្ទាក់ហើយ) ចូលមករកបក្សីដែលជាប់អន្ទាក់វិញ បក្សីទាំងឡាយ
 នាំគ្នាហើរចោលទៅអស់ហើយ ថ្វីក៏អ្នកក្រាញនៅតែម្នាក់ឯង ។

[១៦៧](ហង្សសេនាបតី...) បតិក្រនាយនេសាទជាសត្រូវនៃសត្វបក្សី

ឯហង្សនោះជាព្រះរាជានៃខ្ញុំផង ជាសំឡាញ់ស្នេហាដោយជិតនៃខ្ញុំផង

អសីតិវិហិតេ បឋមំ កុល្យហំបដាគំ

(១)

លេវំ នំ វិជហិស្សនំ យាវ កាលបរិយាយំ ។

[១៧០] កដំ បនាយំ វិហិតោ បាទ្ធស្ស បាសោទ្ធិតំ

បទំ ហេតំ មហន្តានំ ពោទ្ធិមវហន្តំ អាបទំ ។

[១៧១] យនា បរាគវេហោតិ គោសោ ជីវិតសង្ខយេ

អថ ជានត្ថា បាសត្ថា អាសដ្ឋាបិ ន ទុដ្ឋិតំ ។

[១៧២] អថ ត្រូវ មហាបញ្ញា បាសា ពហុវិទា កតា

កុយ្យោសន្តិ ពដ្ឋិតិ អថេវំ ជីវិតក្ខយេ ។

[១៧៣] អថ នាយំ តយា សន្តិ សំភសស្ស សុខ្យន្តយោ

អថ នោ អនុមញ្ញាសិ អថ នោ ជីវិតំ នទេ ។

[១៧៤] ន លេវ មេ ត្វំ ពន្លោសិ នបិ វត្តាមិ តេ វនំ

កាមំ ខិប្បមិតោ កុយ្យា ជីវិតំ អនិយោ ចរំ ។

១ ខ. យា កាលស្ស បរិយាយំ ។

អសីតិនិយាត ចុល្លហំសជិតក ទី ១

ខ្ញុំនឹងមិនលះបង់នូវហឫស្សីនោះ ដរាបដល់សេចក្តីស្លាប់មកដល់ ។

[១៧០] (នាយនេសាទ...) ចុះហេតុអ្វី ហឫស្សីនេះ ក៏មិនឃើញនូវ
អន្ទាក់ដែលគេដាក់ហើយ ដំណើរនេះហើយ ដែលជាដំណើរ
សម្រាប់ពួកសត្វធំ ៗ ពួកសត្វធំ ៗ គួរដឹងនូវសេចក្តីអន្តរាយ ។

[១៧១] (ហឫស្សីសេនាបតី...) កាលណា ដែលសត្វជាអ្នកមានសេចក្តី
វិនាស ក្នុងកាលជាទីអស់ទៅនៃជីវិត កាលនោះ សត្វនោះ សូម្បី
ចូលមកជិតដល់សំណាញ់នឹងអន្ទាក់ ក៏នៅតែមិនដឹងឡើយ ។

[១៧២] (នាយនេសាទ...) ម្ចាស់សត្វមានប្រាថ្នាច្រើន មែនហើយ
អន្ទាក់ទាំងឡាយ យើងបានដាក់ហើយជាច្រើន កាលបើសត្វ
មានជីវិតអស់ទៅយ៉ាងនេះ សត្វស្លាប់ទាំងឡាយ តែងចូលមក
ជាប់នឹងអន្ទាក់ដឹកប៉ាន់ ។

[១៧៣] (ហឫស្សីសេនាបតី...) សូមឲ្យការនៅរួមជាមួយនឹងអ្នកនេះមាន
សុខជាក់ស្រែ សូមអ្នកអនុញ្ញាតយើងខ្ញុំ សូមអ្នកឲ្យជីវិតដល់យើងខ្ញុំ។

[១៧៤] (នាយនេសាទ...) ឯងមិនជាប់ (អន្ទាក់)អញទេ ទាំងអញទៀត
សោត ក៏មិនប្រាថ្នាសម្លាប់ឯងដែរ ចូរឯងទៅអំពីទីនេះតាមប្រាថ្នា
យ៉ាងឆាប់ ហើយរស់នៅមិនមានទុក្ខ អស់កាលជាអង្រែនឹងចុះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ដាតកំ

[១៧៥] នេវាហាមេតមិច្ឆាមិ	អញ្ញាត្រេតតស្ស ដីវិតា
សេចេ ឯកេន តុដ្ឋាសិ	មុញោតំ មញ្ច កក្កយ ។
អាហេហាបវណាហេន	តុល្យស្មាវយសា ឧកោ
ន តេ លាកេន ជិនត្តិ	ឯតេន និមិទា តុវំ ។
តទិដ្ឋ្ហ សមបេក្ខស្ស	ហោតុ តិច្ឆិ តវស្មស្ស ^(១)
មំ បុត្រោ ពន្ធនាសេន	បច្ឆា មុញ្ច ទិជាធិបំ ។
តាវទេវំ ច តេ លាកោ	កតស្ស យាចនាយ ច
មិត្តំ ច ធនវដ្ឋេហិ	យាវដីវាយ តេ សិយា ។

[១៧៦] បស្សន្តោ មហាសដ្ឋ្ហ តយា មុត្តំ វេតោ តត	
មិត្តាមច្ចា ច កច្ចា ច	បុត្តនាវា ច ពន្ធពា ។
ន ច តេ តាទិសា មិត្តា	ពហ្វនំ វេធ វិដ្ឋេវ ^(២)
យថា តុ ធនវដ្ឋស្ស	ទាណាសាធាវណោ សខា ។

១ ម. ពវម្ពេស្ស ។ ២ ឧ.ម. វិដ្ឋិតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[១៧៥] (ហង្សសេនាបតី...) ខ្ញុំប្រាសចាកជីវិតនៃបក្សនោះហើយ
 មិនប្រាថ្នាជីវិតទេ ។ បើអ្នកត្រេកអរដោយហង្សមួយ ចូរអ្នកលែង
 នូវហង្សនេះទៅ ចូរបរិភោគនូវខ្ញុំវិញចុះ ។ យើងទាំងពីរអ្នក
 នោះ មានកំពស់ ទំហំនឹងវ័យស្មើ ។ គ្នា អ្នកមិនមែនសាប
 សូន្យចាកលាក់ទេ សូមអ្នកប្តូរយកខ្ញុំដោយហង្សនេះ ។ ចូរ
 អ្នកសង្កេតមើលដំណើរនេះចុះ សេចក្តីជាប់ចិត្តរបស់អ្នកចំពោះ
 យើងទាំងឡាយ សូមលើកទុកសិន ចូរអ្នកយកអន្ទាក់ចងខ្ញុំមុន
 សិនចុះ រួចសឹមលែងស្តេចបក្សជាខាងក្រោយ ។ លាក់របស់
 អ្នកក៏នៅដដែលផង សេចក្តីអង្វរនេះក៏ឈ្មោះថា អ្នកបានធ្វើ
 តាមផង សេចក្តីរាប់អានដោយរាជហង្សឈ្មោះធម្មរដ្ឋៈ គប្បីមាន
 ដល់អ្នក ដរាបដល់អស់ជីវិតផង ។

[១៧៦] (នាយនេសាទ...) ពួកសត្វបក្សជាច្រើន ដែលជាមិត្ត
 អាមាត្យក្តី មាតាបិតាក្តី កូនប្រពន្ធក្តី ជាដៅពង្សក្តី ចូរចូរនូវ
 រាជហង្សនេះ ដែលរួចហើយ ព្រោះអ្នកហើរទៅអំពីទីនេះ ។
 ពួកមិត្ត របស់ពួកសត្វដទៃជាច្រើន ដែលប្រហែលគ្នានឹងមិត្ត
 របស់អ្នក ដូចអ្នកជាសំឡាញ់ស្មើជីវិត នឹងរាជហង្សឈ្មោះធម្មរដ្ឋៈ
 នេះ មិនមានកងទីនេះទេ ។

អសីតិនិយោគ បឋមំ ចុល្លហំសទាតកំ

សោតេសហាយំ មុញ្ញាមំ ហោតុរាជា តវាធុតោ
កាមំ ខិប្បមិតោ ភត្តា ញាតិមជ្ឈេ រិរោចថ ។

[១៧៧]សោ បតីតោ បមុត្តេន ភត្តុនា ភត្តុតារវោ
អជ្ឈរាសថ វង្គង្គោ វាចំ កណ្ណសុខំ ភណំ
ឃំ លុទ្ធក ធន្នស្ស ហ សទ្ធិហិ ញាតិកិ
យថាហមជ្ឈេ ធន្នមិ មុត្តំ ទិស្វា ទិជាជិបំ ។

[១៧៨]ឃិហិតំ អនុសិក្ខាមិ យថា ត្រមបំ លុច្ឆសេ
លាភំ តវាយំ^(១) ធនរដ្ឋា ទាបំ កតិញ្ចំ ន ធន្នតិ ។
ខិប្បមន្តេបរំ ភត្តា រញ្ញោ ធសេដ្ឋហិ ដោ ឧកោ
អពន្ធន្ធេ បកតិក្ខតេ កាដេ ឧកយតោ បិតេ ។
ធនរដ្ឋា មហារាជ ហំសាជិបតីនោ វេមេ
អយំ ហិ រាជ ហំសាជំ អយំ សេនាបតីតរោ ។

១ ឧ. យឃយំ ។

អសីតិវាត ចុល្លហិលជាតក ទី ១

ខ្ញុំនោះបានលែងនូវរាងហង្សជាសំឡាញ់របស់អ្នក ព្រះរាជារបស់
អ្នកចូរទៅតាមអ្នកចុះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរហើរទៅអំពីទីនេះតាម
ក្រាម្នាជាឆាប់ ហើយរុំរឿងក្នុងកណ្តាលពួកញាតិចុះ ។

(១៧៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ហង្សឈ្មោះសុមុខៈនោះ មានចិត្តត្រេក
អរ ព្រោះម្ចាស់ផុតចាកចំណង ជាសត្វគោរពម្ចាស់ កាលពោល
នូវវារៈជ័យស្រួលដល់ត្រចៀក ទើបពោលថា បពិត្រនាយនេ-
សាទ យើងត្រេកអរព្រោះបានឃើញនូវស្តេចបក្សី ដែលរួចចាក
អន្ទាក់ក្នុងថ្ងៃនេះ យ៉ាងណា លោកចូរត្រេកអរជាមួយនឹងពួក
ញាតិទាំងអស់ យ៉ាងនោះចុះ ។

(១៧៨) លោកចូរមកនេះ ខ្ញុំប្រៀបប្រដៅលោកឲ្យបានលាភ រាងហង្ស
ឈ្មោះធូរដួះនេះ ឥតឃើញសេចក្តីអាក្រក់ របស់លោកតិបត្តិ
ទេ ។ លោកចូរ(នាំយើងខ្ញុំ)ទៅក្នុងរាងបូរីជាឆាប់ ហើយបង្ហាញ
ចំពោះព្រះរាជា នូវយើងខ្ញុំទាំងពីរនាក់ដែលមិនជាប់ចំណង មាន
សភាពជាប្រក្រតីបិតនៅលើអម្រែកទាំងពីរខាង ។ (លោក
ក្រាបទូលថា) បពិត្រមហារាជ ហង្សទាំងពីរនេះ កើតក្នុង
ត្រកូលធូរដួះ ជាអធិបតីលើពួកហង្ស ឯហង្សនេះ ជាព្រះរាជា
របស់ហង្សទាំងឡាយ ហង្សមួយទៀតនេះជាសេនាបតី ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជិតកំ

អសំសយំ វេទំ ទិស្វា ហំសរាជំ នរាជិទោ

បតីនោ សុមនោ វិត្តោ ពហំ ទស្សតីតេ ជនំ ។

[១៧៧] តស្សតីតវចនំ សុត្តា កម្មុណា ឧបទានយំ

ចិប្បមន្តេប្បំ ភន្តា រញ្ជោ ហំសេ អទស្សយំ

អពន្ធធ្ធិ បកិត្តក្ខតេ កាដេ ឧភយតោ បិតេ។

ធនរដ្ឋា មហារាជ ហំសាជិបតីនោ វេមេ

អយំ ហំ រាជា ហំសារំ អយំ បេនាបតីតរោ ។

[១៧៨] កងំ បនំមេ វិហដ្ឋា តវ ហត្ថត្តមាភតា

កងំ លុទ្ធា មហន្តានំ វស្សុវេសេ អជ្ឈតា ។

[១៧៩] វិហិតា សន្តិមេ ទាសា បល្លលេសុ ជនាជិប

យំ យនាយតនំ មញ្ញោ ទិដានំ ទាលារោជនំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ព្រះរាជាជាអធិបតីលើពួកជន ទ្រង់បានទតឃើញរាជហឫទ័យនេះ
ហើយ មុខជាទ្រង់មានព្រះរាជហឫទ័យក្រេកអររីករាយ នឹង
ប្រទាននូវព្រៀងជាច្រើនដល់អ្នក ឥតសង្ស័យ ។

(១៧៧) នាយនេសាទ លុះបានស្តាប់រោក្យហឫទ័យឈ្មោះសុមុខៈ
នោះហើយ ក៏បង្កើតកិច្ចការ រួច (នាំហឫទ័យទាំងពីរ) ទៅខាង
ក្នុងបុរីយ៉ាងឆាប់ ហើយបង្ហាញចំពោះព្រះរាជានូវហឫទ័យទាំងពីរ
ដែលមិនជាប់អន្តរាគមន៍ មានសភាពតាមប្រក្រតី បិតនៅលើអម្រែក
ទាំងពីរខាងថា បពិត្រមហារាជ ហឫទ័យទាំងពីរនេះ កើតក្នុង
ត្រីកូលធិតរដ្ឋៈ ជាអធិបតីលើពួកហឫទ័យ ឯហឫទ័យនេះជាព្រះរាជា
របស់ហឫទ័យទ្បាយ ហឫទ័យមួយទៀតនេះ ជាសេនាបតី ។

(១៧៨) (ព្រះរាជា...) ហឫទ័យទាំងនេះ មកបិតនៅក្នុងកណ្តាប់ដៃរបស់អ្នក
តើដោយហេតុដូចម្តេច អ្នកជានាយព្រាន បានដល់នូវភាពជាធំ
ជាងសត្វហឫទ័យដ៏ធំ ។ ទាំងទ្បាយក្នុងទីនេះ ដោយហេតុដូចម្តេច ។

(១៧៩) (ព្រានព្រៃ...) បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ទូលព្រះបង្គំ
ជាខ្ញុំស្គាល់នូវកន្លែងជាទីប្រជុំនៃពួកសត្វស្វាបណា ។ ជាទីធ្វើ
ឲ្យអស់ទៅនៃជីវិត នៃពួកសត្វស្វាប ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានដាក់
អន្តរាគមន៍នេះលើកក់ទាំងទ្បាយ (ក្នុងកន្លែងនោះ ។) ។

អសីតិធិតេ បឋមំ បុល្លហំសង្កាតំ

តាទិសំ ចាសមាសជ្ជ	ហំសរាជា អពជ្ឈេជ
តំ អពជ្ជោ ឧចាសីនោ	មមាយំ អជ្ឈកាសថ ។
សុទ្ធករំ អនរិយហិ	ធិបាតេ ភារមតមំ
កត្តរត្តំ បរក្កនោ	ធម្មយុត្តោ វិហង្កមោ ។
អត្តោយំ ចជិត្តាន	ជីវិតំ ជីវិតារហោ
អនុត្តននោ អាសីនោ	កត្តំ យាបិត្តំ ជីវិតំ ។
តស្ស តំ វចនំ សុត្តា	បសាទមហាមជ្ឈិតា
តតោ នំ ចាម្មបី ចាសា	អនុញ្ញាសី សុខេន ច ។
សោ បតតោ បមត្តន	កត្តនា កត្តការវោ
អជ្ឈកាសថ វង្កន្តោ	វាចំ កក្កន្តាសុខំ កណំ ។
ឃី លុទ្ធក ធម្មស្ស	សហ សត្វហិ ញាតិក
យថាហមជ្ជ ធម្មាមិ	មត្តំ ទិស្វា ទិដ្ឋាធិបំ ។
ឃហិ តំ អនុសិក្ខាមិ	យថា ត្រមបំ លច្ឆសេ
លាភំ ក្យាយំ ធម្មរដ្ឋោ	ចាបំ តិញ្ចំ ន ធម្មតិ ។

អសីតិនិបាត ចុល្លហំសជាតក ទី ១

រាជហង្សបានមកជាប់អន្ទាក់ប្រាកដដូច្នោះ ចំណែកហង្សជាសេនា-
 បតីនេះ មិនជាប់អន្ទាក់ទេ តែចូលទៅទំជិតនឹងរាជហង្សនោះ
 ហើយបាននិយាយនឹងទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ។ ហង្សជាសេនាបតីនេះ
 (បានធ្វើ) នូវអំពើដែលពួកជនមិនមែនជាអរិយៈធ្វើបានដោយក្រ
 ជាសត្វប្រកបដោយធម៌ សន្តិភូតក្នុងប្រយោជន៍ របស់ម្ចាស់
 បានប្រកាសនូវភាពខ្លាំងខ្លួនជាសត្វដ៏ទុក្ខម ។ ហង្សជាសេនាបតី
 នេះ ជាសត្វគួរនឹងរស់នៅ តែស្វីលះបង់នូវជីវិតខ្លួន កាល
 សរសើរ(នូវគុណនៃម្ចាស់)ហើយទំនៅ បានសុំនូវជីវិតម្ចាស់ ។
 ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានស្តាប់ពាក្យនោះ របស់ហង្សសេនាបតីនោះ
 ហើយ ទើបដល់នូវសេចក្តីជ្រះថ្លា លំដាប់នោះ ទូលព្រះបង្គំ
 បានដោះរាជហង្សនោះចាកអន្ទាក់ ទាំងបានអនុញ្ញាតឲ្យទៅដោយ
 ស្រួល ។ ហង្សជាសេនាបតីនោះ ក៏មានចិត្តរីករាយ ព្រោះម្ចាស់
 បានរួចហើយ ជាសត្វគោរពម្ចាស់ កាលនឹងពោលវាចាដ៏ស្រួល
 ដល់គ្រូចៀក បានពោលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រានព្រៃ ថ្ងៃនេះ
 ខ្ញុំរីករាយ ព្រោះបានឃើញស្តេចបក្សីដែលរួចហើយយ៉ាងណា
 សូមឲ្យលោករីករាយ ជាមួយនឹងពួកញាតិទាំងអស់យ៉ាងនោះ ។
 លោកច្បូមកនេះ ខ្ញុំនឹងប្រៀនប្រដៅឲ្យបាននូវលាភ រាជហង្ស
 ឈ្មោះធុតរដ្ឋនេះ ឥតឃើញសេចក្តីអាក្រក់គឺបត្តិចរបស់លោកទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ខិប្បមន្តេប្បំ កត្តា	រត្តោ និស្សហំ លោ ឧកោ
អតន្តោ បកតិភ្នុតេ	កាលេ ឧភយតោ បិតេ ។
ធនវជ្ជា មហារាជ	ហំសារជិបតិលោ នមេ
អយញ្ញំ រាជា ហំសានំ	អយំ សេនាបតិភ្នុតោ ។
អសំសយំ នមំ ទិស្វា	ហំសារាជំ នរាជិលោ
បតិលោ សុមនោ វិត្តោ	តហំ និស្សតិ តេ ធនំ ។
ឃរមេតស្ស វចនា	អានីតាមេ ឧកោ មយោ
ឃត្តេ ហិ នមេ អស្ស	ឧកោ អនុមតា មយោ ។
សោយំ ឃរុត្តេតោ បក្ខិ	ទិដោ បរមធម្មិកោ
មាទិសស្ស ហិ លុទ្ធស្ស	ជនយេយ្យាថ មទ្ធាំ ។
ឧបយានត្ថុ តេ នេវ	នាញ្ញំ បស្សមិ ឃទិសំ
សទ្ធិសារក្កុណិកតាមេ	តំ បស្ស មនុជានិប ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

លោកបូរណ៍យើងខ្ញុំទៅក្នុងបុរីជាតាប ហើយបង្ហាញព្រះរាជានូវ
 យើងខ្ញុំទាំងពីរនាក់ ដែលមិនជាប់ចំណង មានសភាពជាប្រក្រតី
 បិតនៅលើអម្រែកទាំងពីរខាង ។ (លោកក្រាបទូលថា) បពិត្រ
 មហារាជ ហង្សទាំងនេះ កើតនៅក្នុងត្រកូលធុររដ្ឋៈជាអធិបតីលើ
 ពួកហង្ស ឯហង្សនេះជាព្រះរាជារបស់ហង្សទាំងឡាយ ហង្សមួយ
 ទៀតនេះជាសេនាបតី ។ ព្រះរាជានាំដំលើពួកជនបានទេតឃើញ
 រាជហង្សនេះហើយ មុខជានឹងមានព្រះទ័យត្រេកអរសាមនស្ស
 រីករាយ នឹងព្រះរាជទាននូវទ្រព្យដ៏ច្រើន ដល់លោកដោយពិត ។
 ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ បាននាំហង្សទាំងពីរនេះមក តាមពាក្យហង្ស
 ជាសេនាបតីនេះយ៉ាងនេះ ព្រោះថា ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានបើក
 លែងហង្សទាំងពីរនេះ ក្នុងទីនោះរួចទៅហើយ ។ សត្វបក្សីនោះ
 ជាទូជាត មានដំណើរយ៉ាងនេះ ប្រកបដោយធម៌ដ៏ក្រៃលែង
 ព្រោះថា សត្វបក្សីនោះបានញ៉ាំងចិត្តដ៏ទន់ឱ្យកើតដល់ព្រានព្រៃ
 ប្រាកដដូចជាទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ។ បពិត្រព្រះសម្មតិទេព ទូល
 ព្រះបង្គំជាខ្ញុំ មិនឃើញដង្ហាយដទៃ ក្នុងស្រុកនៃព្រានបក្សី
 ដ៏សមគួរដល់ព្រះអង្គឡើយ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងពួកមនុស្ស
 សូមព្រះអង្គទតមើលនូវដង្ហាយនោះ ។

អសីតិភិយោ មបំ ចុល្លហំសិយាតកំ

[១៨២] ទិស្វា ទិសីន្នំ វាជានំ បីបេ សោវណ្ណាមយេ សុកេ

អជ្ឈកាសថ វដ្ឋង្គំ វាចំ កណ្ណាសុខំ កណំ ។

កច្ចំ នុ កោតោ កុសលំ កច្ចំ កោតោ អនាមយំ

(១)

កច្ចំ វដ្ឋមិទំ ដីតំ ធម្មេន មនុស្សាសសី ។

[១៨៣] កុសលា ញោវេម ហំស អថា ហំស អនាមយំ

អថា វដ្ឋមិទំ ដីតំ ធម្មេន មនុស្សាសហំ ។

[១៨៤] កច្ចំ នុ តេ អមច្ចេសុ ធាសោ កោចិ នវដ្ឋិតំ

កច្ចំ ប តេ តវត្តេសុ ធាវកច្ចុន្នំ ជីវិតំ ។

[១៨៥] អថាបី មេ អមច្ចេសុ ធាសោ កោចិ នវដ្ឋិតំ

អថាបី តេ មមត្តេសុ ធាវកច្ចុន្នំ ជីវិតំ ។

[១៨៦] កច្ចំ តេ សាទិសី ករិយា អស្សុវា បិយកាណំនិ

បុត្តវបយសុបេតា តវ ធម្មវសានុតា

១ ខ. មនុស្សភិ ។

អសីតិចារា ចុល្លហំសធាតា ទី ១

[១៨២] រាជហង្សបានឃើញព្រះរាជា ទ្រង់គង់នៅលើតាំងជាវិការៈ
នៃមាសដ៏ស្អាត កាលនឹងពោលនូវវាចាឲ្យស្រួលដល់គ្រូចៀក
បានពោលថា ព្រះអង្គបានសេចក្តីសុខស្រួលទេ ព្រះអង្គមិន
មានជម្ងឺអ្វីទេ មួយទៀត ព្រះអង្គគ្រប់គ្រង ដែនដីធំទូលាយ
នេះ តាមធម៌ដែរឬ ។

[១៨៣] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់ហង្ស យើងមានសេចក្តីសុខស្រួល
ទេ ម្ចាស់ហង្ស យើងមិនមានជម្ងឺអ្វីទេ ម្យ៉ាងទៀត យើងគ្រប់
គ្រងដែនដីធំទូលាយនេះ តាមធម៌ហើយ ។

[១៨៤] (រាជហង្ស...) កំហុសបន្តិចបន្តួចរបស់ព្រះអង្គមិនមានក្នុងពួក
អាមាត្យទេ ពួកអាមាត្យទាំងនោះ មិនអាស្រ័យជីវិតព្រះ
ប្រយោជន៍ទាំងឡាយរបស់ព្រះអង្គទេ ។

[១៨៥] (ព្រះរាជា...) កំហុសបន្តិចបន្តួចរបស់យើង មិនមានក្នុងពួក
អាមាត្យទេ អាមាត្យទាំងនោះ មិនអាស្រ័យជីវិតព្រះប្រយោជន៍
ទាំងឡាយរបស់យើងទេ ។

[១៨៦] (រាជហង្ស...) អគ្គមហេសីរបស់ព្រះអង្គដែលមានជាតិស្មើ
គ្នា ជាស្រីស្តាប់បង្គាប់ ពោលពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយ
បុត្រ រូបនឹងយស លុះអំណាចសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ព្រះអង្គដែរឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បិដកំ

[១៨៦] អយេ មេសាទិសី ភវិយា អស្ស្កា បិយកាលិដិ

បុត្តបយេស្វបេតា មម ធន្តវសានុតា ។

[១៨៧] ភវន្តិ^(១) កិច្ចិ នុ មហា- សត្តហត្តត្តតំ គតោ

នុត្តមាបជ្ជំ វិបុលំ តស្មី បវមមាបទេ ។

កិច្ចិ យញ្ញាបតតានន ទណ្ឌាន សមទោមយិ

ឃុមេតេសំ ជញ្ញំ ទាតិកំ ភវតិ តាវទេ ។

[១៨៨] ខេមហាសិ មហារាជ ឃុមាចរិយាសតិ

ន ចាយំ កិញ្ចវស្មាសុ សត្តវ សមបជ្ជថ ។

បច្ចុកម្បត្តំ នេសាទោ បុត្រោ អជ្ឈកាសថ

តទាយំ សុមុទោយេវ បណ្ឌិតោ បច្ចុកាសនិ ។

តស្ស តវចនំ សុតា បសានមយមជ្ឈតា

តតោ មំ ទាមុចិ ទាសា អនុញ្ញាសិ សុខេន ច ។

និទញ្ច សុមុខេនេវ ឃុតទត្ថាយ ចិដ្ឋិតំ

កោតោ សកាសេ អាតមនំ ឃុតស្ស ធនមិច្ឆតា ។

១ ខ. ភវន្តិ ។ ម. ភវន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

[១៨៧] (ព្រះរាជា...) អគ្គមហេសីរបស់យើងដែលមានជាតិស្មើ
គ្នា ជាស្រីស្តាប់បង្គាប់ ពោលនូវពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ប្រកប
ដោយបុត្រ រូប នឺយស លុះអំណាចសេចក្តីប្រាថ្នារបស់យើង។

[១៨៨] អ្នកដ៏ចម្រើន លុះក្នុងកណ្តាប់ដៃសត្រូវដ៏ធំ ដល់នូវសេចក្តី
ទុក្ខដ៏ធំ ក្នុងអន្តរាយទីមួយនោះដែរឬ ។ ព្រានព្រៃបានស្ទុះ
ចូលទៅសំពង់អ្នកដោយដម្បងដែរឬ ដ្បិតអំពើយ៉ាងនេះ តែង
មានជាធម្មតា ដល់ពួកអ្នកធ្វើអំពើអាក្រក់ ក្នុងខណៈនោះ ។

[១៨៩] (រាជហឿន...) បពិត្រមហារាជ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានសេចក្តី
រក្សមក្សានុទេ កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះ ព្រានព្រៃនេះ មិន
ដល់ (នូវភាពនៃខ្លួន) ដូចជាសត្រូវចំពោះទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំតិច
តួចឡើយ ។ ព្រានព្រៃនេះ ថយបន្តិច ។ ក៏បានសាកសួរ
ទូលព្រះបង្គំជាមុន គ្រានោះ ហឿនឈ្មោះសុមុខៈ ជាបណ្ឌិត
បាននិយាយតបវិញ ។ ព្រានព្រៃបានស្តាប់ពាក្យហឿនឈ្មោះ
សុមុខៈនោះហើយ ក៏បានដល់នូវសេចក្តីជ្រះថ្លា លំដាប់នោះ
ព្រានព្រៃបានដោះទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំអំពីអន្ទាក់ ទាំងបានអនុញ្ញាត
ឲ្យទៅដោយស្រួលផង ។ ដំណើរមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះអង្គនេះ
គឺហឿនឈ្មោះសុមុខៈចង់បានទ្រព្យដល់ព្រានព្រៃនេះ បានគិត
ហើយដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រានព្រៃនេះ ។

អសីតិនិពេត បឋមំ ចុល្លហំសទិកកំ

[១៧០]ស្វាភតពោរិទំ ភវតំ បតតោ ចស្មំ ទស្សនា

ឯសោ ពាបិ ពហវិវត្តំ លភតំ យាវទិច្ឆតិ ។

[១៧១]សន្តប្បយិត្វា នេសាទំ គោតេហិ មនុជានិទោ

អន្សកាសេ វត្ថុដោ វចំ កណ្ណាសុខំ កណំ

[១៧២]យំ ខនុ ធម្មមាដិទំ វសោ វត្តតំ កិញ្ចំ ទំ

សខុតិស្សរិយំ ភវតំ ចសាសេ យទិច្ឆេ ។

នានត្ថំ ខុបកោត្ថំ វ យញ្ចញំ ខុបកេប្បតិ

ឯតំ ទនាមិ វេ វិវត្តំ វស្សរិយំ វិស្សជានិ វេ ។

[១៧៣]យថា ចច្យា យំ សុមុខោ អន្សកាសេ យ្យ បណ្ឌិតោ

កាមសា ខុទ្ធិសម្បន្នោ តមស្ស បរមប្បិយំ ។

[១៧៤]អហំ ខនុ មហារាជ ឆានភជានិវត្តំ

បដិវត្តំ ទស កោមិ ទមេសោ វិទយោ សិយា ។

អសីតិណិត ចុល្លហំសជាតក ទី ១

[១៧០] (ព្រះរាជា...) ដំណើរមករបស់អ្នកដ៏ចំរើនទាំងឡាយ ជា ការ
ស្រួលណាស់ហើយ យើងមានចិត្តត្រេកអរព្រោះការបានឃើញអ្នក
ឯព្រានព្រៃនេះ ចូរបានទ្រព្យដាច់ច្រើនដរាបទល់អស់ចំណង់ចុះ ។

[១៧១] (អភិសមុទ្ធគាថា) ព្រះរាជាជាធំជាងមនុស្ស បានញ៉ាំងនាយនេ-
សាទឲ្យឆ្អែតស្តាប់ស្តាប់ដោយភោគៈភាមដំណើរដែលសត្វបក្សីហង្ស
និយាយនូវពាក្យដ៏សុខស្រួលដល់ត្រចៀក បានពោលហើយ ។

[១៧២] (ព្រះរាជា...) អំណាច (របស់យើង) ប្រព្រឹត្តទៅអស់ទីជាទីទ្រង់
ទុកនូវធម៌ (ច្បាប់) ណា អ្នកដ៏ចំរើនចូរជាធំក្នុងទីទាំងអស់នោះ
សូម្បីតិចតួច ចូរគ្រប់គ្រងនូវទីជាទីប្រាថ្នាចុះ ។ ម្យ៉ាងទៀត ទ្រព្យ
ណាដទៃអាចសម្រេចដើម្បីនឹងឲ្យទាន ឬជាគ្រឿងប្រើប្រាស់
យើងឲ្យនូវទ្រព្យនោះដល់អ្នក យើងនឹងលះនូវការៈជាធំដល់អ្នក។

[១៧៣] ប្រសិនបើហង្សរឃ្លោះសុមុខៈ ជាបណ្ឌិតបរិបូណ៌ដោយប្រាជ្ញា
នេះ ពោលនូវពាក្យដល់យើងភាមសេចក្តីប្រាថ្នា ពាក្យនោះជា
ទីស្រឡាញ់របស់យើងក្រៃពេក ។

[១៧៤] (ហង្សសេនាបតី...) បពិត្រព្រះមហាក្សត្រ ទូលព្រះបង្គំ
ជាខ្ញុំ ដូចជានាគរាជ (ចូលទៅ) កាន់ចន្លោះ (វៃក្តី)
មិនអាចនឹងក្រាបទូលតបបានទេ ដ្បិតការក្រាបទូលតបនោះ
មិនមែនជាច្បាប់ សម្រាប់ទូលព្រះបង្គំ ជាខ្ញុំឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ពាកំ

អម្បាគោត្តោវសោសេដ្ឋោ ត្រញ ឧត្តមសត្តរោ
 ក្រមិណាលោមនុស្សំឆោ បូជានាហ្មហិ ហេតុភិ ។
 តេសំ ឧភិវុទ្ធិ កណាតំ វត្តមារេ វិនិច្ឆយេ
 នន្តរំ បដិវត្តតំ បេស្សេន មនុជាធិប ។

[១៧៥] ធម្មេន កិរេនេសារោ បណ្ឌិតោ អណ្ណោជោ វតិ

នហោវ អកតត្តស្ស ធមយោ ឃតានិសោសិយា ។
 ឃវំ អត្តបកតិមា ឃវំ ឧត្តមសត្តរោ
 យាវតត្តមយា ទិដ្ឋា ឆាញំ បស្សមិ ឃទិសំ ។

តុដ្ឋោស្មំ រោ បកតិយា វាក្យេន មជ្ជរេន ច
 ឃសោ ចាបិ មមច្ឆឆោ ចិវំ បេស្សេយ្យរោ ឧភោ ។

(១)

[១៧៦] យំ កិច្ចំ បរមេ មិត្តំ កតមស្មាស្មំ តំ តយា

បត្តា និស្សំសយំ ត្យម្ហា កត្តិវស្មាស្មំ យា តវំ ។

១ ឧ. យំ កំញំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធិតក

រាជហឫទ្ធិប្រសើរបំផុតជាងពួកទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនោះផង ព្រះអង្គ
ជាសត្វដ៏ទុក្ខមរក្សផែនដីជាធំជាងមនុស្សផង គួរទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ
បូជាដោយហេតុដ៏ច្រើន ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងមនុស្ស កាល
ដែល ការវិនិច្ឆ័យ កំពុងប្រព្រឹត្តទៅ អាមាត្យជាអ្នកបំរើមិនគប្បីក្រាប
ទូលក្នុងបន្ទោះនៃព្រះអង្គ ទាំងពីរកំពុងមានព្រះបន្ទូលនោះឡើយ ។

[១៧៥] (ព្រះរាជា...) បានឮថា នាយព្រាន បានសរសើរអ្នក
ដោយធម៌ថា អ្នកជាបក្សីបណ្ឌិត ប្រាជ្ញាបែបនេះមិនគប្បីមាន
ដល់សត្វដែលមានអត្តភាពមិនទាន់សម្រេច ។ អ្នកមានប្រក្រតី
ដ៏ប្រសើរយ៉ាងនេះ ជាសត្វខ្ពង់ខ្ពស់យ៉ាងនេះ សត្វទាំងឡាយ
ទាំងប៉ុន្មានដែលយើងបានឃើញហើយ យើងមិនដែលឃើញនូវ
សត្វដទៃបែបនេះ ។ យើងត្រេកអរដោយបានឃើញអ្នកទាំងពីរ
ជាដំបូងផង ដោយ ពាក្យដ៏ពិរោះផង ។ នេះជាសេចក្តីពេញចិត្តរបស់
យើង យើងគប្បីចូលរួមអ្នកទាំងពីរ អស់កាលជាអង្វែង ។

[១៧៦] (រាជហឫទ្ធិ...) អំពើណាដែលត្រូវធ្វើចំពោះមិត្តដ៏ប្រសើរ អំពី
នោះព្រះអង្គបានធ្វើហើយចំពោះទូលព្រះបង្គំទាំងពីរ សេចក្តី
រាប់អានណា របស់ព្រះអង្គ ចំពោះទូលព្រះបង្គំទាំងពីរ ទូល
ព្រះបង្គំទាំងពីរឃ្នាតហើយ ចាកព្រះអង្គ ដោយឥតសង្ស័យ ។

អសីតិនិយោគ បឋមំ ចុល្លហំសជាតកំ

អនុញ្ញា ដូន សុមហា-	ញាតិសង្ឃស្សមន្តរំ
អនុស្សនេន អស្មាកំ	ឱក្ខំ ពហុសុ បក្ខិសុ ។
តេសំ សោកិរិយាតាយ	តយា អនុមត្តា មយំ
តំ បទិត្តិណតោ កត្វា	ញាតិ បស្សេម្បិទ្ធម ។
អន្ទាហំ វិបុលំ បីតិ	កវតំ វិហាមិ ទស្សនា
ឃសោ វាបិ មហាអត្តោ	ញាតិវិស្សសនា សិយា។
(១៧៧) ឥទំ វត្តា ធនរដ្ឋោ	ហំសវាជា នវាធិបំ
ឧត្តមំ ជវមន្ទាយ	ញាតិសង្ឃមុនាភម្មំ ។
តេ អរោតេ អនុប្បត្តេ	ទិស្វាន បរមេ ទិដេ
កេកាតិមក្កំ ហំសា	បុត្តិសន្នោ អជាយថ ។
តេ បតតា បម្បត្តេន	កត្តនា កត្តការវា
សមន្តា បរិករិសុ	អន្ទាជា នវទ្ធិបច្ចយា ។

អសីតិនិបាត បុណ្ណហិសជាតក ទី ១

សេចក្តីទុក្ខឯណោះ បានកើតឡើងហើយក្នុងបក្សជាច្រើន ព្រោះ
 មិនឃើញនូវទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងពីរ ក្នុងចន្លោះនៃពួកញាតិ
 ជាច្រើន ដោយពិត ។ យើងទាំងពីរដែលព្រះអង្គអនុញ្ញាត
 ហើយ ដើម្បីកិច្ចការបង្គំនូវសេចក្តីសោក របស់បក្សទាំងនោះ
 បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវសត្រូវ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងពីរ
 សូមធ្វើប្រទេសព្រះអង្គ ហើយទៅចូលនឹងពួកញាតិ ។ ទូល
 ព្រះបង្គំជាខ្ញុំ បានសេចក្តីត្រេកអរដ៏ធំទូលាយ ព្រោះបានចូល
 ព្រះអង្គដោយពិត ម្យ៉ាងទៀត ប្រយោជន៍ធំនេះ កើតមាន
 ព្រោះតែសេចក្តីស្និទ្ធស្នាលចំពោះញាតិ ។

[១៧៧] (អភិសម្មុទ្ធគាថា) លុះរាជហង្សឈ្មោះធីតរដ្ឋៈ (នឹងហង្ស
 ឈ្មោះសុម្ភុខៈ) បានពោលពាក្យនេះ ចំពោះព្រះរាជាជាធំលើជន
 រួចហើយ ក៏ហើរសំដៅទៅរកពួកញាតិ អាស្រ័យនូវសន្ទុះដ៏
 ទុត្តម ។ សត្វហង្សទាំងឡាយ បានឃើញនូវហង្សដ៏ទុត្តមទាំងពីរ
 នោះមិនមានរោគមកដល់ហើយ ក៏បានធ្វើនូវសម្លេងថា កេកា ។
 សួរសំឡេងយ៉ាងខ្លាំង ក៏កើតមានឡើង ។ បក្សទាំងនោះ មាន
 សេចក្តីត្រេកអរ ព្រោះម្ចាស់រួចហើយ ជាសត្វគោរពចំពោះ
 ម្ចាស់ ជាសត្វបាននូវទីពឹង ហើយហើរក្រឡឹងជុំវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[១៧៨] ឃី មិច្ឆាវតំ អត្តា សទ្ធិ ហោន្ណិ បដស្តិណា
ហំសា យថា ធនវដ្ឋា ញាតិសង្ឃមុតា ភម្មន្តិ ។

ចុល្លហំសជាតកំ បឋមំ ។

មហាហំសជាតកំ

[១៧៩] ឃតេ ហំសា បក្កមន្តិ វន្តិដ្ឋា ភយមេវតា
ហិវត្ថេ ហេមវណ្ណា កាមំ សុម្មុខ បក្កម ។
ឌីហាយ មំ ញាតិគណា ឃកំ នាសវសំ ភតំ
អនបេត្តមាណា កច្ឆន្តិ ភី ឃកោ អវហីយសិ ។
បនេវ បតតំ សេដ្ឋ ធន្តិ ពន្លេ សហាយតា
មា អនិយាយ ហារេសិ កាមំ សុម្មុខ បក្កម ។

[២០០] នាហំ មុត្តបរេតាបិ ធនវដ្ឋ តុវំ ជិហោ
ជីវិតំ មរណំ វា មេ តយា សន្និ ភវិស្សតិ ។
នាហំ មុត្តបរេតាបិ ធនវដ្ឋ តុវំ ជិហោ
ន មំ អនវយសំ យុត្តេ តត្ថេ យោ ជេតុមវហសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[១៩៨] ប្រយោជន៍ទាំងអស់ របស់ពួកជនអ្នកមានមិត្ត រមែងសម្រេច
សេចក្តីសុខយ៉ាងនេះ ដូចជាហង្សឈ្មោះធនរដ្ឋៈ នឹងហង្សឈ្មោះ
សុមុខៈ បានហើរចូលទៅកណ្តិតញាតិដូច្នោះ ។

ចប់ ចុល្លហង្សជាតក ទី ១ ។

មហាហិសជាតក

[១៩៩] (រាជហង្សពោលថា) ហង្សទាំងឡាយនេះ ត្រូវភ័យគំរាមហើយ
នាំគ្នាហើរទៅ ម្ខាលសុមុខៈ អ្នកមានស្បែកដូចមាស មានសម្បុរ
ដូចមាស អ្នកចូរហើរទៅតាមប្រាថ្នាចុះ ។ ពួកបក្សីជាញាតិ
បានលះចោលនូវយើង ដែលលុះអំណាចនៃអន្ទាក់តែម្នាក់ឯង មិន
អាចយំហើរទៅ អ្នកក្រាញនៅតែម្នាក់ឯងដូចម្តេច ។ ម្ខាលអ្នកដ៏
ប្រសើរជាងពួកបក្សី អ្នកចូរហើរទៅចុះ ព្រោះថាភាពជាសំឡាញ់
នឹងយើងដែលជាបំណង មិនមានទេ អ្នកកុំធ្វើខ្លួនឲ្យសាបសូន្យ
ចាកសេចក្តីសុខឡើយ ម្ខាលសុមុខៈ អ្នកចូរហើរទៅតាមប្រាថ្នាចុះ។

[២០០] (ហង្សសេនាបតីឈ្មោះសុមុខៈពោលថា) បពិត្រព្រះបាទធនរដ្ឋៈ
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ សូម្បីសេចក្តីទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ ក៏មិនគប្បីលះ
ចោលព្រះអង្គ ដ៏វិតចូសេចក្តីស្តាប់របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងមានជា
មួយព្រះអង្គ ។ បពិត្រព្រះបាទធនរដ្ឋៈ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ សូម្បី
សេចក្តីទុក្ខគ្របសង្កត់ហើយ ក៏មិនគប្បីលះចោលព្រះអង្គ ទាំង
ព្រះអង្គក៏មិនគួរប្រកបទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ក្នុងអំពើមិនប្រសើរទេ ។

អសីតិនិទាតេ ទុតិយំ មហាហំសជិតតំ

សត្យមារោសេសា ត្យប្បិ សិបិទ្រេសមិទេ បិទោ ។

ញាតោសេនាបតិទ្យាហំ ហំសានំ បរុត្តម

កថមហំ វិកត្តិស្សំ ញាតិមជ្ឈេ វេតោ កតោ

តំ ហិត្យា បតតំ សេដ្ឋ កិទ្ធនេ វក្ខាមិទោ កតោ

វេន ណាណំ ចជិស្សាមិ ហានិយំ កត្តម្យស្សហោ ។

[២០០] ឃសោ ហិទម្មោ សុម្ភុខ យំ ត្ថំ អរិយបទេ បិទោ

យោ កត្តារំ សទារំ មំ ន បរិច្ចត្តម្យស្សហោ ។

តញ្ជិមេ បេត្តមា នស្ស កយំ នត្រេវ ជាយតិ

អទិកច្ចសិ ត្ថំ មយំ ឃិក្ខតស្ស ជីវិតំ ។

[២០២] វេច្ឆេវំ មន្តយេនានំ អរិយានំ អរិយវុត្តិនំ

នណ្ឌាមា នាយ នេសានោ អាបតិ តុរិទោ កុសំ ។

អសីតិនិបាត មហាហង្សនិបាត ទី ២

ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ជាកុមារមានវ័យស្មើគ្នា ជាសំឡាញ់នឹងព្រះអង្គ
 បិតនៅក្នុងអំណាចចិត្ត របស់ព្រះអង្គ ដែលជាចិត្តប្រព្រឹត្តទៅ
 ដោយប្រពៃ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ ជាងពួកនៃហង្ស
 ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ប្រាកដជាសេនាបតីរបស់ព្រះអង្គ លុះទូល
 ព្រះបង្គំជាខ្ញុំហើរទៅអំពីទីនេះ នឹងថ្ងៃសេចក្តីក្នុងកណ្តាលញាតិ
 ដោយប្រការដូចម្តេច បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរ ជាងពួកបក្សី
 ទូលព្រះបង្គំលះចោលព្រះអង្គ ហើយទៅអំពីទីនេះ នឹងប្រាប់
 (ដំណឹង) របស់ព្រះអង្គដូចម្តេច ទូលព្រះបង្គំនឹងលះបង់ជីវិត
 ក្នុងទីនេះ មិនអាចនឹងធ្វើអំពើ មិនប្រសើរទេ ។

(២០១) (រាជហង្ស. .) ម្ចាស់សុមុខៈ នុះជាធម៌ (របស់បុរាណកបណ្ឌិត
 ទាំងឡាយ) ព្រោះថា អ្នកបិតនៅក្នុងគន្លងរបស់ជនដ៏ប្រសើរ
 មិនអាចលះបង់នូវយើងដែលជាម្ចាស់ផង ជាសំឡាញ់ផង ។ ដូច
 ថា កាលយើងសំឡឹងមើលអ្នក សេចក្តីក៏យកមិនកើតសោះទេ
 អ្នកបានញ៉ាំងយើងដែលមានសភាពយ៉ាងនេះ ឲ្យបាននូវជីវិត ។

(២០២) (អភិសម្ពុត្តាថា) កាលដែលហង្ស ដ៏ប្រសើរ (តំរូវ)
 មានការប្រព្រឹត្តិ ដ៏ប្រសើរ កំពុងប្រឹក្សាគ្នា យ៉ាងនេះ
 ដូច្នោះ នាយនេសាទកាន់ដំឡូង ប្រញាប់មក ដល់ភ្នំម ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

តមាបតន្តំ ទិស្វាន សុម្មទោ អត្រ្រាហយំ^(១)

អដ្ឋាសិ បុរតោ រណ្ណេ ហំសោវិស្សាសយំ ព្យេថំ។

មា ភាយំ បតតំសេដ្ឋ ធម៌ ភាយន្តំ តាទិសា

អហំយោ តំ បយុញ្ជិស្សំ យុត្តំ ធម្មបសញ្ញតំ

តេន បរិយាបទានេន ឱប្បំ ចាសា បមោក្ខសិ ។

[២០ ៣] តស្ស តំ វចនំ សុត្តា សុម្មុខស្ស ភាសិតំ

បហដ្ឋនោ មោនេសានោ អញ្ញានិស្សបនាមយំ ។

ន មេ សុតំ វ ទិដ្ឋំ វ ភាសនោ មាណសី ទិដ្ឋា

អយំ ត្រាហន្តោ វត្តន្តោ ចដន្តោ មាណសី តំ ។

តន្តំ តាយំ ទិដ្ឋា ហោតិ មុត្តោ ពន្ធិ ឧទាសសិ

ឱហាយ សត្តណាយន្តំ កី ឃកោ អវហយសិ ។

[២០ ៤] ភថាមេសោ ទិដ្ឋាមិត្ត សេនាបត្តស្ស កាវយំ

តមាបនេ បរិច្ឆន្តំ ឧស្សុហោ វិហិតាទិបំ ។

១ ឧ. អបរិច្ឆហំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ហឿនឈ្នះសុមុខៈ លុះបានឃើញនាយនេសាទនោះ មកដល់
 កំបិតនៅខាងមុខរាងហឿន ហើយលួងលោមរាងហឿនដែលកំពុង
 ភ័យ រួចបានស្រែកថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរ ជាងសត្វស្វាប
 ព្រះអង្គកុំភ័យឡើយ ព្រោះថាបក្សីទាំងឡាយប្រហែលព្រះអង្គ
 រមែងមិនភ័យទេ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ នឹងប្រកបសេចក្តីព្យាយាម
 ដ៏សមគួរ ដែលអាស្រ័យនូវធម៌ ព្រះអង្គនឹងរួចចាកអន្តរក្ក ជា
 ឆាប់ ដោយសេចក្តីព្យាយាមនោះមិនខាន ។

(២០៣) នាយនេសាទ បានឮសុភាសិត របស់ហឿនឈ្នះសុ-
 មុខៈនោះហើយ ក៏ព្រម បង្ហាន់នូវអញ្ជា ចំពោះហឿន
 ឈ្នះសុមុខៈនោះថា អ្នកជាបក្សីពោលនូវភាសា របស់មនុស្ស
 ពោលពាក្យដ៏ប្រសើរ បញ្ចេញនូវវាចាជាប់របស់មនុស្សដែលអញ
 មិនធ្លាប់ឮ មិនធ្លាប់ឃើញ ។ បក្សីនេះត្រូវជាអ្វីនឹងអ្នក អ្នកជា
 សត្វរួចហើយ ចូលមករកសត្វជាប់ ពួកបក្សីហើរចោលអស់ទៅ
 ហើយ ម្តេចក៏អ្នកក្រាញនៅតែម្នាក់ឯង ។

(២០៤) (ហឿនសេនាបតី ..) ឲ្យព្រានព្រៃជាសត្រូវនឹងបក្សី ឯរាងហឿន
 នោះជាព្រះរាជារបស់ខ្ញុំ ខ្ញុំជាសេនាបតីរបស់រាងហឿននោះ ខ្ញុំមិន
 អាចលះចោលស្តេចបក្សីនោះ ក្នុងកាលមានសេចក្តីអន្តរាយទេ ។

អសីតិទិពោ ទុតិយំ មហាហំសជិតកំ

មហាភណ្ណាយំ ភត្តា មេ មា ឃោ កោ ព្យាសំ អតោ

យជា តំ សម្មំ នេសាទ ភត្តាយំ អតិកោ រមេ ។

[២០៥] អរិយេវុត្តិ វង្គដ្ឋ យោ បិ ណាមមហាយសិ

ចជាមិ តេ តំ ភត្តារំ ភច្ឆុដ្ឋកោ យជាសុទ្ធំ ។

[២០៦] សចេ អត្តប្បយោគេន ឌិហិតោ ហំសមត្តិំ

មដិក្កណ្ណាម តេ សម្មំ ឃតំ អភយទត្តិណំ ។

នោ ចេ អត្តប្បយោគេន ឌិហិតោ ហសមត្តិំ

អនិស្សរោ មុញំ អម្មោ វេយ្យំ កយំរាសិ លុទ្ធក ។

[២០៧] យស្សត្ថុភតិកោ រញ្ញោ កាមំ តស្សវ មាមយ

តត្ថ សំយមនោ រាជា យជាភិញ្ញំ ករិស្សតិ ។

អស់តិចិត្ត មហាហង្សជាតក ទី ២

ព្រះរាជារបស់ខ្ញុំនេះ ជាម្ចាស់នៃពួកហង្សដ៏ច្រើន កុំដល់នូវ
សេចក្តីវិនាសតែម្នាក់ឯងឡើយ បពិត្រនាយនេសាទជាសំឡាញ់
ព្រោះថា រាជហង្សនេះជាម្ចាស់ ខ្ញុំតែងត្រេកអររីករាយ (ក្នុង
សំណាក់រាជហង្សនោះ) ។

(២០៥) (ត្រានត្រៃ...) ម្ចាស់សត្វហង្ស អ្នកណា បានគោរពដុំ
អាហារ (ដែលបានអំពីម្ចាស់) អ្នកនោះឈ្មោះថា ប្រព្រឹត្តធម៌
ដ៏ប្រសើរ យើងនឹងលែងនូវម្ចាស់របស់អ្នកនោះ អ្នកទាំងពីរចូរ
ទៅតាមស្រួលចុះ ។

(២០៦) (ហង្សសេនាបតី...) នៃសំឡាញ់ បើលោកដាក់អន្ទាក់
ពួកហង្សនឹងបក្សីដ៏សេស ដោយសេចក្តីព្យាយាមរបស់ខ្លួន យើង
ខ្ញុំនឹងទទួលនូវអកយទាននេះ របស់លោក បើលោកមិនដាក់
អន្ទាក់ពួកហង្ស នឹងបក្សីដ៏សេស ដោយសេចក្តីព្យាយាមរបស់
ខ្លួនទេ បពិត្រនាយនេសាទ លោកមិនមែនជាធំ កាលលែង
នូវយើងខ្ញុំ ឈ្មោះថា ធ្វើនូវការលួច ។

(២០៧) លោកជាបុគ្គលស្អីឈ្នួល របស់ព្រះរាជាណា លោកចូរនាំ
យើងខ្ញុំឲ្យដល់ទៅព្រះរាជានោះតាមប្រាថ្នាចុះ ព្រះរាជាព្រះនាម
សំយមៈ នឹងធ្វើតាមគាប់ព្រះទ័យ ក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍នោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ពិភកំ

[២០៨] វិច្ឆេវវត្ថោ នេសារោ ហេមវណ្ណោ ហរត្ថេ

ឧកោ ហត្ថេហិ បត្តយ្ហិ^(១) បញ្ជេ អដ្ឋិវេនហិ ។

តេ បញ្ជេតេ បត្តិ ឧកោ កស្មវវណ្ណិនេ

សុម្ពំ ធនរដ្ឋេ លុទ្ធា អានាយ បត្តមំ ។

[២០៩] ហរិយមារោ ធនរដ្ឋោ សុម្ពំ ឯតទ្ធព្រិ

ពាធិំ ភាយាមិ សុម្ពំ សាមាយ លក្ខណ្ហយា

អស្មាកំ វធមណ្ណាយ អថត្ថានំ វធិស្សតិ ។

នាកហិសា ច សុម្ពំ សុហេមា ហេមសុត្តនា

កោញ្ចំ សុម្ពុត្តិវេ កិចណា ទូន វុច្ឆតិ ។

[២១០] ឯវិមហន្តោ លោកស្ស អប្បមេយ្យោ មហាគណី

ឯកិត្តមទិសោ ចេយ្យ នយំ ចញ្ជវត្ថោមិវ ។

១ ខ. សំណេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[២០៨] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លុះហឿនឃ្លោះសុមុខៈ និយាយយ៉ាងនេះ ហើយ នាយនេសាទ ក៏យកដៃស្នូយនូវហឿនទាំងពីរ ដែល មានសម្បុរនឹងស្បែកដូចមាន ហើយដាក់ទៅក្នុងទ្រូង ។ ព្រាន ព្រៃបាននាំយកបក្សឃ្លោះសុមុខៈ ១ ឃ្លោះធម្មរដ្ឋៈ ១ ទាំងពីរ មានសម្បុរដ៏ក្លែក ទំនេរក្នុងទ្រូងនោះហើយចៀសចេញទៅ ។

[២០៩] រាជហឿនឃ្លោះធម្មរដ្ឋៈ ដែលព្រានព្រៃ កំពុងនាំទៅ បាន ពោលពាក្យនេះនឹងហឿនឃ្លោះសុមុខៈថា ម្ចាស់សុមុខៈ ខ្ញុំខ្លាច (សេចក្តីស្ងប់) នៃនាងបក្សឃ្លោះសុហេមា ដែលមានសម្បុរ ដូចមាន មានភ្នែកប្រកបដោយលក្ខណៈខ្លាំងណាស់ តែនាង សុហេមាបានដឹងថាគេសម្លាប់នូវយើងទាំងពីរហើយ មុខជានឹង សម្លាប់នូវខ្លួនដែរ ។ ម្ចាស់សុមុខៈ នាងបក្សឃ្លោះសុហេមាជាធីតា នៃបាទហឿន ដែលមានស្បែកល្អដូចមាន ជាសត្វកំព្រាទូញយំ ដោយពិត ដូចជាក្រៀលញី ទូញយំប្របន្នេរសមុទ្រដូច្នោះ ។

[២១០] (ហឿនសេនាបតី...) ព្រះអង្គជាធំជាងហឿន មានគុណ ប្រមាណមិនបាន ជាម្ចាស់នៃហ្វូងហឿន ជាច្រើនយ៉ាងនេះ ហើយសោកស្តាយ នូវមេហឿនមួយ ការយំនេះ ហាក់ដូច ជាមិនសមគួរ ដល់ព្រះអង្គ ដែលមានប្រាជ្ញាជាឡើយ ។

អសីតិទិពតេ ទុតិយំ មហាហំសដាតំ

វាតោវ គុដ្ឋមាទេតិ ទុកយំ ធម្មតាបតិ

ពាលោ អាមតិបត្តិវំ លោលោ អន្លោវ អាមសំ ។

អវិនិច្ឆយញ្ញ អត្តសុ មន្លោវ បដិកាសិ មំ

កំច្ចាតិច្ចំ ន ដាមាសិ សម្បត្តោ កាលបរិយាយំ ។

អន្ត្រុត្រោ ទុដិវេសិ យោ សេយ្យោ មញ្ញសិត្តិយោ

ពហុសាជារណា បោតា សោណ្ណានំ សុកយំ ។

មាយា ចេតា មវិចិវ សោកា រោតា ចុប្បន្តវំ

ទរវំ ពុដ្ឋមា ចេតា មច្ចុតាសា គុណានយា ។

តាសុ យោវិស្សសេ ចោសោ សោ នវេសុ ទរាជមេ ។

អសីតិនិទាន មហាហង្សជានក ទី ២

ព្រះអង្គសោកស្តាយ ព្រោះតែស្រ្តីទាំងឡាយ ធម្មតាស្រ្តីទាំង
ឡាយដូចជាខ្យល់ក្នុងយក ខ្យល់ក្លិនទាំងល្អទាំងអាក្រក់ទាំងពីរ ឬ
ដូចជាក្មេងល្ងង់ ចាប់យកផ្លែឈើទាំងខ្ចីទាំងទុំ ពុំនោះសោតដូច
មនុស្សខ្វាក់ ជាអ្នកស្រែកឃ្លាន កាន់យកអាមិសៈ (ទាំងល្អទាំង
អាក្រក់) ។ ព្រះអង្គមិនដឹងនូវការវិនិច្ឆ័យក្នុងប្រយោជន៍ទាំងឡាយ
ដូចជាមនុស្សល្ងង់ប្រាកដ ដល់ទូលព្រះបង្គំ លុះដល់កាលជាទី
ស្លាប់ទៅតែមិនដឹងអំពីដែលគួរធ្វើនឹងមិនគួរធ្វើឡើយ ។ ព្រះអង្គ
ជាបុគ្គលឆ្លាតពាក់កណ្តាល និយាយផ្ដេសផ្ដាស ព្រោះថាព្រះអង្គ
សីគាល់នូវស្រ្តីទាំងឡាយថាប្រសើរបំផុត ព្រោះថាស្រ្តីទាំងនេះ
ជាសាធារណៈដល់ជនច្រើន ដូចជារោងសុរាជាសាធារណៈដល់
ពួកអ្នកលេង ។ មួយទៀត ស្រ្តីទាំងនេះ មានមាយាដូចជា
ថ្លែបណ្តើរកូន ជាទីសោយសោក ជាទីកើតនៃរោគ ជាទីឧបទ្រព
ស្រ្តីទាំងនេះមានអធ្យាស្រ័យដ៏រន្ធតូស ជាចំណង់សម្រាប់ចង ជា
អន្ទាក់នៃសេចក្តីស្លាប់ ជាគុហាសម្រាប់នៅ (របស់មច្ឆុរាជ) បុរស
ណា ទុកចិត្តក្នុងស្រ្តីទាំងនោះ បណ្តាបុរសទាំងឡាយ បុរស
នោះឈ្មោះថា បុរសដោកទាប ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[២០០] បេ វុឡោហិ ឧបញ្ញាតំ កោ តំ និដ្ឋិតុមរហតំ

មហាក្ខត្តិយោ នាម លោកស្មី ឧបបជ្ជិតុំ ។

ខំ ឡា បណិហិតា តាសុំ^(១) រតំ តាសុំ^(២) បតដ្ឋិតា

វិជានំ តាសុំ^(៣) រហន្តំ យទិទំ សត្តា បដាយរេ

តាសុំ កោ និព្វិដេ ចោសោ ចាណាមាសដ្ឋ ចាណិកំ ។

តុមេវ នាញោ សុម្ភ ដីនំ អត្តសុ យុញ្ជសិ

តស្ស ត្យដ្ឋ កយេ ជាតេ កំតេន ជាយតេ មតំ ។

សញោ ហិ សំសយេ បត្តោ កយំ កិរុ តតក្ខតំ

បណ្ឌិតា ហិ មហន្តានោ អត្តេ យុញ្ជន្តំ ទុយ្យដេ ។

ឯតទត្តាយ វាជានោ ស្សរមិច្ឆន្តំ មន្តំ

បដិពាហិតំ យំ សុរោ អាបទំ អត្តបរិយាយំ ។

១-២ ឱ. ម. ត្យសុ ។ ៣ ម. វិជានំ ត្យសុ ។

(២១១) (រាជហង្ស...) (វត្តគីស្ត្រី) ណា ដែលពួកជនអ្នកចំរើន
 ដោយប្រាជ្ញាបញ្ញាហើយ បុគ្គលណា គួរតែដៀលនូវស្រ្តីនោះ
 បាន ធម្មតាស្រ្តីទាំងឡាយ មានគុណច្រើន ហើយកើតឡើង
 ក្នុងលោក (មុនគេ) ។ ល្បែងគេតាំងទុក ក្នុងស្រ្តីទាំងនោះ
 សេចក្តីត្រេកអរកំតាំងនៅក្នុងស្រ្តីទាំងនោះដែរ ពូជទាំងឡាយ
 រមែងលូតលាស់ឡើងក្នុងស្រ្តីទាំងនោះ គឺពួកសត្វទាំងអស់ តែង
 កើត (ត្រូវអាស្រ័យស្រ្តីទាំងនោះ) បុរសដូចម្តេច ប្តូរជីវិតដោយ
 ជីវិតហើយ គប្បីឡើយណាយក្នុងស្រ្តីទាំងនោះ ។ ម្ចាស់សុមុខៈ
 អ្នកឯងហ្នឹងហើយ មិនមែនជាអ្នកដទៃ រមែងប្រកបក្នុងប្រយោជន៍
 ចំពោះពួកស្រ្តី ភ័យកើតឡើងដល់អ្នកក្នុងថ្ងៃនេះ គំនិតរបស់អ្នក
 ក៏កើតឡើងដោយសេចក្តីភ័យ ។ ជនទាំងអស់ដល់នូវសេចក្តី
 សន្ស័យ ក្នុងជីវិតហើយជាអ្នករន្ធត់ ប្រឹងអត់ទ្រាំនូវសេចក្តីខ្លាច
 ចំណែកពួកបណ្ឌិត ជាអ្នកបិតនៅក្នុងទីដ៏ប្រសើរ តែងប្រកប
 ក្នុងប្រយោជន៍ដែលគេប្រកបបានដោយក្រ ។ ព្រះរាជាទាំង
 ឡាយ តែងប្រាថ្នានូវមន្ត្រី ដែលមានសេចក្តីភ្ញើវក្សា ដើម្បី
 ប្រយោជន៍ការពារ នូវអន្តរាយនេះ ព្រោះមន្ត្រីដែលភ្ញើវក្សា
 រមែងឃាត់ នូវសេចក្តីអន្តរាយ នឹងការពារ នូវខ្លួនបាន ។

អសីតិនិបាតេ ទុតិយំ មហាហំសធាតំ

ហា ឆោ អដ្ឋំ វិកត្តិស្សំ រញ្ញោ ស្យនា មហានសេ

តថាហិ វិញ្ញោ បត្តានំ ដលំ វេជ្ជំ វតំ វជំ ។

មុត្តោបំ នេច្ឆសិ ឡឡុតំ សយំ ពដ្ឋំ ឡនាតមិ

សោសដ្ឋំ សំសយំ បត្តោ អត្តំ កុណាហិ មាមុំ ។

[២១២] សោត្ថំ យោតំ បយុញ្ញស្សំ យុត្តំ ធម្មបសញ្ញាតំ

មម បរិយាបទានេន មម ចានោសនំ បរ។

[២១៣] មា ភាយំ បតតំ សេដ្ឋំ នហិ ភាយុត្តំ តានិសា

អហំ យោតំ បយុញ្ញស្សំ យុត្តំ ធម្មបសញ្ញាតំ

មម បរិយាបទានេន ទិប្បំ ចានោ បមោក្ខសិ ។

[២១៤] សោ លុទ្ធាហំ សកាជេន រាជន្ទារំ ឡនាតមិ

បជិវេនេន មំ រញ្ញោ ធម្មវដ្ឋាយមាតតោ ។

អសីតិនិបាត មហាហង្សនិបាត ទី ២

ពួកពិសេសរបស់ព្រះរាជាកុំរះនូវយើងក្នុងរោងគ្រូក្នុងថ្ងៃនេះ យ៉ាង
ណា (អ្នកចូរធ្វើ) យ៉ាងនោះចុះ ដ្បិតសម្បុរស្វាបសម្លាប់អ្នក(នឹង)
យើង ដូចផ្លែឫស្សីសម្លាប់នូវដើមឫស្សី ។ អ្នករួច (ជាមួយនឹង
យើង) ហើយមិនចង់ហើរទៅ ចូលមករកចំណងដោយខ្លួនឯងវិញ
ថ្ងៃនេះ អ្នកនោះដល់នូវសេចក្តីសង្ស័យ (ក្នុងជីវិត) អ្នកចូរកាន់
យកនូវប្រយោជន៍ចុះ កុំបានតែមាត់ឡើយ ។

(២១២) អ្នកនោះ ចូរប្រកបព្យាយាមដ៏សមគួរ ប្រកបដោយធម៌
ប្រព្រឹត្តនូវការស្វែងរកនូវជីវិត ឲ្យដល់យើង ដោយព្យាយាម
របស់អ្នកចុះ ។

(២១៣) (ហង្សសេនាបតី...) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរជាងសត្វ
ស្វាប ព្រះអង្គកុំខ្លាចឡើយ ដ្បិតសត្វទាំងឡាយ ប្រហែល
ព្រះអង្គ វាមិនមិនខ្លាច ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំនឹងប្រកបនូវព្យាយាម
ដ៏សមគួរប្រកបដោយធម៌ ព្រះអង្គនឹងរួចចាកអន្ទាក់ យ៉ាងឆាប់
ដោយព្យាយាម របស់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ។

(២១៤) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា)ព្រានព្រៃនោះ បានចូលទៅកាន់ទ្វារព្រះ-
រាជវាំងទាំងអម្រែក ហង្ស (ពោលថា) អ្នកទាំងឡាយ ចូរក្រាប
ទូលព្រះរាជាថា ខ្ញុំជារាជហង្សរណ្ណៈធូតរដ្ឋៈ នេះមកហើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[២០៥] តេ ទិស្វា បញ្ញាសង្ការេ ឧកោ លក្ខណាសម្មតេ

ខល្ម សញ្ញាមនោ រាជា អមទ្ទេ អដ្ឋកាសថ ។

ទេថ លុទ្ធស្សវត្ថាជិ អន្ធិ ចានញ្ច កោជនំ

កាមត្ថំរោ ហិរញ្ញាស្ស យាវន្តំ ឃស វច្ឆតិ ។

[២០៦] ទិស្វា លុទ្ធិ បសន្ធិតំ កាសិរាជេនទ្រព្វំ

យនាយំ សម្ម ខេមក បណ្ណាហំសេហិ វច្ឆតិ ។

កតំ វច្ឆិមជ្ឈតតំ ចាសហត្តោ ឧចាភមិ

ឌិកត្ថំ ញាតិសធឿហិ ទិម្ពជ្ឈិមំ កតំ ភហិ ។

[២០៧] អដ្ឋមេសត្តមា វត្តំ អាណាណិ ឧចាសត្តោ

បទមេតស្ស អន្ធិសំ អប្បមត្តោយជស្សតោ ។

អថស្ស បទមទ្ធិក្ខំ ចរតោ អាណនេសនំ

តត្ថាហំ ឌិទហិ ចាសំ ឃវន្តំ ទិជមត្តហិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[២១៥] ព្រះរាជា ព្រះនាមសំយមៈ ទេតឃើញហង្សទាំងពីរនោះ

ប្រាកដស្មើដោយបុណ្យ ដែលសម្មតិថា មានលក្ខណៈល្អ
ទ្រង់ត្រាស់ទៅ នឹងពួកអាមាត្យថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរឲ្យសំពត់
បាយ ទឹក នឹងកោដន ដល់នាយព្រាន ចូរបំពេញសេចក្តីប្រាថ្នា
ដោយប្រាកដដែលព្រាននេះប្រាថ្នាចុះ ។

[២១៦] ព្រះរាជាក្នុងដែនកាសី ទ្រង់បានទេតឃើញព្រានព្រៃមានចិត្ត
រីករាយ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ខេមកៈជាសំឡាញ់ បើ
ស្រះបោក្ខរណីពេញពាសដោយពួកហង្ស ។ អ្នកមានដៃកាន់
អន្ទាក់ចូលទៅរកហង្ស ដែលបិតនៅក្នុងកណ្តាលនៃពួកហង្សដុំរុន
រឿង ដោយប្រការដូចម្តេច អ្នកចាប់ហង្សដ៏ទុក្ខមដែលនៅលាយ
ឡើយដោយពួកហង្សជាញាតិ ដោយប្រការដូចម្តេច ។

[២១៧] (ព្រានព្រៃ...) កាលទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ចូលទៅកាន់ទីជាទី
កាន់យកនូវចំណី (របស់ហង្ស) ថ្ងៃនេះ ជាពត្រីគំរប់ ៧ ទូល
ព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ស្វែងរកនូវស្នាមជើងនៃហង្សនោះ ឥតមានឆ្ងេស
ប្រហែស អាស្រ័យនៅតែក្នុងពាង ។ លុះទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ
បានឃើញស្នាមជើងនៃរាងហង្សនោះ ត្រាច់ស្វែងរកទីជាទីកាន់
យកចំណីហើយ ទើបទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានដាក់អន្ទាក់ក្នុងទីនោះ
រួចចាប់យករាងហង្សនោះ ដោយទុបាយយ៉ាងនេះ ។

អសីតិនិទ្ទេស ទុតិយំ មហាហំសជាតកំ

[២១៨] លុទ្ធានុ វេមេ សក្កិណា អថ ឃិកោតិ កាសសិ

ចិត្តំ នុ តេ វិបរិយត្តំ អាទ្ទិ តិទ្ធិជីតិសសិ ។

[២១៩] យស្សលោហិតកា តាលា តបនេយ្យានិកា សុកា

ទុរំ សំហច្ច តិដ្ឋន្តិ លោមេតន្តំ ឧបាតមិ ។

អថាយំ កស្សរោ បក្ខិ អនោ ពន្ធមាតុរំ

អរិយំ ព្រូតហន្តោ^(១) អដ្ឋាសិ វនោ មាទុសិ តិរំ ។

[២២០] កតន្តនានិ សុម្ភិ ហន្តំ សំហច្ច តិដ្ឋសិ

អាទ្ទិ មេ បរិសំ បត្តោ កយាកីតោ ន កាសសិ ។

[២២១] ធាហំ កាសិបតិ កីតោ ឡិក្កយ្ហ បរិសំ តវ

ធាហំ កយា ន កាសិស្សំ វាក្យំ អត្តស្មិ តាទិសេ ។

១ ឧ. ព្រូតោ ។

អសីតិនិទាត មហាហង្សនិទាត ទី ២

[២១៨] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់នាយព្រាន បក្សីនេះ ចុះហេតុអ្វីក៏
បានជាអ្នកពោលថា បក្សីមួយ ចិត្តរបស់អ្នកប្រែប្រួលឬ ឬមួយ
អ្នកប្រាថ្នា ដូចម្តេចវិញ ។

[២១៩] (ព្រានព្រៃ...) ឆតក្រហមលក្ខី រុន្សៀង បិតនៅផ្ទាល់
នឹងទ្រូងនៃហង្សណា ហង្សនោះ បានចូលមកជាប់អន្ទាក់ របស់
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ចំណែកបក្សីដែលភ្នំផ្ទៃកនេះ មិនបានជាប់
អន្ទាក់ទេ ចំរើននូវអរិយធម៌ បានឈរនិយាយវាវាជាប់របស់មនុស្ស
នឹងបក្សីដែលជាប់ចំណងកំពុងតែក្តៅក្រហាយ (ដោយទុក) ។

[២២០] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់សុមុខៈ ឥឡូវនេះ អ្នកឈរទល់ចង្កា
(បិទមាត់) តើព្រោះហេតុអ្វី ឬក៏អ្នកមកកណ្តាលបរិស័ទរបស់
យើងហើយ មានសេចក្តីក៏យខ្លាច ទើបមិនពោល ។

[២២១] (ហង្សសេនាបតី...) បពិត្រព្រះអង្គ ជាជំកូងដែនកាសី
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ មិនមែនខ្លាច ព្រោះតែចូលមកកាន់បរិស័ទ
របស់ព្រះអង្គទេ ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ មិនមែនជានឹងមិននិយាយ
ព្រោះខ្លាចទេ កាលបើមានហេតុប្រាកដដូច្នោះហើយ ទូលព្រះ
បង្គំជាខ្ញុំមុខជានឹង (បញ្ចេញ) នូវវាវា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតពំ

[២២២] ន ទេ អភិស្សន្តំ បស្សេ ន រាជេ នបិ បត្តិកេ

នាស្ស ចម្ពំ វ កំដំ វ វម្ពំនេ ច ធនុត្តហោ ។

ន ហិរញ្ញំ សុវណ្ណំ វ នគរំ វ សុមាបិភំ

ឌីកិណ្ណាបិភំ ឌីកិ នធិមដ្ឋាលកោដ្ឋកំ

យត្ថ បរិដ្ឋោ សុមុខ ភាយិតតំ ន ភាយសិ ។

[២២៣] ន មេ អភិស្សនេនតោ នគរេន ធនេន វ

អបថេន បដំ យាម អន្តរិក្ខេ ចរា មយំ ។

សុតា ច បណ្ឌិតា ត្រុហា និម្ពណា ចត្តបិណ្ណកា

ភាសេមត្តវតី វ ចំ សច្ចេចស្ស បតិដ្ឋិតោ ។

កិញ្ច តុយំ អសច្ចស្ស អនិយស្ស កិរិស្សិត

មុសាវាចិស្ស លុទ្ធស្ស កណិតិបិ សុភាសិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

(២២២) (ព្រះរាជា...) យើងមិនឃើញតាហាន មិនឃើញពលរថ
 មិនឃើញពលថ្មីរជេង មិនឃើញខែល មិនឃើញជនអ្នកកាន់
 អវ័យ្យង មិនឃើញជនអ្នកពាក់អាវក្រោះ មិនឃើញអ្នកកាន់ធ្នូ
 របស់អ្នកឡើយ ។ ម្ចាស់សុមុខៈ យើងមិនឃើញប្រាក់ ឬមាស
 ឬនគរ ដែលគេសាងល្អហើយ ជានគរមានគូដំដែរជាស មិន
 ងាយទៅមកបាន ជានគរមានប័រមនីវក្វាងទ្វារដំមាំទេ ជាកន្លែង
 ដែលអ្នកចូលទៅហើយ មិនខ្លាចនូវហេតុដែលគេត្រូវខ្លាច ។

(២២៣) (ហង្សសេនាបតី...) ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ មិនត្រូវការដោយ
 តាហាន ដោយនគរ ឬដោយទ្រព្យទេ ពួកទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំតែង
 ទៅកាន់ផ្លូវតាមផ្លូវ មិនមែនជាផ្លូវដែលព្រះអង្គទៅបានទេ ទូល
 ព្រះបង្គំជាខ្ញុំគ្រាប់ទៅពូជំពាកាស ។ ព្រះអង្គបានទ្រង់ឮហើយ
 ថា ពួកទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ជាបណ្ឌិត មានប្រាជ្ញាដ៏ល្អិត ជាអ្នក
 គិតនូវអាថ៌កំបាំង បើព្រះអង្គប្រតិស្ថានក្នុងសច្ចៈ ពួកទូលព្រះ
 បង្គំជាខ្ញុំនឹងពោលនូវវាចាដែលមានប្រយោជន៍ ។ ឯវាចាជាសុភា-
 សិត ដែលព្រះអង្គមិនមានសច្ចៈជាបុគ្គលមិនប្រសើរបានពោល
 ដល់ព្រានព្រៃ ជាអ្នកល្ងោភនិយាយកុហកដែរ នឹងធ្វើដូចម្តេច ។

អសីតិនិយម ទុតិយ មហាហំសធាតុកំ

(២២២) តំ ព្រាហ្មណា នំ វចនា វេទំ ខេមម ការយំ

អកយញ្ច តយា យុដ្ឋំ វេទាយោ ទិសជា ទិសា ។

ឌីត្តយ្ហ តេ ហេតុរណី វិប្បសន្នោទកំ សុចី

បហ្មតំ ទាទនំ តត្ថ អហីសា ចេត្ត បក្ខំនំ ។

វេទំ សុត្វាន និគ្សាសំ អាតតម្ហា តវន្តិកេ

តេ តេ ពន្ធស្មា ហាសេន ឯតន្តេ កាសិតំ មុសា ។

មុសារាទំ បុរកត្វា វេទាលោកញ្ច ពាបកំ

ទុកោសន្តិ អតិក្កម្ម អសាតំ ទុបបដ្ឋិតំ ។

(២២៥) ហាបរជ្ជាម សុម្ភ ធម៌ លោកាវ មត្តហិ

សុតា ច បណ្ឌិតាត្យត ធម៌ហ្មណា ចត្តចន្តកា ។

អប្បវត្តវតី វចំ ព្យាហរេយ្យំ វេទានតា

តថាយំ សម្ម នេសាទោ វិត្តោ សុម្ភ មត្តហិ ។

អសីតិនិបាត មហាហង្សនិបាត ទី ២

[២២៤] ព្រះអង្គបានឲ្យគេធ្វើស្រះបោកូរណីឈ្មោះខេមានោះ តាម
 សំដីនៃពួកព្រាហ្មណ៍ ម្យ៉ាងទៀតព្រះអង្គឲ្យគេយោសនានូវអក័យ
 គ្រប់ទិសទាំង ១០ នេះ ។ ថាបើកឲ្យសត្វបក្សីចុះកាន់ស្រះបោកូ-
 រណីដែលមានទឹកដ៏ថ្លាស្អាតចុះ ដ្បិតមានវត្ថុសម្រាប់ទំពាស្មីក្នុង
 ស្រះនោះជាច្រើន ទាំងមិនមានការបៀតបៀននូវពួកសត្វបក្សីក្នុង
 ស្រះនោះទេ ។ ពួកទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំបានឮនូវអក័យនេះ ដែល
 ព្រះអង្គឲ្យយោសនាហើយ បានជាមកក្នុងសំណាក់នៃព្រះអង្គ
 ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងនោះ ជាប់ដោយអន្តរាគមន៍របស់ព្រះអង្គ នេះ
 ហើយជាសំដីកុហករបស់ព្រះអង្គ ។ បុគ្គលធ្វើនូវមុសាវាទផង
 នូវសេចក្តីលោកគឺសេចក្តីប្រាថ្នាដ៏លាមកផង ឲ្យជាប្រធាន រមែង
 កន្លងនូវបដិសន្ធិក្នុងលោកទាំងពីរ ហើយចូលទៅកាន់ទីមិនមាន
 សេចក្តីត្រេកអរ (នរក) ។

[២២៥] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់សុមុខៈ យើងមិនមែនប្រទូស្តអ្នកទេ
 យើងមិនមែនចាប់អ្នក ព្រោះសេចក្តីលោកទេ យើងបានឮថា
 អ្នកទាំងឡាយ ជាបណ្ឌិត មានប្រាជ្ញាដ៏ល្អិត ជាអ្នកគិតនូវអាថ៌
 កំបាំង ។ ធ្វើម្តេចហ្ន៎ ហង្សទាំងឡាយបានមកក្នុងទីនេះ ពោល
 នូវវាវាមានប្រយោជន៍ ម្ចាស់សុមុខៈជាសំឡាញ់ ព្រោះហេតុ
 នោះ បានជាយើងប្រាប់នាយនេសាទនេះ ឲ្យចាប់ (អ្នក) ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

(១)

[២២៦] នេវ ភ្នតា កាសិបតិ ឧបនិស្សិ ជីវិតេ

កាសេមត្តវតី វាចំ សម្បត្តា កាលបរិយាយំ ។

យោ មិគេន មិនំ ហន្តិ បក្ខំនំ បន បក្ខំនា

សុតេន វា សុតំ កិល្យា កិ អនិយតំ តតោ ។

យោ ចារិយរុទំ កាសេ អនិយ ធម្មស្សិតោ

ឧកាសោ ជំសតេ លោកា នីធម្មេ បរត្ថ ច ។

ន មជ្ឈេ យសំ បត្តោ ន ព្យាធម បត្តសំសយំ

វាយមេធម្មេ កិច្ចេសុ សំវេ វិវាជំ ច ។

យេ វុឡិ អត្តនិក្ខតា សម្បត្តា កាល បរិយាយំ

នីធម ធម្មំ ចរិតាន ឃំ តេ តិច្ឆិតា ។

១ ឧ. រីកា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

(២២៦) (ហង្សសេនាបតី...) បពិត្រព្រះអង្គជាធំ ក្នុងដែនកាល
 យើងទាំងឡាយ ជាសត្វ កាលបើជីវិតចូលទៅរក (សេចក្តី
 ស្លាប់) ហើយដល់នូវកាលកំណត់ដែលត្រូវស្លាប់ហើយ ពោល
 នូវពាក្យដែលមានប្រយោជន៍មិនបានទេ ។ បុគ្គលណា សម្លាប់
 ម្រឹគដោយម្រឹគ ឬបក្សីដោយបក្សី ម្យ៉ាងទៀត ហៀតហៀននូវ
 បុគ្គលដែលមានឈ្មោះល្បី ដោយរបស់ ដែលមានឈ្មោះល្បី
 អំពើអ្វីដែលអាក្រក់ជាងអំពើ របស់បុគ្គលនោះទៅទៀត ។ បុគ្គល
 ណា និយាយសំដីដ៏ប្រសើរ ប៉ុន្តែជាបុគ្គលមិនប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រ-
 សើរ បុគ្គលនោះ រមែងយូតចាកលោកទាំងពីរ គឺលោកនេះ
 នឹងលោកខាងមុខ ។ បុគ្គលដែលបាន នូវយស មិនគួរ
 ស្រវឹង ដល់នូវការសង្ស័យ ក្នុងជីវិត មិនគួរទុក្ខលំបាកឡើយ
 គួរព្យាយាមក្នុងកិច្ចទាំងឡាយផង គួរបំពេញប្រហោងគឺ (ទោស)
 ទាំងឡាយផង ។ ពួកបុគ្គលណា ចំរើនដោយគុណ ដល់កាល
 កំណត់ដែលត្រូវស្លាប់ មិនល្មើសធម៌ ទាំងបានប្រព្រឹត្តធម៌ក្នុង
 លោកនេះ ពួកបុគ្គលនោះ រមែងទៅកើតក្នុងវិគ្រត្រីវិញ្ញាណនេះ ។

នំនំ សុត្តា កាសិបតិ ធម្មមត្តនំ ណាលយ

ធនរដ្ឋញ្ច មញ្ញាហិ ហំសានំ បរុវត្តមំ ។

[២២៧] អាហារន្តទកំ បដ្ឋំ អាសនញ្ច មហារហំ

បញ្ជរតោ បមោក្ខាមិ ធនរដ្ឋំ យសស្សំនំ ។

តញ្ច សេនាបតិ ជិរំ និបុណំ អត្តចិន្តកំ

យោ សុខេ សុខិតោរញ្ញោ ទុក្ខិតោយោតិ ទុក្ខិតោ។

ឯនិសោ ខោ អរហតិ បិណ្ឌាមស្មាតុ អត្តនោ

យថាយំ សុមុខោរញ្ញោ ណាណសាណារណោ សទា។

[២២៨] បិបញ្ច សត្វសោវណំ អដ្ឋនានំ មនោរមំ

មដ្ឋំ កាសិករុត្តនំ^(១) ធនរដ្ឋា ទុណវិសិ ។

១ ម. កាសិកមត្តនំ ។

អសីតិនិយាត មហាហង្សជាតក ទី ២

បពិត្រព្រះអង្គជាធិក្សន៍ដែនកាសិ ព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវ
ពាក្យនេះហើយ សូមរក្សានូវធម៌ក្នុងព្រះអង្គចុះ ម្យ៉ាងទៀត សូម
ព្រះអង្គទ្រង់ដោះវិលន៍នូវរាជហង្សឈ្មោះធម៌រដ្ឋៈ ដ៏ប្រសើរលើស
ជាងពួកហង្ស ។

(២២៧) (ព្រះរាជា...) ពួកអ្នកបំរើ ចូរនាំមកនូវទឹក (សម្រាប់លាង
ជើង) ផង នូវប្រេងសម្រាប់លាបជើងផង នូវអាសនៈដែលមាន
ថ្លៃច្រើនផង យើងនឹងដោះនូវរាជហង្សឈ្មោះធម៌រដ្ឋៈដ៏មានយស
ចេញអំពីទ្រង់ ។ ម្យ៉ាងទៀត ហង្សណា កាលបើព្រះរាជា បាន
សេចក្តីសុខ ខ្លួនក៏បានសេចក្តីសុខដែរ ព្រះរាជាបានសេចក្តីទុក្ខ
ខ្លួនក៏បានសេចក្តីទុក្ខដែរ យើងនឹងវិលន៍នូវហង្សនោះ ជាសេនា-
បតី ជាអ្នកប្រាជ្ញ មានប្រាជ្ញាល្អិត អ្នកគិតនូវអាបិកំបាំង ។ បុគ្គល
វែបបនេះ ទើបក្នុងបរិភោគដុំបាយរបស់ម្ចាស់បាន ដូចជាហង្ស
សេនាបតីឈ្មោះសុមុខៈនេះជាសំឡាញ់មានជីវិតស្មើនឹងស្តេច ។

(២២៨) (អភិសម្ពុទ្ធភាថា) រាជហង្សឈ្មោះធម៌រដ្ឋៈ បានចូលទៅ
ទំលើកាំង ជាវិការៈនៃមាសសុទ្ធ មានជើងប្រាំ ជាទឹករាយ
នៃចិត្ត ជាតាំងដំរលីង ត្រាលដោយសំពត់អ្នកដែនកាសិ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

កោច្ឆញ្ចុ សឡសោវណ្ណំ

វេយ្យគ្ស្យបរិសិទ្ធិតំ

សុម្មុទោ អដ្ឋតាវេក្ខំ

ធនវដ្ឋស្សនន្តរា ។

តេសំ កាព្វានបត្តេហិ

បុព្វអាទាយ កាសិយោ

ហំសាទំ អភិហារេសុំ

អន្តរញ្ញោ បរាសិតំ ។

[២២៧] ទិស្វា អភិហាតំ អន្តំ

កាសិរាជេន បេសិតំ

កុសលោ ខត្តជម្មាទំ

តតោ បុច្ឆិ អនន្តរា

កច្ឆិ នុកោតោ កុសលំ

កច្ឆិកោតោ អនាមយំ

កច្ឆិ រដ្ឋមិទំ ដីតំ

ធម្មេន អនុសាសសិ ។

[២៣០] កុសលពោរមេហំស

អថា ហំស អនាមយំ

អថា រដ្ឋមិទំ ដីតំ

ធម្មេន អនុសាសហំ ។

[២៣១] កច្ឆិ កោតោ អមច្ឆេសុ

ទោសោ កោចិ នវិជ្ជិតំ

កច្ឆិ ច តេ តវត្តេសុ

នាវកច្ឆន្តិ ជីវិតំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ចំណែកហឫទ័យសេនាបតី ឈ្មោះសុមុខៈ បានចូលទៅទំលើកៅរ៍
ជាវិការៈនៃមាសសុទ្ធ ដែលពាសដោយស្បែកខ្វាក់ដ៏ជាលំដាប់
នៃរាជហឫទ័យឈ្មោះធុតរដ្ឋៈ ។ ពួកអ្នកដែនកាសីជាច្រើន បាន
នាំយកនូវកោដន៍មានរសដ៏ប្រសើរ ដែលគេបញ្ជូនទៅមួយព្រះ
រាជា ដោយភាជន៍ជាវិការៈនៃមាសទាំងឡាយ ហើយក៏បង្កើន
ទៅដល់ហឫទ័យទាំងនោះ ។

[២២៩] រាជហឫទ័យសាវៃ ក្នុងបដិសណ្ឋារធម៌ លុះបានឃើញទឹក
នឹងកោដន៍ដ៏ប្រសើរ ដែលគេនាំមក ដែលព្រះរាជាក្នុងដែនកាសី
ទ្រង់បញ្ជូនមកហើយ សួរក្នុងកាលជាលំដាប់នោះថា ព្រះអង្គទ្រង់
បានសេចក្តីសុខស្រួលដែរឬ ព្រះអង្គមិនមានជម្ងឺដ៏ម្តាត់អ្វីទេឬ
ព្រះអង្គគ្រប់គ្រងដែនដ៏ធំទូលាយនេះ ដោយធម៌ដែរឬ ។

[២៣០] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់ហឫទ័យ យើងមានសេចក្តីសុខស្រួល
ដែរ ម្ចាស់ហឫទ័យ យើងមិនមានជម្ងឺដ៏ម្តាត់អ្វីទេ យើងគ្រប់គ្រង
ដែនដ៏ធំទូលាយនេះត្រឹមត្រូវ ដោយធម៌ហើយ ។

[២៣១] (រាជហឫទ័យ...) ទោសតិចតួច របស់ព្រះអង្គមិនមានក្នុង
ពួកអាមាត្យទេ អាមាត្យទាំងនោះ មិនអាស្រ័យក្នុងជីវិតចំពោះ
ប្រយោជន៍ទាំងឡាយ របស់ព្រះអង្គទេ ។

អសីតិវិញ្ញាណេ ទុតិយំ មហាហំសដាតកំ

[២ ៣ ២] អដោចិ មេ អមច្ចេស្ក ទោសោ កោចិ ន វិជ្ជិតំ

អដោចិ តេ មមត្តេស្ក បាវកេ ផ្ចំន្តំ ជីវិតំ ។

[២ ៣ ៣] កុច្ចិ តេ សាទិសី ករិយា អស្សវា បិយ កាលាជំ

បុត្តរុបយស្មបេតា តវ ធន្តវសានុតា ។

[២ ៣ ៤] អដោ មេ សាទិសី ករិយា អស្សវា បិយ កាលាជំ

បុត្តរុបយស្មបេតា មម ធន្តវសានុតា ។

[២ ៣ ៥] កុច្ចិ វដ្ឋំ អនុប្បវ័ទ្ធំ អកុតោចិ ឧបទ្កំ

អសាហាសេន ធម្មន សមេន អនុសាសសិ ។

[២ ៣ ៦] អដោ វដ្ឋំ អនុប្បវ័ទ្ធំ អកុតោចិ ឧបទ្កំ

អសាហាសេន ធម្មន សមេន អនុសាសហំ ។

[២ ៣ ៧] កុច្ចិ សន្តោ អបចិតា អសន្តោ បរិវជ្ជិតា

នោ ច ធម្មំ និរត្តិតា អធម្មមនុវត្តសិ ។

អសីតិទិពាត មហាហង្សនិកាយ ទី ២

[២៣២] (ព្រះរាជា...) ខោសតិចត្ថប របស់យើងមិនមានក្នុង
ពួកអាមាត្យទេ អាមាត្យទាំងនោះ មិនអាស្រ័យក្នុងជីវិតចំពោះ
ប្រយោជន៍ទាំងឡាយ របស់យើងទេ ។

[២៣៣] (រាជហង្ស...) អគ្គមហេសីដែលមានជាតិស្មើនឹងព្រះអង្គ ជា
ស្រ្តីស្តាប់បង្គាប់ ពោលនូវពាក្យជាទីស្រឡាញ់ ប្រកបដោយបុគ្គ
រូបនីយស ជាស្រ្តីល្អុះអំណាចសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ព្រះអង្គទេឬ។

[២៣៤] (ព្រះរាជា...) អគ្គមហេសីដែលមានជាតិស្មើនឹងយើង ជា
ស្រ្តីស្តាប់បង្គាប់ ពោលនូវពាក្យជាទីស្រឡាញ់ បានប្រកបដោយ
បុគ្គ រូបនីយស ជាស្រ្តីល្អុះអំណាចសេចក្តីប្រាថ្នារបស់យើង ។

[២៣៥] (រាជហង្ស...) ព្រះអង្គមិនបៀតបៀនអ្នកដែន ដែលមិន
មានឧបទ្រព្យអំពីទីណា គ្រប់គ្រងដោយអាការ មិនរួសរាន់
តាមធម៌ដ៏ស្មើទេឬ ។

[២៣៦] (ព្រះរាជា..) យើងមិនបានបៀតបៀនអ្នកដែនដែលមិនមាន
ឧបទ្រព្យអំពីទីណា គ្រប់គ្រងដោយ ការមិនរួសរាន់តាមធម៌ដ៏ស្មើ ។

[២៣៧] (រាជហង្ស...) ព្រះអង្គទ្រង់បានគោរពពួកសប្បុរសរៀបរង់
ពួកអសប្បុរស មិនលះបង់នូវធម៌ ហើយប្រព្រឹត្តនូវអធម៌ទេឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស វិគរកំ

[២៣៨] សន្តោ ច មេ អបចិត្តា អសន្តោ បរិវេជ្ជិតា

ធម្មមេវា នុវត្តាមិ

អធម្មាមេ ជិវត្តិតោ ។

(១)

[២៣៩] កត្វិ នុយាតតំ ទីយំ

សមវេក្ខាសិ ខត្តិយ

កត្វិ មត្តោ មទទិយេ

បរលោកំ ន សន្តសី ។

[២៤០] អហំ អនាតតំ ទីយំ

សមវេក្ខាមិ បក្ខិម

(២)

បិតោ ទសសុ ធម្មសុ

បរលោកំ ន សន្តសី ។

នាទំ សីលំ បរិច្ចាគំ

អាជ្ជិវំ មទ្ធុវំ តបំ

អក្កោធំ អវិហឹសត្ថា

ខន្តិញ្ច អវិរោធនំ ។

វេច្ឆេត កុសលេ ធម្មេ

បិតេ បស្សាមិ អត្តធំ

តតោ មេ ជាយតេ បិតំ

សោមនស្សញ្ចនប្បកំ ។

សុមុខោ ច អចិន្តិត្តា

វិសុដ្ឋិ ធិរុសំ កិរំ

ការិណោសមនណាយ

អស្មាកាយំ វិហាវ្គ័រោ ។

១ ខ. កថុ ពាពាពិ ។ ២ ខ. ម. សន្តសេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

[២៣៨] (ព្រះរាជា...) យើងបានគោរពនូវពួកសប្បុរស រៀបរយ
នូវពួកអសប្បុរស យើងបានលះបង់នូវអធិប ហើយប្រព្រឹត្តតាម
ធម៌តែម្យ៉ាង ។

[២៣៩] (រាជហង្ស...) បពិត្រក្សត្រ ព្រះអង្គទ្រង់រំពឹង នូវកាលជា
អនាគតដ៏វែងវែង ព្រះអង្គស្រវឹង ក្នុងការម្នាក់ ជាទីពឹងនៃ
សេចក្តីស្រវឹងហើយ មិនគក់ស្មុតនឹងបរលោកឡើយ ។

[២៤០] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់បក្សី យើងតែងប្រមើលមើលនូវកាល
អនាគតដ៏វែង យើងបិតនៅ ក្នុងធម៌ ១០ ប្រការ មិនគក់ស្មុត
នឹងបរលោកឡើយ ។ (ធម៌១០ប្រការគឺ) ទាន ១ សីល ១
បរិច្ចាគ ១ ភាពនៃចិត្តត្រង់ ១ ភាពនៃចិត្តទន់ ១ ភពៈគឺទេវបាសថ-
សីល ១ ការមិនក្រោធ ១ ការមិនបៀតបៀន ១ ខន្តិ ១ កិរិយា
មិនភ្ញាក់ ១ ។ យើងឃើញ នូវកុសលធម៌ទាំងនេះ បិតនៅ
ក្នុងខ្លួន លំដាប់នោះ បីតំនឹងសោមនស្សជាច្រើន កើតឡើង
ដល់យើង ដោយប្រការដូច្នោះ ។ ឯបក្សី ឈ្មោះសុមុខៈ មិន
បានគិត ហើយបញ្ចេញ នូវវាចាដ៏ទ្រោះគោះ ព្រោះតែមិន
បានដឹងច្បាស់ នូវការប្រមូល ក្នុងចិត្ត របស់យើង ។ បក្សីនោះ

អសីតិនិពាគេ ទុតិយំ មហាហំសដាគកំ

សោ កុន្តោ ជុស្តំ វាចំ និច្ឆារេសិ អយោ និសោ

យានស្មាសុ ន វិជ្ជន្តិ នយំទំ បញ្ញាវតាមិវ ។

[២២០] អត្ថំ មេ តំ អតិសារំ វេទេន អនុជាធិប

ធនរដ្ឋេ ច វាជ្ជស្មី ទុក្ខំ មេ វិបុលំ អហុ ។

ត្វំ នោ បិតាវ បុត្តានំ ភូតានំ ធរណីវិវ

អស្មាភំ អធិបញ្ញានំ ឧមស្សុ រាជកុញ្ញ ។

[២២២] ឃវន្តោ អនុមោទាម យំ ការំ ន និក្ខេហសិ

ឡលំ បកិណ្ណសិ បត្តិ ឧជុកោសិ វិហត្តម ។

[២២៣] យន្តិញ្ចំ រតនំ អត្ថំ កាសិរាជនិវេសនេ

រជតំ ជាត្របញ្ច មត្តា វេទ្យុវិយា ពហុ ។

អសីតិវិបាក មហាបាស្សដាតព ទី ២

លុះខឹងហើយ ក៏បញ្ជាញនូវវាចាដ៏ទ្រុឌគោះ ដោយឥតគំនិត
(ពោល) នូវទោសទាំងឡាយដែលមិនមានក្នុងពួកយើង ពាក្យ
នេះមិនមែនដូចពាក្យនៃបុគ្គលមានប្រាជ្ញា (ពោលហើយ) ទេ ។

[២២១] (ហឿនសេនាបតី...) បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងពួកមនុស្ស
ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ មានសេចក្តីកាំងក្លាត់នោះ ព្រោះពោលពាក្យ
ដោយរូសរាន់ពេក ដ្បិតកាលដែលរាជហឿនឈ្នះធនរដ្ឋ ជាប់
ចំណង ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំមានសេចក្តីទុក្ខដ៏ធំ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
ជាអាណាចក្រព្រះអង្គ (ជាទីពឹង) នៃពួកទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំ ដូចជា
បិតា (ជាទីពឹង) នៃកូន ឬដូចធរណី (ជាទីពឹង) នៃពួកក្នុង
សូមព្រះអង្គអត់ទោស ដល់ទូលព្រះបង្គំជាខ្ញុំទាំងឡាយ ដែល
ត្រូវសេចក្តីខុសគ្របសង្កត់ ។

[២២២] (ព្រះរាជា...) យើងរីករាយចំពោះអ្នកយ៉ាងនេះ ព្រោះថា
អ្នកមិនលាក់នូវការនៃចិត្តដ៏កំបាំងរបស់ខ្លួន ម្ចាស់បក្សី អ្នកបាន
ទំលាយចោលនូវចិត្តរឹងក្នុង ម្ចាស់បក្សី អ្នកជាសត្វមានចិត្តគ្រង់ ។

[២២៣] រតនៈណាមួយ គឺប្រាក់ មាស កែវមាតា កែវពៃឡ្យ ជា
ច្រើន មាននៅ ក្នុងព្រះរាជនិវេសន៍ ក្នុងដែនកាសី ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

មណាយោ សង្ខេមត្តញ្ច វត្តកំ ហរិចន្ទនំ

អជិនំ ទន្តកណ្ណញ្ច លោហំ កាឡាយសំ ពហំ

ឯតំ ទនាមំ វេ វិត្តំ ឥស្សរំ វិស្សជាមំ វេ ។

[២៤៤] អន្ធា អបចិត្តា ត្យម្ហា សក្កតា ច រថេសក

ធម្មសុ វត្តហានំ តំ លោ អាចរិយោ កវំ ។

អាចរិយ សមន្តញ្ចតា តយា អនុមតា មយំ

តំ បទក្ខំ ណាលោ កត្តា ញាតិ បស្សេម្បិណម ។

[២៤៥] សត្វត្តំ ចិន្ទយត្តា មន្ទយត្តា យដានមំ

កាសិរាជា អនុញ្ញាសិ ហំសានំ បវត្តមំ ។

[២៤៦] តតោ រត្យាវិសនេ សុរិយស្សត្តមំ បតិ

បេក្ខុតោ កាសិរាជស្ស កវិនតោ វិតាហិសុំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជានិកាយ

មួយទៀត កែវមណី ស័ន្ទ(ជាទុក្ខណាវដ្ត)កែវមុត្តា(មានសណ្ឋាន
មូលដូចផ្នែកនូតព្រៃ) សំពត់ខ្លឹមចន្ទន៍ក្រហម ស្បែកខ្លាយ្យ័ កណ្តុះ
ជាវិការៈនៃភ្នែក លោហៈក្រហម នឹងលោហៈខ្មៅដ៏ច្រើន យើងឲ្យ
នូវទ្រព្យទាំងនេះដល់អ្នក យើងនឹងលះបង់នូវការៈជាធំដល់អ្នក ។

[២២៤] (រាជហង្ស...) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ប្រសើរក្នុងរថ ព្រះអង្គ
បានគោរព ធ្វើសក្ការៈ (ដល់យើងទាំងឡាយ) ដោយពិត សូម
ព្រះអង្គជាអាចារ្យរបស់យើង ដែលជាអ្នកប្រព្រឹត្ត ក្នុងធម៌ទាំង
ឡាយ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាអាចារ្យ ព្រះអង្គបានអនុញ្ញាត បើក
យើងទាំងឡាយឲ្យទៅដោយស្រួលហើយ បពិត្រព្រះអង្គជាអ្នក
ទូន្មាននូវសត្រូវ យើងទាំងឡាយ សូមធ្វើប្រទក្សិណនូវព្រះអង្គ
ហើយទៅចូលនឹងពួកញាតិ ។

[២២៥] (អភិសម្ពុទ្ធតាថា) ព្រះរាជាក្នុងដែនកាសី ទ្រង់បានគិត
បានប្រឹក្សា នូវហេតុដ៏គួរតាមពិត ពេញមួយរាត្រី ហើយទ្រង់
អនុញ្ញាតឲ្យរាជហង្សដ៏ប្រសើរខ្ពង់ខ្ពស់ជាន់ពួកហង្ស ហើរទៅ ។

[២២៦] លំដាប់នោះ កាលដែលរាត្រីនោះអស់ហើយ ព្រះអាទិត្យ
ក៏រះឡើង កាលព្រះរាជា ក្នុងដែនកាសី ទ្រង់កំពុងទេតមើល
សត្វហង្សទាំងពីរ ក៏ហើរចេញទៅ អំពីទីនោះរបស់ព្រះរាជា ។

អសីតិនិយោគ កតិយំ សុពារោជនជិតកំ

[២៤៧] តេ អរោតេ អនុប្បត្តេ ទិស្វាន បរមេ ទិដេ
 កេ កាតិមកកំ ហំសា បុថុសទ្ធោ អជាយេ ។
 តេ បតីតា បមុត្តេន កត្តុណា កត្តុការវា
 សមត្តា បរិករិសុ អណ្ណាជា លទ្ធិបច្ចយា ។

[២៤៨] ឃិ មិត្តវតំ អត្តា សទ្ធិហោន្តិ បទិត្តុណា
 ហំសា យថា ធនវដ្ឋា ញាតិសច្ច័មុតា កម្មន្តិ ។

មហាហំសជិតកំ ទុតិយំ ។

សុពារោជនជិតកំ

[២៤៩] ទេវ កីណាមិ ន វិក្កិណាមិ
 ន ចាមិ មេ សន្និបយោ វេទត្តិ^(១)
 សុក្កច្ឆរបំ វិតទំ បរិត្តិ
 បត្តោទនោ ណលមយំ ទុវិដ្ឋំ ។

[២៥០] អប្បមា អប្បកំ ទដ្ឋា អនុមជ្ឈតោ មជ្ឈកំ
 ពហុមា ពហុកំ ទដ្ឋា អនាទំ ធម្មបជ្ជិតំ ។

១ ខ.ម. ប អត្ថិ ។

អសីតិនិទាត សុធារោជនជាតក ទី ៣

(២៤៧) ហង្សទាំងឡាយ លុះបានឃើញបក្សីហង្សដ៏ប្រសើរ ទាំង
ពីរនោះ មិនមានរោគ មកដល់ហើយ ក៏ធ្វើនូវសម្បជំរកកា ។
ដូច្នោះ សូរស័ព្ទរំពឹងក៏កើតឡើង ។ បក្សីហង្សជាអណ្តូងជាតិ
ទាំងនោះ មានចិត្តរីករាយ ព្រោះម្ចាស់រួចហើយ ជាសត្វគោ-
រពម្ចាស់ ជាសត្វបាននូវទីពឹង ក៏ចោមរោមម្ចាស់ដោយដុំវិញ ។

(២៤៨) ប្រយោជន៍គ្រប់យ៉ាង របស់ពួកជនអ្នកមានមិត្រល្អ រមែងជា
ប្រយោជន៍គួរចំរើន ដូចហង្សរឃ្លោះធម្មវដ្តៈនឹងហង្សរឃ្លោះសុមុខៈ
បានចូលទៅចូបនឹងពួកញាតិ ។

ចប់ មហាហង្សជាតក ទី ២ ។

សុធារោជនជាតក

(២៤៩) (កោសិយសេដ្ឋី ពោលថា) ខ្ញុំមិនមែនទិញ មិនមែនលក់
ទេ មួយទៀត ការសន្សំទុករបស់ខ្ញុំ ក៏មិនមានក្នុងទីនេះដែរ
របស់នេះ មានប្រមាណតិច មានសភាពដ៏ក្រណាស់ បាយ
ចំនួនអង្ករមួយនាឡិកានេះ មិនល្មមដល់ដទៃនាក់ទេ ។

(២៥០) (សក្កិទេវរាជ ពោលថា) បុគ្គលគប្បីឲ្យវត្ថុតិច អំពីវត្ថុ
តិច គួរឲ្យវត្ថុ ពាក់កណ្តាល អំពីវត្ថុ ពាក់កណ្តាល
គួរឲ្យវត្ថុច្រើន អំពីវត្ថុច្រើន ការមិនឲ្យ មិនកើតទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ដាតកំ

តំ តំ វនាមំ កោសិយ ទេហំ នាណំ កុញ្ញ ច

អរិយមគ្គំ សមាហ ទេកាសីលភតេ សុខំ ។

(២៥១)មោយញុស្សហុតំហោតំ មោយញាបិ សមីហិតំ

អតិមិស្មំ យោ និស្មន្តស្មំ ឯកោ កុញ្ញតំ កោជំនំ ។

តំ តំ វនាមំ កោសិយ ទេហំ នាណំ កុញ្ញ ច

អរិយមគ្គំ សមាហ ទេកាសីលភតេ សុខំ ។

(២៥២)សច្ចុតស្សហុតំហោតំ សច្ចញាបិ សមីហិតំ

អតិមិស្មំ យោ និស្មន្តស្មំ ទេកោ កុញ្ញតំ កោជំនំ ។

តំ តំ វនាមំ កោសិយ ទេហំ នាណំ កុញ្ញ ច

អរិយមគ្គំ សមាហ ទេកាសីលភតេ សុខំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

ម្ចាស់កោសិយៈ ព្រោះហេតុនោះ យើងនិយាយនឹងអ្នក ចូរអ្នក
ឲ្យឮទានផង ចូរបរិភោគផង អ្នកចូរឡើងកាន់អរិយមគ្គ ព្រោះ
ថា បុគ្គលអ្នកបរិភោគម្នាក់ឯង មិនបានសេចក្តីសុខទេ ។

(២៥១) (ចន្ទទេវបុត្ត...) បុគ្គលណា កាលបើភ្ញៀវអង្គុយហើយ
បរិភោគនូវភោជនម្នាក់ឯង ការបូជារបស់បុគ្គលនោះ ជាការឥត
អំពើ ទាំងការព្យាយាមជាហេតុឲ្យកើតទ្រព្យ (របស់បុគ្គលនោះ)
ក៏ឥតអំពើដែរ ។ ម្ចាស់កោសិយៈ ព្រោះហេតុនោះ យើងនិយាយ
នឹងអ្នក ចូរអ្នកឲ្យទានផង ចូរបរិភោគផង ចូរឡើងកាន់អរិយមគ្គ
ព្រោះថា បុគ្គលអ្នកបរិភោគម្នាក់ឯង មិនបានសេចក្តីសុខទេ ។

(២៥២) (សុរិយទេវបុត្ត...) បុគ្គលណា កាលបើភ្ញៀវអង្គុយហើយ
មិនបរិភោគនូវភោជនម្នាក់ឯង ការបូជារបស់បុគ្គលនោះ ជាការ
បូជាពិតមែន ទាំងការព្យាយាមជាហេតុឲ្យកើតទ្រព្យ (របស់បុគ្គល
នោះ) ក៏ជាការព្យាយាមពិតមែន ។ ម្ចាស់កោសិយៈ ព្រោះហេតុ
នោះ យើងនិយាយនឹងអ្នក ចូរអ្នកឲ្យទានផង ចូរបរិភោគផង
ចូរឡើងកាន់អរិយមគ្គ ព្រោះថា បុគ្គលអ្នកបរិភោគម្នាក់ឯង មិន
បានសេចក្តីសុខទេ ។

អសីតិទិពតេ គតិយំ សុដ្ឋាកោជនដាគកំ

(២៥៣)ស្រព្វាដ្ឋហតិទោសោ ពហុកាយ គយាយ ច

ខោណោ តិច្ឆាតិស្មី សីយសោត្រមហាវហោ ។

អត្រចស្ស ហុតិហោតិ អត្រចស្ស សមិហិតិ

អតិស្មី យោ និស្មីស្មី ខេកោ ភុញ្ញតិ កោជនំ ។

តំ តំ វនាមិ កោសិយ ខេហិ នាណនិ ភុញ្ញ ច

អរិយមត្តំ សមារហា ខេកាសី លភត្រេ សុខំ ។

(២៥៤)ពលសំ ហិសោនិគលតិ ទិយសុត្តំ សពន្ធនំ

អតិស្មី យោ និស្មីស្មី ឃកោ ភុញ្ញតិ កោជនំ ។

តំ តំ វនាមិ កោសិយ ខេហិ នាណនិ ភុញ្ញ ច

អរិយមត្តំ សមារហា ខេកាសី លភត្រេ សុខំ ។

អសីតិនិយាត សុទ្ធាភោជនជាតក ទី ៣

(២៥៧) (មាតិកាទៅបុគ្គល...) បុរសបូជាស្រែក្តី ទេន្ទ្រឈ្នោះពហុ-
 កា ឬស្រែចេញក្តីរណ៍ឈ្នោះគយក្តី កំពង់ឈ្នោះទោណៈ ឬកំពង់
 ឈ្នោះភិម្រក្តី ទេន្ទ្រដ៏ធំមានខ្សែទឹកដ៏រហ័សក្តី ។ ការបូជារបស់
 បុរសនោះក្នុងទីនោះ វែមន៍មាន (ផល) ទាំងការព្យាយាមជា
 ហេតុឲ្យកើតទ្រព្យរបស់បុរសនោះ ក្នុងទីទាំងនោះ ក៏មានផល
 ដែរ ព្រោះថា បុរសនោះ កាលបើក្លៀវអង្គុយនៅហើយ មិនគួរ
 បរិភោគភោជនម្នាក់ឯងទេ ។ ម្ចាស់កោសិយៈ ព្រោះហេតុនោះ
 យើងនិយាយនឹងអ្នក ឬអ្នកឲ្យទានផង បរិភោគផង ឬ
 ឡើងកាន់អរិយមគ្គ ព្រោះថា បុគ្គលអ្នកបរិភោគភោជនម្នាក់
 ឯង មិនបានសេចក្តីសុខទេ ។

(២៥៨) (បញ្ចសិក្ខាទៅបុគ្គល...) បុគ្គលណា កាលបើក្លៀវអង្គុយនៅហើយ
 បរិភោគភោជនម្នាក់ឯង បុគ្គលនោះឈ្នោះថាលេបសន្ទូចដែល
 មានខ្សែដ៏វែងព្រមទាំងចំណង់ ។ ម្ចាស់កោសិយៈ ព្រោះហេតុនោះ
 យើងនិយាយនឹងអ្នកឬអ្នកឲ្យទានផង ឬបរិភោគផង ឬឡើងកាន់
 អរិយមគ្គ ព្រោះថា បុគ្គលអ្នកបរិភោគម្នាក់ឯង មិនបានសុខទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[២៥៥] ឧទ្ធច្យាវណ្ណា វត ព្រាហ្មណា វេមេ
 អយត្តា វេ សុខទោ កុស្មំ ហេតុ
 ឧទ្ធច្យាវចំ វណ្ណានិកំ វិក្កុតតិ
 អក្ខាមេ វោ ព្រាហ្មណា គេ ធុ តុម្លេ ។

[២៥៦] ចន្ទោ ច សុរិយោ ច ឧកោ វេណិតតា
 អយំ បន មាតរិ វេវសារមិ
 សក្កោហមស្មី តិទសានមិធ្លោ
 ឃសោ ច ទោ បញ្ចសិទោតិ វុច្ចតិ ។

[២៥៧] ណាលិស្សរា មុទិដ្ឋា ច មុរាជានម្ហរាជំ ច
 សុត្តមេជំ បពោធន្តិ បដិតុធ្លោ ច នន្តតិ ។

[២៥៨] យេកេចិមេ មច្ឆរិវោ កុទរិយា
 បរិកាសកា សមណាព្រាហ្មណាជំ
 វេជេវ ជិត្តិប្ប សរិវេហំ
 កាយស្ស កេនា វេយំ វជ្ជន្តិ ។
 យេកេចិមេ សុតតិមាសីសមាណា
 ធម្មេ បិតា សំយមេ សរិកាគេ
 វេជេវ ជិត្តិប្ប សរិវេហំ
 កាយស្ស កេនា សុតតិ វជ្ជន្តិ ។

សត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[២៥៥] (កោសិយសេដ្ឋី...) អើហ្ន៎ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ ពេញ

ជាមានសម្បុរល្អលើសលុប ចុះវត្តនេះ របស់ពួកអ្នក ក្មេង
ខ្លួនឲ្យមានពណ៌រុងរឿងថ្លៃកៗ ព្រោះហេតុអ្វី ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយចូរច្រាប់យើង អ្នកទាំងឡាយជាអ្វី?

[២៥៦] (ព្រះឥន្ទ្រ...) ព្រាហ្មណ៍ទាំងពីរនាក់ដែលមកក្នុងទីនេះ គឺ

ចន្ទទេវបុត្ត និងសុរិយទេវបុត្ត ចំណែកព្រាហ្មណ៍នេះ គឺមាត-
លិទេវបុត្ត ដែលជាទេវសារថី ឯយើងជាសក្កៈ ជាធំជាងពួក
ទេវតាក្នុងជាន់តារាត្រីវ្យ ឯព្រាហ្មណ៍នេះគេហៅថាបញ្ចសិខៈ ។

[២៥៧] ល្បែងទះដែក ក្តី ស្ករសំភោក ក្តី ស្ករតូចនឹងស្ករធំក្តី តែងញ៉ាំង

បញ្ចសិខទេវបុត្តនេះ ដែលដេកលក់ឲ្យភ្ញាក់ឡើងបាន លុះបញ្ច-
សិខទេវបុត្តនោះ ភ្ញាក់ឡើងហើយ រមែងរីករាយ ។

[២៥៨] ពួកជនណានីមួយ មានសេចក្តីកំណាញ់ស្មិតស្មាញ ជាអ្នក

ប្រទេចផ្កាសាន្តវសមណព្រាហ្មណ៍ ពួកជននោះ ដាក់ប៉ុន្មានរាង
កាយគឺសរីរៈក្នុងលោកនេះ លុះបែកផ្ទាយរាងកាយហើយ រមែង
ទៅកើតក្នុងនរក ។ ពួកជនណានីមួយ កាលប្រាថ្នាខ្លួនស្មិតតិ

បិតនៅក្នុងធម៌គឺការសង្រួមនឹងការបែករំលែកនូវទាន ពួកជន
នោះ ដាក់ប៉ុន្មានរាងកាយគឺសរីរៈក្នុងលោកនេះ លុះបែកផ្ទាយ
រាងកាយ រមែងទៅកាន់សុគតិ ។

អសីតិយាតេ តតិយំ សុធាកោជនជាតតំ

[២៥៧] ត្រូ ឆោ ញាតិ បុរិមាសុ ជាតិសុ
 សោ មជ្ជិវ កោសិយោ ចាបដម្មោ
 តវេវ អត្តាយ វេទនាតតញ្ញា
 មា ចាបដម្មោ និរយំ អបត្ត ។

[២៦០] អន្ធា ហិ មេ តេ ហិតកាមា យំ មំ សមុទុសាសន
 សោ ហំ តថា ករិស្សនមិ សង្ខំវុត្តំ ហិតេសិភិ។
 ឯសោ ហមជ្ជេវ ឧតារមាមិ
 ន ចាបិហំ កិញ្ចុ ករេយ្យ ចាបិ
 ន ចាបិ មេ កិញ្ចុ អនេយ្យមត្ត
 ន ចាបិទត្វា ឧទកំ បិវាមិ ។
 ឯវេញ មេ ទទតោ សព្វកាលំ
 កោតាបិ មេ វាសវ ជ័យិស្សន្តិ
 តតោ អហំ បព្វជិស្សនមិ សក្ក
 ហិត្វា កាមានិ យថោជិកានិ ។

[២៦១] នតុត្តមេ ភិវវេ តន្ធហាននេ
 មោទន្តិ តា ទេវវភិចាលតា

[២៥៧] អ្នកជាញាតិរបស់យើងក្នុងជាតិមុន អ្នកនោះឈ្មោះកោសិ-
 យៈ ជាបុគ្គលកំណាញ់ មានធម៌ដ៏លាមក យើងមកក្នុងទីនេះ
 ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អ្នកតែម្យ៉ាង ញាតិរបស់យើងដែលមាន
 ធម៌ដ៏លាមក កុំទៅកាន់ទេវកឡើយ ។

[២៦០] (កោសិយសេដ្ឋី...) អ្នកទាំងឡាយនោះ ជាអ្នកប្រាថ្នាថ្នូរ
 ប្រយោជន៍ដល់ខ្ញុំដោយពិត ព្រោះថា អ្នកទាំងឡាយបានប្រៀន
 ប្រដៅខ្ញុំដោយល្អ ខ្ញុំនោះនឹងធ្វើតាមពាក្យទាំងអស់ ដែលអ្នក
 ទាំងឡាយជាអ្នកស្នើរកប្រយោជន៍ បានពោលហើយដូច្នោះ ។
 ខ្ញុំនោះវៀរចាកសេចក្តីកំណាញ់ ក្នុងថ្ងៃនេះឯង ខ្ញុំមិនធ្វើអំពើ
 អាក្រក់តិចតួច ខ្ញុំមិនមែនជាមិនឱ្យវត្ថុតិចតួចទេ បើខ្ញុំមិនទាន់
 បានឱ្យទានទឹក មិនផឹកនូវទឹកទេ ។ បពិត្រព្រះវាសវៈ កាលខ្ញុំ
 ឱ្យទានសព្វកាលយ៉ាងនេះ គោតៈទាំងឡាយរបស់ខ្ញុំ មុខជានឹង
 អស់ទៅ បពិត្រសក្តិៈ តអំពើនេះទៅ ខ្ញុំនឹងលះនូវតាមទាំងឡាយ
 តាមចំណែកហើយបួស ។

[២៦១] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ពួកទេវធីតានោះ ដែលទេវរាជ រក្សា
 ហើយករករាយ លើក្នុងខ្លួនមានទង្វើប្រសើរ ដែលជាខ្ពង់ខ្ពស់

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

អថាភិក្ខុ ឥសីវរោ សត្វលោកេត្ត

សុប្បត្តំ មុមវាសា មមាទិយ ។

សុច ភិក្ខុនំ តិទិសេហិ សុត្តតំ

ប្បត្តមំ អមវាវេកំ សេវតំ

អនុម្ពមញ្ញេហិ វ ទានវេហិ

អញ្ញត្រ ទេវេហិ តទារហំ ហិតំ ។

តតោ ចតស្ស្ស កនកត្តច្ចបមា

ឧដ្ឋាយ ទារិយោ បមុទាទិចា មុនី

អាសា ច សទ្ធា ច សីវ តតោ ហិវ

ឥច្ឆត្រវំ ទារទំ ទេវ្រាហ្មណំ ។

សចេ អនុទិដ្ឋំ តយា មហាមុនី

ប្បត្តំ ឥទំ ទារិយត្តស្ស ព្រាហ្ម

ទទាហិ នោ សញ្ញា តត តេ ឥដ្ឋត្ត

ត្វិម នោ ហោហិ យថេវ វាសវេ ។

តំ យោ ចមាទាភិសមេក្ខ ទារទោ

ឥច្ឆាត្រវំ សុត្តន្តេហិ ឧទីរយំ

ន មយមត្តំ ឥមេហិ កោចិ នំ

យាយេវ វេ សេយ្យសិ សា បិលដ្ឋត្ត^(១) ។

១ ខ. បិលយ្យហរិ ។ ម. បិល្លត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជិតក

គ្រានោះ ដ៏ស័ដ្ឋប្រសើរ ជាអ្នកអាចទៅកាន់លោកទាំងអស់
 បានកាន់យក នូវផ្កាទុបវរសាខា ដែលរីកស្កុះស្កួយ មិន
 មក ។ ផ្កានោះ ជាផ្កាស្អាត មានភ្លឹះក្រអូប ដែលពួកទេវតា
 ក្នុងជាន់ត្រៃត្រីនិរ្យ ធ្វើសក្ការហើយ ជាផ្កាដ៏ទុត្តម ដែលពួកទេវតា
 ដ៏ប្រសើរសេពហើយ ពួកមនុស្សដទៃក្តី ពួកអសុរក្តី រឿរ
 លែងតែពួកទេវតាមិនដែលបានឡើយ ព្រោះថា ផ្កានោះ ជា
 ប្រយោជន៍ដ៏សមគួរដល់ (ពួកទេវតាទាំងនោះ) ។ លំដាប់
 នោះ នារីទាំងបួន ដែលជាធីតាលើសអស់ពួកស្រី មានស្បែក
 ភ្លឺដូចមាស ឈ្មោះអាសា ១ សទ្ធា ១ សីរ ១ ហិរ ១ បានក្រោក
 ឡើង ហើយទូលសួរនារទតាបស ជាអ្នកប្រាជ្ញ ទាំងជាព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ប្រសើរដូច្នោះថា បពិត្រមហាមុនីដ៏ប្រសើរ បើផ្កាបរិច្ចតព្រឹក្ស
 នេះ លោកមិនទទួល (អ្នកណាទេ) សូមលោកឲ្យដល់ពួកយើង
 គតិ (នៃចិត្ត) ទាំងពួង សូមសម្រេចដល់លោក ទោះបីលោក
 ក៏សូម (ឲ្យមានមេត្តា) ចំពោះពួកយើង ដូចជាព្រះវសិវៈដែរ ។
 នារទតាបស បានឃើញពួកនារីមកសុំនូវផ្កានោះ ក៏ពោល
 ថា នាងនិយាយនូវពាក្យនាំឲ្យបង្កំដលោះ ប្រយោជន៍គឺចក្ខុ
 ដោយផ្កាឈើទាំងនេះ មិនមានដល់យើងទេ នាងណា ដែល
 ចម្បងជាងនាងទាំងឡាយ នាងនោះ ចូរប្រដាប់ផ្កានេះចុះ ។

[២៦២] តំ ទោត្តមេវាភិសមេក្ខំ^(១) ធារទ
 យស្សិច្ឆសិ តស្សមនុប្បវេច្ឆស្ស
 យស្សា ហិ ទោ ធារទ តំ បទស្សសិ
 សាយេវ ទោ ហេហិតិ សេដ្ឋសម្មតា ។

[២៦៣] អកល្យមេតំ វចនំ សុត្តន្ត
 កោ ព្រាហ្មណោ កោ កលហំ ឧទីរយេ
 តត្ថាន ក្ខតាធិបមេវ បុច្ឆថ
 សថ ន ជាតថ វេទ្ឋតមធម្មំ ។

[២៦៤] តា ធារទេន បរមប្បកោមិតា
 ឧទីរតា វណ្ណមទេន មត្តា
 សកាសំ តត្ថាន សហស្សបក្ខុទោ
 បុច្ឆស្ស ក្ខតាធិបំ កា នុ សេយ្យសិ ។

[២៦៥] តានិស្សា អាយត្តមតា បុរុណទោ
 វេទ្ឋាព្រឹ ទេវវរោ កតញ្ញលី

១ ខ. ទោត្តមេវាភិសមេក្ខំ ។

អសីតិនិបាត សុត្តនិកាយទី ៣

(២៦២) (ពួកទេវធីតា...) បពិត្រនារទេតាបសដ៏ឧត្តម សូមលោក
រមែលមើលនូវពួកយើងចុះ បើលោកប្រាថ្នានឹងឲ្យដល់នាងណា
សូមលោកបោះផ្កានោះសំដៅទៅនាងនោះ បពិត្រនារទេតាបស
ព្រោះថាបណ្តាពួកយើង បើលោកឲ្យដល់នាងណា នាងនោះឯង
យើងសន្មតថា ប្រសើរបំផុតជាងគេ ។

(២៦៣) (នារទេតាបស...) នៃនាងមានខ្លួនដ៏ល្អ សំដីនេះមិនគួរទេ
បុគ្គលដូចម្តេច ដែលហៅថាព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលដូចម្តេច គួរពោល
ពាក្យដែលនាំបង្កផលោះ បើនាងទាំងឡាយមិនជឿធម៌ដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់
ក្នុងលោកនេះទេ ចូរទៅសួរព្រះឥន្ទ្រ ដែលជាធីតាពួកទេវតាចុះ។

(២៦៤) ពួកទេវធីតាទាំងនោះ ដែលនារទេតាបស បានពោលយ៉ាង
នេះហើយ ក៏មានចិត្តក្រែកក្រាមយ៉ាងក្រែកលែង ជាស្រ្តីស្រវឹង
ដោយសេចក្តីស្រវឹងនឹងសម្បុរ ហើយបានទៅកាន់សំណាក់ព្រះ
ឥន្ទ្រ ជាសហស្សចក្ខុ រួចសួរនូវព្រះឥន្ទ្រ ដែលជាធីតា
ពួកទេវតាថា (បណ្តាពួកយើង) នាងណាប្រសើរជាងគេ ។

(២៦៥) ព្រះឥន្ទ្រ ដ៏ប្រសើរជាងពួកទេវតា ដែលពួកទេវតា
តែងប្រណម្យអញ្ជូលី លុះបានឃើញ នូវពួកទេវធីតា ទាំង
នោះ មានចិត្តខ្ពស់ខ្ពាយ ក៏បានពោលគប ដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានិកំ

សព្វាវ កេ ហោថ សុភត្តេ^(១) សាមិសី
កោលេវ ភទ្កេ កលហំ ឧទ្ទិរយំ ។

[២៦៦] យោ សត្វលោកញ្ចារកោ មហាមុនិ
ធម្មេ បីតោ ធារនិ^(២) សច្ចនិក្កមោ
សោ នោ ព្រាជី តិវរេវ កន្ធិមាទលេ
កន្ធិន កុតាធិបមេវ បុច្ឆថ
សច្ចេ ន ជាយាថ នេត្តត្តមធម្មំ ។

[២៦៧] អស្ស ព្រាហ្មារញ្ញចរោ មហាមុនិ
យានត្វា កត្តំ វិភត្តេ កុញ្ញតិ
វិចយ្យ ទានានិ ទទានិ កោសិយោ
យស្សា ហិ សោ ទស្សតិ សាវ សេយ្យសិ ។

[២៦៨] អស្ស ហិ សោ សម្មតិ ទត្តិណំ ទិសំ
កម្ពុយ តិវេ ហិមវន្តបស្សនិ^(៣)
ស កោសិយោ ឧល្លកថានកោជិនោ
តស្ស សុទ្ធំ ទាបយ ទេវសារថិ ។

[២៦៩] សោ មាតុលី ទេវវិវេន បេសិតោ

១ ឧ. ម. សុភត្តេ ។ ២ ឧ. ម. ធារោ ។ ៣ ឧ. ម. ហិមវន្តបស្សនិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

នៃនាងមានជាគុណ នាងទាំងអស់ប្រហែល ។ គ្នាទេ ម្ចាស់នាង
ដំបំរើន ចុះបុគ្គលណាហ្ន៎ បានពោលពាក្យ ដែលនាំបង្កីជំលោះ ។

[២៦៦] (ពួកទេវតា...) នារទតាបសណា ជាមហាមុនីអាចត្រាច់ទៅ
ក្នុងលោកទាំងអស់បាន បិតនៅក្នុងធម៌ មានព្យាយាមដ៏ទៀង
ទាត់ នារទតាបសនោះ បានពោលនឹងពួកយើងលើក្នុងប្រសើរ
ឈ្មោះគួរមានថា បើនាងទាំងឡាយ មិនដឹងនូវធម៌ដ៏ឧត្តមក្នុង
លោកនេះទេ ចូរទៅសួរព្រះឥន្ទ្រ ដែលជាធំជាងពួកទេវតាចុះ ។

[២៦៧] (ព្រះឥន្ទ្រ...) ម្ចាស់នាងមានខ្លួនដ៏ប្រសើរ តាបសឯណោះ
ជាមហាមុនី វាអ្នកត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃធំ បើមិនទាន់ឲ្យទាន មិន
បរិភោគនូវភ្នំភ្នំទេ កោសិយតាបសនោះ ពិចារណាហើយ ទើប
ឲ្យនូវទានទាំងឡាយ ព្រោះថា តាបសនោះ នឹងឲ្យផ្កាដល់នាង
ណា នាងនោះឯង ពេញជាប្រសើរជាងគេ ។

[២៦៨] តាបសឯណោះនោះ គង់នៅក្នុងទិសខាងត្បូងនៃភ្នំហិមវន្ត
ប្របង្ហូរទន្លេគង្គា កោសិយតាបសនោះ បានទឹកនឹងកោដន
ដោយកម្រ ម្ចាស់មាតលិទេវបុត្ត ជាទេវសារបិ អ្នកចូរញ៉ាំង
សុទ្ធាកោដន ឲ្យសម្រេចដល់កោសិយតាបសចុះ ។

[២៦៩] មាតលិទេវបុត្តនោះ លុះព្រះឥន្ទ្រប្រសើរជាងទេវតាប្រើហើយ

អស្ថិតិយោគេ គតិយំ សុពារោជនពិតំ

សហស្សយុត្តំ អក្កយ សន្ទំ
សុខិប្បមេវ ឧបតម្ម អស្សម
អនិស្សមារោ មនុស្សំ សុំ អនា^(១) ។

[២៧០] ឧទ្ធកិហុតំ ឧបតម្មតោ ហិ មេ
បក្កន្តំ លោកតមោនុទ្ធកម្មំ
សព្វានិ ក្ខតានិ អនិច្ច វាសវេ
កោ ទេវេ មេ ចាលិសុ កី សុដោទហិ ។
សន្ទិបមំ សេតមតុល្យនស្សនំ
សុចំ សុតន្តំ បិយ្យបមត្តតំ
អនិច្ចប្បតំ មម ជាតិចក្កក
កោ ទេវេតា ចាលិសុ កី សុដោទហិ ។

[២៧១] អហំ មហិទ្ធនន មហេសិ បេសិតោ
សុដាកិហាសិ តុរតោ មហាមនុ
ជាតាសិ មំ មាតុលិ ទេវសារបិ
កុញ្ញស្ស កត្តតមំ មាតិវារយំ^(២) ។
កុត្តា ច សា ទានិស ហន្តំ ចាបកេ
ឧទ្ធកំ បិចាសំ អរតំ ទរិយំ កលំ^(៣)

១ ឧ. អនាតិ ។ ម. អនាសិ ។ ២ ឧ. ហិវារយំ ។ ៣ ឧ. ទុក្ខមំ ។ ម. ទរិក្ខមំ ។

អភិវឌ្ឍន៍ សុទ្ធាភោជនវិធាន ទី ៣

ក៏ឡើងជំនឿរថ ដែលទឹមដោយសេះមួយពាន់ ហើយចូលទៅ
កាន់អាស្រមយ៉ាងរហ័ស មិនបង្ហាញកាយឡើយើញ ស្រាប់តែ
ប្រគេននូវសុទ្ធាភោជន ដល់តាបសជាអ្នកប្រាជ្ញ ។

[២៧០] (កោសិយតាបស...) កាលដែលអាត្មាអញបំរើនូវការបូជា
ភ្លើងនឹងព្រះអាទិត្យដ៏ឧត្តម ដែលបន្ទាបនូវនឹងភ្នែកលោក
អ្នកណាហ្ន៎ ដូចព្រះវសវៈ កន្លងនូវពួកទេវតាទាំងអស់ ដាក់
សុទ្ធាភោជន លើដៃទាំងពីររបស់អញបូ ។ សុទ្ធាភោជននោះដ៏
សដូចជាស័ន្ទ គួរមើលមើល រកអ្វីប្រៀបគ្នាន ជាភោជនស្អាត
មានក្លិនក្រអូប មានសភាពគួរពេញចិត្តយ៉ាងចំឡែក ភ្នែករបស់
អញតាំងអំពីកើតមក មិនដែលឃើញសោះឡើយ ទៅតាណាហ្ន៎
ដាក់នូវសុទ្ធាភោជន លើដៃទាំងពីររបស់អញបូ ។

[២៧១] (មាតលិទេវបុត្ត...) បញ្ចក្រលោក ជាមហាមុនី អ្នកវិស្វ
រកនូវគុណដ៏ធំ ខ្ញុំដែលព្រះឥន្ទ្រជាធំបានប្រើមក ខ្ញុំក៏បាននាំ
សុទ្ធាភោជនយ៉ាងរួសរាន់ លោកបានស្គាល់នូវខ្ញុំជាឈ្មោះមាត-
លិទេវបុត្ត ជាទៅសារថ សូមលោកធាននូវភ្នែកដ៏ឧត្តមចុះ លោក
កុំប្រកែករារាំងឡើយ ។ ឯសុទ្ធាភោជននោះ លុះលោកបរិភោគ
ហើយ រមែងកំចាត់បង់បាបធម៌ ១២ យ៉ាងបានគឺ សេចក្តីឃ្នុះ ១
ការស្រេក ១ សេចក្តីអង្ស្រុក ១ ក្រវល់ក្រវាយ កាយ ១ លំបាកកាយ ១

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

កោត្តបនាហាណូ វិវាទេបេសុណំ
សីតុណ្ហាតន្តិញ រសុត្តមំ វេទំ ។

[២៧២] ន កត្បតិ មាតលំ មយ្ហ ភុញ្ញត្តិ
បុត្រេ អទត្តា វេតិ មេ វត្តត្តមំ
ន ចាបិ ឯកាសនមរិយប្បជិតំ
អសវិភាតិ ច សុខំ ន វិទិតំ ។

[២៧៣] ខីយាតកា យេកេចិមេ បរទារិកា
មិត្តទ្ធានោ យេ ច សបដ្ឋិ សុត្តេត
សត្រេ តេ មច្ឆិវបញ្ចមាធមា
ត ហ្ម អទត្តា ខុទ្ទកម្មី វាស្មីយេ ។
សោ ហិត្តិយា វា បុរិសស្ស វា បន
ទស្សមិ ពានំ វិទិសម្បវណ្ណិតំ
សទ្ធា វទត្តា វេតិ វិតមច្ឆរា
កវដ្ឋិ ហោតេ សុចិសច្ចសម្មតា ។

[២៧៤] អតោ មតា ទេវវរោន បេសិតា
កញ្ញា ចតស្សេ កនកត្តច្ចបមា
អាសា ច សទ្ធា ច សិរី តតោ ហិរី

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ក្រោធ១ ចង់សេចក្តីក្រោធកង់ចិត្ត១ ឈ្មោះប្រកែក១ ញ្ញៈញ្ញ៍១
ត្រជាក់១ ក្តៅ១ ខ្លួន ១ ដ្បិតភោជននេះ មានសង្កត់ម ។

[២៧២] (ភោសិយ...) ម្ចាស់ទេវបុគ្គលឈ្មោះមាគលី ការដែលអាត្មា
មិនបានឲ្យទានជាមុនសិនហើយបរិភោគ មិនគួរទេ ព្រោះវត្ថុនេះ
ជាវត្ថុទុក្ខមរបស់អាត្មា ឯការបរិភោគតែម្នាក់ឯង ជាអំពើដែល
ព្រះអរិយៈ មិនបូជាឡើយ មួយទៀត បុគ្គលអ្នកមិនបានចែក
រំលែក រឺមែនមិនបាននូវសេចក្តីសុខទេ ។

[២៧៣] ពួកជនណាមួយ ជាអ្នកសម្លាប់ស្រ្តី ជាអ្នកប្រព្រឹត្តបរទារិក-
កម្ម ឬក៏ពួកជនណា ជាអ្នកប្រទូស្តមត្ត ដេរប្រទេចពួកបុគ្គល
អ្នកមានវត្តអ ជនទាំងអស់នោះ សុទ្ធតែមានសេចក្តីកំណាញ់
ដ៏ថោកទាបជាគំរប់ក្រំ ព្រោះហេតុនោះ អាត្មាបើមិនបានឲ្យ
សូម្បីនូវទឹក ក៏មិនបរិភោគទេ ។ មួយទៀត អាត្មានោះ ត្រូវតែឲ្យ
ទានដែលអ្នកប្រាជ្ញសរសើរហើយ ដល់ស្រ្តីឬបុរស ដ្បិតបុគ្គល
អ្នកមានសទ្ធា អ្នកដឹងនូវពាក្យស្តម ប្រាសចាកសេចក្តីកំណាញ់
ទាំងនេះ លោកសន្មតថាជាអ្នកមានសច្ចៈដ៏ស្អាត ក្នុងលោកនេះ ។

[២៧៤] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) លំដាប់នោះនាងកញ្ញាទាំង ៤ នាក់ ដែល
មានស្បែកដូចជាមាសឈ្មោះ អាសា ១ សទ្ធា ១ សិរី ១ ហិរិ ១
ដែលព្រះឥន្ទ្រប្រសើរជាងទេវតា បានយល់ព្រមប្រើទៅហើយ

អសីតិណតេ តតិយំ សុណោជនហិតំ

តំ អស្សមំ អាគម្ម យត្ត កោសិយោ ។
 តា ទិស្វា សព្វា បរមប្បមោទិតា
 សុភេន វណ្ណេន សិខារិក្ខុដោ
 កញ្ញា ចតុស្ស័ន ចតុរោ ចតុទ្ធិសា
 ឥច្ឆាត្រី មាតលំដោ វស្មុខា ។
 បុរិមំ ទិសំ កា តុ បកាសិ ទេវតេ
 អលង្កិតា តារាវា ឌីសិធិ
 បុត្រាមិ តំ កញ្ញានវល្លិក្ខុហោ
 អាចិត្ត មេ តុ កតមាសិ ទេវតា^(១) ។

[២៧៥] សិរហា ទេវី មនុជេសុ បូជិតា
 អថាបសត្តបនិសេវិធិ សនា
 សុដារិកំទេន តវន្តិមាគតា
 តំ មំ សុដាយ វរបញ្ញា ភាជយ ។
 យស្សាហមិច្ឆាមិ សុធិ មហាមុនិ
 សោ សត្វកាមេហិ នរោ បមោទតិ
 សិរិកំ មំ ជាតាហិ ជ្ជហតុត្តម
 តំ មំ សុដាយ វរបញ្ញា ភាជយ ។

១ H. ទេវតេ ។

អស់តិរិយាត សុធារោជនផារក ទី ៣

នាងក៏មកកាន់អាស្រមជាទីនៅនៃកាសិយតាបសនោះ ។ កោសិ-
 យតាបស បានឃើញនាងកញ្ញាទាំង ៤ នោះ ដែលមានចិត្តត្រេក
 អរយ៉ាងលើសលុបទាំងអស់គ្នា មានវណ្ណៈដ៏ល្អដូចអណ្តាតភ្លើង
 បិតនៅក្នុងទិសទាំងបួន ហើយបានពោលដូច្នោះក្នុងទីបំពោះមុខ
 នៃមាតលិទេវបុត្រថា ម្ចាស់ទេវតា នាងជាអ្វី មានកាយប្រដាប់
 ហើយ បានញ៉ាំងទិសខាងកើតឲ្យភ្លឺ ដូចជាផ្កាយព្រឹកដ៏ប្រសើរ
 ម្ចាស់នាងមានរាងកាយដូចជារូបប្រៀប ជាវិការៈនៃមាស អាត្មា
 សូមសួរនាង ចូរនាងប្រាប់អាត្មា នាងជាទេវតាឈ្មោះអ្វី ។

(២៧៥) (នាងសិរី...) ខ្ញុំជាទេវតាឈ្មោះសិរី ដែលគេបូជាក្នុងពួក
 មនុស្ស មិនចូលទៅគប់រកនូវសត្រូវលាមកគ្រប់កាល មកកាន់
 សំណាក់លោក ព្រោះទាស់ទែងគ្នាអំពីសុធារោជន បពិត្រលោក
 មានប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ព្រោះហេតុនោះ សូមលោកចែកនូវសុធា-
 រោជនដល់ខ្ញុំ ។ បពិត្រលោកជាមហាមុនី ខ្ញុំប្រាជ្ញាសុធារោ-
 ជនរបស់ជនណា ជននោះឯងរមែងរីករាយ ដោយកាមគ្រប់យ៉ាង
 បពិត្រលោកដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងពួកជនអ្នកបូជាភ្លើង សូមលោកដឹងនូវ
 ខ្ញុំថាជាទេវតាឈ្មោះសិរី បពិត្រលោកអ្នកមានប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ
 ព្រោះហេតុនោះ សូមលោកចែកនូវសុធារោជន ដល់ខ្ញុំ ។

[២៧៦] សិប្បេន វិជ្ជាចរណេន ខុទ្ធិយា
 នវា ឧបេតា បតុណា សកម្មតា
 តយា វិហិតា ន លកន្តិ កត្តា ន
 តយំនំ ន សាជុ យនិទំ តយា កតំ ។
 បស្សមិ ទោសំ អលសំ មហាឡសំ
 សុទ្ធក្កលីនិបំ អរូបមំ នវំ
 តយានុតុតោ សិវិ ជិតមាមបំ
 បេសេតិ ទាសំ វិយ កោតវា សុខំ ។
 តន្តំ អសចំ អវិកដ្ឋ សេវិនំ
 ជាយាមំ មុទ្ធា វិទ្ធានុចាតនិ
 ន តានិសំ អរហតិ អាសន្នមតិ
 តុតោ សុដា តច្ឆ ន មយ្ហា រុច្ឆសំ ។

[២៧៧] កា សុក្កទាហំ បដិមត្តកុណាណា
 ចិត្តន្តិទា កម្មវិមដ្ឋជារិនំ
 ឡិសិត្តវណ្ណំ បរិទិយ្ហ សោកតិ
 តុសិត្តវតិ អប្បឡយ មញ្ជរំ ។
 មត្តវំ កត្តា សរហាបជារិហ
 វិវាទិតា មន្តមិវំ ឧទិក្ខសិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[២៧៦] (កោសិយៈ ..) លួកជនដែលប្រកបដោយសិល្បៈវិជ្ជាចរណៈ

នឹងប្រាជ្ញ ជាអ្នកស្មាតជំនាញ ដោយអំពើរបស់ខ្លួន ត្រឡប់ជា
ថោកទាបជាងនាងវិញ មិនបានយសបួសចក្កិសុខនោះតិចតួច
សោះឡើយ អំពើណា ដែលនាងបានធ្វើហើយ អំពើនោះ មិន
ប្រព្រឹត្តទេ ។ អាត្មាបានឃើញនូវជនខ្លួនប្រកួស បរិភោគច្រើន
ទាំងមានត្រកូលថោកទាប មានរូបអាក្រក់ បុរសនោះ ដែល
នាងបានរក្សាហើយ ក៏បែរទៅជាអ្នកមានសិរី អាចប្រើនូវជន
ដែលមានជាតិខ្ពស់ ដូចជនអ្នកមានភោគៈ មានសេចក្តីសុខ
ប្រើនូវខ្ញុំក៏ដរ ។ ព្រោះហេតុនោះ យើងដឹងនូវនាងជាស្រីមិន
មានសច្ចៈ គប់រកតរើសមុខ ជាស្រីល្ងង់បៀតបៀនអ្នកប្រាជ្ញ
ស្រីប្រហែលដូចនាង មិនគួរទទួលអាសនៈនឹងទឹកទេ សុំធាកោជន
នឹងមានពិណ្ណ នាងចូរទៅចុះ អាត្មាមិនពេញចិត្តនឹងនាងទេ ។

[២៧៧] នាងជាអ្វី មានចង្អុលមស ពាក់កុណូល មានគ្រឿងប្រដាប់ដើម
ដៃដំរិចិត្រ ទ្រទ្រង់គ្រឿងប្រដាប់មាសដំរិលីស្អាត ស្លៀកដណ្តប់
សំពត់មានពណ៌ដូចទន្លេទឹកដែលគេស្រោចចុះ ស្លៀតត្រួយឈើ
មានពណ៌ក្រហមដូចក្លើននេះស្បូវ ល្អផ្ការឿង ។ នាងដូចមេម្រឹក
ដែលព្រានព្រៃបាញ់ខុសហើយ ក៏ភ្ញាក់ផ្អើលក្រឡេកមើលភ្ញៀវ ។

អសីតិនិយោគ គតិយំ សុពោធិនិវាតកំ

កោ តេ ធុតិយោ វេទ មន្តលោចនេ
ន ភាយសិ ឯកកា កាននេ វេទ ។

[២៧៨] ន មេ ធុតិយោ វេទមន្ត កោសិយ

មសិក្កសារប្បកវិម្ព ទេវតា
អាសា សុជាសាយ វេទមន្តមាតតា
តំ ម សុដាយ វេទមន្ត ភាជយ ។

[២៧៩] អាសាយ យន្តិ វេទិណ្ឌ ជនេសិលោ

នាវំ សមាវយ្ហ បរេន្តិ អណ្ណវេ
តេ តត្ថ សិទ្ធិន្តិ អរោបិ ឯកនា
ជិវាជនា ឯន្តិ វេទមន្តមាតតា ។

អាសាយ ខេត្តានិ កសិទ្ធិ កស្សកា
វេទមន្ត វិទានិ ករោន្តិ ចាយសោ
ន្តិ តំនិទានេន អវ្រិទ្ធិតាយ វ
ន កិញ្ចុ វិទ្ធិន្តិ តតោ ដលាតមំ ។

អមត្តការានិ ករោន្តិ កត្តសុ
អាសំ បុរក្ខត្ត នវា សុខេសិលោ

តេ កត្តវត្តា អតិកាធិតា^(១) បុន
ទិសា បនស្សន្តិ^(២) អលទ្ធិ កិញ្ចុ ធំ ។

ម. អតិកាធិតា ។ ២ ម. បនាយន្តិ ។

អស់តិចិត្ត សុត្តនិកាយ សុត្តនិកាយ ទី ៣

ដូច្នោះ ម្ចាស់នាងមានភ្នែកស្រទន់ បុគ្គលណាជាគំរប់ពីរនឹងនាង
ក្នុងទីនេះ នាងតែម្នាក់ឯង នៅក្នុងព្រៃធំ មិនខ្លាចឡើយ ។

(២៧៨) (នាងអាសា...) បពិត្រកោសិយតាបស ក្នុងទីនេះ មិន
មានបុគ្គលជាគំរប់ពីរនឹងខ្ញុំទេ ខ្ញុំជាទៅតាមឈ្មោះអាសា កើតក្នុង
ភពតាវត្តិន្យ មកកាន់សំណាក់លោកដោយ (សេចក្តីប៉ុនប៉ង)
នូវសុត្តនិកាយ បពិត្រលោកអ្នកមានប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ព្រោះហេតុ
នោះ សូមលោកចែកនូវសុត្តនិកាយ ដល់ខ្ញុំ ។

(២៧៩) (កោសិយៈ...) ពួកពាណិជ្ជករស្វែងរកទ្រព្យ ទើងសំ-
ពៅទៅក្នុងសមុទ្រ ព្រោះសេចក្តីប្រាថ្នា ពាណិជ្ជករនោះ ជួន
កាល លិចចុះក្នុងសមុទ្រនោះ ជួនកាល សាបសូន្យចាកទ្រព្យ
បាត់ទាំងដើមទុន ។ ពួកករវាស់បានក្នុងស្រែទាំងឡាយ ព្រោះ
នូវពូជទាំងឡាយ ធ្វើ (កិច្ចនោះៗ) ដោយទុបាយ ក៏មិនបាននូវ
ផលផលបន្តិចបន្តួចអំពីសន្ទនានោះ ដោយសេចក្តីអន្តរាយឬគ្មាន
ភ្លឺង ព្រោះតែសេចក្តីប្រាថ្នា ។ ពួកជនអ្នកស្វែងរកសេចក្តី
សុខ បានធ្វើនូវសេចក្តីប្រាថ្នាជាប្រធាន ទើបធ្វើនូវសេចក្តីព្យា-
យាមក្នុងទីយុទ្ធកម៌ ដើម្បីមាស់ ជនទាំងនោះធ្វើនូវប្រយោជន៍
ដល់មាស់ ត្រូវពួកបច្ចាមិត្ត បៀតបៀនយ៉ាងខ្លាំង មិនបាននូវ
ឥស្សរិយយសនោះតិចតួច ក៏រត់ទៅកាន់ទិសទាំងឡាយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ដហិត្តំ ធិញ្ញញ្ចំ ធិនញ្ចំ ញ្ញាតតេ
 អាសាយ សត្តាធិមនា សុខេសិនោ
 តបន្តិ ល្អខំបំ តបំ ចិរន្តរំ
 កុម្មត្តិមារុយ្ហំ បរេន្តិ ទុក្ខតី ។
 អាសា វិសំភំ ទិកេសម្មតា ឥមេ
 អាសេ សុដាយ វិនយស្ស អត្តនិ
 ន តាទិសំ អរហតិ អាសន្នទិកំ
 កុតោ សុដា កច្ឆ ន មយ្ហ រុច្ឆសំ ។

(២៨០) ទទ្ធល្អមាណ យសសា យសស្សនិ
 ជិយញ្ញាណម្បយនំ ទិសំបតិ
 បុត្តាមិ តំ កក្កានុវេល្លវិក្កហេ
 អាចិក្ខុ មេ តំ កតមាសំ ទេវតា ។

(២៨១) សទ្ធាហ ទេវី មនុជេស្ស បូជិតា
 អនាបសត្ត្វបទិសេវិនី សនា
 សុដាវិកំទេន កវន្តិមាតតា
 តំ មំ សុដាយ វិវបញ្ញ កាជយ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ពួកជនអ្នកបង់ទៅកាន់ឋានសួគ៌ ស្វែងរកសេចក្តីសុខ ក៏លះបង់
 នូវស្រូវទ្រព្យនឹងពួកញាតិ ហើយដុតកំដៅនូវតបះដំសៅហ្មងអស់
 កាលយូរអង្វែង តែបែរជាឡើងកាន់ផ្លូវខុស ត្រឡប់ទៅកាន់ទុក្ខតិ
 ព្រោះតែសេចក្តីប្រាថ្នា ។ នៃនាងអាសា នាងឯងដែលឈ្មោះថា
 អាសា គេសន្មតថាជាស្រីបោកប្រាស់នូវជនទាំងនេះ(ហេតុនោះ)
 នាងចូរបន្ទាប់នូវសុទ្ធាភោជនចំពោះខ្លួនឯងចុះ ស្រីប្រហែល
 នាងមិនគួរទទួលអាសនៈនឹងទឹកទេ សុទ្ធាភោជននឹងមានអំពីណា
 នាងចូរទៅចុះ អាត្មាមិនពេញចិត្តនឹងនាងទេ ។

[២៨០] នាងជាស្រីមានយស រុងរឿងដោយយស ជាធំក្នុងទិស គេ
 ហៅដោយឈ្មោះថែកទាប ម្ចាស់នាងមានរាងកាយដូចរូបប្រៀប
 ជាវិការនៃមាស អាត្មាស្អូរនាង នាងចូរប្រាប់ដល់អាត្មា នាង
 ជាទៅតាមឈ្មោះអ្វី ។

[២៨១] (នាងសត្វ...) ខ្ញុំជានាងទៅឈ្មោះសត្វ ដែលគេបូជា
 ក្នុងពួកមនុស្ស មិនសេពគប់នូវសត្វដ៏លាមកសព្វៗកាល មក
 កាន់សំណាក់លោកដោយការឈ្មោះប្រកែក ព្រោះសុទ្ធាភោជន
 បតីត្រលោកអ្នកមានប្រាជ្ញាដ៏ប្រសើរ ព្រោះហេតុនោះ សូម
 លោកចែករំលែក នូវសុទ្ធាភោជន ដល់ខ្ញុំ ។

[២៨២] នានំ ធម៌ ចាគមដោបិ សំយមំ
 អាទាយ សទ្ធាយ កកោន្តំ ហេកេនា
 ដេយ្យំ មុសា ក្រុដមដោបិ បេសុណំ
 កកោន្តំ ហេកេ បុន វិច្ឆតា តយា ។
 ភិយាសុ ទោសោ សទិសីសុ បេក្កវា
 សីល្យបបដ្ឋាសុ បតិព្វតាសុបិ
 វិទេត្វា ធន្នំ កុលិត្តិយាសុបិ
 កកោតិ សទ្ធិ បុន កុម្មទាសិយា ។
 ត្រមេវ សទ្ធវេ បរទារសេវិដិ
 មាបំ កកោសី កុសលំ វិវិញ្ញាសិ
 ដ តាទិសី អរហតិ អាសន្នទិកំ
 កុតោ សុដា កថ្ម ទ មយេ វុច្ឆសី ។

[២៨៣] ដិយញ្ញាវត្តិ អរុណាស្មិម្បមាតេ
 យា ទិស្សតិ ឧត្តម្រុបវណ្ណិដិ
 តថ្មបមា មំ បដិភាសិ ទេវតេ
 អាចិត្ត មេ ត្វ កតមាសិ អច្ចរា ។

អសីតិនិបាត សុទ្ធាភោជនផាតក ទី ៣

(២៨២) (កោសិយៈ...) ជួនកាល មនុស្សទាំងឡាយពឹងផ្អែកលើ
 សត្វ ហើយធ្វើនូវទាន នូវការទូន្មានឥន្ទ្រិយ នូវការបរិច្ចាគនឹង
 ការសង្រួមក៏មាន មនុស្សពួកខ្លះ ដែលយូរាតអំពីនាង (សត្វ)
 វិញ ក៏ធ្វើនូវការលួច កុហក បន្លំ នឹងញុះញង់ក៏មាន ។ បុរស
 អ្នកប្រាថ្នាក្នុងករិយាទាំងឡាយ ដែលមានគុណសម្បត្តិស្មើគ្នា ជា
 ស្រីបរិបូណ៌ដោយសីល មានវត្ថុចំពោះប្តី តែលះបង់នូវសេចក្តី
 ប្រាថ្នាក្នុងពួកស្រីដែលមានគ្រុកលល្អ ហើយធ្វើនូវការជឿចំពោះ
 កុម្មតាសិរិញ្ញក៏មាន ។ ម្ចាស់នាងសត្វ នាងឯងគប្បកន្លះប្រពន្ធ
 របស់ជនដទៃហើយធ្វើនូវអំពើដ៏លាមក លះចោលនូវកុសល ស្រី
 ប្រហែលនាង មិនគួរទទួលនូវអាសនៈនឹងទឹកទេ សុទ្ធាភោជននឹង
 មានអំពីណា នាងចូរទៅចុះ អាត្មាមិនពេញចិត្តនឹងនាងទេ ។

(២៨៣) ទិសខាងកើត ឯណា មានសម្បុររូប ដ៏ទុក្ខម ប្រាកដ
 ច្បាស់ ក្នុងវេលាអរុណរះឡើង ក្នុងទីបំផុតនៃរាត្រី ម្ចាស់នាង
 ទេវធីតា នាងប្រាកដច្បាស់ ដល់អាត្មា ដូចជាទិសខាង
 កើតនោះដែរ នាងចូរប្រាប់អាត្មា នាងជាស្រីអប្បរម្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បាពកំ

កាឡិ ជំនាយេវិវ អត្តិជារិវ
 អនិលេវិតា លោហិតបត្តមាលិដិ
 កា តិជ្ជសី មនុមិតាវ លោកិយំ
 កាសេសមាណាវ កិវ ន មញ្ចសិ ។

[២៨៤] ហិវហ ទេវី មនុជេសុ ប្បជិតា
 អទាបសត្តបនិសេវិដិ សទា
 សុណិវិវទេន កុវន្តិមាគតា
 សាហំ ន សក្កោមិ សុដំបិ យាចិត្ត
 កោបិជ្ជនា វិយ យាចនិត្តយា ។

[២៨៥] ធម្មន ញាយេន សុតត្តេ លច្ឆសិ
 ឯសោ ហិ ធម្មា ន ហិ យាចនា សុទ
 តំ តំ អយាចន្តិមហំ និមន្តយេ
 សុដំ យំ យញ្ចច្ឆសិ តំប ធម្មតេ ។
 សា ត្ថំ មយា អជ្ជេ សកម្មំ អស្សមេ
 និមន្តិតា កក្កានុវល្លិវិត្តហេ
 កុវញ្ញំ មេ សត្តរសេហិ ប្បជិតា
 តំ ប្បជយិត្តាន សុដំបិ អស្សយេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

នាងឈ្មោះអ្វី ដូចជាវល្ល្យប្រេង ដែលត្រូវឱ្យលំមានរបៀបនៃស្លឹក
ដ៏ក្រហមក្នុងនិយាយដូរ ឬដូចជាអណ្តាតភ្លើង ពុំនោះសោត
ដូចម្រឹកស្នាវ កាលក្រះឡកមើលនាងហាក់ដូចជាមានប្រាថ្នានឹង
និយាយ តែមិនបញ្ចេញនូវវចនាសម្ព័ន្ធ ។

[២៨៤] (នាងហិរិ...) ខ្ញុំជានាងទេវីឈ្មោះហិរិ ដែលគេបូជាក្នុង
ពួកមនុស្ស ជាស្រីមិនសព្វគប់នូវសត្វដ៏លាមកសព្វៗកាល មក
កាន់សំណាក់លោកដោយការឈ្មោះប្រវែកក ព្រោះសុធាភោជន
តែខ្ញុំនោះមិនអាចនឹងសុំនូវសុធាភោជនទេ ធម្មតាការសុំគេនៃស្រី
ដូចជាការបើកបន្តិញក្រវាស ។

[២៨៥] (កោសិយៈ...) ម្ចាស់នាងមានរាងកាយល្អ នាងនឹងបាន
(នូវសុធាភោជន) តាមសភាពតាមហេតុ នេះពិតជាធម៌ហើយ
ដ្បិតថាសុធាភោជន គេមិនបានព្រោះការសុំទេ ព្រោះហេតុនោះ
អាត្មានឹងអញ្ជើញនាងដែលមិនសុំ នាងប្រាថ្នានូវសុធាភោជន
ណា ។ អាត្មានឹងឱ្យនូវសុធាភោជននោះៗ ដល់នាង ។ ម្ចាស់
នាងមានរាងកាយដូចរូបប្រៀបជាវិការនៃមាស នាងនោះអាត្មា
នឹងអញ្ជើញទៅក្នុងអាស្រមរបស់អាត្មាក្នុងថ្ងៃនេះ នាងជាស្រីគួរ
អាត្មាបូជាដោយវត្ថុមានរសគ្រប់យ៉ាង អាត្មាលុះបូជានាងហើយ
ទើបនឹងបរិភោគនូវសុធាភោជនដែរ ។

អសីតិវិបាកេ តតិយំ សុបាណេនិសិតំ

(២៨៦) សា កោសិយេនាទុមតា ជុតិមតា
 អន្ទា ហិរិ រម្មំ ទាវិសិយស្សម៌
 ឧទកវន្តំ ដលមរិយប្បជិតំ
 អទាបសត្តបដិសេវិដិ^(១) សនា ។
 រក្ខត្តហនា ពហុកេត្ត បុប្ផតា
 អម្ពា បយាលា បនសា ច កសុកា
 សោភញ្ញនា លោទ្ធមដោប បទ្កកា
 កេតកា ច ភង្គា តិលកា ច បុប្ផតា ។
 សាលា ករេវី ពហុកេត្ត ជិដ្ឋយោ
 អស្សត្តនិទ្រេតាធមដុកា ច វេទិសា
 ឧទាលកា ទាតនរិ សិទ្ធាវតា
 មន្តាញា មច្ឆន្តកេតកា ។
 ហវេណុកា វេលុកា វេណុតណុកា
 សាមាកនិវាមដោប បិណកា
 មោចា កនិលរិ ពហុកេត្តសាលយោ
 បរិហាយោ អាភុជិដោ ច តណ្ហាលា ។

១ ម. អបសត្ត បនិសេវិដិ ។

អសីតិវិហារ សុត្តន្តបិដក ទី ៣

(២៨៦) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) នាងហិរិនោះ ជាស្រីមិនសេពគប់ប្លូរ

សត្វលាមកសព្វកាល ដែលកោសិយភាបសមានអានុភាពដ៏
 រុងរឿងអនុញ្ញាតហើយ ក៏ចូលទៅកាន់អាស្រមជាទឹករាយ ជា
 អាស្រមមានទឹក មានផ្លែឈើ ដែលពួកអរិយជនបូជាហើយ ។
 ជិតអាស្រមនោះ មានព្រៃឈើស៊ឹមទ្រុមដ៏ច្រើន មានផ្ការីកហើយ
 ដើមស្វាយ ដើមទ្រុយឆ័ង ដើមខ្នុរ ដើមចារ ដើមម្រុម ដើមលោទ
 ដើមភ្នំកង្កែប ដើមលំចេក ដើមចន្ទន៍ ដើមត្រម្គូច មានផ្ការីក
 ហើយ ។ ជិតអាស្រមនោះ មានដើមឈើច្រើន គឺដើមរាំង
 ដើមថ្ងាវ ដើមព្រីង ដើមពោធិបាយ ដើមជ្រៃ ដើមស្រគំ មាន
 មែកទោរទន់ចុះ នឹងដើមរាជព្រឹក្ស ដើមច្រនៀង ដើមជ្រៃពួរ
 ដើមរាំងអន្ទក់ នឹងដើមលំចេក មានភ្លើងផ្សព្វផ្សាយគួរគាប់ចិត្ត ។
 ជិតអាស្រមនោះ មានអបរណជាតិ អំពៅខ្មៅ សណ្តែកព្រៃ
 ដើមទន្លាប់ ស្រវែង នឹងតែលលក សណ្តែករាជមាស ចេកមានគ្រាប់
 នឹងស្រវែស ស្រវែក្រហមជាច្រើន ផ្លែចេញជាអង្ករគួរបរិភោគបាន ។

ស្កន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ពិភកំ

តស្ស ច ខុទ្ទបស្សន ជាតា ចោក្ខវណី សិវា
 អកក្កសា អបព្ភាវា សាធុ អប្បដិគដ្ឋិកា ។
 តត្ថ មថ្នា សង្ករតា ខេមិណោ ពហុកោដិណា
 សិទ្ធិសវង្គុ សកុលា សវង្គុ ច រោហិតា
 អាលតត្តវកាកិណ្ណា ទាដិណា កាកមច្ចកា ។
 តត្ថ បក្ខី សង្ករតា ខេមិណោ ពហុកោដិណា
 ហំសា កោព្ភាមយ្យា ច ចាកវកា ច កុក្កហា
 កុណារកា ពហុច្រ្ទតា សិទ្ធិណី ដីដីកា ។
 តត្ថ ទាលា សមាយន្តិ នាណមិគគណា ពហុ
 សីហា ព្យុទ្ធា វិហា ច អច្ឆកោកតវច្ឆយោ
 បរសនា ច កវជា មហិសា រោហិតា រុ
 ឯនេយ្យា ច វិហា ច គណិណោ ដិកស្កកា ។
 តត្ថ ទាលិមិតា ពហុកេត្ត វិទ្យាវា សសកណ្ណិកា

ធមាតវី បុប្ផវិច្ឆ្រសន្តតា
 ទិជាកិយុដ្ឋា ទិជសង្ក្រសវិតា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

នៅខាងជើង នៃទីអាស្រមនោះ មានជាតស្រះបោក្ខរណ៍ដ៏
 ក្សេម មិនមានវត្ថុអាក្រក់ មានកំពង់មិនចោត ជាស្រះដ៏ស្អាត
 ប្រកបដោយទឹកមានក្លិនមិនក្លរខ្លឹម ។ ក្នុងស្រះនោះ មានពួក
 ត្រីត្រែកត្រពាល ជាសត្វមានសេចក្តីក្សេម មានគ្រឿងបរិភោគ
 ដ៏ច្រើន គឺ ត្រីផ្កក់ ត្រីខ្លីង ត្រីក្រាយ បង្កង ត្រីឆ្អិន ត្រីស្ងាត
 នឹងត្រីកែក ក៏ហែបរំហែលទៅមកដេរវាស ។ ក្នុងស្រះនោះ
 មានពួកសត្វស្លាបត្រែកត្រពាល ជាសត្វមានសេចក្តីក្សេម មាន
 គ្រឿងបរិភោគដ៏ច្រើន គឺហង្ស ក្រៀល ក្បោក ចាកក្រពាក អក
 តារ៉ៅ ក្បោកមាស ទោម ព្រហ្មិត ដ៏ច្រើន ។ មានពួកសត្វគឺហ្លួង
 នៃម្រឹតផ្សេងៗ ជាច្រើន គឺសីហៈ ខ្វាធំ ខ្វាយ្យំ ត្រៃព្រៃ ខ្វារទិន
 រមាស គោព្រៃ ក្របី រមាំង ប្រើស ព្រាយ ជ្រូកព្រៃ ក្តាន់
 នឹងជ្រូកស្រុក មកប្រជុំគ្នាក្បែរស្រះនោះ ។ មានល្អស ធ្ម
 ទន្សាយនឹងខ្លីងជាច្រើន ផែនដីនឹងក្តី ពេញពាសដោយផ្កាដ៏វិចិត្រ
 កង់ពងដោយសម្លេងនៃសត្វបក្សី មានហ្លួងបក្សីគប់រកជាទិច្ច
 ក្បែរស្រះនោះ ។

អសីតិនិបាតេ ភគិយំ សុបាណោទិសតាតកំ

(២៨៧) សា សុត្តហិ និលទ្ធិមាភិលម្ពិតា
 វិជ្ជិមហាមេយវិវាទបដ្ឋេន
 តស្ស្សិ សុសម្ពន្ធសិវំ កុសាមយំ
 សុច្ឆិ សុកន្ធិ អនិទ្ធិបសេវិតំ
 អន្តត្ថកោត្តំ ហិវមេតទទ្រព្រិ
 និសីទិ កិល្យាលិ សុខយិទិមាសនំ ។
 តស្ស្សិ តទា កោត្តតតាយ កោសិយោ
 យទិច្ឆមាឆាយ ជដាជុត្តនោ
 នវេហិ បត្តេហិ សយំ សហ្មទកំ
 សុណភិហាសី តុវិតោ មហាមុនិ ។
 សា តំ បដិក្កយ ឧកោហិ ចាលិភិ
 ឥច្ឆាត្រវី អត្តមនា ជដាជំ
 ហន្តាហំ ឧតរហិ ប្បជិតា តយា
 កច្ឆេយ្យំ ត្រាហ្មេ តទិវំ ជិតាវិជំ ។

អសីតិនិបាត សុណកោជនជាតក ទី ៣

(២៨៧) នាងហិរិនោះ មានស្បែកដ៏ល្អ កោងដើមឈើមានពណ៌
 ដ៏ខៀវ បានចូលទៅ (កាន់អាស្រម) ហាក់ដូចជាផ្នែកបន្ត
 របស់មហាមេឃ កោសិយភាបសបានរៀបចំកៅអី ដែលមាន
 បណ្តាញប្រឡាក់គ្នាដ៏ល្អ ជាវិការៈនៃស្បូវភ្នំដ៏ស្អាត មានភ្នំដ៏
 ល្អ ពាសដោយស្បែកខ្លាយៗ បម្រុងនាងហិរិនោះ បានពោល
 ពាក្យនេះនឹងនាងហិរិថា ម្ចាស់នាងមានលំអ នាងចូរអង្គុយឲ្យ
 ស្រួលចុះ នេះអាសនៈ ។ កាលដែលនាងហិរិនោះ បិតនៅ
 លើកៅអី ប្រាថ្នានូវសុធាកោជនណា គ្រានោះ កោសិយ-
 ភាបស អ្នកទ្រទ្រង់នូវផ្ទះសក់ដុំរឿង ជាមហាមុនី ប្រញាប់
 ប្រញាល់ បាននាំមកនូវសុធាកោជននោះ ព្រមទាំងទឹកដោយ
 ស្លឹកឈូកថ្មី ។ ដោយខ្លួនឯង ។ នាងហិរិនោះ មានចិត្ត
 ត្រេកអរ បានទទួលនូវសុធាកោជននោះ ដោយដៃទាំងពីរ
 ហើយពោលនឹងកោសិយភាបស អ្នកទ្រទ្រង់នូវផ្ទះសក់ដុំចេះជា
 បពិត្រព្រហ្ម ឥឡូវនេះ ខ្ញុំដែលលោកបូជាហើយ ជា
 បុគ្គលមានជ័យជំនះ សូមទៅ កាន់កៅត្រក្រីងរ្សីញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

សា កោសិយេនា នុមតា ជុតិមតា
ឧទិវតា^(១) វណ្ណាមនេន មត្តា

សង្កាសេ ភន្ទាន សហស្សចក្កោនោ
អយំ សុដា វាសវំ ទេហំ មេ ជយំ ។

តមេនំ សក្កោបិ ភន្ទា អប្បជយំ

សហិន្ទនេវា សុរកញ្ញាមត្តមំ

សា បញ្ចលំ ទេវមនុស្សប្បជិតា

នវុត្តិ កោច្ឆុតិ យនា ឧចារិសំ ។

[២៨៨] តមេវ អសំសី បុនទេវ មាតុលំ

សហស្សនេត្តោ វិនិសាធិមន្ទោ

ភន្ទាន វាក្យំ មម ត្រហំ កោសិយំ

អាសាយ សន្ទាយ សិរិយា ច កោសិយ

ហិវំ សុទំ កេនមលត្ត ហេតុនា ។

[២៨៩] តំ សុប្បវត្តំ ឧទតារយំ វជំ

ទទ្ធល្អមាទំ ឧប្បក្កយេសានិសំ

ជម្រោនទិសំ តបនេយ្យសន្តិកំ

អលង្កតំ កញ្ញានិវត្តសន្តិកំ ។

១ ម. ឧទិវយំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

នាងហិរិនោះ ដែលកោសិយតាបសមានអាទុភាពដ៏រុងរឿង បាន
អនុញ្ញាតហើយ ជាស្រីស្រវឹងដោយការស្រវឹងនឹងវណ្ណៈ ក៏ទៅ
ក្នុងសំណាក់ព្រះឥន្ទ្រជាសហស្សរូបកុំ រួចក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះ
វាសវៈ នេះជាសុធាភោជន សូមព្រះអង្គទ្រង់ប្រទាននូវជ័យជំនះដល់
ខ្ញុំ ។ នាងហិរិនោះ ដែលពួកទេវតានឹងមនុស្សផ្គុំនឹងអញ្ចល់បូជាហើយ
ក៏ចូលទៅអង្គុយលើកៅអីដ៏ថ្លៃក្នុងកាលណា ព្រះឥន្ទ្រព្រមទាំងពួក
ទេវតា ក៏បូជានាងហិរិនោះ ជាទេវតាដ៏ទុក្ខមក្នុងកាលនោះ ។

[២៨៨] សហស្សនេត្ត ជាធំជាងពួងទេវតាជាន់ត្រីគ្រិស្ស ទ្រង់បានស្រាស់
នឹងមាតលទេវបុត្តនោះម្តងទៀតថា អ្នកចូរទៅសួរកោសិយតាបស
តាមពាក្យរបស់យើងថា បពិត្រកោសិយៈ នាងហិរិ ដទៃអំពីនាង
អាសា នាងសុទា នាងសិរី បាននូវសុធាភោជនដោយហេតុអ្វី?

[២៨៩] មាតលទេវបុត្ត បានឡើងដំរូបនោះ អណ្តែតទៅដោយស្រួលដ៏
រុងរឿងប្រហែលនឹងគ្រឿងឧបករណ៍ មានចន្ទោលជាវិការៈនៃមាស
ជម្ពូនទ ភ្នំដូចជាអណ្តាតភ្នំ ដែលបុញ្ញបុទ្ធិប្រដាប់ស្រស់ល្អ
ប្រកបដោយកម្រាលជាវិការៈនៃមាស វិចិត្រដោយកែវ ៧ ប្រការ ។

អសីតិវិញ្ញាណេ ភតិយំ សុបាភោជនបារាណំ

សុវណ្ណំ ចន្ទត្ថំ ពហុ វិហារតិវារា
 ហត្ថំ កវស្សំ កិប្បិសព្យក្សដិបិយោ
 ឯនេយ្យកា សង្ឃមយេត្ថ បត្តិវោ
 មិកត្ថ វេជ្ជិយមយា យុវាយុតា ។
 តត្ថស្សរាជហរិយោ អយោជយុ
 ទិសសតានិ សុសុបាភសាទិសេ
 អនុត្តិកេ កត្តានុជានុវច្ឆនេ
 អាវេលំនេ សទ្ធកមេ អសង្កិកេ ។
 តំ យានសេដ្ឋំ អភិវុធិ មាតលិ
 ទិស ទិសា វេហា អភិវាទយត្ថ
 ធកញ្ច សេលញ្ច វេនប្បតិញ្ច
 សសាគរំ បព្វតយត្ថ មេទនិ ។
 ស ឱប្បមេវ ឧបកម្ម អស្សមំ
 ហារិវមេកំសកតោ កតញ្ចលិ
 ពហុស្សុតំ វុធិ វិជិតវត្តំ
 វេញ្ញាតិវិ មាតលិ នេវព្រាហ្មណំ ។

អសីតិនិបាត សុត្តនិកាយជាតក ទី ៣

ក្នុងរថនេះ មានរូបព្រះចន្ទជាវិការៈនៃមាសរូបដ៏រីករាយ សេះក៏នូវ ខ្លាធំ ខ្លា
 ដង្កូវព្រាយជាច្រើនក្នុងរថនោះ មានរូបបក្សីជាវិការៈនៃកែវផ្សេងៗ
 ក្នុងរថនោះ មានទាំងរូបម្រឹកប្រកបដោយហ្វូងជាវិការៈនៃកែវព្រៃឡូត៍
 ក្នុងរថនោះ ។ ពួកទេវតាបានទើមនូវស្តេចសេះ មានសម្បុរល្បឿន
 មួយពាន់ក្នុងរថនោះ ជាសេះមានសម្បុរដូចមាស ប្រហែលនឹងដំរី
 ស្មៅ ប្រដាប់ដោយគ្រឿងអលង្ការ មានគ្រឿងប្រដាប់ទ្រង់ជាវិការៈ
 នៃបណ្តាញមាស មានគ្រឿងប្រដាប់ពាក់ត្រចៀក ស្ទុះទៅដោយ
 គ្រាន់តែពួសម្លេង ជាសេះមានសន្ទុះដ៏លឿន ។ មាតលិទេវបុត្ត
 បានឡើងជិះរថនោះ ជាយានដ៏ប្រសើរ ហើយញ៉ាំងទិសទាំង ១០
 នេះ ឲ្យគឺកកងរំពងទាំងញ៉ាំងអាកាសក្នុង ឈើម្ចាស់ព្រៃ សាគរនឹង
 ផែនដីឲ្យរកើបញ្ចប់ញ័រ ។ មាតលិទេវបុត្តនោះ ចូលទៅកាន់
 អាស្រមជាឆាប់ ពានាសំពត់ទិព្វជាស្រេច រួចផ្តងអញ្ជាលំពោល
 ទៅនឹងកោសិយតាបស ជាទេវព្រាហ្មណ៍ ដែលជាពហុស្ស្វត
 ជាអ្នកចម្រើនដោយគុណ មានអាចរិយវត្តទូន្មានហើយ ដូច្នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

វេទុស្ស វាគ្យំ និសាមេហិ កោសិយ
 ធូតោ អហំ បុច្ឆតិ តំ បុរិទ្ធា
 អាសាយ សន្នាយ សិរិយា ច កោសិយ
 ហិរិ សុដំ កេនមលត្ត ហេតុហា ។

[២៧០]

អន្ធា សិរិ មំ បដិភាតិ មាតលិ
 សន្ធា អនិច្ឆា បន ទេវីសារិ
 អាសា វិសំវាទិកសម្មតា ហិ មេ
 ហិរិ ច អរិយម្ហិ គុណោ បតិដ្ឋតា ។

[២៧១]

កុមារិយោ យា ចិមា តោត្តរត្តិតា
 ជិណ្ហា ច យា ច សកត្តន្តិយោ
 តា ធម្មរាតំ បុរិសេសុ ខុត្តតំ
 ហិរិយា និវរេន្តិ សច្ចត្តមត្តិយោ ។
 សង្កាមសិសេ សរសត្តិសិយុតេ
 បរាជីតានំ បតតំ បលាយំ
 ហិរិយា និវត្តន្តិ ជហិត្វាន ជីវិតំ
 តេ សម្មជិច្ឆន្តិ បុន ហិរិមតា ។
 វេលា យថា សាវរវេតវិវណិ
 អយំ ហិរិ ទាបជនំ និវរណិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

បពិត្រកោសិយៈ សូមលោកស្តាប់ពាក្យព្រះឥន្ទ្រ ខ្ញុំឯងជាទូត
ព្រះឥន្ទ្រ សូមសួរលោកថា បពិត្រកោសិយៈ ចុះនាងហិរិដៃ
អំពីនាងអាសា នាងសទ្ធា នឹងនាងសិរី តើបាននូវសុធាភោជន
ដោយហេតុអ្វី ។

[២៧០] (កោសិយៈ...) ម្ចាស់មាតលិ ជាទេវសារថី នាងសិរីប្រាកដ
ច្បាស់ដល់អាត្មា ថាជាស្រីសុភសម្បត្តិស្រាប់ហើយ ចំណែកនាង
សទ្ធា ប្រាកដដល់អាត្មា ថាជាស្រីមិនទៀង នាងអាសា ក៏
ប្រាកដដល់អាត្មា ថាជាស្រីដែលគេសន្មត ថាជាស្រីបោកប្រាស់
ឯនាងហិរិ តាំងនៅសិបក្នុងគុណដ៏ប្រសើរ ។

[២៧១] ពួកនាងកុមារីណា ដែលត្រកូលរក្សា ហើយក្តី ពួកស្រី
ចាស់ៗ (ស្រីមេម៉ាយ) ណាក្តី ពួកស្រីណា ដែលមានប្តីក្តី ស្រី
ទាំងនោះ (ដឹងច្បាស់) នូវធនរាគដែលកើតឡើង ក្នុងពួកបុរស
ហើយពរាំងនូវចិត្តរបស់ខ្លួនដោយហិរិ ។ កាលជនទាំងឡាយ
បរាជ័យក្នុងប្រធាននៃសង្គ្រាម ដែលប្រកបដោយព្រហ្ម នឹងលំ-
ពៃន រស្មីរត់ទៅ ជនទាំងនោះ បានលះបង់នូវជីវិត ក៏ត្រឡប់
វិលវិញដោយហិរិ មានចិត្តប្រកបដោយហិរិ ទទួលយក(ម្ចាស់)
វិញ ។ ច្រើនជាគ្រឿងពរាំងនូវកំឡាំង នៃរលកទឹក ក្នុងសមុទ្រ
យ៉ាងណា ហិរិនេះ ក៏យាត់ម្លូជនចាកបាប យ៉ាងនោះដែរ

អសីតិនិយោក ភតិយំ សុត្តនិកាយនិទានំ

តំ សុខុលោកេ ហិរិមរិយប្បជិតំ
ឥន្ទស្ស តំ វេទយ ទេវសារថំ ។

[២៧២] កោ តេ ឥមំ កោសិយ ទិដ្ឋិមោទហិ
ព្រហ្មា មហិទ្ធោ អនិវា បដាបតិ
ហិរាយ ទេវេសុបិ សេដ្ឋសម្មតា
ធិតា មហិន្ទស្ស មហេសិ ជាយន ។

[២៧៣] ហិទ្ធោហិទានិ តិទិវំ អបក្កម
រថំ សមារុយ្ហ មមាយតំ ឥទិ
ឥទ្ធោ ច តំ ឥន្ទសកោត កង្ខតិ
អរោជេ តុំ ឥន្ទសហរ្យតំ វជ ។

[២៧៤] ឃិវំ វិសុដ្ឋនិ អនាបកម្មិទោ
អថោ សុចិណ្ណាស្ស ដលំ ន ទស្សតំ
យេកេចិ អន្ទកុំ សុទានិកោជនំ
សត្រេវ តេ ឥន្ទសហរ្យតំ តតាតិ ។

[២៧៥] ហិរិ ឧប្បលវណ្ណាសិ កោសិយោ ទានបតិ ភិក្កុ
អន្ទរោ បញ្ចសិទោ អានទ្ធោ អសិ មាតលិ
សុរិយោ កស្សទោ ភិក្កុ មោតល្លាទោសិ ចន្ទិមា

អសីតិនិយម សុទ្ធារោជនពិភព ទី ៣

ម្ចាស់ទេវសារថី ព្រោះហេតុនោះ អ្នកចូរក្រាបទូលព្រះឥន្ទ្រថា
ហិរិនោះ ត្រូវអរិយជន ឬជាហើយ ក្នុងលោកទាំងពួង ។

(២៧២) (មាតលទេវបុត្ត...) បពិត្រកោសិយៈ បុគ្គលណាជាព្រហ្ម
ឬព្រះឥន្ទ្រ ឬបជាបតិ ប្រកាន់តាមសេចក្តីយល់របស់លោកនេះ
ថា ធីតារបស់ព្រះឥន្ទ្រ ជាស្រីស្វែងរកនូវគុណដ៏ប្រសើរ ដែល
គេសន្មតថាជាស្រីប្រសើរបំផុតក្នុងពួកទេវតា ព្រោះតែហិរិ ។

(២៧៣) បើដូច្នោះនោះ ឥឡូវនេះ សូមលោកមក សូមលោកទៅកាន់
ឋានត្រៃត្រិវិជ្ជា សូមលោកឡើងជិះរថ ដែលជាទីតាប់ចិត្តនេះ
បពិត្រលោកអ្នកមានគោត្រស្មើដោយព្រះឥន្ទ្រ ព្រះឥន្ទ្រទន្ទឹម
លោក សូមលោកទៅនៅរួមជាមួយនឹងព្រះឥន្ទ្រក្នុងថ្ងៃនេះ ។

(២៧៤) (អភិសម្ពុតាថា) ពួកសត្វអ្នកមិនធ្វើនូវអំពើបាប រមែង
បរិសុទ្ធយ៉ាងនេះ មួយទៀត ផលនៃកុសល ដែលបុគ្គលបាន
សន្សំល្អហើយ រមែងមិនសាបសូន្យទេ ពួកសត្វណាមួយ បាន
ឃើញនូវសុទ្ធារោជន (ក្នុងកាលនោះ) សត្វទាំងអស់នោះឯង
រមែងដល់នូវការនៅរួមជាមួយនឹងព្រះឥន្ទ្រ ។

(២៧៥) នាងហិរិទេវធីតា គឺនាងឧប្បលវណ្ណាភិក្ខុនី កោសិយតាបសគិ
ភិក្ខុជាម្ចាស់ទាន បញ្ចសិខទេវបុត្ត គឺអនរទិភិក្ខុ មាតលទេវបុត្ត
គឺអានន្ទ សុរិយទេវបុត្ត គឺកស្សបភិក្ខុ ចន្ទទេវបុត្ត គឺមោគ្គលាន

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

នារទោ សារិប្បត្តាសិ សម្មុទ្ទោ អសិ វាសកេតិ ។

សុត្តន្តបិដកេ គតិយំ ។

កុណាលជាតកំ

(២៧៦) ឃុំមក្ខាយតិ ឃុំមនុស្សយ្យតិ សញ្ញោស-
 ធម្មណីធម្មេ នេកបុប្ផមាណ្យវិតតេ គណេយមហិ-
 សុវ្យាមរិបសនិគ្គតោកិ ឈ្លាសីហាឡក្ខ្មធិបិអង្គកោក-
 តរង្គឧទ្ទារកនិមិទិវិឡារសសកឈ្លាតា នុចរិតេអា-
 កិឈ្លា នេលមឈ្លាលមហាវាហា មាតកុលកេរេណ្យ-
 សង្ឃាធិវុត្តេ វេស្សមិទសាខមិទសរកមិទឃណិមិទវា-
 តមិទបសនិមិទបុរិសាលុកិបុរិសយក្ខរក្ខសនិសេវិតេ
 អមជ្ឈមញ្ញវិធមហា ដ្ឋបុប្ផដុសិតត្តានេកចាទបតណវិ-
 តតេ ក្យរាចិឆ្ការវារណមយ្យរថវាភូតដីវដីវកេចលាវ-
 កេពលាកកិឆ្ការករវិតមត្តវិហន្តិ សតសង្ឃុដ្ឋអញ្ញន-

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

នារទតាបស គីសារីបុត្ត ឯព្រះវេសវៈគិតថាគត ជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ។

ចប់ សុត្តន្តបិដក ទី ៣ ។

កុណាលណ្ឌិក

[២៧៦] ហេមវន្តប្រទេស ដែលគេតែងពោលយ៉ាងនេះ តែង
 ឮយ៉ាងនេះ មានសេចក្តីដំណាលថា បក្សកុណាល (តារៅ) មាន
 សម្បវដ្តិចក្រវែល មានស្លាបជាគ្រឿងបិទបាំងដំរិចក្រវែល តែង
 នៅអាស្រ័យក្នុងជង់ព្រៃជាទីរករាយ មានសភាពយ៉ាងនេះ ជាប្រទេស
 ទ្រទ្រង់នូវធរណី ប្រកបដោយឧសធា គ្រប់យ៉ាង រយោងរយោងដោយ
 ចង្កាមផ្កាជាច្រើន ជាប្រទេសជាទីចរទៅមករឿយ ។ នៃដំរិ គេ ក្របី
 ប្រើសមាស ចាមរី ក្តាន់ រមាស ខ្នង សីហៈ ខ្នង ខ្នងម្សង ខ្នង
 ត្រៃព្រៃ ខ្នង រក ឈូស ខ្នង ទន្សាយ រមាំង ជាទីអាស្រ័យនៅ
 នៃហ្នូដំរិច ។ នឹងដំរិ ទាំងមេដំរិក្នុងនាគក្រកូល ដំរិដេរដាស ជាទី
 អាស្រ័យនៅនៃខ្នង ស្វាសរកៈ ម្រឹគ្រាយ ក្តាន់បុរិសាលុ (យក្ខិន
 មានមុខដូចសេះ) ក្នុង យក្ស ការក្សទឹក ជាព្រៃដំរិដេរដាសដោយ
 ពួកឈើជាច្រើនយ៉ាង គឺឈើមានផ្កាក្រពុំ ឈើមានត្រួយលាស់រហង់
 សឹងដំរិខ្នងដោយហ្នូដំរិចជាច្រើន គឺសត្វអក លលកទាំង ហត្ថិល្អ
 ក្តោក ទីទុយ បោលភោក ចាប កុកក្រក សម្បក្រពាំង ករវិក

អសីតិយោគេ ចតុត្ថំ ពុណាលោកំ

លោសិលាហរិតាលហិឡ័លកិហោមរជិតកនកោនេក-
 ណតុសតវិនទ្ធចដិមឡ្ហិតប្បទេសេ វរ្យ្រេ ខន្ធ
 កោ រម្មេ វិនសឡោ កុណាលោ លាម សកុណោ
 បដិវសតិ អតិវយ ចិត្តោ អតិវយ ចិត្តបត្តច្ឆទេនា ។
 តស្សវ ខន្ធ កោ កុណាលស្ស សកុណស្ស អឡ្ហ-
 ឡិណិ វត្តសហស្សណិ បរិហរិកា ទិជកញ្ញាយោ ។
 អថ ខន្ធ កោ ទ្វេ ទិជកញ្ញាយោ កង្ខំ មុខេន
 ឡិសិត្វា តំ កុណានំ សកុណំ មជ្ឈេ និសីទាបេត្វា
 ឡឡង្គំ មា នំ កុណានំ សកុណំ អធានបរិយាយបថេ
 កិលមដោ ឡញាហេជាតិ ។ បញ្ចសតា ទិជកញ្ញាយោ
 ហេដ្ឋតោ ហេដ្ឋតោ ឡង្គំ សហយំ កុណាលោ សកុ-
 ណោ អាសនា បរិបតិស្សតិ មយំ តំ បក្ខេហិ បដិក្ខ-
 ហេស្សាមាតិ ។ បញ្ចសតា ទិជកញ្ញាយោ ឡប្បបរិ ឡង្គំ
 មា នំ កុណានំ សកុណំ អាតាចោ បរិតាបេសីតិ ។
 បញ្ចសតា បញ្ចសតា ទិជកញ្ញាយោ ឡកតោ បស្សេន
 ឡង្គំ មា នំ កុណានំ សកុណំ សីតិ វា ឡណំ វា
 តិណំ វា រដោ វា វតោ វា ឡស្សវោ វា ឡបច្ចសីតិ ។

អសីតិនិទាន កុណាលជាតក ទំ ៤

ជាប្រទេសដ៏ប្រដាប់ដោយវត្ថុ ជាទីត្រេកអរច្រើនយ៉ាង គឺចម្រើននាសិលា
មានពណ៌ខៀវ ដូចផ្កាអញ្ជីន ជាតិហ៊ីន្ត្រូល មាស ប្រាក់ មាសស្រួយ
នឹងលោហធាតុជាច្រើនយ៉ាង ។ បក្សីតារៅនោះឯង មានបក្សីញីចំនួន
៣.៥០០ សុទ្ធតែបក្សីដ៏ទង់ចាំបរិវេ ។ មានសេចក្តីដំណាលថា គ្រានោះ
បក្សីញីដ៏ទង់ពីរ ពាំមែកឈើ ដោយចំពុះ ឲ្យបក្សីតារៅឈ្មោលនោះទំ
ត្រង់កណ្តាលមែកឈើ ហើរឡើងទៅដោយគិតថា សូមកុំឲ្យមានសេចក្តី
លំបាកក្នុងផ្លូវឆ្ងាយ បៀតបៀនបក្សីតារៅឈ្មោលនោះឡើយ ។ ពួក
បក្សីកញ្ញាចំនួន ៥០០ ក៏ហើរពីខាងក្រោមដោយគិតថា បើបក្សីតារៅ
នេះធ្លាក់ពីបង្គួង យើងនឹងទទួលបក្សីតារៅនោះដោយស្វាបទាំងឡាយ ។
ពួកបក្សីកញ្ញាចំនួន ៥០០ ហើរអំពីខាងលើ ។ ដោយគិតថា សូមកុំឲ្យ
កំដៅក្តៅដល់បក្សីតារៅឈ្មោលនោះឡើយ ។ ពួកបក្សីកញ្ញាចំនួន ៥០០
ម្ខាង ។ ហើរអមអំពីខាងទាំងពីរ ដោយគិតថា សូមកុំឲ្យត្រជាក់ ក្តៅ
ស្មៅផ្ទៃលីខ្យល់ប្តូរទឹកសន្សើមប៉ះពាល់ត្រូវបក្សីតារៅឈ្មោលនោះឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

បញ្ចសតា ទិដកញ្ញាយោ បុរតោ បុរតោ ឡេន្តិ មា នំ
 កុណាលំ សកុណំ តោ ចាលកា វ បសុចាលកា វ
 តិណហារកា វ តតដហារកា វ វនកម្មីកា វ កេដ្ឋន
 វ កថលាយ វ ចាលីនា វ (ចាសាលោន) វ លេខ្ពុនា
 វ ទិណ្ណន វ សត្តន វ សត្តភហិ វ បហារំ អនិស្ស
 មាយំ កុណាលោ សកុណោ តច្ឆហិ វ លតាហិ វ
 វុត្តហិ វ សាទាហិ វ វេទ្តហិ វ ចាសាលោហិ
 វ លេវន្តេហិ វ បត្តិហិ សង្កាមេសីតិ ។ បញ្ចសតា
 ទិដកញ្ញាយោ បច្ឆតោ បច្ឆតោ ឡេន្តិ សណ្ឋាហិ
 សខិលាហិ អញ្ញាហិ មជ្ជាហិ វចាហិ សមុទាចរន្តិយោ
 មាយំ កុណាលោ សកុណោ អាសនេ បរិយុក្កស្នីតិ។
 បញ្ចសតា ទិដកញ្ញាយោ ទិសោទិសំ ឡេន្តិ អនេ-
 កុក្ករិវិជីកតិដលមាហារន្តិយោ មាយំ កុណាលោ
 សកុណោ ខុទ្ទាយ បរិកិលមិត្តាតិ ។ អថ ខលុ កោ
 តា ទិដកញ្ញាយោ តំ កុណាលំ សកុណំ អាភ-
 មេនេវ អាភមំ ឧយ្យានេនេវ ឧយ្យានំ នទីតិត្តេនេវ
 នទីតិត្តំ បព្វតសិខនេវ បព្វតសិខំ អម្ពវនេនេវ
 អម្ពវនំ ជម្ពវនេនេវ ជម្ពវនំ លតុជីវនេនេវ លតុជីវនំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជិវតក

ពួកបក្សិកញ្ញាចំនួន ៥០០ ហើរទៅអំពីខាងមុខ ។ ដោយគិតថា សូម
 កុំឲ្យគង្គាលគោ គង្គាលសត្វចំពឹង អ្នកនាំស្មៅ អ្នកនាំទស អ្នកធ្វើការ
 ងារក្នុងព្រៃ ប្រហារនូវបក្សីតារៅឈ្មោលនោះ ដោយកំណាត់ឈើ
 ដោយអម្បែង ដោយដៃ (ដោយដុំថ្ម) ដោយដុំដី ដោយដម្បង ដោយ
 សាស្ត្រាវុធ ឬដោយដុំក្រួសទាំងឡាយឡើយ សូមកុំឲ្យបក្សីតារៅនោះ
 ប៉ះទង្គិចនឹងគុម្ពឈើ វល្លិ ដើមឈើ មែកឈើ សសរ ថ្មភ្នំ ឬពួក
 បក្សីមានកម្លាំងឡើយ ។ ពួកបក្សិកញ្ញាចំនួន ៥០០ ហើរអមអំពីខាង
 ក្រោយ ។ និយាយឆ្លើយឆ្លងគ្នា ដោយពាក្យស្រទន់ផ្សរផងពីរោះផ្អែមល្ហែម
 ដោយគិតថា សូមកុំឲ្យបក្សីតារៅនេះ អផ្សុកនៅលើទ្រទំឡើយ ។ ពួក
 បក្សិកញ្ញាចំនួន ៥០០ ហើរទៅគ្រប់ទិស នាំយកផ្លែឈើផ្សេងៗ ចំឡែក
 ជាច្រើនដោយគិតថា សូមកុំឲ្យបក្សីតារៅនេះ លំបាកដោយការស្រែកយូន
 ឡើយ ។ គ្រានោះ ពួកហ្វូងបក្សិកញ្ញាទាំងនោះ ហើរនាំបក្សីតារៅនោះអំពី
 សួនច្បារទៅកាន់សួនច្បារ អំពីទឡាន ទៅកាន់ទឡាន អំពីកំពង់ស្ពឺទៅ
 កាន់កំពង់ស្ពឺ អំពីកំពូលភ្នំទៅកាន់កំពូលភ្នំ អំពីព្រៃស្វាយទៅកាន់ព្រៃ
 ស្វាយ អំពីព្រៃត្រីងទៅកាន់ព្រៃត្រីង អំពីព្រៃខ្នុរសម្បទៅកាន់ព្រៃខ្នុរសម្ប

អសីតិមិយតេ ចតុត្ថំ ពុណាសិកាភំ

នាឡិកេរសញ្ញារិយេនេវ នាឡិកេរសញ្ញារី ឧប្បមេវ
អភិសម្មោទ្ធិ រតិត្តាយ ។ អថ ខលុ កោ កុណា-
លោ សកុណោ តាហិ ទិដកញ្ញាហិ ទិវសំ
បរិស្សន្នោ ឯវំ អបសារទេតិ នស្សេ តុម្ពេ វស-
លិយោ វិនស្សេ តុម្ពេ វសលិយោ ចោរិយោ ធុតិយោ
អសតិយោ លហិចិត្តាយោ កតស្ស អប្បដិការិ-
កាយោ អនិលោ វិយ យេនកាមដ្ឋមាយោតិ ។

(២៧៧) តស្សេវ ខលុ កោ ហិមវតោ បព្វត-
រាជស្ស បុរត្ថមេ ទិសាកាតេ សុសុខុមសុនិបុណាតិ-
បភវំ ហិរតុបយន្តិយោ ។ ឧប្បលបទុមកុមុទនឡិទ-
សតបត្តសោតន្តិកម្ពុនា រកសម្បតិវិវុឌ្ឍិសុចិត្តន្តមនុ-
ញ្ញាមជាបកប្បទេសេ កុរវកម្ពុចលិន្ទុកតកវេទិស-
វញ្ញល បុញ្ញាតតកុលតិល កបិយ កហស នសាលសល-
ឡិចម្បកអសោកនាតុកុតិវិដិកុដ បត្តលោទ្ធពន្តោ-
យវេន កាលាតុបទុមបិយន្តិទេវនារុកោចតហនេ

អសីតិវិបាក ពុណាលដាតក ទី ៤

អំពីព្រៃជូនទៅកាន់ព្រៃជូន ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយរីករាយ ដោយឆាប់
 រហ័ស ។ គ្រានោះឯង បក្សីតារៅនោះ ដែលពួកបក្សីកញ្ញាទាំងនោះ
 ចោមរោមហើយ ពេញមួយថ្ងៃ ក៏បណ្តេញយ៉ាងនេះថា នៃមេចង្រៃ
 ហង់ឯងទាំងឡាយ ចូរចៀសចេញទៅ នៃមេចង្រៃ ជាចោរ ជាស្រីអ្នក
 លេង ហ៊ានហាច មានចិត្តស្រាល មិនធ្វើតបចំពោះទុបការគុណ
 ដែលគេធ្វើហើយ ជាអ្នករហើរហាច ក្នុងកាមដូចជាខ្យល់ ហង់ឯងទាំង
 ឡាយ ចូរវិនាសទៅ ។

(២៩៧) មានសេចក្តីដំណាលថា ក្នុងភាគទិសខាងកើត នៃស្តេច
 ភ្នំហាមវន្តនោះឯង មានស្ទឹងហូរនាំយកទូរស្មៅខៀវខ្ចី អំពីក្នុងដែលមានទឹក
 ដ៏ល្អសុខម្យ៉ាងល្ងើងៗ មានសេចក្តីដំណាលថា តារៅស្រឡាចបណ្តាម្នាក់៖
 មានសម្លេងដ៏ពោះក្រលួច មានភ្នែកក្រឡែត ដូចភ្នែកអ្នកស្រវឹង តែង
 អាស្រ័យនៅក្នុងជង់ព្រៃ ជាទិសប្បាយរីករាយ មានសភាពយ៉ាងនេះ គឺ
 ប្រទេសជាទីពេញចិត្តរីករាយ ដោយផ្កាឧប្បល ឈូកក្រហម កុមុទឈូកស
 ឈូកមានស្រទាប់ជាច្រើន ចង្កុល្លណ៍មានក្លិនក្រអូបឈ្ងុយឈ្ងប់ ទើបនឹង
 ដុះឡើងថ្មីៗជាព្រៃដេរដាសដោយកុរវកព្រឹក្សរាំងអន្ទក់កេតកព្រឹក្សរវេទិស-
 ព្រឹក្ស ដើមជ្រៃ ដើមបុន្ទាត ពកុល ទ្រមួច ទ្រមួង ក្នុង ជួនរាំងភ្នំ ស្រឡៅ
 ចម្បក អសោកព្រឹក្ស ខ្ចីន ស្លាប់ លោទ នឹងចង្កុក្រហមជាព្រៃញាតស្សាត
 ដោយដើមឈើខ្មៅ បិយង្កំ មានពណ៌ក្រហម ទេពទារូ ចេកមានគ្រាប់

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

កតុនកុដដអង្គាលកច្ចិការកណិការកណ្ណិយរកោ-
 រណ្ណកោវិទ្យារកិសុកយោនិកវនមល្លកមនម្ពណាមន-
 វដ្ឋកណ្ណិស្សចិកតិមាលមល្យជរេ ជាតិសុមនមជ្ជកម្ម-
 កជនុតក្ការីតាលិសតតវឌ្ឍសិរកោដ្ឋកច្ចវិតតេ អនិ-
 មត្តិកសំកុសុមិតលតាវិតតបដិមណ្ឌិតប្បទេសេ ហំ-
 សបិលវកោនម្ពការណ្ណកាកិពាទិកេ វិជ្ជាជរសិទ្ធិសម-
 ណាតាបសកណាជិវត្តេ នរទេវយក្ខុក្ខុសនានវតន្តព្វ-
 តិទ្ធកមហោរតានុចិណ្ណាប្បទេសេ ឯវុបេ ខលុកោ រម្មេ
 វនសណ្ណេ បុណ្ណមុខោ ជាម បុស្សកោកិលោ បដិវសតិ
 អតិវយ មជ្ជិកេវេ វិលាសិតនយនមត្តក្ខោ ។ តស្សវ
 ខលុកោ បុណ្ណមុខស្ស បុស្សកោកិលស្ស អន្តិវិទ្ធិនិ
 តត្តិសតានិ បរិចារិកា ទិជកញ្ញាយោ ។ អថ ខលុកោ
 ទ្វេ ទិជកញ្ញាយោ កដ្ឋំ មុខេន ខំសិត្វា តំ បុណ្ណមុខំ
 បុស្សកោកិលំ មជ្ឈេ និសីទាបេត្វា ឧទ្ទេន្តំ មាណំ បុណ្ណ-
 មុខំ បុស្សកោកិលំ អន្ធានបរិយាយបថេ កិលមថោ
 ឧញ្ចហេថាតិ ។ បញ្ចស ទិជកញ្ញាយោ ហេដ្ឋតោ ហេដ្ឋ-
 តោ ឧទ្ទេន្តិ សហយំ បុណ្ណមុខោ បុស្សកោកិលោ អាស-
 នាប រិបតិស្សតិ មយំ តំ បក្ខេហិ បដិក្កហេស្សា មាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

ជាព្រៃទ្រង់ នូវដើមថ្ងាន់ ខ្លែងគង់ ព្រួស មែសាក់ កណ៌ការ
 ដើមច្បារ ដើមប្រមោយដីរ ដើមរលួសផ្កុន ដើមចារ ដើមយុក្កា
 នឹងចង្កោមផ្កាម្លិះព្រៃ ក្តាំងងា ចម្បា ចម្បី នួនស្រី ជាព្រៃដំដែរជាស
 ដោយម្លិះរូត ចេកទេស ច្រឡឹង ដើមច្រាំង ក្រីស្នា ស្បូវកាំង នឹងគុក្ខ
 ឈើជាពួក ។ ជាប្រទេស ដ៏ប្រដាប់ដោយដើមឈើដំដែរជាស គឺដើម
 រំដួលនឹងវល្ល៍មានផ្កាដ៏ល្អ ជាព្រៃពុស្សរសម្រែកនៃសត្វ ហង្ស ទុន ប្រវឹក
 កែកទឹក ជាទីដែលពួកវិទ្យាធរសមណៈ នឹងតាបសឥសី ស័ក្តិសិទ្ធិនៅ
 អាស្រ័យ ជាប្រទេសដែលនរជន ទេវតា យក្ស អារក្សទឹក អសុរ គន្ធា
 នឹងកិរិយាអាស្រ័យនៅជាច្រើន ។ មានសេចក្តីដំណាលថា សត្វតារៅ-ស
 ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនោះឯង មានបក្សីកញ្ញាចំនួន ៣៥០ ជាអ្នកបម្រើ ។
 មានសេចក្តីដំណាលថា គ្រានោះឯង មានបក្សីកញ្ញាពីរ ពាំមែកឈើ
 ដោយមាត់ ហើយឲ្យសត្វតារៅ-ស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនោះទំត្រង់កណ្តាល
 ហើរទៅដោយគិតថា កុំឲ្យមានសេចក្តីលំបាកក្នុងផ្លូវឆ្ងាយ ប៉ះពាល់តា-
 រៅ-សឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនោះឡើយ ។ ពួកបក្សីកញ្ញាចំនួន ៥០ ក៏ហើរ
 ពីខាងក្រោម ។ ដោយគិតថា បើតារៅ-សឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនេះ នឹងធ្លាក់
 អំពីបង្គំ ពួកយើងនឹងទទួលតារៅ-សនោះ ដោយស្លាប់ទាំងឡាយ ។

អសីតិវិញ្ញាណេ ចកុត្តំ កុណាលដាតំ

បញ្ញាសនិជគញ្ញាយោឧប្បបរិទ្ធោនិមាណំ បុណ្ណមុខំ បុស្សុ-
 កោកិលំ អាតាចោ បរិវាបេសីតិ ។ បញ្ញាស បញ្ញាស
 និជគញ្ញាយោ ឧកតោ បេស្សន ទ្រោនិមាណំ បុណ្ណមុខំ
 បុស្សុកោកិលំ សីតំ វា ឧស្សំ វា តិលំ វា រដោ វា វាតោ
 វា ឧស្សុវេ វា ឧបប្បសីតិ ។ បញ្ញាស និជគញ្ញាយោ
 បុរតោ បុរតោ ទ្រោនិមាណំ បុណ្ណមុខំ បុស្សុកោកិលំ
 តោចាលកា វា បសុចាលកា វា តិលាហារកា វា កង្ក-
 ហារកា វា វិនកម្មិកា វា កង្កដន វា កង្កលាយ វា ចាលិចា
 វា (ចាសាលោន វា) លេឌុនា វា ទេល្លាន វា សត្តន វា
 សត្តវហិ វា បហារំ អនិសុ មាយំ បុណ្ណមុខោ បុស្សុកោ-
 កិលោ គច្ឆេហិ វា វុត្តេហិ វា លតាហិ វា សាខាហិ វា
 វិទ្ធកេហិ វា ចាសាលោហិ វា ពលវិទ្ធកេហិ វា បត្តេហិ សង្ក-
 មេសីតិ ។ បញ្ញាស និជគញ្ញាយោ បច្ឆតោ បច្ឆតោ ទ្រោនិ-
 សណ្ណាហិ សមិលាហិ មញ្ញូហិ មជ្ជវហិ វាចាហិ សមុ-
 ទាចរន្តិយោ មាយំ បុណ្ណមុខោ បុស្សុកោកិលោ អាស-
 នេ បរិយុក្កណ្ណីតិ ។ បញ្ញាស និជគញ្ញាយោ ទិសោទិ-
 សំ ទ្រោនិ អនេកវុត្តវិវិទិកតិដលមាហារន្តិយោ មាយំ
 បុណ្ណមុខោ បុស្សុកោកិលោ ឧទាយ បរិកិលមិត្តាតិ ។

អសីតិនិបាត កុណាលជិតព ទី ៤

ពួកបក្សកុញ្ញចំនួន ៥០ ក៏ហៅអំពីខាងលើ ។ ដោយគិតថា សូមកុំឲ្យកំ-
 ដៅក្តៅដល់តារាវេស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនោះឡើយ ។ ពួកបក្សកុញ្ញចំនួន
 ៥០ (ម្ខាង) ក៏ហៅអមអំពីខាងទាំងពីរ ដោយគិតថា សូមកុំឲ្យ
 គ្រជាក់ក្តៅស្មៅដូលី ខ្យល់ ឬទឹកសន្សើម ប៉ះពាល់ត្រូវតារាវេស ឈ្មោះ
 បុណ្ណមុខៈនោះឡើយ ។ ពួកបក្សកុញ្ញចំនួន ៥០ ហៅទៅអំពីខាងមុខ ។
 ដោយគិតថា សូមកុំឲ្យគង្គាលគោ គង្គាលសត្វចំពឹង អ្នកនាំស្មៅ អ្នកនាំ
 ទស អ្នកធ្វើការងារក្នុងព្រៃ ប្រហារស្តេចសត្វតារាវេសឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ
 នោះ ដោយកំណត់ឈើ ដោយអវិជ្ជា ដោយដៃ (ដោយដុំថ្ម) ដោយ
 ដុំដី ដោយដម្បង ដោយសាស្ត្រាវុធ ដោយដុំក្រួសទាំងឡាយ សូម
 កុំឲ្យតារាវេស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនេះ ប៉ះទង្គិចនឹងគុម្ពឈើ វល្លី ដើមឈើ
 មែកឈើ សសរ ដុំថ្មកំ ឬក៏ពួកបក្សមានកម្លាំងឡើយ ។ ពួកបក្សកុញ្ញ
 ចំនួន ៥០ ហៅអំពីខាងក្រោយ ។ និយាយធ្វើយត្វនគ្គា ដោយពាក្យដ៏
 ស្រទន់ផ្លូវផងពីរោះផ្អែមល្អម ដោយគិតថា សូមកុំឲ្យតារាវេសឈ្មោះ
 បុណ្ណមុខៈអផ្សកលើទ្រទំឡើយ ។ ពួកបក្សកុញ្ញចំនួន ៥០ ហៅទៅគ្រប់
 ទិស នាំយកផ្ទៃឈើផ្សេង ។ ចំឡែកជាច្រើនយ៉ាង ដោយគិតថា សូមកុំ
 ឲ្យតារាវេសឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនេះ លំបាកដោយការស្រែកយូរឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ពាតកំ

អថ ខណ្ឌកោតា ទិដកត្តាណាយោ តំ បុណ្ណមុខំ បុស្សុ-
 កោតិលំ អាពមេនេវ អាពមំ ឧយ្យានេនេវ ឧយ្យានំ
 នទីតត្ថេនេវ នទីតត្ថំ បព្វតសិខរេនេវ បព្វតសិខំ
 អម្ពវនេនេវ អម្ពវនំ ជម្ពវនេនេវ ជម្ពវនំ លតុដវនេនេវ
 លតុដវនំ នាឡិកោសញ្ញារិយេនេវ នាឡិកោសញ្ញារិ
 ទិប្បមេវ អភិសម្ពោន្តំ រតិតាយ ។ អថ ខណ្ឌកោ បុណ្ណ-
 មុខោ បុស្សុកោតិលោ តាហិ ទិដកត្តាហិ ទិវសំ
 បរិវ្យុទ្ឋោ ឃំ បសំសតិ សាធុ សាធុ កតិយោ ឃំតំ
 ខោ កតិយោ តុញ្ញាតំ បដិវ្យំ កុលដីតានំ យំ តុម្ព
 កត្តារិ បរិចរេយ្យាពាតិ ។

[២៧៨] អថ ខណ្ឌកោ បុណ្ណមុខោ បុស្សុកោតិលោ
 យេន កុណាលោ សកុណោ តេនុបសង្កមិ ។ អទ្ធិសំ-
 សុ ខោ កុណាលស្សុ សកុណស្សុ បរិហារិកា ទិ-
 ដកត្តាណាយោ តំ បុណ្ណមុខំ បុស្សុកោតិលំ ទ្វរតោវ
 អាតច្ចន្តំ ទិស្វាន យេន បុណ្ណមុខោ បុស្សុកោតិលោ
 តេនុបសង្កមិសុ ឧបសង្កមិត្ថា តំ បុណ្ណមុខំ បុស្សុកោ-
 តិលំ ឃំតនេវេតំ អយំ សម្ម បុណ្ណមុខ កុណាលោ
 សកុណោ អតិវិយ ដុសោ អតិវិយ ដុសវាខោ
 អប្បវ ជាម តំបិ អាតម្ម បិយវាចំ លកេយ្យាពាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

គ្រានោះ ពួកហ្មឺនបក្សកញ្ញាទាំងនោះ ហើរនាំគ្នារៅសឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ
 អំពីស្នួនច្បារ ទៅកាន់ស្នួនច្បារ អំពីឡាន ទៅកាន់ឡាន អំពីកំពង់
 ស្ពឺង ទៅកាន់កំពង់ស្ពឺង អំពីកំពូលភ្នំ ទៅកាន់កំពូលភ្នំ អំពីព្រៃស្វាយ
 ទៅកាន់ព្រៃស្វាយ អំពីព្រៃព្រីង ទៅកាន់ព្រៃព្រីង អំពីព្រៃខ្នុរសម្ប
 ទៅកាន់ព្រៃខ្នុរសម្ប អំពីព្រៃដូង ទៅកាន់ព្រៃដូង ដើម្បីសេចក្តីសប្បាយ
 រីករាយដោយឆាប់រហ័ស ។ គ្រានោះឯង ភារេស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ
 ដែលពួកបក្សកញ្ញាទាំងនោះ បំរើឈូឆរអស់ថ្ងៃមួយ សរសើរយ៉ាងនេះ
 ថា ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ ប្រពៃណាស់ ។ នាងទាំងឡាយ បំរើប្តីដោយ
 ហេតុណា ម្ចាស់នាងទាំងឡាយ ហេតុនោះឯង ដាក់ច្រំដីសមគួរដល់
 នាងទាំងឡាយ ជាធីតាក្នុងគ្រូកូលហើយ ។

[២៧៨] គ្រានោះ ភារេសឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ ចូលទៅរកកុណាល-
 សកុណៈ (ភារេសខ្មៅ) ។ បក្សកញ្ញា ជាអ្នកបំរើកុណាលសកុណៈ បានឃើញ
 ភារេសឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនោះមកពីចម្ងាយ លុះឃើញហើយ នាំចូលទៅ
 រកភារេស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ លុះចូលទៅដល់ហើយនិយាយពាក្យនេះនឹង
 ភារេស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនោះថា បពិត្របុណ្ណមុខៈសម្មាញ្ញំ កុណា-
 លសកុណៈនេះ ពាក្រក៏ក្រែលែង មានសំដីពាក្រក៏ក្រែលែង ពួកយើង
 សូមពឹងផ្អែកនូវលោក ក្រែងបានវេចជាទីស្រឡាញ់(អំពីកុណាលៈ) ។

អសីតិនិបាតេ ចក្កត្ថំ ពុណាលិង្គកំ

អប្បេវំ នាម ភតិដិយោតិ វត្ថុ យេន កុណាលោ
 សកុណោ តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា កុណាលេន
 សកុណោន សន្និ បដិសម្មោទិត្វា ឯកមន្តំ ជិសីទិ ។
 ឯកមន្តំ ជិសីទ្រោ ខោ បុណ្ណមុខោ បុស្សកោកិលោ
 តំ កុណាលំ សកុណំ ឯកទពោច កស្ស ត្ថំ សម្ម
 កុណាល វត្តនំ សុជាតានំ កុលដីតានំ សម្មាបដិ-
 បដ្ឋានំ មិច្ឆាបដិបដ្ឋោសិ អមនាបកាលីនំបិ កិរ សម្ម
 កុណាល វត្តនំ មនាបកាលីនា ភវិតតំ កិមន្តំ បន
 មនាបកាលីនន្តំ ។ ឯវំ វត្ត កុណាលោ សកុណោ
 តំ បុណ្ណមុខំ បុស្សកោកិលំ ឯវំ អបសាទេសិ ជស្ស ត្ថំ
 សម្ម ជម្ម វសល វិជស្ស ត្ថំ សម្ម ជម្ម វសល កោ ទុ
 តយា វិយត្តោ ជាយាជិទេនាតិ ។ ឯវំ អបសាទិតោ ច
 បន បុណ្ណមុខោ បុស្សកោកិលោ តតោយេវ បដិជិត្តំ ។

(២៧៧) អថ ខលុ កោ បុណ្ណមុខស្ស បុស្សកោ-
 កិលស្ស អបវេន សមយេន អចិរស្សេវ អច្ច-
 យេន ខរោ អាពាណា ឧប្បជ្ជំ ។ លោហិត-
 បត្តនិកា ពាទ្ធិ វេទនា វត្តនំ មរណានិកា ។

អសីតិវិហារ កុណាលដាតក ទី ៤

តារៅស ឆ្លើយតបថា ធុប្បនស្រីទាំងឡាយ យ៉ាងនោះឬ ហើយក៏ចូល
 ទៅរកកុណាលសកុណា: លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយសំណេះ
 សំណាល ជាមួយនឹងកុណាលសកុណា: ហើយទំក្នុងទីដ៏សមគួរ ។
 លុះតារៅស ឈ្លោះបុណ្ណម្ភ: ទំក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ និយាយពាក្យ
 នេះនឹងកុណាលសកុណា: នោះថា នៃកុណាល:សម្បញ្ញំ ហេតុអ្វី អ្នក
 ប្រតិបត្តិខុសចំពោះតារៅញី ដែលមានជាតិល្អ ជាធីតាក្នុងត្រកូល ជា
 អ្នកប្រតិបត្តិល្អ នៃកុណាល:សម្បញ្ញំ ឮថា អ្នកគួរនិយាយសំដី ជាទី
 ពេញចិត្ត ទៅរកពួកតារៅញី សូម្បីនិយាយសំដីមិនជាទីតាប់ចិត្ត នឹងចាប់
 និយាយប្តីដល់ពួកតារៅញី ជាសត្វនិយាយសំដីជាទីពេញចិត្ត ។ កាល
 បើតារៅសនិយាយយ៉ាងនេះហើយ កុណាលសកុណា: ក៏បណ្តេញតារៅ
 សឈ្លោះបុណ្ណម្ភ:នោះថា នៃសំឡេញំ ជាសត្វពាក្រកំចៃជ្រៃ អ្នកចូរ
 ចៀសចេញ នៃសំឡេញំជាសត្វពាក្រកំចៃជ្រៃ អ្នកចូរវិនាសទៅ នរណា
 ឡើយ ជាអ្នកឈ្លាសវៃជាងអ្នក ជាអ្នកចាញ់ស្រី ។ ចំណែកខាង
 តារៅស ឈ្លោះបុណ្ណម្ភ: ត្រូវកុណាលសកុណា: បណ្តេញយ៉ាងនេះ
 ហើយ ក៏ត្រឡប់មកអំពីទីនោះវិញ ។

(២៧៧) ត្រាវនោះឯង លុះសម័យខាងក្រោយមក កន្លងទៅ
 មិនយូរប៉ុន្មាន តារៅស ឈ្លោះបុណ្ណម្ភ: មានជម្ងឺ ជាទម្ងន់ ។
 មានវេទនាយ៉ាងខ្លាំង គឺរោគធ្លាក់ឈាម រៀបដល់ នូវវរណ: ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

អថ ខណ្ឌ កោ បុណ្ណាមុខស បុស្សុកោកិលស្ស
 បរិចារិកានំ ទិដកញ្ញានំ ឯតទយោសិ អាពាធិកោ
 ទោ អយំ បុណ្ណាមុខោ បុស្សុកោកិលោ អប្បវ្រ-
 ណាម វេទនា អាពាធិ វុដ្ឋហេយ្យាតិ ។ តំ ឯកកំ
 អទុតិយំ ឌីហាយ យេន កុណាលោ សកុណា
 តេនុបសង្កម្មីសុ ។ អទុសា ទោ កុណាលោ សកុ-
 ណោ តា ទិដកញ្ញាយោ ទូរោវា អាតច្ឆន្តិយោ
 ទិស្វាន តា ទិដកញ្ញាយោ ឯតទរោច កហំ បន
 តុម្ហំ វសនិយោ ភត្តាតិ ។ អាពាធិកោ ទោ សម្ម
 កុណាល បុណ្ណាមុខោ បុស្សុកោកិលោ អប្បវ្រ ណាម
 តម្ហា អាពាធិ វុដ្ឋហេយ្យាតិ ។ ឯវំ វុត្តេ កុណាលោ
 សកុណោ តា ទិដកញ្ញាយោ ឯវំ អបសានេសិ
 នស្សេត តុម្ហំ វសនិយោ វិនស្សេត តុម្ហំ វសនិ-
 យោ ចារិយោ ធុតិយោ អសតិយោ លហុចិត្តិយោ
 កតស្ស អប្បវិការិកាយោ អនិលោ វិយ យេន-
 កាមទ្គំមាយោតិ វត្តា យេន បុណ្ណាមុខោ បុស្សុ-
 កោកិលោ តេនុបសង្កម្មី ឧបសង្កម្មីត្តា តំ បុណ្ណាមុខំ
 បុស្សុកោកិលំ ឯតទរោច ហំ សម្ម បុណ្ណាមុខាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

គ្រានោះ ពួកបក្សិកញ្ញា ជាអ្នកបម្រើភារវេស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ មាន
សេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភារវេស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនេះ មានជម្ងឺជាខ្លាំង
ធ្វើដូចម្តេច លោកនឹងបានសះស្បើយ ចាកជម្ងឺនេះ ។ ពួកបក្សិកញ្ញា
បោះបង់ភារវេសនោះ ឲ្យនៅតែម្នាក់ឯង មិនឲ្យមានគ្នា ជាគំរប់ពីរ
ហើយនាំគ្នាចូលទៅរកកុណាលសកុណៈ ។ កុណាលសកុណៈនោះ
បានឃើញពួកបក្សិកញ្ញាទាំងនោះ ក៏ពុំនឹមករិចម្នាយ លុះឃើញហើយ
និយាយពាក្យនេះ នឹងពួកបក្សិកញ្ញានោះថា នៃមេចង្រៃរាល់គ្នា ចុះប្តី
របស់ហង់ឯង ទៅក្នុងទីណា ។ ពួកបក្សិកញ្ញាទាំងនោះតបថា បពិត្រ
កុណាលៈជាម្ចាស់ ភារវេសឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ មានជម្ងឺជាខ្លាំង ធ្វើដូចម្តេច
លោកនឹងបានសះស្បើយចាកជម្ងឺនោះ ។ កាលពួកបក្សិកញ្ញាឆ្លើយតប
យ៉ាងនេះហើយ កុណាលសកុណៈ ក៏បណ្តេញពួកបក្សិកញ្ញាទាំងនោះ
យ៉ាងនេះថា នៃពួកមេចង្រៃ ហង់ឯងចូរចៀសចេញទៅ នៃមេចង្រៃ
ជាចោរ ជាស្រីអ្នកលេង ហ៊ីនហោច មានចិត្តស្រាល មិនធ្វើតបចំពោះ
ទុបការកុណាដែលគេធ្វើហើយ ជាអ្នករហើរហោចក្នុងកាម ដូចជាខ្យល់
ហង់ឯងទាំងឡាយ ចូរវិនាសទៅ លុះពោលដូច្នោះហើយ ក៏ចូលទៅរក
ភារវេស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើបនិយាយពាក្យនេះ
នឹងភារវេស ឈ្មោះបុណ្ណមុខៈនោះថា នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ ម្តេចទៅហ៎ ។

អសីតិធម្មោ ចតុត្ថំ ពុណាលដាតំ

ហំ សុទ្ធ កុណាលាភិ ។ អថ ខលុ កោ កុណាលោ
 សកុណោ តំ បុណ្ណាមុំ បុស្សុកោកិលំ បក្ខេហិ ច
 មុខតុណ្ណោន ច បរិក្ខេហត្វា វុជ្ជាបេត្វា ជាតាកសដ្ឋានិ
 នាយាបេសិ ។ អថ ខលុ កោ បុណ្ណាមុខស្សុ
 បុស្សុកោកិលស្សុ សោ អាពាដោ បដិប្បស្សុម្ពិតំ ។

(៣០០) អថ ខលុ កោ កុណាលោ សកុណោ
 តំ បុណ្ណាមុំ បុស្សុកោកិលំ តិលាហា វុជ្ជិតំ អថវុជ្ជិតំ
 តេលញ្ញា ឯតទេវោច ទិដ្ឋា មយា សុទ្ធ បុណ្ណាមុខ
 កិណ្ណា ទ្រេបតិកា បញ្ចបតិកាយ ធម្មេ បុរិសេ ចិត្តំ
 បដិពទ្ធន្តិយា យទិទំ កតទ្ធលោ បីវសប្បម្ពិតំ ។ កវតិ ច
 បទុត្តវេត្ត វាក្យំ

អថជ្ជោ នកុណោ ភិមសេនោ
 យុជ្ជិលោ សហទេវោ ច វាជា
 ឯតេ បតិ បញ្ចមតិច្ច ជារិ

អកាសិ ខុជ្ជវាមនេកេន ជាបដ្ឋំ ។

ទិដ្ឋា មយា សុទ្ធ បុណ្ណាមុខ បញ្ចត្តារិ^(១) ជាម សមណំ

១ ខ. សច្ចុរាជំ នាម ។ ម. សច្ចុរាជំ នាម ។

អសីតិនិទាត កុណាលដាតត ទី ៤

តារៅសឆ្លើយថា ឧកុណាលៈសំឡាញ់ ។ គ្រានោះ កុណាលសកុណាៈ
ជួយគ្រាហ៍តារៅស ឈ្នោះបុណ្ណមុខៈនោះ ដោយស្វាបទាំងឡាយផង
ដោយចំពុះផង ឲ្យក្រោកឡើង ទើបឲ្យផឹកប្តាំផ្សេង ។ ។ គ្រានោះ ជម្ងឺ
របស់តារៅស ឈ្នោះបុណ្ណមុខៈនោះ ក៏ជាសះស្បើយ ។

[៣០០] គ្រានោះ កុណាលសកុណាៈ បាននិយាយពាក្យនេះនឹង
តារៅស ឈ្នោះបុណ្ណមុខៈ ដែលសះស្បើយចាកជម្ងឺ ដែលស្រាកស្រាន្ត
ចាកភាពនៃខ្លួនជាអ្នកឈឺ មិនយូរប៉ុន្មានថា នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ កុមារ
ឈ្នោះនាងកណ្តា មានប្តីភាព មានប្តី ៥ នាក់ ជាប់ចំពាក់ចិត្តក្នុងបុរស
ទី ៦ គឺក្នុងបុរសខ្លួនគម (ដូចខ្មោចកំបុតក) ក៏ខ្ញុំបានឃើញហើយ ។
ពាក្យក្នុងរឿងនោះ មានដូចតទៅនេះ

ស្រីប្រព្រឹត្តកន្លងប្តីទាំង ៥ នាក់នេះគឺ អដ្ឋនរាជកុមារ ១
នកុលរាជកុមារ ១ ភីមសេនរាជកុមារ ១ យុធ្ជិលរាជកុមារ១
សហទៅរាជកុមារ១ ធ្វើនូវអំពើដ៏លាមកគឺ សេពាមប៉ុនធម្ម
ជាមួយបុរសគមទាបគ្រឿ ។

នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ នាងសមណីឈ្នោះបញ្ចត្តបារី កាលនៅកណ្តាលព្រៃ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

ស្មុសាន រំលងៈចាលនូវបាយ ៤ ដង បានធ្វើនូវអំពើដ៏លាមកជាមួយនឹង
អ្នកលេងសុរា ខ្ញុំបានឃើញហើយ ។ នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ នាងទេវី
ឈ្មោះកាកវតី កាលនៅកណ្តាលសមុទ្រ ដាក់វិយារបស់វេនតេយ្យ
បានធ្វើនូវអំពើដ៏លាមក ជាមួយនឹងបុរសឈ្មោះនដកុវរៈ ខ្ញុំបានឃើញ
ហើយ ។ នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ ព្រះអគ្គមហេសីមានព្រះលោមាល្ក
ព្រះនាមកុរុន៍ទេវី កាលចង់បានឯឡែកកុមារ ធ្វើនូវអំពើដ៏លាមកជាមួយនឹង
បុរសអ្នកនៅដោយ ទ្រព្យ (បុរសខ្ញុំគេ) ឈ្មោះធុឡឺន្តកុមារ ខ្ញុំបាន
ឃើញហើយ ។ សេចក្តីពិត រឿងដូចគ្នានេះ ខ្ញុំដឹងហើយយ៉ាងនេះថា
ព្រះវរមាតារបស់ព្រះបាទព្រហ្មទុត្ត លះបង់ព្រះបាទកោសល ទៅធ្វើ
អំពើដ៏លាមកជាមួយនឹងព្រាហ្មណកុមារ ឈ្មោះបញ្ចាលចណ្ណៈ ។

ពួកស្រីទាំងនេះក៏ ពួកស្រីឯទៀតក៏ បានធ្វើនូវអំពើដ៏លាមកព្រោះ
ហេតុនោះ ទើបខ្ញុំមិនទុកចិត្ត មិនសរសើរស្រីទាំងឡាយទេ ពួក
ស្រីដូចផែនដីជាទីដើរទៅ ជាទីទ្រទ្រង់ មានសេចក្តីត្រេកអរស្នើជា
ទីគំកល់ទុកនៃវត្ថុគ្រប់យ៉ាង អត់ធន់ចំពោះការម្នាញ់ទាំងពួង មិន
ញាប់ញ័រ មិនកម្រើក នរជនមិនគប្បីទុកចិត្តស្រីទាំងនោះទេ
សីហៈជាម្រឹកសាហាវ ជាសត្វស្មើឈាមនឹងសាច់ មានការវិធាន

អសីតិមិយតេ ចតុត្ថំ ពុណាយដាតកំ

បសុយ្ហ ខានី បរហីសនេ រតោ

តថិត្តិយោ តាយោ ន វិស្សសេ នរោ ។

ន ខន្យ កោ សឫ បុណ្ណាមុំ វេសិយោ ពារិយោ កម-

និយោ នបោតា ពន្ធកិយោ ជាម វិធិកាយោ ជាម

ឯតាយោ យទិទំ វេសិយោ ពារិយោ កមនិយោត ។

ចោរា វិយ វេណិកតា មទិរា វិយ វិសុទ្ធា វណិជោ

វិយ កថាសន្តតិយោ វស្សសិទ្ធិមិវ វិបវិត្តាយោ

ឡរកមិវ ទុដ្ឋិញ្ច យោ សោព្ភមិវ បដិច្ចដ្ឋា ចាតាលមិវ

ទុប្ប្រា រក្ខសិ វិយ ទុត្តោសា យមោវេកិទ្ធិហារិយោ

សិទិវិវ សព្វកក្កា នទិវិវ សព្វវាហិជី អនិលោ វិយ

យេនកាមិចរា នេវ វិយ អវិសេសករា វិសុក្កោ

វិយ និច្ចដលីតាយោ ។ កវតិ ច បនុត្តរេត្ត កក្យ

យថា ចោរោ យថា ទុដ្ឋោ កណិជោវ វិកត្តមិ

វស្សសិទ្ធិមិវ វិបវិត្តា ទុដ្ឋិញ្ច ឡរតោ យថា ។

សោព្ភមិវ បដិច្ចដ្ឋា ចាតាលមិវ ទុប្ប្រា

រក្ខសិ វិយ ទុត្តោសា យមោវេកិទ្ធិហារិយោ ។

អសីតិនិបាត កុណាលទិកា ទី ៤

សាហារវ័ក្រវលនំ ត្រេកអរក្នុងការបៀតបៀនសត្វដទៃ កំហែង
ខាំស៊ីយ៉ាងណាមិញ ពួកស្រីទាំងនោះក៏ដូច្នោះដែរ នរជនមិន
ត្រូវទុកចិត្តឡើយ ។

នៃបុណ្ណមុខសំឡាញ់ ស្រីទាំងឡាយមិនមែនឈ្មោះថា ពេស្យា ថា នារី
ថាជាទីគប់រកទេ ស្រីទាំងនេះ មិនមែនគ្រាន់តែឈ្មោះថា អ្នកកោតកាច អ្នក
ចងទុក (នូវបុរស) ទេ ស្រីទាំងនេះ គឺស្រីពេស្យា នារី ជាទីគប់រក ឈ្មោះ
ថា ស្រីសម្លាប់ (ប្តី) ។ ពួកស្រីស្អិតស្អាងផងសក់ ដូចចោរ ដូចគ្រឿង
ស្រវឹងដែលលាយដោយថ្នាំពិស បិទបាំងដោយវារី ដូចពាណិជ មាន
អាការវ័ប្រប្រួល ដូចកុយរមាស មានអណ្តាតពីរដូចពស់ បិទបាំង (នូវ
កាយ) ដូចជាគេបិទបាំងរណ្តៅ បំពេញបានដោយក្រដូចសមុទ្រ ត្រេកអរ
បានដោយក្រដូចអារក្សទឹក នាំទៅដោយដាច់ខាតដូចយមបាល ស៊ីនូវវត្ថុ
គ្រប់មុខដូចភ្លើង នាំយកនូវវត្ថុគ្រប់យ៉ាងដូចស្នឹង ប្រព្រឹត្តរហើរហាចដូច
ខ្យល់ ធ្វើនូវវត្ថុមិនឲ្យប្លែកគ្នាដូចក្តិនេរុ ផ្ទៃជានិច្ចដូចឈើមានពិសពុល ។
ពាក្យក្នុងរឿងនេះ មានគេទៅទៀតថា

ពួកស្រីមានកលមាយាដូចចោរ មានពិសខ្លាំងដូចសុរាដែលលាយ
ថ្នាំពិស និយាយបិទបាំងទោសដូចពាណិជ មានអាការវ័ប្រប្រួលដូច
កុយរមាស មានអណ្តាតពីរដូចពស់។ ពួកស្រីបិទបាំង(នូវកាយ)ដូច
ជាគេបិទបាំងរណ្តៅ បំពេញបានដោយក្រដូចសមុទ្រ ត្រេកអរបាន
ដោយក្រដូចអារក្សទឹក នាំយកទៅដោយដាច់ខាតដូចយមបាល ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

យថា សិទ្ធិ ននិ វាយោ^(១) អនិលោ កោមនារវ
នេរុវ អវិសេសា^(២) ច វិសុវុក្ខោវ និច្ចដលី
នាសយន្តិ យវេ កោតិ វតនា ននិកវិត្តិយោតិ ។

[៣០០] ចត្តារីមាណិ សម្ម បុណ្ណមុខ យានិ បរ-
កុលេ ន វិសេតញ្ចានិ តោណំ ធម្មំ យានិ កវិយា
ចត្តារិ ធនានិ បណ្ឌិតោ យានិ^(៣) យវា ន វិប្បវា-
សយេ ។

តោណំ ធម្មញ្ច យានញ្ច
កវិយំ ញ្ញាតិកុលេ ន វិសយេ
កុញ្ញន្តិ វបំ អយានកា
អតវិហោន ហានន្តិ បុន្តិវិ
នោហោន ហានន្តិ វច្ឆកំ
កវិយា ញ្ញាតិកុលេ បទុស្ស័កតិ ។

[៣០២] ធនីមាណិ សម្ម បុណ្ណមុខ យានិ វត្តនិ
កិច្ចេ ជានេ អនត្តចរានិ កវិន្តិ
អតុណំ ធម្មំ ញ្ញាតិកុលេ ច កវិយា

ឧ.ម. វិញ្ញា ។ ២ ឧ. នេរុ ភារិសមាគព ។ ម. នេរុ ភាបសមាគព ។ ៣ ម. ឯកានិ
បណ្ឌិតោ ធនានីតិ ទិស្សន្តិ ។

លុត្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ពួកស្រីដូចក្មេង នាំយកនូវវត្ថុគ្រប់យ៉ាងដូចស្ត្រី មានអាការរហើ
រហាចក្នុងកាមដូចខ្យល់ មិនឲ្យមានប្លែកដូចក្មេង មានផ្លែជានិច្ច
ដូចឈើមានពិសពុល ពួកស្រីតែងញ៉ាំងភោគៈ ក្នុងផ្ទះឲ្យវិនាស
ធ្វើសេចក្តីអន្តរាយនូវវត្ថុទាំងឡាយ ។

(៣០១) នៃបុណ្ណមុខៈសំឡេញ ទ្រព្យណា ដែលបុគ្គល មិនត្រូវ
ឲ្យនៅក្នុងត្រកូលនៃជនដទៃ ទ្រព្យទាំងនេះ មាន ៤ យ៉ាងគឺ គោ
ឈ្មោល ១ មេគោ ១ យាន ១ ភរិយា ១ បណ្ឌិតមិនត្រូវញ៉ាំងទ្រព្យ
ទាំង ៤ យ៉ាងនេះ ឲ្យនៅប្រាសចាកផ្ទះឡើយ ។

បុគ្គលមិនគប្បីញ៉ាំងគោឈ្មោល ១ គោញី ១ យាន ១ ភរិយា ១
ឲ្យនៅក្នុងត្រកូលញាតិទេ (ព្រោះថា) ពួកបុគ្គល មិនមានរទេះ
រមែងប្រើប្រាស់រទេះ បៀតបៀននូវគោឈ្មោល ដោយការដឹកនាំ
ហួសកម្លាំង បៀតបៀនមេគោ ដោយការរុតទឹកដោះ ភរិយារមែង
ប្រព្រឹត្តខូច (ក្បត់ចិត្តបី) ក្នុងត្រកូលនៃញាតិ ។

(៣០២) នៃបុណ្ណមុខៈសំឡេញ វត្ថុ ៦ យ៉ាងនេះ រមែងមិនបាន
ជាប្រយោជន៍ចំពោះកិច្ចការ ដែលកើតឡើងទេ (វត្ថុ ៦ យ៉ាង) គឺ
ធុគ្មានបន្ទោះ ១ ភរិយា (ដែលនៅ) ក្នុងត្រកូលញាតិ ១

អសីតិវិញ្ញាណេ ចក្កត្ថំ កុណាលដិគារិ

នារំ យាវា អក្ខត្តត្តញ្ច យាដំ

ធូរេ មិត្តោ នាបសហាយកោ ច

កិច្ចេ ជាតេ អនត្តចរាដំ កវ្ក្កិតំ ។

[៣០៣] អដ្ឋហិ ខលុ សុច្ឆ បុណ្ណាមុខ ហិទេហិ
ឥត្តំ សាមិកំ អវជានិតំ ទល្លំទុតា អាតុរតា ជិណ្ហា-
កតា សុរាសោណ្ណតា មុទ្ធតា បមត្តតា សម្ភកិច្ចសុ
អនុវត្តនតា សម្ភជនមនុស្សាទនេន ឥមេហិ ខលុ សុច្ឆ
បុណ្ណាមុខ អដ្ឋហិ ហិទេហិ ឥត្តំ សាមិកំ អវជានិតំ ។
កវ្កតំ ច បនុត្តរេតុ វាក្យំ

ទល្លំទុំ អាតុរញ្ចាបិ ជិណ្ហាកំ សុរាសោណ្ណាកំ
បមត្តំ មុទ្ធបត្តតា ទត្តំ កិច្ចេសុ ហាបដំ
សម្ភកាមបណិទានេន អវជានិតំ សាមិកន្តិ ។

[៣០៤] វេហិ ខលុ សុច្ឆ បុណ្ណាមុខ ហិទេហិ
ឥត្តំ បនោសមាហរិតំ អាវមតមនសីលា ច ហោតិ
ឧយ្យានតមនសីលា ច ហោតិ នទិតត្តតមនសីលា
ច ហោតិ ញាតិកុលតមនសីលា ច ហោតិ បរ-
កុលតមនសីលា ច ហោតិ អាណាសទុស្សមណ្ឌនា-
នុយោតមនុយ្យត្តសីលា ច ហោតិ មជ្ឈនាយដំ ច ហោតិ

ទូកនៅឯគ្រឹយម្ខាង១ រទេះបាក់ក្បៅ១ មិត្តនៅក្នុងទីឆ្ងាយ១ សំឡាញ់
ដំលាមក ១ (ទាំងនេះ) រមែងមិនបានជាប្រយោជន៍ចំពោះភិក្ខុការ
ដែលកើតឡើងទេ ។

(៣០៣) នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ ស្រីរមែងមើលងាយប្តីដោយហេតុ
៨ យ៉ាងគឺ សេចក្តីទំលក្រ ១ សេចក្តីឈឺចាប់ជានិច្ច ១ សេចក្តីចាស់គ្រាំគ្រា ១
ភាពជាអ្នកលេងផឹកសុរា ១ ភាពល្ងង់ខ្លៅ ១ សេចក្តីធ្វេសប្រហែស ១ ការ
មិនប្រព្រឹត្តធ្វើរឿយ ។ ក្នុងភិក្ខុការទាំងពួង ១ ការមិនញ៉ាំងទ្រព្យសម្បត្តិ
គ្រប់យ៉ាងឲ្យកើតមាន ១ នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ ស្រីរមែងមើលងាយប្តី
ដោយហេតុ ៨ យ៉ាងនេះឯង ។ ពាក្យក្នុងរឿងនេះ មានតទៅទៀត

ស្រីមើលងាយប្តី (ដោយហេតុ ៨ យ៉ាង) គឺ ប្តីទំលក្រ ១ ប្តី
ឈឺជានិច្ច ១ ប្តីចាស់គ្រាំគ្រា ១ ប្តីជាអ្នកលេងផឹកសុរា ១ ប្តីធ្វេស
ប្រហែស ១ ប្តីដល់នូវភាពល្ងង់ខ្លៅ ១ ប្តីខ្ជិលច្រអូសក្នុងភិក្ខុការ ១
ប្តីញ៉ាំងសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងវត្ថុដែលគួរប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាងឲ្យវិនាស ១ ។

(៣០៤) នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ ស្រីរមែងនាំមកនូវការប្រព្រឹត្តិខូច
ដោយហេតុ ៧ យ៉ាងគឺ ស្រីទៅកាន់សួនច្បាររឿយ ។ ១ ទៅកាន់ទន្សាន
រឿយៗ ១ ទៅកាន់កំពង់ស្ទឹងរឿយៗ ១ ទៅកាន់ត្រកូលញាតិរឿយៗ ១
ទៅកាន់ត្រកូលដទៃរឿយៗ ១ ប្រកបរឿយៗ ក្នុងការលែលកតែខាងកញ្ចក់
នឹងសំពត់ នឹងគ្រឿងស្អាតស្អាងជាប្រក្រតី ១ ផឹកខ្លាំងស្រវឹងជាប្រក្រតី ១

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

និលោកនសីលា ច ហោតិ បទ្ទារដ្ឋាយិនី ច ហោតិ
នេវេហិ ខនុ សម្ម បុណ្ណមុខ ជេវេហិ ហំនេហិ នេត្តិ
បទោសមាហារតិ ។ ភវតិ ច បនុត្តរេត្ត វាក្យំ

អារមមតមនសីលា ច ឧយ្យានំ

នទី ញាតិបរតុលំ

ទុក្ខស្សមណ្ឌនមនុយុតា

យា ចិត្តំ មជ្ជនាយិនី

យា ច និលោកនសីលា

យា ច បទ្ទារដ្ឋាយិនី

ជេវេហេតេហិ ហំនេហិ

បទោសមាហារត្តិ នេត្តិយោ ។

[៣០៥] ចត្តាឡីសាយ ខនុ សម្ម បុណ្ណមុខ
ហំនេហិ នេត្តិ បុរិសំ អច្ចារទតិ វិជម្ពតិ វិនមតិ វិលា-
សតិ វិលជ្ជតិ នខេន នខំ យដ្ឋេតិ ចានេន ចានិ
អក្កមតិ កដ្ឋេន បឋវី វិលេខតិ ទារកំ ឧល្លុដ្ឋតិ
ឧល្លុដ្ឋាបេតិ កិឡតិ កិឡាបេតិ ចម្ពតិ ចម្ពាបេតិ
កុញ្ញតិ កុញ្ញាបេតិ ទទានិ យាចតិ អាយាចតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

មានការលបមើលបុរសមិនដាច់ជាប្រក្រតី ១ ឈរបញ្ញាញខ្លួនទៀបមាត់ទ្វារ
ជាប្រក្រតី ១ នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ ស្រីវមែងនាំមកនូវការខូចកាចដោយ
ហេតុ ៧ យ៉ាងនេះឯង ។ ពាក្យក្នុងរឿងនេះ មានតទៅទៀត

ពួកស្រី តែងនាំមកនូវការខូច ដោយហេតុ ៧ យ៉ាងគឺ ជាអ្នក
ទៅកាន់ស្នូនច្បាររឿយ ។ ១ ទៅកាន់ទឡាន ១ ទៅកាន់ស្នឹង ១
ទៅកាន់ត្រកូលញាតិ ១ ទៅកាន់ត្រកូលដទៃ ១ ប្រកបរឿយ ។
តែខាងសំពត់មិនគ្រឿងស្អិតស្អាង ១ ជាស្រីផឹកទឹកស្រវឹង ជា
ប្រក្រតី ១ មានការលបមើលបុរស មិនដាច់ជាប្រក្រតី ១ ឈរ
បញ្ញាញខ្លួនទៀបមាត់ទ្វារជាប្រក្រតី ១ ។

[៣០៥] នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ ស្រីវមែងចែចង់បុរសដោយហេតុ
៤០ យ៉ាងគឺ កាច់រាង ១ បន្ទន់ខ្លួន ១ កែក្រាយ ១ ក្រអមក្រអៀម ១
យកក្រចកផ្គាត់ក្រចក ១ យកជើងជាន់ជើង ១ យកកំណាត់ឈើគូស
ផែនដី ១ លើកកូនក្មេងដោយខ្លួនឯង ១ ឲ្យកូនក្មេងលើកខ្លួនវិញ ១
លេងកូនក្មេងដោយខ្លួនឯង ១ ញ៉ាំងកូនក្មេងឲ្យលេង ១ បើបកូនក្មេង
ដោយខ្លួនឯង ១ ញ៉ាំងកូនក្មេងឲ្យបើបវិញ ១ ស៊ីខ្លួនឯង ១ ញ៉ាំង
កូនក្មេង ឲ្យស៊ី ១ ឲ្យវត្តទៅកូនក្មេង ១ សុំល្អងៈលាមយកមកវិញ ១

អសីតិវិញ្ញាណេ ចតុត្ថំ ពុណាយជាតំ

កតមនុកកោតិ ឡធិ ភាសតិ និចំ ភាសតិ អាវិច្ឆិ ភាសតិ
 វិវិច្ឆិ ភាសតិ នច្ចេន តិវេនន វាទិវេនន ពោទិវេនន វិលា-
 សិវេនន វិក្ខុសិវេនន ជន្មតិ បេត្តតិ កងី ចារលេតិ តុយ្ហ-
 កណ្ឌតំ សញ្ញាលេតិ ឡុំ វិវាតិ ឡុំ បិទហតិ បិទ
 បិស្សុតិ កត្តំ ឧស្សុតិ ធាកិ ឧស្សុតិ អត្តំ ធិត្តនតិ
 កម្មតិ ឡត្តបតិ ឡធិ បល្លិត្តតិ ជិវំ វិល្លាលេតិ ឡុស្សុ
 ម្យញ្ញតិ ឡុស្សុ បដិពជ្ជតិ សិរសំ ម្យញ្ញតិ សិរសំ ពជ្ជតិ
 វេទហិ ខន្ធ សម្ម បុណ្ណម្ម ចត្តាឡីសាយ ហិដេហិ
 វត្តំ បុរិសំ អច្ឆាវនតិ ។

(៣០៦) បញ្ចវិសាយ ខន្ធ សម្ម បុណ្ណម្ម
 ហិដេហិ វត្តំ បទុដ្ឋា វេទិតញ្ញា កវតិ សាមិកស្ស
 បវាសំ វិល្លោតិ បុត្តំ ន សិរតិ អាទតំ ធាកិធិតិ
 អវល្លំ តស្ស កណ្ឌតិ វល្លំ តស្ស ន កណ្ឌតិ អនត្ត
 តស្ស ចរតិ អត្តំ តស្ស ន ចរតិ អកិច្ចំ តស្ស
 កកោតិ កិច្ចំ តស្ស ន កកោតិ បរិទហិត្តា សយតិ
 បរម្មិ ធិបជ្ជតិ បរិវត្តកជាតា ខោ បន ហោតិ
 កុត្តិ មិយជាតា ធិយំ អស្សាសតិ ឡុត្តំ វេទយតិ
 ឡុច្ឆាវប្បស្សុវំ អកិល្លំ កត្តតិ វិលោមមាចរតិ

អសីតិធិបាត ពុណាលធាតព ទី ៤

ធ្វើគ្រាប់តាម (ក្មេង) ដែលវាធ្វើ ១ និយាយខ្លាំង ១ និយាយតិច ១
 និយាយបើកចំហមាត់ ១ និយាយលាក់លៀម ១ (ធ្វើនូវនិមិត្ត) ដោយ
 ពាការព្រៀងប្រគំ យំរាប់រៀបមុកម្នាក់ស្អិតស្អាត ១ សើចក្អាកក្អាយ ១
 សំឡេងសំឡក់ ១ ញាក់ចង្អុល ១ ញាំងទ្រព្យកំបាំងឲ្យកំរើក ១ បើក
 បង្ហាញភ្លៅ ១ បិទភ្លៅទៅវិញ ១ បង្ហាញដោះ ១ បង្ហាញភ្លៀក ១ បង្ហាញ
 ផ្ចិត ១ មិចកែត ១ ញាក់ចំពើម ១ ទាំបបួរមាត់ ១ លៀនអណ្តាត ១
 ច្បូតសំពត់ ១ ស្ងៀតសំពត់វិញ ១ រំសាយសក់ ១ ប្លង់សក់វិញ ១ នៃបុណ្ណ-
 មុខៈសំឡាញ់ ស្រីរមែងចែចង់បុរសដោយហេតុ ៤០ យ៉ាងនេះឯង ។

(៣០៦) នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ ស្រីដែលខ្លួន បណ្ឌិតគប្បី
 ដឹងដោយហេតុ ២៥ យ៉ាង គឺស្រីសរសើរការនៅយូរតអំពីប្តី ១ មិន
 រល្មកប្តីដែលនៅយូរតតា ១ មិនត្រេកអរនឹងប្តី ដែលទើបមកដល់ ១
 ពោលទោសប្តីនោះ ១ មិននិយាយសរសើរគុណប្តីនោះ ១ ប្រព្រឹត្ត
 នូវសេចក្តីវិនាសដល់ប្តីនោះ ១ មិនប្រព្រឹត្តសេចក្តីចំរើនដល់ប្តីនោះ ១
 ធ្វើតែអំពើ ដែលមិនគួរធ្វើ ដល់ប្តីនោះ ១ មិនធ្វើអំពើដែលគួរធ្វើដល់ប្តី
 នោះ ១ ស្ងៀកជាប់មាំប្លនដេក ១ លបដេកកំបាំងមុខ ១ ដេកបម្រះ
 នទៀល ១ បង្កជម្លោះ ១ ដកដង្ហើមចេញវែង (ដូចជា) រងទុក្ខ ១
 ទៅកាន់ទីទុច្ចារៈ បស្សរវៈ រឿយ ៗ ១ ប្រព្រឹត្តទង្វើទាស់ ១

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

បរហ័សសន្នំ សុត្តា កិណ្ណសោតំ វិទហតិ^(១) ដិហត-
 កោតា ខោ បន ហោតិ បដិវិស្សកេហិ សន្នំ កេហេតិ
 និក្ខន្ធានា ខោ បន ហោតិ វិសិខានុចារិដិ អតិចារិដិ
 ខោ បន ហោតិ សាមិកេ អការវា បទុដ្ឋមនសន្តិប្បា
 អភិណ្ណំ ធារេ តិដ្ឋតិ កញ្ញានិ អម្ពានិ ថនានិ ទិស្សេតិ
 ទិសោទិសំ កញ្ញា បេក្ខតិ វេមេហិ ខន្ធ សម្ម បុណ្ណម្ម
 បញ្ចវិសាយ វាទេហិ វត្តំ បទុដ្ឋា វេទិតញា ភវតិ ។
 ភវតិ ច បទុត្តវេត្ត វាក្យំ

បរាសំ តស្ស វិណ្ណេតិ
 តត តស្ស ន សោចតិ
 ទិស្វាន បតិមាតតិ
 ធាកិនន្តតិ កត្តរំ
 វិណ្ណំ ន កេនាចិ ភាសតិ
 ឯតេ បទុដ្ឋាយ ភវន្តិ នវត្តុណា ។
 អនត្តំ តស្ស បរតិ អសញ្ញតា
 អត្តញ្ញ ហាបេតិ អភិច្ចការិដិ
 បរិទហិតា សយតិ បរម្មំ

១ ម. វិវិហោទហតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

ពុសម្លេងប្រុសឯទៀត ខំផ្លៀងត្រចៀកស្តាប់ ១ ជាស្រីបំផ្លាញទ្រព្យ ១
 ធ្វើនូវសន្តវកិច្ចនឹងប្រុសទាំងឡាយ ដែលស្មើស្មាល ១ បានតែខាងជើង
 ចេញដើរ ១ ជាស្រីប្រព្រឹត្តដើរលេងរឿយៗ ក្នុងវេលាយប់ ប្រព្រឹត្ត
 កន្លងចិត្តបី ១ មិនគោរពបី ១ មានចិត្តគំនិតខូចកាច ១ ឈរទៀប
 មាត់ទារព្យៗ ១ បង្ហាញភ្លៀក រាងកាយ ដោះ ដើរទៅកាន់ទិស
 ទាំងពួងហើយក្រឡេកមើល ១ នៃបុណ្ណមុខៈសំឡាញ់ ស្រីដែលខូច
 បណ្ឌិតគប្បីដឹងដោយហេតុ ២៥ យ៉ាងនេះឯង ។ ពាក្យក្នុងរឿងនេះ ដូច
 មានតទៅទៀត

ស្រីសរសើរនូវការនៅយូរតម្កល់បីនោះ ១ មិននឹកស្រណោះរកប្តី
 ដែលទៅហើយ ១ ឃើញប្តីមកដល់ មិនត្រេកអរ ១ មិនពោល
 សរសើរគុណប្តី ក្នុងកាលណាម្តង ១ ទាំងនេះជាលក្ខណៈរបស់
 ស្រីខូច ។ ស្រីជាអ្នកមិនសង្រួម ប្រព្រឹត្តនូវសេចក្តីវិនាសដល់ប្តី
 នោះ ១ ញ៉ាំងប្រយោជន៍ទ្រិវិនាស ១ ជាអ្នកធ្វើនូវកិច្ច ដែល
 មិនគួរធ្វើ ១ ស្លៀកដាប់មាំមួនដេក ១ ដេកក្នុងទីកំបាំងមុខ ១

អសីតិនិបាតេ ចតុត្ថំ ពុណាយសាគរំ

ឃតេ បទុដ្ឋាយ កវន្តំ លក្ខណា ។

បវិត្តជាតា ច កវត ក្កដ្ឋម

ទិយញ្ច អស្សសត ទុក្ខវេទិដិ

ទុច្ចារប្បស្សវមភណ្ណា កច្ឆត

ឃតេ បទុដ្ឋាយ កវន្តំ លក្ខណា ។

វិលោមមាចរត អក្កច្ចការិដិ

សទ្ធិំ និសាមេតិ បស្សេ ភាសតោ

និហតកោតា ច ករោតិ សន្តវំ

ឃតេ បទុដ្ឋាយ កវន្តំ លក្ខណា ។

កិច្ចេន លទ្ធិំ កសិរាភតំ ធនំ

វិត្តំ វិបាសេតិ ទុក្ខេន សម្មតំ ។

បដិវិស្សកេហិ ច ករោតិ សន្តវំ

ឃតេ បទុដ្ឋាយ កវន្តំ លក្ខណា ។

និក្ខន្ធានា វិសិខានុចារិដិ

និច្ចញ្ច សាមិម្ហំ បទុដ្ឋមាណសា

អតិចារិដិ ហោតិ អបេតតារាវា

ឃតេ បទុដ្ឋាយ កវន្តំ លក្ខណា ។

អភិក្ខណំ តិដ្ឋតិ ច្វារម្មលេ

អសីតិនិបាត កុណាលដាតក ទី ៤

ទាំងនេះជាលក្ខណៈរបស់ស្រីខ្លួន ។ ស្រីដេកបម្រែននឿល ១ បង្ក
 ជម្ងឺ ១ ដកដង្ហើមវែង (ហាក់ដូចជា) រងទុក្ខវេទនា ១ ទៅកាន់ទីទុច្ចារៈ
 បស្សៈរឿយៗ ១ ទាំងនេះជាលក្ខណៈរបស់ស្រីខ្លួន ។ ស្រីជាអ្នកមិនធ្វើ
 ការងារ តែងប្រព្រឹត្តទង្វើទាស់ ១ ផ្ទៀងស្តាប់សម្លេងរបស់បុរសដទៃ
 និយាយ ១ បំផ្លាញទ្រព្យ ១ ធ្វើសន្តវកិច្ច (នឹងបុរសដទៃ) ១ ទាំងនេះជា
 លក្ខណៈរបស់ស្រីខ្លួន ។ បំផ្លាញទ្រព្យសម្បត្តិដែលប្តីបានមកដោយក្រ
 នាំមកដោយលំបាក បានមកដោយទុក្ខ ១ ធ្វើសន្តវកិច្ចនឹងពួកបុរស
 អ្នកស្ម័គ្រសាល ១ ទាំងនេះជាលក្ខណៈរបស់ស្រីខ្លួន ។ ស្រីបានតែខាង
 ដើងចេញដើរ ១ ដើរលេងរឿយៗ ក្នុងវេលាយប់ ១ មានចិត្តប្រទូស្ត
 ចំពោះប្តីជានិច្ច ១ ប្រព្រឹត្តកន្លងចិត្តប្តី ១ ប្រាសចាកសេចក្តីគោរព ១
 ទាំងនេះជាលក្ខណៈរបស់ស្រីខ្លួន ។ ស្រីឈរទៀបមាត់ទ្វារញយៗ ១

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

មិនាទិំ កក្កាទិំ ច ទិស្សយន្តិំ

ទិសោទិសំ បេក្ខតិំ កន្តិចិត្តា

ឯតេ បទុដ្ឋាយ កវន្តិំ លក្ខណា ។

សញ្ញា នទិំ វជ្ជតតិំ^(១) សទ្ធិ កដ្ឋមយា វនា

សត្វត្តយោ កតេ ចាបំ លម្ពមាលេ និវតតេ ។

សចេ នរកេដ ខណំ វា រហោ វា

និវតតកំ វាបំ នរកេដ តាទិសំ

សញ្ញា វត្តិ កយុំ ទុំ ចាបំ

អញ្ញំ អនន្ទា បីឋសប្បយា សន្តិំ ។

នវានមារាមករាសុំ ធារិសុំ

អនេកចិត្តាសុំ អនិច្ចហាសុំ ច

សត្វត្តតា បីតិករាបំ ចេ សិយុំ

ន វិស្សសេ តិច្ឆសមា ហិ ធារិយោតិ ។

[៣០៧] យញ្ញា ទិស្សា កិច្ចរកិច្ចវិទំ

សត្វត្តយោ ន រមន្តិ អតារេ

ត តាទិសំ មច្ចំ ចជិតា ករិយា

អញ្ញំ ទិស្សា បរមុរិសំ បីឋសប្បំ ។

[៣០៨] ពកស្ស ច ពារិយស្ស រញ្ញា

១ ម. វង្សវី ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

បង្ហាញដោះនឹងភ្នែក ១ មានចិត្តភ្ញាក់ផ្អើលក្រឡេកមើលទិសទាំង
 ពួង ១ ទាំងនេះជាលក្ខណៈរបស់ស្រីខ្លួន ។ ស្ត្រីទាំងអស់មាន
 ដំណើររៀង ព្រៃទាំងអស់សម្រេចអំពីឈើ (យ៉ាងណាមិញ) ពួក
 ស្រីទាំងអស់ (រៀរលែងវត្សស្រីដែលមានកិលេសស្តើង) កាល
 បើមានបុគ្គលអ្នកខ្សឹបខ្សៀវ ក៏តែងធ្វើនូវអំពើលាមកបាន (យ៉ាង
 នោះដែរ) ។ ពួកស្រី បាននូវឱកាស ឬទឹកបាំង ឬក៏បាននូវ
 បុគ្គលខ្សឹបខ្សៀវ ប្រាកដដូច្នោះ ពួកស្រីទាំងអស់ មិនបាននូវ
 បុរសដទៃ ក៏គប្បីធ្វើនូវអំពើលាមក ជាមួយបុរសខ្លួនបាន ។
 ពួកបុរស ចោះបីធ្វើនូវអំណរចំពោះនារីទាំងឡាយ ជាអ្នកធ្វើនូវ
 សេចក្តីត្រេកអរដល់ពួកបុរស ជាស្រីមានចិត្តច្រើន ដែលគេផ្តព្វ
 ផ្តាល់មិនបាន ដោយប្រការទាំងពួង បុគ្គលមិនត្រូវស្មើស្មាលទេ
 ព្រោះថា ស្រីទាំងឡាយ រស្មីដោយកំពង់ទឹក ។

[៣០៧] បុគ្គលឃើញ (នូវហេតុនៃសេចក្តីនឿយណាយ) របស់ព្រះរាជា
 ព្រះនាមកំន្តរៈនឹងព្រះនាងកំន្តរី (គប្បីដឹងចុះ) ពួកស្រីទាំងអស់
 រមែងមិនត្រេកអរ ក្នុងផ្ទះ (របស់ស្វាមីទេ) ដូចជាករិយា(របស់
 ព្រះរាជាកំន្តរៈ) លះបង់នូវសត្វគី (ស្វាមី) បែបនោះ ព្រោះឃើញ
 នូវបុរសផ្តេសផ្តួសដទៃជាបុរសខ្លួន ។

[៣០៨] ករិយា របស់ព្រះបាទពកៈ នឹងព្រះបាទ ពារិយៈ

អសីតិធិបាតេ ចក្កតំ ពុណ្ណលទិកំ

អច្ចុន្តកាមា នុតតស្ស ភិរិយា

អនាចរី បដ្ឋវសានុតស្ស

តំ វា វេត្តំ ដាតិចរេ តទញ្ចំ ។

[៣០៧] បិទ្កិយានំ សព្វលោកិយ្យស្ស

រញ្ចា បិយា ព្រហ្មនុតស្ស ភិរិយា

អនាចរី បដ្ឋវសានុតស្ស

តំ វា បិ សា ជាជ្ឈតា កាមកាមិនំ ។

[៣០០] ខុទ្ទានំ លហាចិត្តានំ អកតញ្ចន ទ្ធានំ

នាទេវសត្តោ បុរិសោ បីនំ សទ្ធាតុមរហតិ ។

ន តា បដានន្តិ កតំ ន កតំ

ន មាតរំ បិទរំ កាតរំ វា

អនរិយា សមតិក្កន្ត ធម្មា

សស្ស្យំ ចិត្តស្ស វសំ វជន្តិ ។

ចិរាទ្ធាតុបិ បិយំ មនាបំ

អនុកម្មកំ ចាណសមិបិ សន្តំ

អាវស្សំ កិច្ចេស្ស ចនំ ជហន្តិ

តស្មាហំ វេត្តំ ន វិស្សសាមិ ។

អស់ឥន្ទ្រ កុណាលដាត ទី ៤

ជាព្រះរាជាលោកកាម ដ៏ក្រៃលែង បានប្រព្រឹត្តក្បត់ចំពោះបុរស
អ្នកលុះក្នុងអំណាចដែលខ្លួនប្រាថ្នា ស្រីមិនប្រព្រឹត្តកន្លងស្វាមី មិន
បុរសដទៃនោះ ឯណាកើត ។

(៧០៩) នាងប៊ីឆីយានី ជាករិយា ជាទីស្រឡាញ់នៃព្រះបាទព្រហ្មទត្ត
ព្រះអង្គជាធំ ក្នុងលោកទាំងមូល បានប្រព្រឹត្តក្បត់ចំពោះបុរស
អ្នកលុះក្នុងអំណាចដែលខ្លួនប្រាថ្នា នាងប៊ីឆីយានី ជាអ្នកលោក
ក្នុងកាមនោះ មិនបានខ្ញុំបុរសគង្គាលសេះនោះផង (នូវទី
អគមហេសីផង) ។

(៧១០) បុរសដែលមិនមែនខ្មោចចូល មិនគួរជឿពួកស្រីដែលអាក្រក់
មានចិត្តរហ័ស ជាស្រីមិនដឹងគុណ ដែលគេធ្វើដល់ខ្លួន ជាស្រី
ប្រទូស្ត (ប្តី) ទេ ។ ពួកស្រីទាំងនោះ មិនដឹងនូវឧបការដែលគេ
ធ្វើហើយ (ដល់ខ្លួន) មិនដឹងនូវកិច្ចការដែលគួរធ្វើ មិនស្គាល់
ម្តាយ មិនស្គាល់ឪពុក មិនស្គាល់បងប្អូន មិនមានអរិយធម៌ មានការ
ប្រព្រឹត្តកន្លងជាធម្មតា តែងលុះអំណាចចិត្តរបស់ខ្លួន ។ ពួកស្រីតែង
លះបង់ប្តីជាទីស្រឡាញ់ ជាទីពេញចិត្ត ជាអ្នកអនុគ្រោះស្មើដោយ
ជំរិត ដែលកប់ប្រសព្វអស់កាលដ៏យូរ ឬលះបង់នូវប្តី ក្នុងកិច្ចមាន
អន្តរាយ ព្រោះហេតុនោះ ខ្ញុំមិនទុកចិត្តចំពោះស្រីទាំងឡាយទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ដំនំ ហិ ចិត្តំ យថា វា នរស្ស
 កន្តិប្បកន្តិ យថា រុក្ខុនាយា
 ចលាចលំ ហនយំ នត្តយានំ
 ចក្កស្ស ទេមិ វិយ បរិវត្តតំ ។
 យនា តា បស្សន្តិ សមេក្ខមាណ
 អាទេយ្យបំ បុរិសស្ស វិត្តំ
 សន្និហិ វាហិ ទយន្តិមេនំ
 កម្មោជកា ជលជេនេ អស្សំ ។
 យនា ន បស្សន្តិ សមេក្ខមាណ
 អាទេយ្យបំ បុរិសស្ស វិត្តំ
 សមន្តតោ តំ បរិវជ្ជយន្តិ
 តិណ្ណា ទទីនាតតោ កុលំ ។
 សិលេសុបមា សិខិវំ សត្តកក្ខា
 តក្ខមាយា ទទីវំ សីយសោតា
 សេវន្តិ ហេតា បិយមប្បិយញ្ច
 ជាវា យថា ឱរកុលំ បរញ្ច ។

ន តា ឯកស្ស ន ទ្ធិន្តិ អាបណេវ បសាវិតោ
 យោ តា មយន្តិ មញ្ញេយ្យ វិតំ ជាលេន ពន្ធយេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជានិកាយ

ព្រោះថាចិត្តរបស់ស្រីដូចគ្នានឹងចិត្តពានរ ហឫទ័យរបស់ពួកស្រីចុះ
 ឡើងញាប់ញ័រដូចជាម្លប់ឈើ តែងវិលទៅ ដូចកង់រទេះ ។ ពួកស្រី
 ទាំងនោះ កាលក្រឡេកមើលឃើញទ្រព្យរបស់ប្រុស ដែលគួរកាន់
 យកក្នុងកាលណា ក៏កៀរគរប្រុសនោះ ដោយសំដីដ៏ផ្អែមល្អមក្នុង
 កាលណោះ ដូចពួកជនអ្នកកម្លោះជន បញ្ឆោតចាប់សេះដោយសា-
 រាយ ។ ពួកស្រីកាលបើក្រឡេកមើល មិនឃើញទ្រព្យរបស់ប្រុស
 ដែលគួរកាន់យកក្នុងកាលណា ក៏វៀរប្រុសនោះដោយជុំវិញ ក្នុង
 កាលណោះ ដូចគេឆ្លងទៅដល់គ្រឹយស្នឹង ហើយលះបង់នូវក្បួន ។
 ពួកស្រីទម្រង់ដូចដំរី(ដាទីជាប់ស្និតនៃចិត្តបុរស)ដូចភ្លើងស៊ីនូវវត្ថុគ្រប់
 យ៉ាង មានមាយាដំរីហ័ស ដូចស្នឹងមានខ្សែទឹកដំរីហ័ស ពួកស្រីទាំង
 នេះ តែងសេពគប់បុរស ទាំងជាទីស្រឡាញ់ទាំងមិនជាទីស្រឡាញ់
 ដូចទូកតែងច្របប្រទះទាំងប្រាំងខាងអាយនឹងប្រាំងខាងនាយ ។ ពួក
 ស្រីទាំងនោះ មិនមែនជារបស់ប្រុសម្នាក់ ឬពីរនាក់ទេ ដូចជាកន
 ផ្សារដែលបើកហើយ បុគ្គលណា សំគាល់នូវពួកស្រីទាំងនោះ ថា
 ជារបស់អញ បុគ្គលនោះ ដូចគេយកសំណាញ់ ខ្ទប់ខ្យល់ ។

អសីតិមិយោ ចក្កុំ កុណាលដាតំ

យថា ននី ច បន្តោ ច ឆាយាតារំ សកា បតា
 ឃំ លោកិត្តិយោ ឆាម វេលា តាសំ ន វិជ្ជិតំ ។
 យតាសនសមា ឃតា កក្ក្យាសប្បស្សិបមា
 តារោ ពហំ តិណស្ស្រំ ឌីមសន្តំ វំ វំ ។

យតាសនំ កក្ក្យា កក្ក្យាសប្បំ
 មន្ទាភិសិត្តំ បមុទា ច សត្វា
 ឃតេ នរោ នច្ចយតោ កដេថ
 តេសំ ហវេ ឌីឌី ឃច្ចុការោ ។
 ឆាច្ចុន្តំ ឆាយា ន ពហុន កក្កា
 ន ឌីក្កុណា បមុទា សេវិតតា
 ន បរស្ស ភរិយា ន ឆនស្ស ហេតុ
 ឃតិត្តិយោ បញ្ច ន សេវិតតា ។

[៣០០] អថ ខណ្ឌ គោ អាណន្តោ តិជ្ជ្យាថា
 កុណាលស្ស សកុណស្ស អាធិមជ្ជតាថាបរិយោ-
 សានិវិទិត្តា តាយំ វេលាយំ នមា តាថាយោ អកាសិ

ស្នឹង ផ្លូវ រោងសុរា រោងជាទីប្រជុំ នឹងអណ្ណន៍ទឹក យ៉ាងណា ធម្មតា
 ពួកស្រីក្នុងលោក ក៏យ៉ាងនោះដែរ វេលា (នៃសេចក្តីស្រីបក្តី
 កាម) របស់ពួកស្រីទាំងនោះ មិនមានឈប់ឈរទេ ។ ពួកស្រី
 ទាំងនេះ ស្មើដោយអណ្តាតភ្លើង មានទុបមាដូចក្បាលពស់វែក
 ដូចពួកគោស្តីនូវស្មៅដ៏ល្អ ។ ខាងក្រៅ ។ នរៈគប្បីគប់រកដោយការ
 ប្រយ័ត្ននូវវត្ថុទាំងនេះ គឺភ្លើង១ ដីរី១ ពស់វែក១ ព្រះរាជាដែលគេ
 អភិសេកហើយ១ ពួកស្រីទាំងអស់១ ព្រោះភាពទៀងទាត់នៃវត្ថុទាំង
 នោះដឹងបានដោយក្រណាស់ ។ ពួកស្រីមានពណ៌សម្បុរដ៏ល្អលើស
 លុបពោក បុគ្គលមិនត្រូវសេពគប់ ១ ស្រីជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត
 របស់ពួកជនច្រើន បុគ្គលមិនត្រូវសេពគប់ ១ ស្រីធ្វើវិទ្ធាសក្នុងការ
 រំនឹងច្រៀង បុគ្គលមិនត្រូវសេពគប់ ១ ប្រពន្ធអ្នកដទៃ បុគ្គល
 មិនត្រូវសេពគប់ ១ ស្រី (សេពគប់) ព្រោះហេតុនៃទ្រព្យ បុគ្គលក៏
 មិនត្រូវសេពគប់ ១ ស្រី ៥ ពួកនេះ បុគ្គលមិនត្រូវសេពគប់ទេ ។

[១១១] ដំណាលថា គ្រានោះ ស្តេចភ្នំគោលឈ្មោះអានន្ទ បានដឹងនូវតាម
 ជាខាងដើម កណ្តាល នឹងខាងចុង របស់កុណាលសកុណៈ ហើយ
 បានពោលតាមនេះ ក្នុងវេលានោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

បុណ្ណាម្បី ចេមំ បឋវី ធនេន
 ទិដ្ឋិត្តយា បុរិសោ សម្មតាយ
 លទ្ធា ខណំ អតមញ្ញោយ្យ តបំ
 តាសំ វសំ អសតំនំ ន តច្ឆេ ។
 ឧដ្ឋាហកញ្ចេវ អលីន្តវត្ត
 កោមារកត្តារំ បិយំ មណបំ
 អាវស្មី កក្កេស្មី ច នំ ជហន្ត
 តស្មាហំ វត្តំនំ ន វិស្សសាមិ ។
 ន វិស្សសេ វត្តតិ មន្តិ ទោសោ
 ន វិស្សសេ រោទតិ មេ សកាសេ
 សេវន្តិ ហេតា បិយមប្បិយញ្ច
 ទារា យថា ឡិកុលំ បរញ្ច ។
 ន វិស្សសេ សាខប្បរណាសន្តតំ
 ន វិស្សសេ មិត្តទោរណាហោរំ
 ន វិស្សសេ រាជ សខា មមន្ត
 ន វិស្សសេ វត្តំ ទិសន្ត មាតរំ ។
 ន វិស្សសេ រាមករាសំ ទារិសំ
 អច្ឆន្តសីលាសំ អសញ្ញតាសំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

បុរសនោះបីឲ្យម្នាក់ផែនដី ដែលពេញដោយទ្រព្យ ដល់ស្រ្តីដែល
សន្មតហើយ ស្រីនោះលុះបានឧកាស រមែងមើលងាយប្រុសនោះ
វិញ (ព្រោះហេតុនោះ) បុរសមិនត្រូវលុះអំណាចនៃស្រីទាំងនោះ
ឡើយ ។ ពួកស្រីរមែងលះបង់នូវប្តីក្មេង ដែលជាអ្នកមានព្យាយាម
ក្រោកឡើងមានការប្រព្រឹត្តិមិនរួញរា គួរជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តផង
លះបង់នូវប្តីនោះ ព្រោះកិច្ចដែលមានអន្តរាយផង ព្រោះហេតុនោះ
ខ្ញុំមិនទុកចិត្តចំពោះស្រីទាំងឡាយទេ ។ បុរសមិនត្រូវទុកចិត្តស្រី
ដោយគិតថា ស្រីនោះចង់បានអញ មិនត្រូវទុកចិត្តស្រីដោយគិតថា
ស្រីនោះ យំរំដេចំពោះអញ (ដូច្នោះទេ) ព្រោះថា ស្រីទាំងនោះ
រមែងគប្បកនូវបុរស ទាំងជាទីស្រឡាញ់ ទាំងមិនជាទីស្រឡាញ់
ដូចទូកដួបប្រទះ ទាំងប្រាំងខាងងាយនឹងប្រាំងខាងនាយ ។ បុគ្គល
មិនត្រូវទុកចិត្តមែកឈើចាស់ ដែលគេក្រាលទុកទេ មិនត្រូវទុកចិត្ត
ចោរជើងចាស់ជាមិត្តទេ មិនត្រូវទុកចិត្តថា ព្រះរាជា ជាសំឡាញ់
របស់អញដូច្នោះទេ មិនត្រូវទុកចិត្តស្រីជាមាតារបស់បុគ្គ ១០ នាក់
(យាយចាស់) ទេ ។ បុគ្គលមិនត្រូវទុកចិត្ត ចំពោះពួកនារី
អ្នកធ្វើម្ហូបសេចក្តីត្រេកអរ អ្នកកន្លងសីលធម៌ មិនសម្រមទេ

អសីតិវិញ្ញាណេ ចគុត្តំ ពុណ្ណាយបិភពំ

អច្ចុន្តប្រមាណុកតស្ស ករិយា

ន វិស្សសេ តិក្ខិសមា ហិ ហារិយោ ។

ហនេយ្យំបិ ធិន្ទេយ្យំបិ នេនាបេយ្យំបិ

កណ្ណំបិ នេត្វា វុធិវំ បិវេយ្យំ

មា ធិនកាមាសុ អសញ្ញតាសុ

ការ្យ្យេ កត្តិកត្តបមាសុ ។

មុសា តាសំ យថា សច្ចំ សច្ចំ តាសំ យថា មុសា

តារោ ពហិ តិណស្សេវ ឱមសន្តំ វំ វំ ។

កតេន តា បលោកេន្តិ បេត្តិកេន ហសិកេន ច

អថាបិ ធុន្តិកេន មញ្ញោ កណិកេន ច ។

ហារិយោ កបិណ ហេតា វាធា ច លបសត្តា

ន តា កិញ្ចំ ន ជាធិន្តិ យំ មនុស្សសុ វញ្ចំ ។

អសា លោកិក្ខិយោ ហម វេលា តាសំ ន វិជ្ជិតិ

សារត្តា ច បកញ្ញា ច សិទ្ធិ សត្វយសោ យថា។

អសីតិនិយាត កុណាលទិកា ទី ៤

មិនត្រូវទុកចិត្តករិយា ដែលមានសេចក្តីស្រឡាញ់ក្រែកពេក ព្រោះថា
 នារីទាំងឡាយទុកស្មើកំពង់ទឹក ។ ពួកស្រី រមែងសម្លាប់(ប្រុស)
 ខ្លះ កាត់ (កប្រុស) ខ្លួនឯងខ្លះ ប្រើគេឲ្យកាត់ខ្លះ កាត់កហើយ
 ផឹកឈាមខ្លះ បុគ្គលកុំធ្វើសេចក្តីស្នេហាចំពោះពួកស្រី ដែលមាន
 សេចក្តីប្រាថ្នាថោកទាប ជាអ្នកមិនសង្រួម មានចិត្តដូចកំពង់ទឹក ។
 ពាក្យកុហក របស់ពួកស្រីទាំងនោះ ក៏ដូចជាពាក្យពិត ឯពាក្យ
 ពិត របស់ពួកស្រីទាំងនោះ ក៏ដូចជាពាក្យកុហក (ពួកស្រី)
 ដូចគ្នា ស៊ីច្បាប់តែស្មៅល្អ ។ ខាងក្រៅ ។ ពួកស្រីទាំងនោះ
 រែតងប្រឡោម (ប្រុស) ដោយដំណើរផង ដោយអាការដែល
 ក្រឡេកមើលផង ដោយសំណើចផង ឬដោយសំពត់ដែលស្ងៀក
 អាក្រក់ផង ដោយពាក្យពិរោះផង ។ ពិតណាស់ ស្រីទាំងនេះដូច
 ចោរ មានចិត្តរឹងតឹង ខូចកាច តែមានសំដីផ្អែមដូចស្ករ ការ
 បញ្ជូនណាក្នុងពួកមនុស្ស ពួកស្រីទាំងនោះ មិនមែនជាមិនដឹងការ
 បញ្ជូនណាមួយ(នោះ)ទេ ។ ធម្មតា ពួកស្រីក្នុងលោក (ច្រើនតែ)
 លាមក វេលារបស់ពួកស្រីទាំងនោះ មិនមានទេ ពួកស្រីជាអ្នក
 ស្រីបស្រាលផង ឃើសយួងផង ដូចភ្លើងស៊ីវត្តគ្រប់យ៉ាង ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស បិរតកំ

នត្ថុត្ថំ បិយោ មាម អប្បិយោ បិ ន វិជ្ជិត
 សេវន្តំ ហេតា បិយមប្បិយញ្ច
 នាវា យថា ឡិវកុរំ បរញ្ច ។

នត្ថុត្ថំ បិយោ មាម អប្បិយោ បិ ន វិជ្ជិត
 ធនត្តា បដិវេល្លន្តំ លតាវ ទុមនិស្សិតា ។
 ហត្ថុត្ថំ អស្សុត្ថំ កោប្បិសញ្ច ចណ្ណានំ
 ធរនាហកំ បុប្ផធខ្នកំ សធនំ អនុបតន្តំ ទារិយោ ។
 កុលបុត្តបិ ដហន្តំ អតិញ្ចំ ធរនាសមំ
 សទិសំ អនុបតន្តំ ធនហេត ច ទារិយោតិ ។

[៣០២] អថ ខុទ្ទកោ ទារិយោ ទេវ្រញ្ចញ្ចណោ
 អាណន្តស្ស តិជ្ឈរាជស្ស អាទិមជ្ឈតាថាបរិយោសានំ
 វិទិត្តា តាយំ វេលាយំ វេហ តាថាយោ អកាសិ
 ចត្តារោមេ ន បូរេន្តំ តេ មេ សុណាម ភាសតោ
 សមុទ្ពោញ្ចញ្ចណោ រាជា វេត្តំ ចាបិ ទិជម្បតិ ។
 សវិតា សាគរំ យន្តំ យាកាចិ បវរិស្សិតា
 តា សមុទ្ពំ ន បូរេន្តំ ឡិនត្តា វា ន បូរតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ប្រសុរឃ្មោះថាជាទីស្រឡាញ់ របស់ពួកស្រី មិនមាន ទាំងមិន
 ជាទីស្រឡាញ់ក៏មិនមាន ព្រោះថាពួកស្រីទាំងនេះ តែងគប់រកបុរស
 ជាទីស្រឡាញ់ទាំងមិនស្រឡាញ់ ដូចទូក តែងចូបប្រទះទាំងច្រាំង
 ខាងអាយនឹងច្រាំងខាងនាយ ។ ប្រសុរឃ្មោះថាជាទីស្រឡាញ់
 របស់ពួកស្រីមិនមាន ទាំងមិនជាទីស្រឡាញ់ក៏មិនមាន ពួកស្រី
 តែងរួបរួម (ប្រស) ដើម្បីទ្រព្យសម្បត្តិ ដូចវល្ល៍តាងដើម
 ឈើ ។ ស្រីទាំងឡាយ តែងរត់តាមប្រសយូលដំរី យូលសេះ
 យូលគោ ប្រសចណ្ឌាល អ្នកដុតខ្នាច នឹងអ្នកចោលសម្រាម
 ដែលមានទ្រព្យ ។ ស្រីទាំងឡាយតែងលះបង់នូវកូនអ្នកមាន
 ត្រកូល ដែលមិនមានទ្រព្យតិចតួច ទុកស្មើសាកសព នារី
 ទាំងឡាយ (ច្រើនតែ) គប់រកប្រស ព្រោះហេតុតែទ្រព្យ ។

(៣១២) សេចក្តីដំណាលថា គ្រានោះ ទៅព្រាហ្មណ៍ ឃ្មោះនារទៈ

បានដឹងនូវគាថាជាខាងដើម កណ្តាល នឹងទីបំផុត របស់ស្តេចភ្នាត
 ឃ្មោះអានន្តហើយ ក៏ពោលគាថាទាំងឡាយនេះ ក្នុងវេលានោះថា
 បពិត្រលោកជាម្ចាស់នៃបក្សី សូមលោកស្តាប់ពាក្យ ដែលខ្ញុំនឹង
 និយាយដូចតទៅនេះ ជន ៤ ពួកនេះគឺ សមុទ្រ ១ ព្រាហ្មណ៍ ១
 ព្រះរាជា ១ ស្រី ១ វេមនីមិនពេញ ។ ស្តីដំណាមួយដែលអាស្រ័យនូវ
 ប្រឹច្ចាចដែលហូរទៅកាន់សាគរ ស្តីទាំងនោះ ក៏ញ៉ាំងសមុទ្រ
 ពេញមិនបាន ព្រោះថា សមុទ្រវេមនីមិនពេញ ចេះតែនៅខ្វះខាត ។

អសីតិមិយាតេ ចក្ក្គំ កុណាលដាតតំ

ព្រាហ្មណោ ច អនិយាន វេទមក្ខានបញ្ចម៌
 ភិយ្យោបិ សុតមិច្ឆេយ្យ ឪនត្តា ហិ ន បូរតិ ។
 ពជា ច បឋវី សត្វំ សសម្មុទ្ធំ សបត្តតំ
 អដ្ឋាវសំ វិជិនិត្តា អនន្តរតនោ ចិតំ
 ទារំ សម្មុទ្ធំ បត្តតិ ឪនត្តា ហិ ន បូរតិ ។
 ឯកមេកាយ ឥត្តយា អដ្ឋដ្ឋ បតិលោ សិយ្យំ
 ស្វរា ច ពលវិលោ ច សត្វកាមរសាហរា
 ករេយ្យ នវមេ ធនំ ឪនត្តា ហិ ន បូរតិ ។

សត្វត្តិយោ សិទិវិ សត្វភក្ខា
 សត្វត្តិយោ នទិវិ សត្វវហិដិ
 សត្វត្តិយោ កិណ្ណាការិវិ សាទា
 សត្វត្តិយោ ធនបោតុ ឥដិទ្ធំ ។

វាតញ្ច ជានេន នរោ បរាមសេ
 ឪសិញ្ចុយេ សាគរមេកតាណិទា
 សកេន ហត្តេន ហនេយ្យ យោសំ
 យោ សត្វកាវំ បម្មនាសុ ឪស្សុដេ ។

ចោវនំ ពហិត្តិទំ យាសុ សចំ សុទ្ធស្វកំ

អសីតិនិទាត កុណាលង្វាតក ទី ៤

ព្រាហ្មណ៍រៀននូវវេទ មានគម្ពីរឈ្មោះឥតិហាសៈ ជាគំរប់ ៥ ហើយ
តែងប្រាថ្នានូវការចេះដឹងទៀតក្រៃលែង ព្រោះថា ព្រាហ្មណ៍នោះ
រមែងមិនពេញ ចេះតែខ្វះខាត ។ ចំណែកព្រះរាជាឈ្នះគ្រប់គ្រង
ផែនដីទាំងអស់ ព្រមទាំងសមុទ្រនឹងភ្នំហើយ តែងប្រាថ្នារកប្រាំ
សមុទ្រ នឹងផ្នែសមុទ្រ ដែលសម្បូរដោយរតនៈ មិនមានទីបំផុត
ព្រោះថាព្រះរាជានោះ រមែងមិនគ្រប់គ្រាន់ ចេះតែខ្វះខាត ។ ស្រី
ម្នាក់ ៗ មានប្តីប្រាំបី ៗ ហើយប្តីនោះ ជាអ្នកភ្ញៀវក្លាផង មានកម្លាំង
ផង នាំមកនូវសេនេចក្តីប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង ក៏គង់ធ្វើនូវសេចក្តី
ប្រាថ្នាក្នុងប្តីទី ៧ ទៀត ព្រោះថា ស្រីនោះ រមែងមិនគ្រប់គ្រាន់
ចេះតែខ្វះខាត ។ ពួកស្រីទាំងអស់ ដូចភ្លើងស៊ីនូវវត្ថុគ្រប់យ៉ាង
ពួកស្រីទាំងអស់ ដូចស្នឹងនាំទៅនូវវត្ថុគ្រប់យ៉ាង ពួកស្រីទាំងអស់
ដូចមែកឈើមានបន្ទា ពួកស្រីទាំងអស់ គប់រក (ប្តី) ព្រោះ
ហេតុតែទ្រព្យ ។ នរជនណា ផ្ទុកផ្គុំកន្លែងភាព គឺការងារ
ទាំងពួងលើពួកស្រី នរជននោះ ទុកដូចគេយកបណ្តាញចាប់
ខ្យល់ ឬដូចគេបាចទឹកសមុទ្រ ដោយដៃម្ខាង ពុំនោះដូច
គេយកដៃមួយ ទទេទ្រព្យស្វរគឺកក់ ។ ពួកស្រីដែលដូចជាចោរ
មានពុតត្បូតច្រើន មានពាក្យសច្ចៈ គេរកបានដោយកម្រណាស់

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្សបិដកំ

ដំនំ ភារោ ឱរាជាយោ	មច្ឆិស្ស្រោវេនកេ គតំ ។
អនលា មទ្ធសម្មាសា	ទុប្ប្រា តា នទីសមា
សីទន្តំ នំ វិទិត្យាន	អារកា បរិវជ្ជិយេ ។
អាវុដ្ឋនី មហាមាយា	ព្រហ្មចរិយវិកោបនា
សីទន្តំ នំ វិទិត្យាន	អារកា បរិវជ្ជិយេ ។
យោតោតា ឧបសេវន្តិ	នន្ទសា វា ធនេន វា
ជាតវេនោវ សឡានំ	ទិប្បំ អនុទហន្តិ នន្តិ ។

[៣០៣] អថ ខលុ កោ កុណាលោ សក្ក-
 លោ ធានិស្ស ទេវព្រាហ្មណស្ស អាទិមជ្ឈតាថា-
 បរិយោសានំ វិទិត្យា តាយំ វេលាយំ នីមា តាថាយោ
 អកាសិ

សល្លមេ និសិតខត្តនាលីនា
 បណ្ឌិតោ អថ បិសាចនោសិនា
 ឧត្តតេជំ ឧរតំបិ អាសិនេ
 ឯកោ ឯកាយ បមុទាយ ធានមេ ។
 លោកចិត្តមនីនា ហិ ធារិយោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ភាពនៃស្រីទាំងឡាយ គេដឹងបានដោយក្រ ដូចដំណើរនៃគ្រឿង
 ទឹក ។ ពួកស្រីទាំងនោះ មានមារយាទរបញ្ជាបុណ្យ មានសំដីទន់
 ទុកស្នើដោយស្នឹង បំពេញបានដោយក្រ តែងលិចចុះ (ក្នុងអបាយ
 ព្រោះហេតុតែតាម) បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវដំណើរនោះហើយ គប្បី
 រៀនឲ្យឆ្ងាយចេញ ។ ពួកស្រីជាអ្នកញ៉ាំងចិត្តប្រុសឲ្យត្រឡប់ត្រឡិន
 មានមាយាច្រើន ញ៉ាំងព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យកម្រើក តែងលិចចុះ
 (ក្នុងអបាយ) បុគ្គលដឹងច្បាស់នូវដំណើរនោះហើយ គប្បីចៀស
 ឲ្យឆ្ងាយចេញ ។ ពួកស្រីទាំងនោះ ចូលទៅគប់កប្រសណា
 ដោយសេចក្តីប្រាថ្នា ឬដោយទ្រព្យសម្បត្តិ រមែងដុតកំដៅប្រុស
 នោះដោយឆាប់រហ័ស ដូចភ្លើងឆេះនូវទីរបស់ខ្លួន ។

[៣១៣] សេចក្តីដំណាលថា គ្រានោះ កុណាលសកុណៈ ដឹងនូវ
 គាថាជាខាងដើម កុណាល នឹងទីបំផុត នៃទេវព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះនារទៈ
 ហើយក៏ពោលគាថានេះ ក្នុងវេលានោះថា

បណ្ឌិត គួរចរចា (ជាមួយ) នឹងបុគ្គលមានដៃកាន់ដាវ
 សម្លៀងហើយ (ជាមួយ) នឹងបុគ្គលប្រទូសដូចជាបិសាច
 ឬក៏ចូលទៅរកពស់ ដែលមានពិសដ៏ពន្លឹក (ប្រសើរជាង)
 ប្រុសម្នាក់ឯង មិនគួរនិយាយចរចា បំពោះស្រីម្នាក់ឯងទេ ។
 ព្រោះថា នារីទាំងឡាយ ជាអ្នកញ៉ាំងចិត្តនៃមនុស្សលោក

អសីតិយោគ ចក្កត្ថំ ពុណ្ណយោគី

នច្ចុត្តកកណ្ឌាតម្មតាវណា
 ពាធយន្តំ អនុបដ្ឋិតស្សត្ថំ
 ទីបេ រក្ខត្តសិទ្ធិណាវ កណ្ឌិយេ ។
 នត្តំ តាសំ វិទយោ ន សិវោ
 មជ្ឈិមសន្ធិតា អសញ្ញតា
 តា កិលន្តំ បុរិសស្ស ទាភតំ
 សាគរេវ មក្ករំ តមិដ្ឋុលោ ។
 បញ្ចកាមតុណ្ណា សាគរោចរា
 ឧទ្ធិតា អនិយតា អសញ្ញតា
 ឡិសរន្តំ បម្មនា បមាទិនំ
 លោណតោយវតិយវំ អាមតា ។
 យំ នំ ឧបនរេបន្តំ ទារិយោ
 ធន្តសា វំ រតិយា វំ ធនេន វំ
 ជាគរេទសទិសំបិ តាទិសំ
 រាគនោសវិធិយោ ទិហន្តំ នំ ។
 អន្តំ ញត្ថា បុរិសំ មហាន្តំ
 ឡិសរន្តំ សធនំ សហត្តនា

អសីតិនិយម កុណាលដាគត ទី ៤

ជាអ្នកមានការរំ ប្រៀង និយាយ សើច ញញឹម ជាអាវុធ តែង
 បៀតបៀននូវប្រុសដែលមិនបានតម្កល់ស្មារតី ដូចពួកស្រីអារក្សទឹក
 ក្នុងកោះបៀតបៀនពួកពាណិជ្ជ ។ ពួកស្រីទាំងនោះមិនមានវិន័យ មិន
 មានសំរវៈ ពួកស្រីទាំងនោះ ជាអ្នកល្មោកទឹកស្រវឹង នឹងសាច់ ជាអ្នក
 មិនសង្រួម តែងលេបទ្រព្យសម្បត្តិរបស់បុរស ដូចគ្រឿងឈ្នះគំមិន្តល
 លេបនូវមករក្នុងសាគរ ។ ពួកស្រីមានសេចក្តីត្រេកអរក្នុងបញ្ចកាម-
 គុណជាអារម្មណ៍ មានអាការឆ្លើងឆ្លែ មិនទៀង មិនសង្រួម ឃ្នាំ
 រកតែបុរសអ្នកប្រមាទ ដូចទឹកស្ទឹង តែងហូរចុះទៅរកទីមានទឹកប្រៃ
 (សមុទ្រ) ។ នារីទាំងឡាយ រមែងនិយាយស្រស់ស្រាយរកជនណា
 ដោយសេចក្តីស្រឡាញ់ ឬដោយតម្រេក ឬក៏ដោយទ្រព្យ ជាស្រី
 សម្លាប់ប្រុសដោយរាគៈនឹងទោសៈ រមែងដុតរោលនរជននោះសូម្បី
 ប្រុសរុងរឿងដូចភ្លើងជាអ្នកនឹងនួន ។ ពួកស្រីជឿថាបុរសអ្នកស្តុកស្តម្ភ
 មានទ្រព្យច្រើន រមែងក្រវែលរកប្រុសដែលមានទ្រព្យ ដោយខ្លួនឯង

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ពិភពំ

រត្តចិត្តំ អតិវេហយន្តិ ឯ
 សាលំ មាលុវេលតាវ កាននេ ។
 តា ឧបេន្តិ វិវិជនេ ធនុសា
 ច្រៀតតិម្ពមុខិយោ អលត្តតា
 ឡិហសន្តិ ឫហសន្តិ ធារិយោ
 សំវេរេវ សតមាយកោវិទា ។
 ជាតរូបមណិម្ពត្តក្ខសិតា
 សត្តតា បតិកុលេសុ ធារិយោ
 រត្តតា អតិចរន្តិ សាមីកំ
 ទានវិវេ ហនយន្តិរនិស្សតា ។
 តេជវាបិ ហិ នវេ វិចត្តុលោ
 សត្តតោ ពហុជនស្ស ប្បជិតោ
 ធារិយំ វេសន្តតោ ន កាសតិ
 វហុតា ឧបហតោវេ ចន្ទិមា ។
 យំ ករេយ្យ កុបិតោ ទិសោ ទិសំ
 ទុដ្ឋចិត្តោវ សមាគតំ អរិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

របររបរសដែលមានចិត្តត្រេកអរ ដូចពង្រៃក្នុងព្រៃរបស់ទ្រូងដើមពាំង ។

នារីទាំងឡាយនោះ មានខ្លួននឹងមុខដ៏ចិត្រតាក់តែងហើយ ផ្កាប់

ផ្តុំ (បុរស) ដោយសេចក្តីប្រាថ្នាផ្សេង ។ ជាអ្នកយល់

កលមាយាទាំងរយ រមែងសើច រមែងញញឹម តែហាក់ដូចជា

សង្រួម ។ នារីទាំងឡាយ ស្មិតស្មាងខ្លួនដោយមាស កែវមណី

នឹងកែវមណី ដែលគេធ្វើសក្ការៈ ក្នុងត្រកូលរបស់ប្តី ដែលគេរក្សា

ហើយ ក៏នៅតែប្រព្រឹត្តក្បត់ស្វាមីបាន ដូចជាប្រពន្ធដែលអាស្រ័យ

នៅក្នុងចន្លោះហថ្ងៃយ ប្រព្រឹត្តក្បត់អសុវិញ្ញាបាន ។ នរវន សូម្បី

មានគេជះ មានប្រាជ្ញាវងវៃ ដែលអ្នកផងច្រើនគ្នាធ្វើសក្ការបូជា លុះ

ក្នុងអំណាចនៃស្រីទាំងឡាយហើយ រមែងមនុស្សរឿង ដូចព្រះចន្ទ្រ

ដែលត្រូវរាហូចាប់ ។ ចោរអ្នកក្រោធមានចិត្តអាក្រក់ (ឃើញ) ចោរ

ជាសត្រូវ (នឹងខ្លួន) មកប្រទះគ្នាហើយ ធ្វើនូវសេចក្តីវិនាសណា

អសីតិមិយាតេ បិកុដ្ឋំ ពុណ្ណាលោកតំ

តេន ភិយ្យោ ឲ្យសនំ និកច្ឆតិ
 ទារីនំ វិសុទ្ធតោ អបេត្តវា ។
 តេសល្យននខនិច្ឆតជ្ជិតា
 មាទិចាលិកសនិណ្ណតាឡិតា
 ហីនមេវុបតតា ហិ ទារិយោ
 តា រមន្តិ កុណាបេវ មន្តិកា ។
 តា កុលេសុ វិសិខន្តវេសុ វា
 វាជិណិសុ និកមេសុ វា បន
 ឡិឡិតំ នម្មចិចាសវាគុរំ
 ចក្កមា បរិវេជ្ជយ្យ សុខត្តិកោ ។
 ឡិស្សជិតា កុសលំ តទោគុណំ
 យោ អនិយចរិតានិ មា ចរិ
 ទេវតាហិ និរយំ និមិស្សតិ
 រេនិកាមិមណិយវេ វណិវោ ។
 សោ វេន ករហិតោ បរត្ត ច
 ឡិម្ពតិ ឧបហិតោ សកម្មុវា
 កច្ឆតិ អនិយតោ គលាគលំ

អសីតិធិបាត កុណាលដាតក ទំ ៤

បុគ្គលអ្នកមានតណ្ហា លុះក្នុងអំណាច នៃស្រីទាំងឡាយ រមែង
 ដល់នូវសេចក្តីវិនាសក្រៃលែង ជាងសេចក្តីវិនាសនោះទៅទៀត ។
 នារីទាំងឡាយ ដែលមានសក់របោច មានស្នាមដាច់ដោយក្រចក
 ដែលត្រូវ គេវាយ គេដាក់ ដោយជើង ដៃ នឹងដំបង ក៏នៅតែ
 ចូលទៅកាន់អាការថោកទាបវិញ នៅតែត្រេកអរ (ក្នុងកាមទៀត)
 ដូចរុយត្រេកអរនឹងសាកសព ។ បុរសអ្នកមានបញ្ញាចក្ខុ ត្រូវការ
 ដោយសេចក្តីសុខ គប្បីរៀនស្រីទាំងឡាយនោះ (ដែលនៅ) ក្នុង
 ត្រកូលទាំងឡាយក្តី ក្នុងចន្លោះប្រកក្តី ក្នុងរាជធានីក្តី ក្នុងនិគមក្តី
 ឬក៏រៀននូវការម្នាក់ដូចជាអន្តរកន្លងបង្កាត់របស់មារ ដែលកិលេស-
 មារដាក់ហើយក្តី ។ បុគ្គលណា លះបង់នូវតបោគុណ (គុណគឺ
 សេចក្តីព្យាយាម) ជាកុសលហើយ ប្រព្រឹត្តនូវចរិតមិនប្រសើរ
 បុគ្គលនោះ (លុះច្បាត) ចាកទៅតាហើយ នឹងមកកាន់នរកវិញ
 ដូចពាណិជ (មានទ្រព្យច្រើនដូរយក) ក្នុងកំបែក ។ ប្រុស
 (ដែលលុះក្នុងអំណាចស្រី) នោះ ត្រូវគេតិះដៀលក្នុងលោកនេះផង
 ក្នុងលោកខាងមុខផង ជាមនុស្សមានគំនិតអាក្រក់ ត្រូវកម្មរបស់
 ខ្លួនបៀតបៀន ជាបុគ្គលមិនទៀង តែងភ្នាក់ទៅកាន់អបាយកូមិ

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

ទុដ្ឋត្រួឯករថោវេ ឧប្បថេ ។
 សោ ឧបេតិ និរយំ បតាបនំ
 សត្តិសម្ពលំវេនញ្ច អាយសំ
 អាវេសិត្វាន តិវច្ឆានយោនិយំ
 បេតវាជេសយំ ន មញ្ចតិ ។
 ទិព្យា ខិទ្ធា វតិយោ ច នន្តរេ
 ចក្កវតិចរិតញ្ច មាណុសេ
 ជាសយន្តិ បម្បនា បមាទិនំ
 ទុត្តតញ្ច បដិទាទយន្តិ នំ ។
 ទិព្យា ខិទ្ធា វតិយោ ន ទុល្លភា
 ចក្កវតិចរិតញ្ច មាណុសេ
 សោវណ្ណាព្យម្ពនិលយា ច អច្ឆរ
 យេ ចរន្តិ បម្បនាហានត្តិកា ។
 កាមជាតុសមតិក្កិមា តតិ
 រូបជាតុសម្ពរោ ន ទុល្លភោ
 វីតវាតវិសយ្ហបបតិ យា
 យេ ចរន្តិ បម្បនាហានត្តិកា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ដូច្នោះដែលទើបលាភាច ដើរទៅក្នុងទីខុសឆ្ងៃ ។ ប្រុសនោះរមែង
 ចូលទៅកាន់រក ជាទីញ៉ាំងសត្វឲ្យក្តៅ នៅអាស្រ័យនឹងព្រៃកា
 មានបន្ទាដូចលំពែងធ្វើពីដែកផង កំណើតត្រូវបានផង វិស័យ
 នៃប្រេត នឹងអសុរកាយផង រមែងមិនអាចរួចបាទទេ ។ ស្រី
 ទាំងឡាយ រមែងញ៉ាំងល្បែងជាទិព្វ ឬញ៉ាំងតម្រេក ក្នុងទីជាទី
 រីករាយ ឬញ៉ាំងសម្បត្តិចក្រពត្តិ ក្នុងទីជារបស់មនុស្សនៃបុគ្គល
 អ្នកប្រមាទ ឲ្យវិនាស ពួកស្រីរមែងញ៉ាំងប្រុសនោះ ឲ្យដល់នូវ
 ទុក្ខភិ ។ ល្បែងជាតម្រេកទិព្វ សម្បត្តិសេចចក្រពត្តិ ក្នុងទីជារបស់
 មនុស្ស នឹងពួកស្រីអប្បរមានពិមានមាសជាលំនៅ ជាសម្បត្តិដែល
 បុគ្គលមិនត្រូវការដោយពួកស្រី ហើយប្រព្រឹត្ត (ព្រហ្មចរិយធម៌)
 មិនមែនបានដោយក្រទេ ។ គតិជាទីកន្លងផុតចាកកាយធាតុ គឺ
 ការកើតក្នុងរូបធាតុ នឹងការកើតក្នុងសុទ្ធាវាស ជាវិស័យរបស់អ្នក
 ប្រាសចាករាគៈ ជាសម្បត្តិដែលបុគ្គលមិនត្រូវការ ដោយពួកស្រី
 ហើយប្រព្រឹត្ត (ព្រហ្មចរិយធម៌) មិនមែនបានដោយក្រទេ ។

អសីតិនិយមេ ចក្កន្តំ កុណាលដាតកំ

សព្វធុត្តសមតិក្កិមំ សិរំ

អច្ឆន្តំ អចលិតំ អសម្ព័តំ

និព្វតេហិ សុចិហិ ន ធុល្លកំ

យេ ចរន្តំ បឡទាហានត្តកាតិ ។

(៣០៤) កុណាលោហំ វិនាសំ ឧទាយំ បុស្សកោកិលោ
អាណេត្តោ តិជ្ឈរាជាសិ សារីបុត្រោ ច ធារទោ
បរិសា តុច្ឆបរិសា ឃិរំ ធារេវ ជាតក្កន្តំ ។

កុណាលដាតកំ ចក្កន្តំ ។

មហាសុត្តន្តសោមជិតិកំ

(៣០៥) កស្មា តុរំ រសតេ ឃិសានិ

ករោសិ កត្តានិ សុទារុណានិ

ហនាសិ តត្តំ បុរិសេ ច ឡធូរិ

មិសស្ស ហេតុ អាទិ ធនស្ស កាវណា ។

អសីតិនិយាត កុណាលទិកា ទី ៤

កុណជាតិដ៏ក្រៃប្រក្រត គឺព្រះនិព្វាន ជាទីកន្លងផុតចាកទុក្ខទាំងពួង
ជាអច្ចន្តសុខ មិនកម្រើក មិនមានបច្ច័យតាក់តែង បុគ្គលមិន
ត្រូវការដោយស្រី ហើយប្រព្រឹត្ត (ព្រហ្មចរិយធម៌) ជាអ្នកស្អាត
មានកិលេសរលត់ មិនមែនបានដោយក្រទេ ។

[៣១៤] (ព្រះសាស្តា ទ្រង់ប្រជុំជាតកនេះថា) ក្នុងកាលណោះ
កុណាលបក្សី បានមកជាតថាគត បុស្សរកាកលបក្សី បានមក
ជាទាយិកិកុ ស្តេចភ្នាត បានមកជាអានន្ទ នារទព្រាហ្មណ៍
បានមកជាសារីបុត្រ ពួកបរិស័ទ បានមកជាពុទ្ធបរិស័ទ អ្នកទាំង
ឡាយចូរចាំទុកជាតកយ៉ាងនេះ ។

ចប់ កុណាលទិកា ទី ៤ ។

មហាសុតសោមណីយក

[៣១៥] (សេនាបតី សួរថា) ម្ចាស់សេកៈ (នាយពិសេស) ព្រោះ
ហេតុអ្វី អ្នកធ្វើនូវអំពើដ៏លាមកក្រៃលែង ប្រាកដដូច្នោះ អ្នក
ជាបុគ្គលវង្វេង សម្លាប់ពួកស្រីនឹងប្រុស ព្រោះហេតុសាច់ ឬ
ព្រោះហេតុទ្រព្យ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[៣០៦] ន អត្តហេតុ ន ជនស្ស កាវណា
 ន បុត្តនារស្ស សហាយញ្ញានំ
 កត្តា ច មេ កកវា ក្ខមំនាលោ
 សោ ខាទតិ មំសំ កនន្តេ ឃំទិសំ ។

[៣០៧] សចេ តុំ កត្តុត្តេ បយុត្តោ
 កេវេសិ កម្មានិ សុនារុណានិ
 នាតោវ អន្តេបុំ នាបុណិត្តា
 លបេយ្យាសិ មេ វជំនោ សម្មុទេ តំ ។

[៣០៨] តថា ករិស្សាមិ អហំ កនន្តេ
 យថា តុំ កាសសិ កាឡិហត្តិ
 នាតោវ អន្តេបុំ នាបុណិត្តា
 វត្ថាមិ តេ វជំនោ សម្មុទេ តំ ។

[៣០៩] តតោវត្យា វិវិសនេ សុរិយស្សត្តមនំ បតិ
 កាឡោ រសកមាទាយ វជានំ ឧបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្តា វជានំ នំ វចនម្រាវិ ។
 សច្ចំ កិវ មហារាជ រសកោ បេសិតោ តយា
 ហនតិ នត្តិបុរិសេ តុំ មំសានិ ខាទសិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[៣១៦] (នាយពិសេស ជំរាបថា) ខ្ញុំសម្លាប់ មិនមែនព្រោះ
ហេតុខ្លួនឯង មិនមែនព្រោះហេតុទ្រព្យ មិនមែនព្រោះហេតុកូន
ប្រពន្ធ ឬសំឡាញ់នឹងញាតិទេ បត់គ្រលោកដ៏ចំរើន ព្រោះថា
ព្រះភូមិបាលអ្នកមានបុណ្យ ជាម្ចាស់នៃខ្ញុំ ទ្រង់សោយនូវសាច់
ប្រាកដដូច្នោះ ។

[៣១៧] (សេនាបតី...) បើអ្នកឯងខ្វល់ខ្វាយ ក្នុងកិច្ចរបស់ព្រះ
រាជាជាម្ចាស់ ហើយធ្វើនូវអំពើដ៏លាមកក្រៃលែង អ្នកឯង លុះព្រឹក
ឡើង ចូលទៅខាងក្នុងព្រះរាជវាំងហើយ គប្បនិយាយនូវដំណើរ
នោះប្រាប់ខ្ញុំ ក្នុងទីចំពោះព្រះករុ្ត្រនៃព្រះរាជា ។

[៣១៨] (នាយពិសេស...) បត់គ្រលោកនាបតីឈ្មោះកាឡហត្ថិដ៏
ចំរើន លោកនិយាយយ៉ាងណា ខ្ញុំនឹងធ្វើយ៉ាងនោះ ព្រឹកឡើងខ្ញុំ
នឹងចូលទៅខាងក្នុងព្រះរាជវាំង ហើយថ្ងៃសេចក្តីនោះ ជំរាប
លោក ក្នុងទីចំពោះព្រះករុ្ត្រនៃព្រះរាជា ។

[៣១៩] (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) គ្រានោះ កាលដែលវេលាក្រឹក្សិច្ឆាស៍ ព្រះ
អាទិត្យរះឡើងប្រាកដ សេនាបតីឈ្មោះកាឡហត្ថិ បាននាំសកៈ
ចូលទៅគាល់ព្រះរាជា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបទូលពាក្យ
នេះ ចំពោះព្រះរាជាថា បត់គ្រមហារាជ បានឮថា ព្រះអង្គ
ប្រើសកៈឱ្យទៅសម្លាប់ស្រីប្រុស ព្រះអង្គទ្រង់សោយសាច់មែនឬ ។

អសីតិនិយោគេ បញ្ចមំ មហាសុតសោមជិតកំ

[៣២០] ឃុំមេវ តថា កាឡិ រស្មីកោ បេសិកោ មយា
មម អត្ថំ កិរោន្តស្ស កិមេតំ បរិភាសសិ ។

[៣២១] អាណន្តោ សព្វមច្ឆានំ ខាទិត្យា រសតិទ្ធិមា
បរិក្ខំណាយ បរិសាយ អត្តានំ ខាទិយា មតោ ។

ឃុំ បមត្តោ រសការវេ រតោ

ពាលោ យទិ អាយតិ បាវត្តុជ្ឈិសិ^(១)

វិទុម្ព បុត្តេ ចជិ^(២) ញាតតេ ច

បរិវត្តិយ អត្តានញោ ខាទតិ ។

នំ តេ សុត្វាន វិគេតុ ធម្មោ

មា កក្កយិ រាជ មនុស្សមិសំ

មា ត្វំ នមំ កេវលំ ករិជោវ

ទ្ធិបទាទិប សុញមកាសិ រជ្ជំ ។

[៣២២] សុដាតោ បាមនាមេន ឌីរសោ តស្ស អត្រុជា

ជម្ពុបេសិ អលទ្ធាន មតោ សោតស្ស សន្ទុយេ

ឃុំមេវ អហំ កាឡិ កុត្វា កក្កំ រសុតមិ

អលទ្ធា មាណុសំ មិសំ មញោ ហេស្សមិ ជីវិតំ ។

១ ម. វារិពុជ្ឈិកិ ។ ឧ. អាយតិ វារិពុជ្ឈិកិ ។ ២ ម. ចជិញ ។

អស់គំនិត មហាសុតសោម ជាតក ទី ៥

[៣២០] (ព្រះរាជា...) ម្ចាស់កាឡហត្ថិ ខ្ញុំបានប្រើសក្កៈដូច្នោះមែន
ហេតុអ្វីអ្នកដេរព្រះចេរសកបុរស ដែលធ្វើប្រយោជន៍ឱ្យខ្ញុំនេះ ។

[៣២១] (កាឡហត្ថិ...) ត្រីឈ្មោះអានន្ទ ជាបិត្តន៍រស ស៊ីម្យ
ពួកត្រីទាំងពួង កាលបើត្រីជាបរិវារអស់ហើយ ក៏ទាំស៊ីកន្ទុយខ្លួន
ឯងស្លាប់ទៅ ។ ព្រះអង្គជាអ្នកប្រមាទ ក្រេកអរក្នុងរសដែលគួរ
គោរព បើព្រះអង្គនៅជាបុគ្គលពាល មិនយល់ហេតុអ្វីទៅយ៉ាង
នេះទេ ព្រះអង្គនឹងយូតបោះបង់នូវបុត្រទាំងឡាយផង នូវពួក
ញាតិផង ដូចត្រីឈ្មោះអានន្ទត្រឡប់ស៊ីខ្លួនឯង ។ បពិត្រព្រះ
រាជា សូមសេចក្តីប្រាថ្នារបស់ព្រះអង្គប្រាសចេញទៅ ព្រោះ
បានទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវពាក្យនេះ សូមព្រះអង្គកុំសោយសាច់
មនុស្ស បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងសត្វជើងពីរ សូមព្រះអង្គកុំធ្វើ
ដែននេះឱ្យសោះសូន្យ ដូចត្រីឈ្មោះអានន្ទ ធ្វើមហាសមុទ្រទាំង
មូលនេះឱ្យសូន្យ (ចាកត្រី) ។

[៣២២] (ព្រះរាជា ..) កូនបង្កើតរបស់សុជាតកុដ្ឋមីនោះ ឈ្មោះ
សុជាតដោយឈ្មោះ មិនបានសាច់ត្រីឯងហើយស្លាប់ទៅ ព្រោះ
អស់សាច់ត្រីនោះ (យ៉ាងណា) ម្ចាស់កាឡហត្ថិ ខ្ញុំបរិភោគ
នូវអាហារមានរសដ៏ទុក្ខម បើមិនបានសាច់មនុស្សទេ ប្រហែល
ជានឹងលះបង់នូវជីវិត ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជិតតំ

[៣២៣) មាណវំ អភិរុទ្ធាសិ តុលេ ជាតោសិ សោត្តយេ

ន តំ អរហសិ តាត អភក្កំ ភក្កយេតវេ ។

[៣២៤) រសានញ្ញាតំ ឯតំ កស្មា មំ តំ និវរយេ

សោហំ តត្ថ តមិស្សាមិ យត្ថ លញ្ញាមិ ឯទិសំ ។

សោវហំ និប្បតិស្សាមិ ន តេ វញ្ញាមិ សន្តិកេ

យស្ស មេ នស្សនេន តំ ពាកិនន្តសិ ព្រាហ្មណា ។

[៣២៥) អន្ធា អញ្ញេ បិ នាយោនេ បុត្តេ លញ្ញាម មាណវំ

ត្រញ ជម្ម វិនស្សស្ស យត្ថ បត្តំ ន តំ សុណោ ។

[៣២៦) ឯវមេវ តុវំ វជ ទិបទិទ្ធំ^(១) សុណោហិមេ

បញ្ចជិស្សន្តិ តំ វជ្ជា សោណ្ណំ មាណវំ កំ យថា ។

[៣២៧) សុជាតោ ពាម ពាមេន ភារិតតាន ន សាវកោ

អន្ធា កាមយោនោ វេ ន សោ កុញ្ញំ ន សោ បិវិ ។

១ ម. ទ្ធិបទ្ធិន្ត ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[៣២៣] (កាឡហត្ថីនាំរឿនព្រាហ្មណ៍ថា) ម្ចាស់មាណពកូន អ្នក
មានរូបស្រស់បស់ កើតក្នុងត្រកូលសោត្ថិយៈ ម្ចាស់កូន អ្នក
មិនគួរស្មើនូវអាហារ ដែលមិនគួរស្មើទេ ។

[៣២៤] (មាណព...) បណ្តារសទាំងឡាយ ទឹកសុរានេះ រាប់ថាជា
ទឹកមានរសមួយដែរ ព្រោះហេតុអ្វី ទើបលោកឥតុកយាត់ខ្ញុំ ខ្ញុំបាន
នូវទឹកសុរានេះក្នុងទីណា ខ្ញុំនឹងទៅក្នុងទីនោះ ។ បពិត្រព្រាហ្មណ៍
ឥតុក បើលោកឥតុកមិនត្រេកអរនឹងការឃើញខ្ញុំណា ខ្ញុំនោះនឹង
គេចចេញ (អំពីស្រុក) ខ្ញុំមិននៅក្នុងសំណាក់លោកឥតុកទេ ។

[៣២៥] (ព្រាហ្មណ៍...) នៃមាណពកូន យើងនឹងបាននូវកូនទាំងឡាយ
ឯទៀត ទទួលមតិកដោយពិត នៃកូនដួងជាតិ ឯងចូរវិនាសចុះ
លំនៅដែលកូនទៅដល់ក្នុងទីណា សូមកុំឲ្យអញពូនូវទីនោះ ។

[៣២៦] (កាឡហត្ថី...) បពិត្រព្រះមហាក្សត្រិយ៍ ជាធំជាងសត្វជើងពីរ
សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ខ្ញុំ ពួកប្រជាជន នឹងបណ្តេញព្រះ
អង្គចាកដែន ដូចមាណពអ្នកលេងស្មើកង្វះ ។

[៣២៧] (ព្រះរាជា...) សាវ័ក របស់ពួកឥសី អ្នកមានខ្លួនអប់រំ
ហើយ ជាសាវ័កឈ្មោះសុជាតៈ ប្រាថ្នានូវស្រីអប្សរ ទើបសាវ័ក
នោះ មិនស្មី មិនផឹកទេ ។

អសីតិនិទានេ បញ្ចមំ មហាសុតសោមជាតកំ

កុស្តេន្ទ្រនិកមាណាយ	សម្មុទ្ទេ ខុទិកំ មិនេ
ឃុំ មាណុសិកា កាមា	ទិព្វកាមាណ សន្តិកេ ។
ឃុំមេវ អហំ កាឡ	កុត្តា កក្កំ រស្មតមំ
អលទ្ធា មាណុសំ មំសំ	មញ្ញោ ហោស្ស្ន មំ ជីវិតំ ។

[៣២៨] យថា មិ តេ ធនុត្តរដ្ឋា ហំសា វេណាយ សុត្តមា

អយុត្តបរិភោគេន សទ្ធិ អនុត្តតំ កតា ។

ឃុំមេវ តុំ រាជ ទិបទិន្ទ សុណោហិ មេ

(១)

អកក្កំ រាជ កក្កេសិ តស្មា បញ្ញាជិស្សន្តិ តំ ។

[៣២៩] តិដ្ឋាហិតិ មយា វុត្តោ សោ តុ កត្តសិ បម្មុទោ

អដ្ឋិតា តុ បិតោម្មិតិ លបសិ ព្រហ្មហារិទិ

នំ តេ សមណាយុតំ អសីត្តោ មេ មញ្ញាសិ កក្កេបតំ

១ ម. បញ្ញាហន្តិ ។

អសីតិនិទាត មហាសុតសោមជាតក ទី ៥

បុគ្គលយកទឹកដោយចុងស្មៅមកប្រៀបផ្គុំមនឹងទឹកក្នុងសមុទ្រយ៉ាង
ណា កាមទាំងឡាយជារបស់មនុស្ស (ប្រៀបផ្គុំម) ក្នុងសំណាក
នៃកាមជាទិព្វក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលកាឡហត្ថិ ខ្ញុំបរិភោគនូវ
អាហារមានរសដ៏ទុក្ខម បើមិនបានសាច់មនុស្សទេ ប្រហែលជា
លះបង់ជីវិត យ៉ាងនោះឯង ។

[៣២៨] (កាឡហត្ថិ...) ដូចយ៉ាងពួកបក្សីហង្សឈ្មោះធុតរដ្ឋៈទាំង
នោះ ជាសត្វហិរញ្ញដ៏អាកាស ដល់នូវសេចក្តីវិនាសទាំងអស់គ្នា
ព្រោះស៊ីនូវចំណីមិនគួរ ។ បពិត្រព្រះរាជាជាធំជាងសត្វជើង
ពីរ សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់ខ្ញុំ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គ
កុំសោយអាហារ ដែលមិនគួរសោយ ក៏យ៉ាងនោះឯង ពួក
ប្រជាជននឹងបណ្តេញព្រះអង្គ (ចាកដែន) ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[៣២៩] (ព្រះរាជា...) អ្នកកាលដែលខ្ញុំនិយាយថា អ្នកឈប់សិន
ហើយចេះតែដើរទៅមុខ ម្នាលអ្នកជាព្រហ្មចារិនី អ្នកមិនឈប់តែ
និយាយថា ខ្ញុំឈប់ហើយ ពាក្យនេះមិនគួរដល់អ្នកជាសមណៈទេ
អ្នកសំគាល់នូវដាវរបស់ខ្ញុំ គួរដល់សេចក្តីសង្ស័យដែរឬ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[៣ ៣០] បីតោហមស្មី សុទ្ធម្មេស្ស រាជ

ន ឆាមតោត្ថំ បរិវត្តយាមិ

ហោរញ្ច លោកេ អប៊ីតំ វនន្តិ

អាណាយិកំ នេរយិកំ វេតោ ចុតំ ។

សថេ ត្ថំ សុទ្ធិហសិ រាជ សុតំ កណ្ណាហិ ខត្តយំ

តេន យញ្ញំ យជិតាន ន ឃី សុត្តំ កមស្សសិ ។

[៣ ៣១] កិស្មី នុ រដ្ឋេ វេ ជាតិក្ខមិ

អថ កេន អត្តេន វេណិនុបត្តោ

អក្ខាហិ មេ ព្រាហ្មណ ឯតមត្តំ

តិមិច្ឆសិ នេមិ ឡដ្ឋ បត្តិតំ ។

[៣ ៣២] តាថា ចតស្សេ ធរណីមហិស្សរ

សុត្តម្ភត្តវរា សាគរុបមា

តវេ អត្តាយ វេណិតោស្មី

សុណោហិ តាថា បរមត្តសញ្ញិតា ។

សុត្តនិបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[៣៣០] (ទៅតា...) បពិត្រព្រះរាជា អាត្មាជាអ្នកឈប់ ក្នុង
 ព្រះសទ្ធម្មទាំងឡាយ មិនត្រឡប់ប្រែនាមនឹងគោត្រទេ អ្នកប្រាជ្ញ
 ទាំងឡាយ តែងពោលនូវពោរថាមិនឈប់ក្នុងលោក ដែលច្បាស់
 អំពីលោកនេះទៅជាអ្នកទៅកាន់អបាយ កាន់នរក ។ បពិត្រព្រះ
 រាជា បើព្រះអង្គជឿ ចូរព្រះអង្គចាប់សុតសោមជាក្សត្រិយ៍មក
 បូជាយ៍ញ ព្រះអង្គនឹងទៅកាន់ឋានសួគ៌ ដោយការបូជានោះ ។

[៣៣១] (ព្រះរាជាសុតសោម...) ជាតិក្ខមិរបស់អ្នក ក្នុងដែនណា
 មួយទៀត អ្នកមកដល់ក្នុងទីនេះ ដោយប្រយោជន៍ ដូចម្តេច
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ អ្នកចូរប្រាប់សេចក្តីនេះដល់ខ្ញុំ អ្នកប្រាជ្ញរបស់
 អ្វី ខ្ញុំនឹងឲ្យនូវរបស់នោះ តាមដែលអ្នកប្រាជ្ញ ក្នុងថ្ងៃនេះ ។

[៣៣២] (នន្ទព្រាហ្មណ៍...) បពិត្រព្រះអង្គជាមហិស្សរៈលើដែន
 ដី គាថាទាំងឡាយ ៤.២១ មានអត្ថដ៏ជ្រៅ ប្រសើរក្រៃលែង
 ប្រៀបដូចជាសាគរ ខ្ញុំមកក្នុងទីនេះ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់ព្រះ
 អង្គតែម្យ៉ាង សូមព្រះអង្គទ្រង់ព្រះសណ្តាប់នូវគាថា ដែលប្រកប
 ដោយប្រយោជន៍ដ៏ប្រសើរ ។

អសីតិនិយោគ មញ្ជមំ មហេស្កតសោមជាតកំ

[៣ ៣ ៣] ន វេ រុ ទ ង ្គ ម ត ម ឆ ោ ស ប ញ ្ញ
 ព ហ ្ម ឥ វ ្យ ត ា យ េ ព ហ ្ម ម ា ន ច ិ ង ្គ ឆ ោ
 ធិ បំ ហិ ឯ តំ ប រ មំ ន រ ង ំ
 យំ ប ណ ្ឌ ា ត ា ស ោ ក រ ុ ទ ា ក រ ង ្គ ។
 អ ត ្ត ា ន ញ ា តី ឧ ទ ា ហ ្ម ប ុ ត ្ត ទ ារ ំ
 ធា ញ ា ធា ង ំ រ ជ តំ ជ ា ត រ បំ
 ត ិ ម េ វ តំ សុ ត ស ោ ម ា ន ុ ត ប ្ប
 ក ោ រ ឡ េ ស េ ជ ្ឈ វ ច ង ំ សុ រ ណ ម ត េ ។

[៣ ៣ ៤] ន ប ា ហ ម ត ្ត ា ន ម ធុ ត ្ត ា ម ិ ្ម ំ ១
 ន ប ុ ត ្ត ទ ារ ំ ន ធា ង ំ ន រ ជ ្ឈ ំ
 ស ត ញ ា ធា ឆ ោ ច រ ត ោ បុ រ ណ ោ
 តំ ស ង ្គ ំ រ ្រ ញ ា ហ ្ម ណ ឥ វ ្យ ធុ ត ប ្ប ។
 ក ត ោ ម យ ា ស ង ្គ ំ រ េ រ ្រ ញ ា ហ ្ម ណ ោ
 រ ជ ្ឈ ំ ស ក េ វ ឥ វ ្យ រ យ េ ប ិ ត េ ន
 តំ ស ង ្គ ំ រ ្រ ញ ា ហ ្ម ណ ឥ វ ្យ ធា យ
 ស ប ្ប ា ធុ ត ្ត ា ម ិ ្ម ំ បុ រ ណ វ ជ ិ វ ្យ ំ ។

១ ម. វេរុហមញ្ញ ៨ មធុត្តាមិ ។

អសីតិនិបាត មហាសុត្តនិស្សន្ទសោមជាតក ទី ៥

[៣៣៣] (ព្រះបាទបុរិសាទ...) បណ្ឌិតទាំងឡាយណា ជាអ្នក
 មានរយោបល់ ប្រកបដោយបញ្ញា ជាពហុស្ស្រុត គិតនូវហេតុ
 បានច្រើនយ៉ាង រមែងមិនយំទេ បណ្ឌិតទាំងឡាយនោះ ជាអ្នក
 បន្ទាបនឹងនូវសេចក្តីសោក ដោយហេតុណាពិត ហេតុនេះជា
 ទីពឹងដ៏ក្រៃលែង របស់ជនទាំងឡាយ ។ បពិត្រព្រះបាទ
 សុត្តនិស្សន្ទ ព្រះអង្គសោកស្តាយចំពោះខ្លួន ញាតិ ឬកូនប្រពន្ធ
 ស្រូវ ទ្រព្យ ប្រាក់ មាស ឬអ្វី បពិត្រព្រះបាទកោរព្យៈដ៏ប្រសើរ
 យើងនឹងស្តាប់ពាក្យរបស់លោក ។

[៣៣៤] (ព្រះបាទសុត្តនិស្សន្ទ...) ខ្ញុំមិនសោកស្តាយចំពោះខ្លួន
 មិនសោកស្តាយចំពោះកូនប្រពន្ធ មិនសោកស្តាយចំពោះទ្រព្យ
 មិនសោកស្តាយចំពោះដែនទេ (មាន) បុរាណធម៌ ជាចរិតរបស់
 សប្បុរសទាំងឡាយ ខ្ញុំសោកស្តាយនឹងការប្តេជ្ញានោះ ចំពោះ
 ព្រាហ្មណ៍ ។ ការប្តេជ្ញានឹងព្រាហ្មណ៍ ដែលខ្ញុំបិតនៅក្នុងឥស្សរ-
 ភាពក្នុងដែនរបស់ខ្លួន បានធ្វើហើយ ខ្ញុំជាអ្នករក្សាខ្ជាប់ នូវ
 សច្ចៈ នឹងដោះនូវការប្តេជ្ញានោះ របស់ព្រាហ្មណ៍ ហើយនឹង
 ត្រឡប់មកវិញ ។

[៣ ៣ ៥] ន វា ហ មេ តំ អ ភិ ស ម្ព ហា មិ

សុ ខំ ន រោ ម ច មុ ខា ប មុ ត្តោ

អ ម ត្ត ហ ត្តំ មុ ន រា វ ជេ យ ្យ

កោ រ ព ្យ សេ ដ្ឋ ន ហិ មំ ឧ បេ សិ ។

មុ ត្តោ តុ វំ ចោ វ សា ន ស ្ស ហ ត្តោ

ត ត្ថា ស តំ ម ជ្ជំ កា ម កា មិ

ម ជ្ជំ បិ យំ ជី វំ តំ ល ទ្ធ រា ជ

តុ ត្តោ តុ វំ ឧ បិ សិ មេ ស កា សំ ។

[៣ ៣ ៦] ម តំ វ រេ យ ្យ ប វ សុ ទ្ធ សី លោ

ន ជី វំ តំ ត វ ហិ តោ ចា ប ធម ម្មោ

ន ហិ តំ ន វំ តា យ តេ ឧ ត្ត តិ ភិ

យ ស ្ស បិ ហេ តុ អ លី តំ ក លោ យ ្យ ។

ស ចេ បិ វា តោ តិ វ មា វ ហេ យ ្យ

ច ម្ពោ ច សុ វិ យោ ច ន មា ប តេ យ ្យ

ស ព្វា ច ន ម្ពោ ប ជិ សោ តំ វ ជេ យ ្យ

ន ត្រេ វ ហិ រា ជ មុ សា ក លោ យ ្យ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

(៣៣៥) (ព្រះបាទបោរិសាទ...) ខ្ញុំមិនជឿនូវពាក្យនេះថា ជន
 មានសេចក្តីសុខ បានរួចអំពីមាត់នៃមច្ចុហើយ ត្រឡប់មករកដៃ
 នៃសត្រូវវិញដូច្នោះទេ បពិត្រព្រះបាទកោរព្យៈដ៏ប្រសើរ ទ្រង់
 នឹងមិនមករកខ្ញុំទេ ។ បពិត្រព្រះរាជា ទ្រង់បានរួចអំពីដៃ
 នៃព្រះបាទបោរិសាទហើយ មានប្រាថ្នា ទៅកាន់មន្ទីររបស់ខ្លួន
 ហើយបាននូវជីវិត ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត កាលណា
 ទ្រង់នឹងមកកាន់សំណាក់របស់ខ្ញុំវិញ ។

(៣៣៦) (ព្រះបាទសុតសោម...) បុគ្គលអ្នកមានសីលបរិសុទ្ធ រមែង
 ប្រាថ្នានូវសេចក្តីស្ងប់ ឯបុគ្គលអ្នកមានធម៌ដ៏លាមក ដែល
 គួរអ្នកផងតែងជឿល មិនគួរចង់រស់ឡើយ បុគ្គលទ្រុស្តសីល
 ពោលនូវពាក្យមិនពិត ព្រោះហេតុខ្លួនណា ខ្លួននោះ រមែងមិន
 រក្សានូវជននោះចាកទុក្ខតិបានឡើយ ។ បើទុកជាខ្យល់បក់កើប
 ក្តីបានក្តី ព្រះចន្រ្ទនឹងព្រះអាទិត្យ ធ្លាក់មកលើផែនដីក្តី ទឹក
 ស្ទឹងទាំងអស់ ហូរព្រាសខ្សែទឹកក្តី បពិត្រព្រះរាជា ខ្ញុំក៏មិន
 ពោលពាក្យកុហកទេ ។

អសីតិវិញ្ញាណេ បញ្ចមំ បហសុគសោមដាតកំ

(៣៣៧) ធិកំ ដលេយ្យ ឧទធំ វិសុស្ស
 សំវត្តេយ្យ ក្រុណវា វស្សន្តវា
 សំលុច្ឆយោ មេវ សម្មនម្មប្បុតេយ្យ
 ន ត្រូវហំ វាជ មុសា កណោយ្យំ ។

(៣៣៨) អសិញ្ច សតិញ្ច បរាមសាមិ
 សបថំបំ តេ សម្ម អហំ ករោមិ
 តយា បមុត្តោ អនណោ កវិញ្ចា
 សច្ចានុក្ខំ បុណវជិស្សំ ។

(៣៣៩) យោ តេ កតោ សង្ការោ ព្រាហ្មណោន
 រដ្ឋេ សកេ វស្សនិយេ បិតេន
 តំ សង្កំ ព្រាហ្មណសម្មនាយ
 សច្ចានុក្ខំ បុណវជិស្សំ ។

(៣៤០) យោ មេ កតោ សង្ការោ ព្រាហ្មណោន
 រដ្ឋេ សកេ វស្សនិយេ បិតេន
 តំ សង្កំ ព្រាហ្មណសម្មនាយ
 សច្ចានុក្ខំ បុណវជិស្សំ ។

(៣៤១) មុត្តោ ច សោ ទោវិសាទស្ស ហត្តា
 តត្វាន តំ ព្រាហ្មណំ ឯតនរោច

អសីតិវិបាក មហាសុតសោមជិតក ទី ៥

(៣៣៧) មេឃបែកធ្លាយ ទឹកសមុទ្រនឹងស្ងួត ឬផែនដីជាទីទ្រទ្រង់
នូវសត្វប្រក្រឡប់ ឬក៏ក្តីឈ្មោះមរុរាលើនាំនឹងឫស ខ្ញុំក៏មិន
ពោលពាក្យកុហកទេ ។

(៣៣៨) ខ្ញុំចាប់ដានីលវៃពន្ល បពិត្រទ្រង់ជាសំឡាញ់ ខ្ញុំនឹងធ្វើ
នូវសម្បថចំពោះទ្រង់ ខ្ញុំរួចចេញអំពីទ្រង់ ជាអ្នកមិនមាន
បំណុល រក្សានូវសច្ចៈ នឹងត្រឡប់មកវិញ ។

(៣៣៩) (ព្រះបាទបោរិសាទ...) ការប្តេជ្ញាណា ជាមួយនឹងព្រាហ្មណ៍
ដែលព្រះអង្គបិតនៅក្នុងឥស្សរភាព ក្នុងដែនរបស់ខ្លួន បានធ្វើ
ហើយ សូមព្រះអង្គជាអ្នករក្សានូវសច្ចៈ ដោះនូវការប្តេជ្ញានោះ
នឹងព្រាហ្មណ៍ហើយ ចូរត្រឡប់មកវិញ ។

(៣៤០) (ព្រះបាទសុតសោម...) ការប្តេជ្ញាណា ជាមួយនឹងព្រាហ្មណ៍
ដែលខ្ញុំបិតនៅ ក្នុងឥស្សរភាព ក្នុងដែនរបស់ខ្លួន បាន
ធ្វើហើយ ខ្ញុំជាអ្នករក្សានូវសច្ចៈ នឹងដោះនូវការប្តេជ្ញានោះ
នឹងព្រាហ្មណ៍ហើយ នឹងត្រឡប់មកវិញ ។

(៣៤១) (រាជសម្ពុទ្ធតាថា) ព្រះបាទសុតសោមនោះ រួចពីព្រះហស្តនៃ
ព្រះបាទបោរិសាទ ហើយទៅ បានពោលពាក្យនេះនឹងព្រាហ្មណ៍នោះថា

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

សុណោមិ កាថាយោ សតារហាយោ

យា មេ សុត្តា អស្ស័ ហិតាយ ព្រូតោ ។

[៣៤២] សក្កិទេវសុត្តសោថ សត្តិ ហោតិ សមាគមោ

សា នំ សង្កតិ ណាលតិ ជាសត្តិ ពហុ សង្កមោ ។

សត្តិវេរី សមាសេធិ សត្តិ កុត្តេធិ សន្តិ

សតំ សទ្ធម្មញ្ញាយ សេយ្យោ ហោតិ ន មាថយោ ។

ជីវន្តិ វេ វាជីវថា សុចិត្តា

អថា សវរិម្បិ ជិវ ឡបេតិ

សតញ្ច ធម្មោ ន ជិវ ឡបេតិ

សន្តោ ហវេ សត្តិ បវេទយន្តិ ។

នកញ្ច ទ្ធវេ បឋវី ច ទ្ធវេ

មារិ សម្មទ្ធស្ស តនាហុ ទ្ធវេ

តតោ ហវេ ទ្ធវតិ វទន្តិ

សតញ្ច ធម្មោ អសតញ្ច វាជ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

ម្ចាស់ព្រាហ្ម ខ្ញុំសូមស្តាប់នូវគាថាទាំងឡាយ ដែលគួរដល់ថ្ងៃ
១០០ កហាបណៈ ជាគាថាដែលខ្ញុំស្តាប់ហើយមានប្រយោជន៍ ។

[៣៤២] (ព្រាហ្មណ៍...) បពិត្រព្រះបាទសុភសោម ការច្នៃប្រឌិត

ដោយសប្បុរសទាំងឡាយ អស់វារៈតែម្តង ការច្នៃប្រឌិតនោះ

រមែងរក្សា នូវបុគ្គលនោះបាន ឯការច្នៃប្រឌិតដោយពួកអសប្បុរស

រសជាច្រើនដង រមែងមិនរក្សានូវបុគ្គលនោះបានទេ ។ បុគ្គល

គប្បីគប់កន្លឹកពួកសប្បុរស គប្បីធ្វើនូវការសិទ្ធិស្នាល នឹងពួក

សប្បុរស គុណធម៌ដ៏ប្រសើរ រមែងកើតមាន ព្រោះដឹងនូវ

ព្រះសទ្ធម្ម របស់ពួកសប្បុរស មិនមែនជាទោសដ៏លាមក

ឡើយ ។ រាជវង្សទាំងឡាយ ដែលគេរចនាល្អហើយ រមែងគ្រាំ

គ្រាទៅវិញ សូម្បីសរីរៈ (នៃពួកសត្វ) ក៏រមែងដល់នូវសេចក្តីគ្រាំ

គ្រាដោយពិត ឯធម៌របស់សប្បុរសទាំងឡាយ រមែងមិនដល់នូវ

សេចក្តីគ្រាំគ្រាទេ ពួកសប្បុរស រមែងចរចោលដោយពួក

សប្បុរស ។ អាភាសនឹងដី បិតនៅក្នុងទីធ្លាយពីគ្នា អ្នកប្រាជ្ញ

ទាំងឡាយ បានពោលនូវប្រាសិទ្ធិសមុទ្រជាធ្លាយ បពិត្រព្រះរាជា

អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ បានពោលនូវធម៌ របស់ពួកសប្បុរស

នឹងពួកអសប្បុរសថា ធ្លាយជានិរន្តរ៍ទៅទៀត ។

អសីតិទិពាគេ បញ្ចមំ មហាសុតសោមដាគតំ

(៣៤៣)សាហស្ស័យា វេមា តាថា នយេមា តាថា សតារហា
ចត្តារិ ត្ថំ សហស្សានិ ខិប្បំ តណ្ហា ហិ ព្រាហ្មណ ។

(៣៤៤) អាសីតិយា នាវុតិយា ច តាថា
សតារហា ចាបិ កវេយ្យ តាថា
បច្ចុត្តមេវ សុតសោម ជាតាហិ
សាហស្ស័យា នាម កា អត្ថំ តាថា ។

(៣៤៥) វេញាមិ វេហិ សុត្តុខ្មិមត្តនោ
សន្តោ មមំ សប្បវសា កវេយ្យំ
អហំ សវន្តិហិ មហោនិដិវ
ន ហិ តាត តប្បមិ សុភាសិទេន ។
អត្ថំ យថា តណ្ហាកដ្ឋំ នហន្តោ
ន តប្បតិ សាគរោវ នទីហិ
ឃរិមិ តេ ចណ្ហិតា វាជិសេដ្ឋ
សុត្តា ន តប្បន្តិ សុភាសិទេន ។

អសីតិនិទាត មហាសុតសោមជានក ទី ៥

[៣៤៣] (ព្រះបាទសុតសោម...) គាថាទាំងនេះ គួរដល់ថ្ងៃ ១ ពាន់កហាបណៈ គាថាទាំងនេះ មិនគួរដល់ថ្ងៃត្រឹម ១០០ កហាបណៈទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ លោកចូរទទួលយកកហាបណៈ ៤ ពាន់ ជាប្រញាប់ចុះ ។

[៣៤៤] (ព្រះវរបិតា...) គាថាមានថ្ងៃ ៨០ កហាបណៈ ៧០ កហាបណៈ នឹងគាថាគួរដល់ថ្ងៃ ១០០ កហាបណៈ ម្ចាស់សុតសោម អ្នកចូរដឹងដោយខ្លួនឯងចុះ គាថាដូចម្តេចដែលឈ្មោះថា គួរដល់ថ្ងៃ ១ ពាន់កហាបណៈ ។

[៣៤៥] (ព្រះបាទសុតសោម...) ខ្ញុំព្រះអង្គប្រាថ្នានូវសេចក្តីចម្រើន ដោយសុតៈគឺការចេះដឹង ដើម្បីខ្លួន សប្បុរសទាំងឡាយ អ្នកមានចិត្តស្ងប់ គប្បីគប់រកនូវខ្ញុំព្រះអង្គ បពិត្រព្រះបិតា ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនឆ្កែតដោយសុភាសិត ដូចជាមហាសមុទ្រមិនឆ្កែត ដោយទឹកស្អាតដែលហូរចូលទៅ ។ ភ្លើងកាលនេះស្មៅនឹងឈើ រមែងមិនឆ្កែត សាកររមែងមិនឆ្កែតដោយទឹកស្អាត យ៉ាងណា បពិត្រព្រះរាជាដ៏ប្រសើរ បណ្ឌិតទាំងឡាយនោះ បានស្តាប់ហើយ ក៏មិនឆ្កែតដោយសុភាសិតក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ពិភកំ

សកស្សំ នាសស្សំ យនា សុណោមិ
កាមំ អហំ អត្តវតំ ជនិទ្ធ
តមេវ សក្កច្ច និសាមយាមិ
ន ហិ តាត ជម្មសុ មមត្តំ តត្តំ ។

[៣៤២] ឥនន្តេ រដ្ឋំ សននំ សយោត្តំ
សកាយុវំ សត្វកាម្មបបដ្ឋំ
កំ កាមហេតុ បរិភាសសេ មំ
តត្ថាមហំ តោវសានស្ស ញន្តេ^(១) ។

[៣៤៣] អត្តនុវត្តាយ កវន្តំ ហេតុ
ហត្ថោហោ រមីកា បត្តិកា ច
អស្សោហោ យេ ច ជនុត្តហាសេ
សេនំ បយុញ្ញាម ហនាម សត្តំ ។

[៣៤៤] សុទ្ធក្កំ តោវសានោ អកាសិ
ជីវំ តហេត្វាន អវស្សជី មំ
តំ តាទិសំ បុព្វកត្តំ សរន្តោ
នុត្តោ អហំ តស្សំ កាមំ ជនិទ្ធ ។

១ ម. ឃោវសានស្ស បន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ខ្ញុំព្រះអង្គស្តាប់នូវគាថា ដែលមាន
ប្រយោជន៍របស់ពាសៈនៃខ្លួន ក្នុងកាលណា ក្នុងកាលណោះ
ខ្ញុំព្រះអង្គតែងផ្ញើស្តាប់នូវគាថានោះឯងដោយគោរព បពិត្រ
ព្រះបិតា ខ្ញុំព្រះអង្គមិនមានសេចក្តីឆ្កែត ក្នុងធម៌ទាំងឡាយទេ ។

(៣៤៦) ដែនរបស់ព្រះអង្គនេះ ព្រមទាំងទ្រព្យ ព្រមទាំងយាន ព្រម
ទាំងគ្រឿងប្រដាប់កាយ បរិបូណ៌ដោយវត្ថុ គួរប្រាថ្នាគ្រប់យ៉ាង
ព្រះអង្គដេរប្រទេចខ្ញុំព្រះអង្គ ព្រោះហេតុនៃសេចក្តីប្រាថ្នាដូច
ម្តេច ខ្ញុំព្រះអង្គនឹងទៅកាន់សំណាក់នៃព្រះបាទបោរិសាទ ។

(៣៤៧) (ព្រះបិតា...) ដ្បិតពួកពលទាំងនេះ គឺពលដំរី ពលរថ
ពលថ្មើរជើង ពលសេះ នឹងខ្នាន់ដូច្នោះ ក៏មានសម្រាប់រក្សាខ្លួន យើង
នឹងលើកពលសេនាទៅសម្លាប់សត្រូវ ។

(៣៤៨) (ព្រះបាទសុតសាម...) ព្រះបាទបោរិសាទ បានធ្វើនូវ
អំពើដ៏កម្រក្រៃលែង ចាប់ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងរស់ ហើយលែងវិញ
បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ខ្ញុំព្រះអង្គ រព្រកយើញនូវទេសការ
គុណក្នុងកាលមុនប្រាកដដូច្នោះ ខ្ញុំនឹងប្រទូស្តចំពោះសេច
បោរិសាទនោះដូចម្តេចកើត ។

អសីតិវិញ្ញាណេ បញ្ចមំ មហាសុគតសោមជិតំ

[៣៤៧] វុទ្ធិត្វា សោ បិវរំ មាតុរត្តា
 អនុសាសេត្វា នេតមត្តា ពលរត្តា
 សច្ចុវរុទ្ធំ សច្ចុវុទ្ធកុមារោ
 អតមាសិ សោ យត្ត ចោរិសារោ ។

[៣៤៨] កតោ មយា សង្ការោ ព្រាហ្មណោន
 រដ្ឋេ សកេ វិស្សារិយេ បិវេន
 តំ សង្ការំ ព្រាហ្មណសម្មនាយ
 សច្ចុវុទ្ធកិ បុណតតោស្មិ
 យជិស្សុ យញ្ញំ ខាន មំ ចោរិសារោ ។

[៣៤៩] ន ហាយតេ ខានិទ្ធុ មយំ បច្ឆា
 ចិត្តកា អយំ តាវ សច្ចមកា ច
 វិទ្ធិមកេ បចិត្តំ សាដុ បក្កំ
 សុណោម តាថាយោ សតារណាយោ ។

[៣៥០] អធម្មតោ ត្វំ បុរិសារិកាសិ
 រដ្ឋា ច ករដ្ឋា ទុរិយស្ស មោត
 ធម្មញ្ញំមា អភិវិទ្ធិ តាថា
 ធម្មោ អធម្មោ ច កុហំ សមេតិ ។

អសីតិនិយាត បហាសុតសោមជាតក ទី ៥

(៣៤៧) (អភិសម្ពុទ្ធគាថា) ព្រះបាទសុតសោម ក្រាបថ្វាយបង្គំ
លាព្រះបិតាមាតា ប្រៀនប្រដៅអ្នកនិគមនឹងពលសេនា ព្រះអង្គ
ពោលនូវពាក្យសច្ចៈ រក្សានូវពាក្យសច្ចៈ ហើយក៏ទៅកាន់
សំណាក់នៃព្រះបាទប្រោសាទ ។

(៣៥០) (ព្រះបាទសុតសោម...) ការប្តេជ្ញានឹងព្រាហ្មណ៍ ដែល
ខ្ញុំបិតានៅក្នុងឥស្សរភាព ក្នុងដែនរបស់ខ្លួនបានធ្វើហើយ ខ្ញុំជា
អ្នករក្សានូវសច្ចៈ ដោះប្តេជ្ញានឹងព្រាហ្មណ៍ហើយត្រឡប់មកវិញ
បពិត្រព្រះបាទប្រោសាទ ចូរព្រះអង្គបូជាយ័ញ្ញ សូមព្រះអង្គ
សោយនូវខ្ញុំចុះ ។

(៣៥១) (ព្រះបាទប្រោសាទ...) ទ្រង់មិនបាត់ទេ ចាំខ្ញុំស៊ីជាខាង
ក្រោយចុះ ព្រោះជើងប្តូរនេះ ប្រកបដោយផ្សែងនៅឡើយ
សាច់ដែលចំអិន លើភ្នំឥតផ្សែង ជាសាច់ឆ្អិនល្អ យើងនឹង
ស្តាប់នូវគាថារបស់ទ្រង់ ដែលគួរដល់ថ្ងៃ ១០០ កហាបណៈ សិន ។

(៣៥២) (ព្រះបាទសុតសោម...) ព្រះអង្គជាអធិប្បិករាជ ជាអ្នកស៊ី
នូវបុរសខ្ពស់ក្នុងអំពីដែន ព្រោះហេតុតែពោះ គាថាទាំងឡាយ
នេះ រមែងប្រកាសសុចរិតធម៌ ចំណែកធម៌នឹងអធិប្បិករាជ ស្របគ្នា
ក្នុងទំណកើត ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ដាណំ

អធិប្បិកស្ស លុទ្ធស្ស ធិប្បំ លោហិតនាលំ ខោ
នត្ថំ សច្ចំ កុតោ ធម្មោ កី សុតេន ករិស្សសិ ។

(៣៥៣) យោ មិសហេតុ មិករំ ចរេយ្យេ^(១)

យោ វា ហិទេ^(២) បុរិសមត្តហេតុ

ឧកោបិ តេ បេច្ច សមា ករិដ្ឋំ

កស្មា ខោ អធិប្បិកំ ព្រាសិ មិ ត្ថំ ។

(៣៥៤) បញ្ច បញ្ច ន ទា ភក្ខា ខត្តិយេន បដានតា

អភក្ខំ រាជ ភក្ខេសិ ភស្មា អធិប្បិកោ ត្ថំ ។

(៣៥៥) មុត្តោ ត្ថំ ទោរិសានស្ស ហត្តា

ភន្ធិ សតិ មិដ្ឋំ កាមកាមិ

អមិត្តហត្ថំ បុនវាភតោសិ

ន ខត្យធម្មេ កុសលោសិ រាជ ។

(៣៥៦) យេ ខត្យធម្មេ កុសលា ករិដ្ឋំ

នាយេន តេ នេយិកា ករិដ្ឋំ

១-២ ហនេយ្យ ។ អដ្ឋិកថា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

ព្រះអង្គជាអធិប្បិករាជ ព្រះហស្តប្រឡាក់ឈាមជានិច្ច មិនមាន
សច្ចៈ ធម៌នឹងមានមកអំពីណា ព្រះអង្គនឹងធ្វើអ្វីដោយការស្តាប់។

[៣៥៣] (ព្រះបាទប្រាសាទ...) បុគ្គលណាគ្រាប់ទៅកាន់ទីសម្លាប់
ម្រឹកព្រោះហេតុតែសាច់ ឬសម្លាប់បុរសព្រោះហេតុតែខ្លួន បុគ្គល
ទាំងពីរនោះ ស្មើគ្នាក្នុងលោកខាងមុខ ហេតុអ្វីព្រះអង្គហៅ
ខ្ញុំជាអធិប្បិករាជ ។

[៣៥៤] (ព្រះបាទសុតសោម...) ក្សត្រិយ៍ជាអ្នកចេះដឹង មិនគួរ
សោយនូវពួកសត្វ ៥ នឹង ៥ ទេ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គ
សោយនូវសាច់ដែលមិនគួរសោយ ព្រោះហេតុនោះ ទើបព្រះ
អង្គឈ្មោះថាជាអធិប្បិករាជ ។

[៣៥៥] (ព្រះបាទប្រាសាទ...) លោកបានរួចអំពីដៃប្រាសាទ
ហើយ ទៅកាន់មន្ទីររបស់ខ្លួនតាមសេចក្តីប្រាថ្នា ហើយត្រឡប់
មករកដៃរបស់សត្រូវវិញ បពិត្រព្រះរាជា ព្រះអង្គជាបុគ្គល
មិនឈ្នាសក្នុងឧត្តិយធម៌ទេ ។

[៣៥៦] (ព្រះបាទសុតសោម...) ពួកបុគ្គលណា ជាអ្នក
ឈ្នាសក្នុងឧត្តិយធម៌ ពួកបុគ្គលនោះ ច្រើនតែធ្លាក់ទៅក្នុងនរក

អសីតិវិញ្ញាណេ បញ្ចមំ មហាសុគសោមដាតកំ

តស្មា អហំ ខត្យធម្មំ បហាយ
សច្ចានុភិ បុណ្ណតតោស្មិ
យជស្ស យញ្ញំ ខាន មំ ខោរសាន ។

(៣៥៧) ចាសានិវាសា បឋវីភវស្សា

កាមត្ថិយោ កាសិកច្ឆន្តនញ្ច
សត្វំ តហំ លកសំ សាមតាយ
សច្ឆេន កី បស្សតិ អាទិសំសំ ។

(៣៥៨) យេ កេចិមេ អត្ថំ រសា បឋព្យា

សច្ចំ តេសំ សាធុតរំ រសានំ
សច្ឆេ បិតា សមណ្ឌាញ្ចណា ច
តរន្តំ ជាតិមរណាស្ស ចារំ ។

(៣៥៩) មុត្តោ តុវំ ខោរសានស្ស ហត្តា

តញ្ញំ សកំ មជ្ជិវំ កាមកាមិ
អមិត្តហត្ថំ បុណ្ណតតោសិ
នហិ ច្ឆន តេ មរណកយំ ជនិច្ឆ
អលីនចិត្តោ ចសិ សច្ចុវាទី ។

អសីតិនិបាត មហាសុតសោមជាតក ទី ៥

ព្រោះហេតុនោះ បានវាខ្ញុំលះបង់នូវខត្តិយធម៌ ជាអ្នករក្សានូវ
សច្ចៈ ត្រឡប់មកវិញ បពិត្រព្រះបាទបុរិសាទ សូមព្រះ
អង្គបូជាយ័ញ្ញ សូមព្រះអង្គសោយនូវខ្ញុំចុះ ។

[៣៥៧] (ព្រះបាទបុរិសាទ...) ប្រាសាទជាទីនៅលើផែនដី
គោនីសេ៖ ពួកស្រីដែលគួរប្រាថ្នា នឹងខ្លឹមចន្ទន៍ក្នុងដែនកាសី
ទ្រង់បាននូវវត្ថុពាំងអស់ ក្នុងទីនោះ ដោយកាតជាម្ចាស់
ចុះទ្រង់ឃើញនូវអាទិសង្ឃនៃពាក្យសច្ចៈ ដូចម្តេច ។

[៣៥៨] (ព្រះបាទសុតសោម...) រសឯណានីមួយ មាននៅលើ
ផែនដី សច្ចៈ ជាសេល្ហ៍ក្រៃលែងជាងរសពាំងឡាយនោះ ពួក
សមណៈនឹងព្រាហ្មណ៍ ដែលតាំងនៅក្នុងសច្ចៈ រមែងឆ្ងល់ទៅ
កាន់ត្រើយនៃជាតិនឹងមរណៈបាន ។

[៣៥៩] (ព្រះបាទបុរិសាទ...) ទ្រង់បានរួចអំពីវង់បុរិសាទ
ហើយ បានទៅកាន់មន្ទីរ របស់ខ្លួនវិញ តាមសេចក្តីប្រាថ្នា
ត្រឡប់មករកវង់សត្រូវវិញ បពិត្រទ្រង់ជាជំងឺជាន់ជន ភ័យអំពី
សេចក្តីស្លាប់ មិនមានដល់ទ្រង់ដោយពិត ទ្រង់ជាអ្នកពោល
នូវពាក្យសច្ចៈ ពាំងមានចិត្តក៏មិនរួញរា ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជានកំ

(៣៦០) កតតា មេ កល្យាណា អនេករុទា
 យញ្ញា យំដ្ឋា យេ វិបុលា បសត្តា
 វិសោធិតោ បរលោកស្ស មត្តោ
 ធម្មេ បិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ ។

កតតា មេ កល្យាណា អនេករុទា
 យញ្ញា យំដ្ឋា យេ វិបុលា បសត្តា
 អនាទុតប្បំ បរលោកំ ភមិស្សំ
 យជស្ស យញ្ញំ ខាន មំ ភោវសាន ។
 បិតា ច មាតា ច ឧបជ្ជិតា មេ
 ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បសត្តំ
 វិសោធិតោ បរលោកស្ស មត្តោ
 ធម្មេ បិតោ កោ មរណស្ស ភាយេ ។
 បិតា ច មាតា ច ឧបជ្ជិតា មេ
 ធម្មេន មេ ឥស្សរិយំ បសត្តំ
 អនាទុតប្បំ បរលោកំ ភមិស្សំ
 យជស្ស យញ្ញំ ខាន មំ ភោវសាន ។
 ញាតិសុ មិត្តេសុ កត្តបកាវោ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

[១៦០] (ព្រះបាទសុតសោម...) យំញា (ការបូជា) មានច្រើន
 ប្រការ ជាភល្យណធម៌ ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ បូជាហើយ ជា
 បូជាដ៏ធំទូលាយ ដែលអ្នកប្រាជ្ញ តែងសរសើរ ផ្លូវសម្រាប់បរ-
 លោក ខ្ញុំក៏បានជម្រះហើយ អ្នកណាបិតនៅ ក្នុងធម៌ហើយ
 នឹងខ្ជាប់សេចក្តីស្លាប់ ។ យំញាមានច្រើនប្រការ ជាភល្យណ-
 ធម៌ ដែលខ្ញុំបានធ្វើហើយ បូជាហើយ ជាបូជាដ៏ធំទូលាយ ដែល
 អ្នកប្រាជ្ញតែងសរសើរ ខ្ញុំមិនក្តៅក្រហាយនឹងទៅកាន់បរលោកទេ
 បពិត្រព្រះបាទបោរិសាទ សូមព្រះអង្គបូជាយំញា សូមព្រះអង្គ
 សោយខ្ញុំចុះ ។ មាតានឹងបិតា ខ្ញុំបានបំរើហើយ ឥស្សរ-
 ភាព ខ្ញុំគ្រប់គ្រងហើយតាមធម៌ ផ្លូវសម្រាប់បរលោក ខ្ញុំក៏បាន
 ជម្រះហើយ អ្នកណាបិតនៅ ក្នុងធម៌ហើយ នឹងខ្ជាប់សេចក្តី
 ស្លាប់ ។ បិតានឹងមាតា ខ្ញុំក៏បានបម្រើហើយ ឥស្សរភាពខ្ញុំ
 គ្រប់គ្រងហើយតាមធម៌ ខ្ញុំមិនក្តៅក្រហាយនឹងទៅបរលោកទេ
 បពិត្រព្រះបាទបោរិសាទ សូមព្រះអង្គបូជាយំញា សូមព្រះអង្គ
 សោយខ្ញុំចុះ ។ ខ្ញុំបានធ្វើទុបការកិច្ចចំពោះពួកញាតិនឹងមិត្តហើយ

អសីតិធិបាតេ បញ្ចមំ មហេស្មតសោមជាតកំ

ធម្មេន មេ វស្សវ័យំ បសត្ថំ
 វិសោធិតោ បរលោកស្ស មត្តោ
 ធម្មេ បីតោ កោ មរណាស្ស កាយេ ។
 ញាតិសុ មិត្តសុ កត្វបកាហេ
 ធម្មេន មេ វស្សវ័យំ បសត្ថំ
 អនាទុតប្បំ បរលោកំ កមិស្សំ
 យជស្ស យញ្ញំ ខាន មំ ទោវសាន ។
 ទិដ្ឋំ មេ ទានំ ពហុជា ពហូនំ
 សន្តប្បីតា សមណ្ឌព្រាហ្មណា ច
 វិសោធិតោ បរលោកស្ស មត្តោ
 ធម្មេ បីតោ កោ មរណាស្ស កាយេ ។
 ទិដ្ឋំ មេ ទានំ ពហុជា ពហូនំ
 សន្តប្បីតា សមណ្ឌព្រាហ្មណា ច
 អនាទុតប្បំ បរលោកំ កមិស្សំ
 យជស្ស យញ្ញំ ខាន មំ ទោវសាន ។

អសីតិនិបាត មហាសុតសោមជានិកាយ ទី ៥

ឥស្សរភាព ខ្ញុំគ្រប់គ្រងហើយតាមធម៌ ផ្លូវសម្រាប់បរលោក
 ខ្ញុំក៏បានជម្រះហើយ អ្នកណាបិតនៅ ក្នុងធម៌ហើយ នឹងខ្ចាច
 សេចក្តីស្ងប់ ។ ខ្ញុំបានធ្វើទុបការកិច្ច ចំពោះពួកញាតិនឹងមិត្ត
 ហើយ ឥស្សរភាពខ្ញុំគ្រប់គ្រងហើយតាមធម៌ ខ្ញុំមិនក្តៅក្រហាយ
 នឹងទៅកាន់បរលោកទេ បពិត្រព្រះបាទបោរសាទ សូមព្រះអង្គ
 បូជាយ័ញ្ញ សូមព្រះអង្គសោយខ្ញុំចុះ ។ ការឲ្យទានដល់ពួកជន
 ជាច្រើន ដោយអាការច្រើនយ៉ាង ខ្ញុំក៏បានឲ្យហើយ ទាំងពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំក៏បានផ្គត់ផ្គង់ហើយ ផ្លូវសម្រាប់បរលោក
 ខ្ញុំក៏បានជម្រះហើយ អ្នកណាបិតនៅ ក្នុងធម៌ហើយ នឹងខ្ចាច
 សេចក្តីស្ងប់ ។ ការឲ្យទានដល់ពួកជនជាច្រើន ដោយអាការ
 ច្រើនយ៉ាង ខ្ញុំក៏បានឲ្យហើយ ទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំក៏បាន
 ផ្គត់ផ្គង់ហើយ ខ្ញុំមិនក្តៅក្រហាយនឹងទៅកាន់បរលោកទេ បពិត្រ
 ព្រះបាទបោរសាទ សូមទ្រង់បូជាយ័ញ្ញ សូមទ្រង់សោយខ្ញុំចុះ ។

[៣៦០] វិសំ បដានំ បុរិសោ អនេយ្យ

អាសិវិសំ ជេនតំ ឧត្តតេជំ

មុន្ទាបំ តស្ស វិជេនេយ្យ សត្តនា

យោ តាទិសំ សច្ចវាទី អនេយ្យ ។

[៣៦២] សុត្តា ធម្មំ វិជានន្តំ នវ កល្យាណាបតំ

អបិ តាថា សុណិត្តាន ធម្មេ មេ រមតេ មដោ ។

[៣៦៣] សត្តនេវ មហារាជ សត្តំ ហោតិ សមាគហោ

សា នំ សង្កតិ កាលេតិ នាសត្តំ ពហុ សង្កមោ ។

សត្តំវេវ សមាសេថ សត្តំ ក្យត្រេថ សន្តំ

សតំ សន្តម្មមញ្ញាយ សេយ្យោ ហោតិ ន កាបិយោ ។

ជីវន្តំ វេ វាជីវតា សុចិត្តា

អថោ សវ័ច្ឆំ ជីវំ ឧបេតិ

សតញ្ច ធម្មា ន ជីវំ ឧបេតិ

សន្តោ ហវេ សត្តំ បវេទយន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាសក

(៣៦១) (ព្រះបាទបោទិសាទ...) បុគ្គលណា ស្ម័ន្តវជនអ្នកពោល
ពាក្យសច្ចៈប្រាកដដូច្នោះ ក្បាលរបស់បុគ្គលនោះ នឹងបែក
ជា ៧ ភាគ ដូចបុរសស្គាល់នូវថ្នាំពិស ហើយស្ម័ន្តវជន (ឬ
ដូចគេចាប់) ពស់អាស៊ីរពិសដែលមានពិសកាចមានគេដះខ្លាំង ។

(៣៦២) ជនទាំងឡាយ បានស្តាប់ធម៌ហើយ រមែងដឹងច្បាស់នូវ
បុណ្យនឹងបាប ប៉ុន្តែអម្បាលចិត្តរបស់ខ្ញុំ គង់ត្រេកអរក្នុងធម៌ ព្រោះ
បានស្តាប់នូវគាថាទាំងឡាយ ។

(៣៦៣) (ព្រះបាទសុតសោម...) បពិត្រមហាវរាជ ការជួបប្រទះ
ដោយសប្បុរសទាំងឡាយអស់វារៈតែម្តង ការជួបប្រទះនោះរមែង
រក្សានូវបុគ្គលនោះបាន ការជួបជុំដោយពួកអសប្បុរស ច្រើនផង
រមែងមិនរក្សាបុគ្គលបានទេ ។ បុគ្គលគប្បីគប្បីកន្លងពួកសប្បុរស
គប្បីធ្វើនូវការសិទ្ធិស្នាលនឹងពួកសប្បុរស គុណធម៌ដ៏ប្រសើររមែង
កើតមាន ព្រោះដឹងនូវព្រះសិទ្ធិម្ហូបរបស់ពួកសប្បុរស មិនមែនជា
ទោសដ៏លាមកទេ ។ រាជវថទាំងឡាយ ដែលគេរចនាល្អហើយ
រមែងគ្រាំគ្រា សូម្បីសរីរៈ (របស់ពួកសត្វ) ក៏ មែងដល់នូវសេចក្តី
គ្រាំគ្រាដោយពិត ឯធម៌របស់សប្បុរស មិនដល់នូវសេចក្តីគ្រាំគ្រា
ទេ សប្បុរសទាំងឡាយ រមែងចរចោរដោយពួកសប្បុរសបាន ។

អស់គំនិត បញ្ចមំ មហាសុគតសោមនាគកំ

នកញ្ច ទ្វេរ បឋវី ច ទ្វេរ
 ទារ សមុទ្ធស្ស តទាហ្ម ទ្វេរ
 តតោ ហវេ ទ្វេតវ វទន្តិ
 សតញ្ច ធម្មោ អសតញ្ច វាជ ។

(៣៦៤) តាថា វេមា អត្តវត្ថុ សុត្យញ្ញោ
 សុភាសិតា តុយ្ហ ជនិន្ទ សុត្តា
 អានន្ទិ វិត្តោ សុមនោ បតីតោ
 ចត្តារិ តេ សម្ម វេរ ទទាមិ ។

(៣៦៥) យោ នត្តនោ មរណំ ពុជ្ឈសេ^(១) ត្បំ
 ហិតាហិតំ វិនិច្ឆាតញ្ច សត្តំ
 តិទ្ធា រសេ ទុច្ឆរិតេ និវិដ្ឋោ
 កី ត្បំ វំ ទស្សសិ ទាបធម្ម ។
 អហញ្ច តំ ទេហិ វរន្តិ វជ្ជិ
 ត្បញ្ចបិ ទត្តា ន អវកករេយ្យ
 សន្និដ្ឋកំ កលហមិមំ វិវាទំ
 កោ បណ្ឌិតោ ជានមុបព្វជេយ្យ ។

(៣៦៦) ន តំ វំ អរហតិ ជន្តិ ទាត្តំ
 យំ វាបិ ទត្តា ន អវកករេយ្យ

១ ម. ពុជ្ឈតិ ។

អសីតិនិទាន មហាសុតសោមជាតក ទី៥

អាភាសនឹងដី បិតនៅ ក្នុងទីធ្លាយពីគ្នា អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយបាន
ពោលនូវប្រាជ្ញសមុទ្រនោះថាធ្លាយ បពិត្រព្រះរាជា បណ្ឌិតទាំង
ឡាយ វេមន៍ពោលថា ធម៌របស់ពួកសប្បុរស នឹងពួកអសប្បុរស
ធ្លាយជាន់នោះទៅទៀត ។

[៣៦៤] (ព្រះបាទមហាសាទ...) បពិត្រទ្រង់ជាធំជាងជន គាថា
ទាំងឡាយ នេះមានអត្ថ មានព្យញ្ជនៈដ៏ល្អ ទ្រង់សំដែងពីរោះ
ណាស់ ខ្ញុំបានស្តាប់ហើយ ក៏ត្រេកអរ រីករាយ មានចិត្តល្អជ្រះថ្លា
បពិត្រទ្រង់ជាសម្ងាញ់ ខ្ញុំសូមថ្វាយពរ ៤ ប្រការដល់ទ្រង់ ។

[៣៦៥] (ព្រះបាទសុតសោម...) ទ្រង់មិនដឹងនូវសេចក្តីស្តាប់របស់ខ្លួន
ទាំងអំពើមានប្រយោជន៍នឹងឥតប្រយោជន៍ ទាំងនរកនឹងឋានសួគ៌ទេ
បពិត្រព្រះអង្គមានធម៌ដ៏លាមក ព្រះអង្គជាប់ចំពាក់ក្នុងវស (នៃសាច់
មនុស្ស) តាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីចិត្តធម៌ ធ្វើម្តេចនឹងឲ្យពរកើត ។ បើខ្ញុំ
ពោលថាសូមព្រះអង្គប្រទានពរនោះ ព្រះអង្គប្រទានហើយត្រឡប់ជា
មិនប្រទានវិញ តើបណ្ឌិតណាកាលដឹង នឹងហ៊ានចូលទៅរកដំលោះ
នឹងវិវាទដ៏ជាក់ស្តែងនេះ ។

[៣៦៦] (ព្រះបាទមហាសាទ...) ជនឲ្យនូវពរណា ហើយ
ត្រឡប់ជាមិនឲ្យវិញ មិនគួរឲ្យពរនោះទេ បពិត្រទ្រង់ជាសម្ងាញ់

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ផាតកំ

វេស្ស សម្ម អវិភេទ្ធមាមោ
 ចាលំ ចជិត្តានបិ ទស្សមេវ ។

[៣៦៧] អរិយស្ស អរិយេន សមេតិ សត្តិ^(១)

បញ្ញស្ស បញ្ញាណវត្ថា សមេតិ
 បស្សេយ្យ តំ វេស្សសតំ អរោតំ
 ឯតំ វរាណំ បឋមំ វរាមិ ។

[៣៦៨] អរិយស្ស អរិយេន សមេតិ សត្តិ

បញ្ញស្ស បញ្ញាណវត្ថា សមេតិ
 បស្សេសិ មំ វេស្សសតំ អរោតំ
 ឯវំ វរាណំ បឋមំ ទទាមិ ។

[៣៦៩] យេ ខត្តិយាសេ វេជ ភូមិចាលា

មុទ្ធាភិសិត្តា កតតោមិយេយ្យា
 ន តាទិសេ ភូមិបតិ អទេសិ
 ឯតំ វរាណំ ទុតិយំ វរាមិ ។

[៣៧០] យេ ខត្តិយាសេ វេជ ភូមិចាលា

មុទ្ធាភិសិត្តា កតតោមិយេយ្យា
 ន តាទិសេ ភូមិបតិ អទេមិ
 ឯតំ វរាណំ ទុតិយេ ទទាមិ ។

១ ម. សំឡំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

សូមទ្រង់កុំញាប់ញ័រ សូមទទួល (ពរ) ចុះ ខ្ញុំសូមរៀនរបងដំរីត ក៏
នៅតែថ្វាយទ្រង់ ។

[៣៦៧] (ព្រះបាទសុតសោម...) ធម៌ជាបន្ទាល់សាក្សីរបស់អរិយៈ
រមែងស្របគ្នានឹងអរិយៈ របស់បុគ្គលមានប្រាជ្ញា រមែងស្របគ្នា
នឹងបុគ្គលមានប្រាជ្ញា ខ្ញុំសូមឃើញព្រះអង្គមានជន្មយុ ១០០ ឆ្នាំ
ឥតមានរោគ បណ្តាពរទាំងឡាយ ខ្ញុំប្រាថ្នានូវពរទី ១ នេះ ។

[៣៦៨] (ព្រះបាទបោរិសាទ...) ធម៌ជាបន្ទាល់សាក្សីរបស់អរិយៈ
រមែងស្របគ្នានឹងអរិយៈ របស់បុគ្គលមានប្រាជ្ញា រមែងស្របគ្នា
នឹងបុគ្គលមានប្រាជ្ញា ទ្រង់សូមឃើញនូវខ្ញុំមានអាយុ ១០០ ឆ្នាំ
ឥតមានរោគ បណ្តាពរទាំងឡាយ ខ្ញុំនឹងថ្វាយពរទី ១ នេះ ។

[៣៦៩] (ព្រះបាទសុតសោម...) ពួកក្សត្រិយ៍ណា រក្សាផែន
ដី ក្នុងទីបនេះ បានមុត្តាកិសេកហើយ មានព្រះនាមសម្រេច
ហើយ ព្រះអង្គជាម្ចាស់ផែនដី កុំរសាយនូវពួកក្សត្រិយ៍ទាំង
នោះឡើយ បណ្តាពរទាំងឡាយ ខ្ញុំប្រាថ្នានូវពរទី ២ នេះ ។

[៣៧០] (ព្រះបាទបោរិសាទ...) ពួកក្សត្រិយ៍ណា រក្សាផែន
ដីក្នុងទីបនេះ បានមុត្តាកិសេកហើយ មានព្រះនាមសម្រេច
ហើយ ខ្ញុំជាម្ចាស់ផែនដី ក៏លែងស៊ីនូវពួកក្សត្រិយ៍ទាំងនោះដែរ
បណ្តាពរទាំងឡាយ ខ្ញុំនឹងថ្វាយនូវពរទី ២ នេះ ។

អសីតិទិពាតេ បញ្ចមំ មហាសុតសោមគតំ

[៣៧០] បរោសតំ ខត្តិយា តេ គហីតា
 តណាវុតា អស្សុមុខា រុទ្ធគា
 សកេ តេ រដ្ឋេ បដិពាទយាហិ
 ឯតំ វរាណំ តតយំ វរាមិ ។

[៣៧២] បរោសតំ ខត្តិយា មេ គហីតា
 តណាវុតា អស្សុមុខា រុទ្ធគា
 សកេ តេ រដ្ឋេ បដិពាទយាមិ
 ឯតំ វរាណំ តតយំ ទនាមិ ។

[៣៧៣] ធិន្តំ តេ រដ្ឋំ ព្យបិតា កយា ហិ
 បុត្រំ នវា លេណាមនុប្បវិដ្ឋា
 មនុស្សមំសំ វិរមាហិ វាជ
 ឯតំ វរាណំ ចតុត្ថំ វរាមិ ។

[៣៧៤] អន្ធា ហិ សោ កក្ខោ មមំ មណាហោ
 ឯតស្ស ហេតុម្ហំ វរំ បវិដ្ឋោ
 សោហំ កេយំ ឯត្តោ ទុពារមេយ្យំ
 អញ្ញំ វរាណំ ចតុត្ថំ វរស្ស ។

អសីតិវិហារ មហាសុតសោមជាតក ទី ៥

[៣៧១] (ព្រះបាទសុតសោម...) ពួកក្សត្រិយ៍ជាងរយនាក់ ដែល
ព្រះអង្គចាប់ដោតបាតដៃ មានមុខដាក់ដោយទឹកភ្នែក កំពុង
ទួញយំ សូមព្រះអង្គឲ្យក្សត្រិយ៍ទាំងនោះ ត្រឡប់ទៅ ក្នុងដែន
របស់ខ្លួនវិញ បណ្តាពរទាំងឡាយ ខ្ញុំប្រាថ្នាពរទី ៣ នេះ ។

[៣៧២] (ព្រះបាទបោរិសាទ...) ពួកក្សត្រិយ៍ជាងរយនាក់ ដែល
ខ្ញុំចាប់ដោតបាតដៃ មានមុខដាក់ដោយទឹកភ្នែក កំពុងទួញយំ
ខ្ញុំនឹងឲ្យពួកក្សត្រិយ៍ទាំងនោះ ត្រឡប់ទៅក្នុងដែន របស់ខ្លួនវិញ
បណ្តាពរទាំងឡាយ ខ្ញុំនឹងថ្វាយពរទី ៣ នេះ ។

[៣៧៣] (ព្រះបាទសុតសោម...) ដែនរបស់ព្រះអង្គ ជាដែនប្រ-
ហោង (មិនសូវមានប្រជាជន) ព្រោះពួកប្រជាជន ជាច្រើន
ញាប់ញ័រហើយ ព្រោះភ័យគ្របសង្កត់ ហើយរត់ចូលទៅកាន់
ទីពឹងពួន បពិត្រព្រះរាជា សូមព្រះអង្គរៀនសាច់មនុស្សទៅ
បណ្តាពរទាំងឡាយ ខ្ញុំប្រាថ្នាពរទី ២ នេះ ។

[៣៧៤] (ព្រះបាទបោរិសាទ...) អាហារនោះ ជាទីពេញចិត្តរបស់
ខ្ញុំដោយពិត ខ្ញុំចូលព្រៃ ព្រោះហេតុតែសាច់មនុស្សនុះឯង នឹង
រៀរពាកសាច់មនុស្សនុះ ដូចម្តេចបាន បណ្តាពរទាំងឡាយ
សូមទ្រង់ប្រាថ្នាពរទី ២ ដទៃវិញ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជិតកំ

[៣៧៥] ន វេ បិយំ មេតិ វេនិទ្ធ តាមិសោ

អត្ថំ វេរុត្តត្ថ បិយានិ សេវតិ

អត្តាវ សេយ្យោ បរមាវ សេយ្យោ

លត្តា បិយា ឌីបិតត្រេន បច្ឆា ។

[៣៧៦] បិយំ មេ មាជុសំ មំសំ សុតសោម វិជានហិ

នម្ហិ សត្តា វេរុត្តត្ថ អញ្ញំ ត្ថំ សម្ម វំ វរស្ស ។

[៣៧៧] យោ វេ បិយំ មេតិ បិយាជុរត្ថំ

អត្ថំ វេរុត្តត្ថ បិយានិ សេវតិ

សោល្លោវ បិត្តា វិសមស្សតានំ

តេជេវ សោ ហោតិ ទុត្ថំ បរត្ថ ។

យោ បីដ សង្ខយ បិយានិ ហិត្តា

តិច្ឆេនបិ សេវតិ អរយដម្មេ

ទុត្ថិតោវ បិត្តាន យេវោសនានិ

តេជេវ សោ ហោតិ សុខី បរត្ថ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតក

(៣៧៥) (ព្រះបាទសុតសោម...) បពិត្រព្រះអង្គ ជាធំជាងជន
 បុគ្គលប្រហែលដូចព្រះអង្គ លះបង់នូវខ្លួនចោលដោយគិតថា នេះ
 ជាទីស្រឡាញ់របស់អញដូច្នោះ រឺមែនមិនបានគប់កន្សីវត្តជាទី
 ស្រឡាញ់ទេ ខ្លួនហ្នឹងហើយ ជាសភាវៈប្រសើរ ឈ្មោះថា
 ប្រសើរក្រែវលង បុគ្គលអ្នកមានចិត្តសន្សំហើយ គប្បីបាននូវ
 គុណជាទីស្រឡាញ់ ក្នុងកាលជាខាងក្រោយ ។

(៣៧៦) (ព្រះបាទបារិសាទ...) បពិត្រព្រះបាទសុតសោម សូមទ្រង់
 ជ្រាបនូវសាច់មនុស្សថាជាទីស្រឡាញ់របស់ខ្ញុំ ទ្រង់មិនអាចឃាត់
 ខ្ញុំបានទេ បពិត្រទ្រង់ជាសំឡាញ់ សូមទ្រង់ប្រាថ្នាពរឯទៀតវិញ។

(៣៧៧) (ព្រះបាទសុតសោម...) បុគ្គលណាជាអ្នករក្សានូវវត្តជា
 ទីស្រឡាញ់ ដោយគិតថា វត្តនេះជាទីស្រឡាញ់របស់អញដូច្នោះ
 លះបង់ខ្លួន ហើយនៅសេពគប់វត្ត ជាទីស្រឡាញ់ បុគ្គលនោះ
 រឺមែនជាទុកក្នុងកាលខាងមុខ ព្រោះអំពើនោះឯង ដូចជាអ្នកលេង
 សុរា ផឹកទឹកសុរាដែលលាយដោយថ្នាំពិស ។ ចំណែកខាង
 បុគ្គលណា ក្នុងលោកនេះ បានពិចារណា លះបង់នូវវត្តជាទី
 ស្រឡាញ់ ហើយបែរមកគប់កន្សីអរិយធម៌ សូម្បីដោយលំបាក
 បុគ្គលនោះ រឺមែនបានសុខ ក្នុងកាលខាងមុខ ព្រោះអំពើនោះ
 ឯង ដូចបុគ្គលដល់នូវសេចក្តីទុក្ខ ព្រោះផឹកនូវទុសធម៌ ។

[៣៧៨] ឌីហាយហាំ បិទរំ មាតរញ្ច
 មនាបិកេ កាមគុណោបិ បញ្ច
 ឯតស្ស ហេតុម្ហិ វំនំ បរិដ្ឋោ
 តន្តេ វំ កិណ្ឌមហំ ទទាមិ ។

[៣៧៩] ន បណ្ឌិតា ទិគុណាមាហុ វាក្យំ
 សច្ចប្បដិញ្ញាវ កវន្តំ សន្តោ
 វរស្ស សម្ម ឆតិ មំ អកោច
 ឆត្វារាវី ត្ថំ ន ហិ តេ សមេតិ ។

[៣៨០] អពញាលាកំ អយសំ អកិត្តិ
 ទាបំ ពហុំ ទុច្ឆរិតំ កិលេសំ
 មនុស្សមិសស្ស ករោ ឧទាតា
 តន្តេ វំ កិណ្ឌមហំ ទទេយ្យំ ។

[៣៨១] ន តំ វំ អរហតិ ជន្តុ ទាតុ
 យំ កបិ ទត្វា ន អវករេយ្យ
 វរស្ស សម្ម អវិកម្មមាដោ
 ចាលំ ចជិត្តានបិ ទស្សមេវ ។

អសីតិនិយាត បហាសុតសោមដាតា ទី ៥

[៣៧៨] (ព្រះបាទបោរិសាទ...) ខ្ញុំលះបង់បិភាមតា នឹងបញ្ចកាម-
កុណ ជាទីពេញចិត្ត ហើយចូលព្រៃ ព្រោះហេតុតែសាច់មនុស្ស
នោះ ខ្ញុំនឹងថ្វាយនូវពរនោះ ដល់ទ្រង់ ដូចម្តេចបាន ។

[៣៧៩] (ព្រះបាទសុតសោម...) បណ្ឌិតទាំងឡាយជាសប្បុរស
ជាអ្នកប្តេជ្ញា ដោយពាក្យសច្ចៈ មិនពោលនូវពាក្យពីរជាន់ទេ
ព្រះអង្គបានពោលនឹងខ្ញុំថា បពិត្រទ្រង់ជាសំឡាញ់ សូមទ្រង់
ទទួលពរចុះព្រះអង្គបានពោលដូច្នោះហើយ (តែពាក្យនោះ) របស់
ព្រះអង្គ មិនស្របគ្នាទេ ។

[៣៨០] (ព្រះបាទបោរិសាទ...) ខ្ញុំដល់នូវភាពជាអ្នកមិនមានបុណ្យ
មិនមានយស មិនមានកេរ្តិ៍ឈ្មោះ មានបាប មានទុច្ចរិត សៅ-
ហ្មងជាច្រើន ក៏ព្រោះហេតុតែសាច់មនុស្ស ខ្ញុំនឹងថ្វាយនូវពរនោះ
ដល់ទ្រង់ ដូចម្តេចកើត ។

[៣៨១] (ព្រះបាទសុតសោម...) (ទ្រង់មានបន្ទូលហើយថា)
ជនឲ្យនូវពរណា ហើយត្រឡប់ជាមិនឲ្យវិញ មិនគួរឲ្យពរនោះ
ទេ បពិត្រទ្រង់ជាសំឡាញ់ សូមទ្រង់កុំញាប់ញ័រ សូមទទួលយក
(ពរ) ចុះ ខ្ញុំសូម្បីលះបង់ជីវិត ក៏នៅតែថ្វាយទ្រង់ដែរ ។

[៣៨២] ចាលំ ចជន្តិ សតានេស ធម្មោ
 សច្ចប្បដិញ្ញាវ កវន្តិ សន្តោ
 ទត្វា វំ ខិប្បមវកកោហិ
 ឯតេន សម្បជ្ឈន្តុ រាជសេដ្ឋ ។
 ចជេ ធនំ អន្តវស្ស ហេតុ
 អន្តំ ចជេ ជីវិតំ រក្ខមាទោ
 អន្តំ ធនំ ជីវិតញាបិ សត្វំ
 ចជេ នរោ ធម្មមនុស្សរត្តោ ។

[៣៨៣] យស្មា ហិ ធម្មំ បុរិសោ វិជញ្ញា
 យេ ចស្ស កត្តំ វិនយន្តិ សន្តោ
 តញ្ញាស្ស ទីបត្តា បរាយនត្តា
 ន តេន មេត្តិ ជីវយេថ បញ្ញោ ។

[៣៨៤] អន្តា ហិ សោ កក្កោ មម មទោទោ
 ឯតស្ស ហេតុមិ វិនំ ចវិជ្ជោ
 សចេ ច មំ យាចសិ ឯតមត្តំ
 ឯតិបិ តេ សច្ច វំ ទទាមិ ។

១ ម. សន្តោ នាបិ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ជាតកំ

[៣៨២] ន្ទុះជាធម៌ របស់ពួកសប្បុរស ធម្មតាពួកសប្បុរស ជាអ្នក
 ប្តេជ្ញាដោយពាក្យសច្ចៈ តែងលះបង់នូវជីវិត ព្រះអង្គឲ្យពរ
 ហើយ ចូរឲ្យរហស បពិត្រព្រះរាជាដ៏ប្រសើរ សូមព្រះអង្គ
 សម្រេចដោយធម៌នឹងពាក្យសច្ចៈនុះចុះ ។ ជនគប្បីលះបង់នូវ
 ទ្រព្យ ព្រោះហេតុនៃអវយវៈដ៏ប្រសើរ កាលបើរក្សានូវជីវិត
 ក៏គប្បីលះបង់នូវអវយវៈ កាលបើពួកយើងនូវធម៌ គប្បីលះបង់
 ទាំងអវយវៈទ្រព្យនឹងជីវិតទាំងអស់ ។

[៣៨៣] បុរសចេះដឹង នូវធម៌អំពីបុគ្គលណា ឬក៏ពួកសប្បុរស
 ណា បន្ទាបនូវសេចក្តីសង្ស័យ របស់បុគ្គលនោះបាន ដំណើរ
 នោះ ឈ្មោះថាជាទីពឹង ជាទីពឹងនាក់ របស់បុគ្គលនោះ បុគ្គល
 អ្នកមានប្រាជ្ញា មិនត្រូវបំបាត់មេត្រីចិត្តអំពីបុគ្គលនោះទេ ។

[៣៨៤] (ព្រះបាទបោរសាទ...) អាហារនោះ ជាទីគាប់ចិត្តរបស់ខ្ញុំ
 ដោយពិត ខ្ញុំចូលព្រៃ ព្រោះហេតុតែសាច់មនុស្សនុះ បើទ្រង់
 ទទួលសូមសេចក្តីនុះនឹងខ្ញុំ បពិត្រទ្រង់ជាសំឡាញ់ ខ្ញុំក៏ឲ្យពរ
 នោះ ដល់ទ្រង់ ។

អសីតិនិបាតេ បញ្ចមំ មហាសុគតសោមដាគវំ

[៣៨៥] សត្តា ច មេ ហោសិ សទា ច មេសិ
 វចនំបិ តេ សម្ម អហំ អកាសិ
 តំបិ មេ សម្ម ករោតិ វាគ្យំ
 ឧកោបិ កុញ្ញន បមោចយាម ។

[៣៨៦] សត្តា ច តេ ហោមិ សទា ច ត្យម្ហិ
 វចនំបិ មេ សម្ម តុំ អកាសិ
 អហំបិ តេ សម្ម ករោមិ វាគ្យំ
 ឧកោបិ កុញ្ញន បមោចយាម ។

[៣៨៧] កម្មាសទានេន វិហោបិតម្ហា
 តលាវុតា អស្សុម្ពុទា វុទ្ធា
 ន ជាតុ ឧត្តេន វេមស្ស រញ្ជោ
 សច្ចប្បដិញ្ញំ មេ បដិសុណាម ។

[៣៨៨] កម្មាសទានេន វិហោបិតម្ហា
 តលាវុតា អស្សុម្ពុទា វុទ្ធា
 ន ជាតុ ឧត្តេម វេមស្ស រញ្ជោ
 សច្ចប្បដិញ្ញំ តេ បដិសុណាម ។

អសីតិនិយាត មហាសុតសោមជិតក ១ ៥

[៣៨៥] ព្រះអង្គជាសាស្តា របស់ខ្ញុំផង ជាសំឡាញ់ របស់ខ្ញុំផង
បពិត្រព្រះអង្គជាសំឡាញ់ ខ្ញុំនឹងធ្វើតាមព្រះឱង្ការ របស់ព្រះអង្គ
ព្រះអង្គក៏ចូរធ្វើតាមពាក្យរបស់ខ្ញុំដែរ យើងទាំងពីរនាក់ ទៅដោះ
លែង (ពួកក្សត្រិយ៍ទាំងនោះជាមួយគ្នា) ។

[៣៨៦] (ព្រះបាទសុតសោម...) ខ្ញុំជាសាស្តារបស់ព្រះអង្គផង ជា
សំឡាញ់របស់ព្រះអង្គផង បពិត្រព្រះអង្គជាសំឡាញ់ បើព្រះ
អង្គធ្វើតាមពាក្យខ្ញុំ ទាំងខ្ញុំក៏ធ្វើតាមពាក្យព្រះអង្គដែរ យើងទាំង
ពីរនាក់ទៅដោះលែង (ពួកក្សត្រិយ៍ទាំងនោះជាមួយគ្នា) ។

[៣៨៧] ពួកយើងដែលត្រូវព្រះរាជាដើងពពាល បៀតបៀនដោត
បាតដៃ មានមុខជាកដោយទឹកភ្នែក ស្រែកយំ (ឥឡូវនេះ) អ្នក
ទាំងឡាយ លែងប្រទូស្តនឹងព្រះរាជានេះចុះ អ្នកទាំងឡាយ
ចូរទទួលស្តាប់ពាក្យប្តេជ្ញាដ៏ទៀងទាត់ របស់ខ្ញុំចុះ ។

[៣៨៨] (ពួកក្សត្រិយ៍...) ពួកយើងដែលត្រូវព្រះរាជាដើងពពាល
បៀតបៀនដោតបាតដៃ មានមុខជាកដោយទឹកភ្នែក ស្រែកយំ
(ឥឡូវនេះ) ពួកយើងមិនប្រទូស្ត បំពានព្រះរាជានេះទេ ពួក
យើងនឹងទទួលស្តាប់ពាក្យប្តេជ្ញាដ៏ទៀងទាត់ របស់ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជាតកំ

[៣៨៧] យថា បិតា វា អនិវាបិ មាតា
 អនុកម្មកា អត្តកាមា បដានំ
 ឯវម្បី វេ ហោតុ អយញ្ច វជា
 តុម្ពេ ច វេ ហោថ យថេវ បុត្តា ។

[៣៨៨] យថា បិតា វា អនិវាបិ មាតា
 អនុកម្មកា អត្តកាមា បដានំ
 ឯវម្បី នោ ហោតុ អយញ្ច វជា
 មយម្បី ហោស្សាម យថេវ បុត្តា ។

[៣៨៩] ចតុប្បនំ សក្កណាញាបិ មំសំ
 សុទេហិ វន្ណំ សុកតំ សុនិដ្ឋិតំ
 សុដំ វេនោ បរិកុញ្ញយានោ
 ហិត្តា កខេកោ វមសំ អរញ្ញ ។
 តា ខត្តយា វេល្លិវិលាកមជ្ឈា
 អលន្តតា សម្បវារយិត្តា
 វេនំ វេនេសុ បមោទយសុ
 ហិត្តា កខេកោ វមសំ អរញ្ញ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក

[៣៨៧] (ព្រះបាទសុតសោម...) បិតា ឬមាតា ជាអ្នកអនុគ្រោះ
ប្រាថ្នានូវសេចក្តីចម្រើន ដល់បុត្រទាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ
ចំណែកព្រះរាជានេះ ចូរមានដល់លោកទាំងឡាយ ក៏យ៉ាងនោះ
ដែរ ទាំងលោកទាំងឡាយ ក៏សូមដូចជាបុត្ត ។

[៣៨៨] (ពួកក្សត្រិយ៍...) បិតា ឬមាតា ជាអ្នកអនុគ្រោះ ប្រាថ្នា
នូវសេចក្តីចម្រើន ដល់បុត្រទាំងឡាយ យ៉ាងណាមិញ ចំណែក
ខាងព្រះរាជានេះ ចូរមានដល់យើងទាំងឡាយ យ៉ាងនោះដែរ
ទាំងពួកយើងក៏ដូចបុត្រដែរ ។

[៣៨៩] (ព្រះបាទសុតសោម...) ព្រះអង្គធ្លាប់សោយនូវសាច់
នៃសត្វជើង ៤ ឬសត្វបក្សី ដែលពួកនាយពិសេសចាត់ចែងល្អ
សម្រេចដោយល្អ ជាទីត្រេកអរ ដូចព្រះឥន្ទ្រ សោយនូវសុធា-
ភោជន ព្រះអង្គលះបង់ចោល ហើយត្រេកអរក្នុងព្រៃតម្កក់ឯង
ដូចម្តេចកើត ។ ពួកនាងខត្តិយានីនោះ មានគ្រឿងប្រដាប់
ភ្នំផ្នែក នឹងចង្កេះជំរៀវ តាក់តែងខ្លួនគាល់គ្រឿបត្រា ញ៉ាំងព្រះ
អង្គឲ្យរីករាយ ដូចជាស្រ្តីអប្សរ បំរើព្រះឥន្ទ្រក្នុងទេវលោក ព្រះ
អង្គលះបង់ចោល ហើយត្រេកអរក្នុងព្រៃតម្កក់ឯង ដូចម្តេចកើត ។

អសីតិនិបាតេ បញ្ចមំ មហាសុតសោមដានំ

តម្ភបដានេ ពហុតោណាកម្មំ
 សុភម្មំ សព្វសយនម្មលក្ខតេ^(១)
 សយនស្ស មជ្ឈម្មំ សុខំ សយិត្តា
 ហិត្តា កថេកោ រមសី អរញ្ញោ ។
 ចាណិស្សរំ កុម្មុយំ និសីទេ
 អថាបិ វេ និប្បវសិបិ ត្រិយំ
 ពហុំ សុតិកញ្ច សុវិនិកញ្ច
 ហិត្តា កថេកោ រមសី អរញ្ញោ ។
 ឧយ្យាន សម្មន្ទបហុតហាល្យ
 មិកាជិន្ទរេតប្បំ សុវម្មំ
 ហយេហិ នាតេហិ រថេហុបេតំ
 ហិត្តា កថេកោ រមសី អរញ្ញោ ។

(៣៧២) កាឡបក្ខេ យថា ចន្ទោ ហាយតេវ សុវេ សុវេ
 កាឡបក្ខេ បទោ វជ អសតំ ហោតិ សមាគមោ ។
 យថាហំ រសកមាគម្មំ សុទំ កាប្បវសាធម៌
 អកាសំ ថាបកំ ធម្មំ^(២) យេន កម្មាមិ ទុក្ខតំ ។

១ ម. សព្វស្សយន្តម្មិសង្កោ ។ ២ ម. បាបកំ កម្មំ ។

អសីតិនិទាត មហេស្សតសោមនាតក ទី៥

ព្រះអង្គផ្តល់ព្រះបន្ទំ មានខ្មើយពណ៌ក្រហម មានព្រំមានរោម
 ច្រើន ដែលតាក់តែងក្នុងទីព្រះបន្ទំទាំងអស់ ដ៏ល្អជាសុខសប្បាយ
 ក្នុងទីពាក់កណ្តាលនៃព្រះបន្ទំ ហើយលះបង់ចោល ត្រេកអរក្នុង
 ព្រៃម្នាក់ឯង ដូចម្តេចកើត ។ ក្នុងវេលារាត្រី មានសូរសំឡេង
 គងនឹងសួរ ទាំងតូរ្យតន្ត្រី ឥតមានបុរសនៅលាយ មានទាំង
 ចម្រៀងដំពីរោះ នឹងប្រគំកំពីរោះជាច្រើនយ៉ាង ព្រះអង្គលះបង់
 ចោល ហើយត្រេកអរក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ដូចម្តេចកើត ។ ឡាន
 (ឈ្មោះមិគាជិន) ក៏មានផ្កាច្រើនបរិច្ចណ៍ បុរីប្រកបដោយ
 ឈ្មោះតាមឡានមិគាជិន ជាបុរីគួរជាទីសប្បាយក្រៃពេក សម្បូរ
 ដោយពាហនៈ សេះ ដំរី រថ ព្រះអង្គលះបង់ចោល ហើយ
 ត្រេកអរក្នុងព្រៃម្នាក់ឯង ដូចម្តេចកើត ។

[៣៥២] (ព្រះបាទបុរិសាទ...) ព្រះចន្ទក្នុងកាឡប័ក្ខ (រនោច)
 រំមង់អស់ទៅរាល់ៗថ្ងៃ យ៉ាងណាម៉េច បពិត្រព្រះរាជា ការ
 សមាគមនឹងពួកអសប្បុរស ឧបមាដូចព្រះចន្ទ ក្នុងកាឡប័ក្ខ ។
 ដូចយ៉ាងខ្ញុំ អាស្រ័យរសកៈអ្នកសូដណ៍ ជាបុរសអាត្រក់
 លាមក ហើយបានធ្វើនូវកម្មអាត្រក់ ជាហេតុទៅកាន់ទុគ្គតិ ។

សុត្តន្តបិដកេ ខុទ្ទកនិកាយស្ស ជិតកំ

សុត្តបក្ខេ យថា ចនោ វុឌ្ឍនេវ សុវេ សុវេ
 សុត្តបក្ខេ បមោ វាជ សតំ ហោតិ សមាគមោ ។
 យថាហំ តុវមាគម្ម សុតសោម វិជានហិ
 កាហាមិ កុសលំ កម្មំ យេន កម្មាមិ សុត្តនំ ។

ឋលេ យថា វាវ ជនិទ វុឌ្ឍិ
 អនន្ទនេយ្យំ ន ចិរដ្ឋិតិកំ
 វវិចិ មេ ហោតិ អសតំ សមាគមោ
 អនន្ទនេយ្យោ ខុទកំ ឋលេវ ។
 សវេ យថា វាវ ជនិទ វុឌ្ឍិ
 ចិរដ្ឋិតិកំ នវវិសេដ្ឋ
 វវិចិ មេ ហោតិ សតំ សមាគមោ
 ចិរដ្ឋិតិកោ ខុទកំ សវេវ ។
 អព្យាយិកោ ហោតិ សតំ សមាគមោ
 យាវម្បំ តិដ្ឋេយ្យ តថេវ ហោតិ
 ខិប្បំ ហិ វេតិ អសតំ សមាគមោ
 តស្មា សតំ ធម្មោ អសត្តំ អារកា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ធាតក

ព្រះចន្ទ្រក្នុងសុក្កប័ក្ខ រមែងចំរើនឡើងរាល់ៗ ថ្ងៃ យ៉ាងណាមិញ
 បពិត្រព្រះរាជា ការប្តូរប្រទះ នឹងពួកសប្បុរស ទុបមាដូចជា
 ព្រះចន្ទ្រក្នុងសុក្កប័ក្ខ ។ បពិត្រព្រះបាទសុតសោម សូមព្រះ
 អង្គជ្រាបចុះ ដូចយ៉ាងខ្ញុំ អាស្រ័យព្រះអង្គ ហើយធ្វើការ
 កុសល ជាហេតុទៅកាន់សុគតិ ។

បពិត្រព្រះអង្គជាធំជាងជន ទឹកដែលបង្ហូរចុះលើទីទួល មិន
 ដក់នៅ មិនបិទនៅអស់កាលយូរ យ៉ាងណាមិញ ការ
 សមាគមនឹងពួកអសប្បុរសរបស់ខ្ញុំ មិនតាំងនៅអស់កាល
 យូរ ដូចទឹកលើទីទួលយ៉ាងនោះដែរ ។ បពិត្រព្រះអង្គជាធំ
 ជាងជន មានព្យាយាមដ៏ប្រសើរជាងជន ទឹកដែលបង្ហូរចុះ
 ក្នុងស្រះ បិទនៅអស់កាលយូរ យ៉ាងណាមិញ ការសមា-
 គមនឹងពួកសប្បុរសរបស់ខ្ញុំ បិទនៅអស់កាលយូរ ដូច
 ទឹកក្នុងស្រះ យ៉ាងនោះដែរ ។ សមាគមនឹងពួកសប្បុរស
 រមែងមិនឃ្លាតចេញទេ គប្បីបិទនៅដរាបអស់ជីវិត ការ
 សមាគមនឹងពួកអសប្បុរស រមែងវិនាសទៅឆាប់ ដោយ
 ប្រការដូច្នោះឯង ព្រោះហេតុនោះ ធម៌របស់ពួកសប្បុរស
 រមែងឆ្ងាយអំពីពួកអសប្បុរស ។

អសីតិបិដកេ បញ្ចមំ មហាសុតសោមដាតកំ

(៣៧៣) ន សោ វាជា យោ អដេយ្យំ ជីនាតិ
 ន សោ សុខា យោ សុខា ជីនាតិ
 ន សា ករិយា យា បតិទោ ន វិកេតិ
 ន តេ បុត្តា យេ ន ករុន្តិ ជីណាំ ។
 ន សា សុភា យត្ត ន សន្តិ សន្តោ
 ន តេ សន្តោ យេ ន កណ្ឌិន្តិ ធម្មំ
 វាគព្ភ ទោសព្ភ បហាយ មោហំ
 ធម្មំ កណ្ឌិន្តា ករុន្តិ សន្តោ ។

នាភាសមាណំ ជានន្តិ មិស្សំ ពាលេហិ បណ្ឌិតំ
 ភាសមាណព្ភ ជានន្តិ ទេសន្តិ អមតំ បទំ ។
 ភាសយេ ដោតយេ ធម្មំ បត្តន្តោ វេសនំ ធម្មំ
 សុភាសិតទ្ធជា វេសយោ ធម្មោ ហិ វេសនំ ធម្មោតិ ។

សុតសោមដាតកំ បញ្ចមំ ។

អសីតិនិយាត មហាសុតសោមជាតព ទី ៥

(៣៧៧) (ព្រះបាទសុតសោម...) ព្រះរាជាណា ផ្ទះញំនូរំបុគ្គល
 មិនគួរផ្ទះញំ (មាតាបិតា) ព្រះរាជានោះ មិនមែនជាព្រះរាជា
 ទេ សំឡាញំណា ផ្ទះញំនូរំសំឡាញំ សំឡាញំនោះ មិន
 មែនជាសំឡាញំទេ ភរិយាណា មិនខ្លាចប្តី ភរិយានោះមិន
 មែនជាភរិយាទេ ពួកបុត្រណា មិនចិញ្ចឹមមាតាបិតា ជាបុគ្គល
 ចាស់ទុំ ពួកបុត្រនោះ មិនមែនជាកូនទេ ។ ពួកសប្បុរស
 មិនមានក្នុងទីប្រជុំណា ទីនោះ មិនមែនទីប្រជុំទេ ពួកជនណា
 មិនពោលនូវធម៌ ពួកជននោះ មិនមែនជាសប្បុរសទេ លុះតែ
 ពួកជន លះបង់នូវវាគៈ ទោសៈ នឹងមោហៈ ហើយពោលនូវធម៌
 ទើបឈ្មោះថា សប្បុរស ។

បណ្ឌិតកាលបើមិនពោល (នូវធម៌) ជាអ្នកប្រឡូកប្រឡំ ដោយពួកជន
 ពាល ពួកអ្នកផងរមែងស្គាល់មិនបាន លុះតែពោលសំដែងនូវអមត-
 បទ ទើបពួកអ្នកផងស្គាល់បាន ។ បណ្ឌិតគប្បីពោលបំភ្លឺនូវធម៌ ផ្តង
 ឡើងនូវធម៌ ជាទង់ជ័យនៃពួកឥសី ពួកឥសីមានសុភាសិតជាទង់ជ័យ
 ព្រោះជាធម៌ទុកដូចជាទង់ជ័យនៃពួកឥសី ។

អសីតិនិបាតេ បញ្ចមំ មហាសុតសោមជាតំ

ត្រៃបិដក

សុម្ពុទ្ធោ បន ហំសវរោ ច មហា
សុដកោដិដកោ ច បរោ បវរោ
សក្កណាននិដាដិបត្តិយនោ
សុតសោមវុត្តមស្តិយនោ ។

អសីតិនិបាតំ ទិដ្ឋិតំ ។

ឧទ្ធចនៃ ជាតកនោះគឺ

ចុល្លហង្សឈ្នះសុមុខៈ ១ មហាហង្សដ៏ប្រសើរ ១ តាមស
 ឲ្យនូវសុធាភោជនដ៏ប្រសើរដទៃ ១ ស្តេចបក្សឈ្នះកុណា-
 ល ១ ព្រះរាជាដ៏ប្រសើរព្រះនាមសុតសោម ១ ។

ចប់ អសីតិវិបាក ។

ជាតកំ

ទសមោ ភាគី

បញ្ញាសនិទានជាតកំ អង្គ

បញ្ញាសនិបាត	បឋមំ នឡិនិកាជាតកំ	១
	ទុតិយំ ឧម្មាទន្តិជាតកំ	១៤
	តតិយំ មហាពោធិជាតកំ	៣០

សង្កិនិទានជាតកំ

សង្កិនិបាត	បឋមំ រសោណកជាតកំ	៤២
	ទុតិយំ សង្កិច្ចជាតកំ	៥៤

សត្តនិទានជាតកំ

សត្តនិបាត	បឋមំ កុសជាតកំ	៦៤
	ទុតិយំ រសោណន្ទជាតកំ	៨១

អសីតនិទានជាតកំ

អសីតនិបាត	បឋមំ ចុល្លហំសជាតកំ	៧៧
	ទុតិយំ មហាហំសជាតកំ	១១២
	តតិយំ សុធាភោជនជាតកំ	១៣១
	ចតុត្ថំ កុណាលជាតកំ	១៥៤
	បញ្ចមំ មហាសុគរសាមជាតកំ	១៨៥

ស្ថិតិបិដក ខ្នែកនិកាយ

ជាតក

ទូសមភាគ

	បញ្ហាសនិបាតជាតក	លេខទំព័រ
បញ្ហាសនិបាត	នឿនិកាជាតក ទី ១	១
	ឧម្មាទន្តិជាតក ទី ២	១៤
	មហាពោធិជាតក ទី ៣	៣០
	សង្ឃនិបាតជាតក	
សង្ឃនិបាត	សោណកជាតក ទី ១	៤២
	សង្ឃិច្ឆជាតក ទី ២	៥៤
	សត្តនិបាតជាតក	
សត្តនិបាត	កុសជាតក ទី ១	៦៤
	សោណនន្តជាតក ទី ២	៨១
	អសីតនិបាតជាតក	
អសីតនិបាត	ចុល្លហំសជាតក ទី ១	៧៧
	មហាហំសជាតក ទី ២	១១២
	សុប្បារោជនជាតក ទី ៣	១៣១
	កុណាលជាតក ទី ៤	១៥៤
	មហាសុតសោមជាតក ទី ៥	១៨៥

វិវត្តនាវិវត្តបត្តិ

វិវត្តនា ថោ	អវិវត្តនា ថោ	អក្ខរ	រដ្ឋលេខាយ
ភិក្ខុនិ	ភិក្ខុនិ	៦	១២
សុត្តនបិដកេ ១១១ក- និកាយស្ស ជាតកំ	បញ្ញាសនិបាតេ ១១១ក មហាទន្ទី ជាតកំ	១៥	១
ពិជ្ជត្ថស្ស	ពិជ្ជត្ថស្ស	៣៧	១៥
នយ្យទយាមិ	នយ្យទយាមិ	៤៨	១១
សុស្ស្រណ	សុស្ស្រណិ	៦៥	៣
លកាមិ	សកាមិ	"	៦
សុត្តនបិដកេ ១១១ក- និកាយស្ស ជាតកំ	សុត្តនិបាតេ បឋមិ	៧១	១
សុត្តនិបាតេ	សុត្តនិបាតេ	៨៣	១
សំសយ	សំសយំ	១១៧	៥
កុលេ	កុសលេ	១២៨	១១
មិគ្គិ	មិគ្គិ	១២២	១៨
មសា	មុសា	១២៥	៤
ហរេក	ហារេក	១២៥	៥
សមុទេ	សមុទេ	១៥៤	៦

វិទ្ធីនាម	អវិទ្ធីនាម	អង្គ	រដ្ឋលេខាយ
លម្ពមានេ	លព្ពមានេ	១៧២	៦
ចណចលំ	ចលាចលំ	១៧២	៤
កវេយ្យ	កវេយ្យ	១៧៥	៥
បចគ្គមេវ	បចគ្គមេវ	១៧៥	៦
ទុតិយ	ទុតិយំ	២០៤	១៧
អនទ្ធនេយ្យំ	អនទ្ធនេយ្យំ	២១២	៧
អសីតិនិបាតេ បញ្ចមំ	សុត្តនបិដកេ ខុទ្ទក-		
មហាសុតសោមជាតកំ	និកាយស្ស ជាតកំ	២១៤	១

សន្និក្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ឫទ្ធិ	ឫទ្ធិ	២	៤
ការស្វាគ្យាយ	ការស្វាយគ្យាយន៍	១០	៧
កុម្មុន	ក័ម្មុន	„	៨
សររៈកាយ	សររកាយ	„	១២
បញ្ចសនិបាត ញ	បញ្ចសនិបាត		
នឡិកាដាតក ទី ១	នឡិកាដាតក ទី ២	១៥	១
ប្រសារ	ប្រសា	„	៣
តិរិដិ	តិរីដិ	១៧	៤
ពូជ្រៃ	ពូរ្រៃ	„	៦
ចូរ	ចុះ	១៨	១៤
ឫទ្ធិ	ឫទ្ធិ	„	១៨
ហ្វឺយ	ហ្វឺយ	២២	៦
ប្រិ	ប្រិ		
សិរិ	សិរិ	„	១៧
សូរស្តី	សូស្តី	២៥	៨
បាត់ចែងនូវឫទ្ធិ	បាត់ចែងនូវឫទ្ធិ	៣៤	៤
គ្រប់គ្រង	គ្រប់គ្រង	៤០	២
នោះក	នោះក	„	៤
ផងល	ផងល	„	៥
មានទ្រព្យ	មានទ្រព្យ	៤៤	១៣
ខ្ញុំដក	ខ្ញុំដក	៤៥	១០
សម្លាប់	សម្លាប់	៦០	១១
ហ្វឺយ	ហ្វឺយ	៦៨	៤
ប្រិ	ប្រិ		
ល្អែម	ល្អែម	៧០	៥

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
សត្តន្តបិដក	សត្តន្តបិដក	៧២	១
មានល្អៈ	មានល្អៈ	៧៣	៤
សម្បូណ៍	សម្បូណ៍	៧២	៧
បពិត្រ	បពិត្រ	៧៤	១៧
ពួកភូត	ពួកភូត	៧៩	១៥
ទាំង នោះ	ទាំង ៤ នេះ	៩៥	១៤
ពិបាក	ពិបាក	៩៧	១៦
ហឫទ័យ	ហឫទ័យ	១០៤	៣
ព្រះអង្គ	ព្រះអង្គ	១១០	៦
បង្គំ	បង្គំ	១១១	៧
ហើរចល	ហើរចល	១១២	៤
ស្មើគ្នា	ស្មើគ្នា	១១៣	២
បុគ្គល	បុគ្គល	១១៥	១៦
ឫស្សី	ឫស្សី	១១៩	៤
នីវិត	នីវិត	១១៩	៦
(២ ៧)	(២៤ ៧)	១៣១	២
យ៉ាង	យ៉ាង	១៣៩	១០
បរទារក-	បរទារក-	១៤០	៩
អស័ក្តិភាព	អស័ក្តិភាព	១៤៣	១
ម្ចាស់	ម្ចាស់	១៤៣	១៧
បច្ចាមិត្ត	បច្ចាមិត្ត	១៤៣	១១
ត្រកល	ត្រកល	១៤៥	៧
ហើរ	ហើរ	១៥២	៣
ហើរ	ហើរ	”	១០

ពាក្យខុស	ពាក្យត្រូវ	ទំព័រ	បន្ទាត់
ហិរិទេរធីតា	ហិរិទេរធីតា	១៥៣	១៧
ឈ	ឈរ	១៦៨	២
សារព	សារីរក	១៧៧	១៦
ខ្ញុំ	ខ្ញុំ	១៧៦	១៥
ក៏ មែង	ក៏រមែង	២០២	១៦
ឃ្លាត	ឃ្លាត	២១២	១៥
	សុត្តន្តបិដក		
	ខុទ្ទកនិកាយ ផាតក	២១៤	១

**សៀវភៅនេះ ត្រូវបានបោះពុម្ពឡើងវិញ ដោយប្រាក់អំណោយនៃ
អ្នកខាងក្រោមនេះ ៖**

Printing costs were met through the gift of

Wat. Sotoshu Fukuseni Temple

The Rev. Seikyo Muchaku · Toki Muchaku

292 Hitokuwada, Tako-Machi, Katori-Gun, Chiba Prefecture 289-22

Japan

この本は次の方によって復刻されました。

宗教法人 曹洞宗 福泉寺 住職 無着成恭・無着とき

〒289-22 日本国千葉県香取郡多古町一楸田292

☎0479-75-0894

ព្រះត្រៃបិដក ភាគទី ១១០ " អភិធម្មបិដក "

ការផ្សាយរបស់ពុទ្ធសាសនាសមណីក្ស, ភ្នំពេញ

ការបោះពុម្ពជាថ្មីឡើងវិញ របស់សមាគមជំនួយដល់ការបោះពុម្ពព្រះត្រៃបិដកឡើងវិញ

បោះពុម្ព ថ្ងៃទី ១០ កក្កដា ឆ្នាំ ១៩៩៤

សហប្រតិបត្តិការរៀបរៀង និងបោះពុម្ពនៅប្រទេសជប៉ុន

TRIPITAKA VOL. 61 (of 110 volumes total)

“SUTTANTA PITAKA”

Published by the Buddhist Institute, Phnom Penh

Reproduced with the kind cooperation of the

TRIPITAKA PUBLISHING COMMITTEE

First edition December 8, 1994

Printed in Japan by Hirosaki Sogo Printing Ltd.

トリピタカ（南伝大蔵経）全110巻・第61巻スツタンタピタカ（経部）

発行：ブノンペン仏教研究所

復刻救援：カンボジア版トリピタカ（南伝大蔵経）復刻救援委員会

発行：1994年12月8日

印刷・製本／弘前相互印刷株式会社

製作にあたり弘前相互印刷株式会社の多大な協力を得ました

